NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
8
26 G
41
ROMA
ibliotheca
Coll. Rom.
iet. Jesu
40.5.34
40 40
C C
32 20

Digitized by Google

Digitized by Google

Col. Rom. Soc. Iesu Catal. Inscrip.
9. 26 G. 41

R. P.
MAXIMILIANI
SANDÆI
E Societ. Ieſu Doct. Theol.

MARIA PATRONA.

Siue
ORATIONES
Ad Sodales habitæ, de
Patrocinio Deiparæ.
C.M. Stud. Iura.

S. VE.

MOGUNTIÆ
Impenſis Ioann. Theobaldi
Schönwetteri.
1630.

Collegio Romano Societ. Iesu
Bibl. ... 1637.

MARIÆ

PATRONÆ OPT. MAX.

Maximilianus Sandæus.

FRVSTRA ſim, DOMINA, ſi alium, præter Te, adoptem Patronum, libello, quem PATRONAM indigito. Meliorem habere non poſſum, quam, de qua ſcribo: magis fauorabilem non cupio, quam cui ſcribo. TIBI, itaque dico, quod ſcripſi: Tibi conſecro, quod dixi. Vna Tu mihi es inſtar multorum millium, PATRONA OPT. MAX. Quæſo Te,

 clien-

clientulo patrocinare. Herbipoli Kalen. Ianuar. Anno Salutis ex Te genitæ 1630.

MARIA
PATRONA ADVOCATA MEDIATRIX.

Titulus hæreticis inuiſus.

NE inſolens videatur Titulus, quem deteſtantur Mario-maſtyges, & in inuidiam vocare nitũtur Septentrionales ſectarii, nomino viros, ab antiquitate, doctrina, pietate, omnique virtute Magnos qui eo ſunt vſi ſuperioribus ſeculis, ſine reprehenſione.

Differunt Patrona, Aduocata, Mediatrix.

SED ſunt-ne idem PATRONA, ADVOCATA, MEDIATRIX? Differunt quadantenus. At paruum eſt diſcrimen promiſcuus frequenter

voca-

vocabulorum vſus. Nos dum *Mariam*, ſiue *Patronam*, ſiue *Aduocatam*, ſiue *Mediatricem* vocamus nihil pene diuerſum dicimus. Eadem eſt, ac idem præſtat, quæ diuerſis elogiis laudatur. *Idem pene nobis significăt.*

Advocatvs is cenſetur, qui adeſt alteri in cauſa: qui alterum præſentia iuuat, ac ope: qui pro illo intercedit, ſeu aduocationem ſuſcipit. *Aduocatus quid.*

Patronvs, qui aliquem in periculo defendit: qui periclitanti tutelam præſtat; qui præſidio eſt opem poſtulanti; aut ea indigenti. Quod eſt patrocinari. *Patronus.*

Plura congerit Pædianus, cuius ſunt iſta. Qui defendit aliquẽ in iudicio, aut *Patronus* dicitur, ſi *Orator* eſt: aut *Aduo-* *Grammatici diſtinguunt. Pædianus. Orator.*

catus ſi ius ſuggerit;vel pręſentiam ſuam commodat amico, aut *Procurator*, ſi negociũ ſuſcipit: aut *Cognitor*, ſi præſens cauſam nouit: & ſic tuetur, vt ſuã.

Procurator. *Cognitor.*

Patronus ne hoc omittatur, primæua ſignificatione ad libertum refertur: nempe, qui ſeruum libertate donauit.

Patronus. *Libertus.*

Valla.

Laurentius Valla nobilis Grammaticus, inter *Aduocatum*, & *Patronum* hoc agnoſcit eſſe diſcriminis, quod *Aduocatus* non tantũ ſignificet eũ, qui alterius cauſam agit (quẽ proprie Patronum vocandũ arbitratur) verum etiam, quicumq; adeſt alteri in cauſa, officii gratia. Itaque communiter litterati diſtinguunt *Aduocatum* à *Patrono*: vt hic dicendo reũ defendat: ille, quamuis non oret, ius ſuggerat, vel

præſentiam commodet.

MEDIATOR Eccleſiaſticum eſt vocabulum, quod reperitur in Veteri quidem Teſtamēto ſemel: ſępius in Nouo. *Mediatoris acceptio in ſacra Scriptura.*

Iudic. 11. 10. *Dominus, qui hæc audit, ipſe* Mediator *ac teſtis eſt.*

Galaticæ 3. 19. *Lex ordinata per Angelos in manu* Mediatoris. Mediator *autem vnius non eſt: Deus autem vnus eſt.*

1. Ad Timotheum 2. 5. *Vnus Deus, Vnus &* Mediator *Dei & hominum, homo Chriſtus Ieſus.*

Hebr. 8. 6. *Melioris Teſtamēti* Mediator eſt. Hebr. 9. 15. *Noui Teſtamenti* Mediator eſt.

Heb. 12. 24. *Teſtamenti Noui* Mediatorem.

Græce eſt μεσίτης. Quam vocem Tertullianus libr. de Reſurrectione carnis, *Sequeſtrem*, *μεσίτης. Sequeſter.*

Conciliator. alii *Conciliatorem* interpretantur. Eius vim explicat S. Auguſtinus Serm. 13. de verbis Apoſtoli. Tractatu 41. in Ioan. in Enchiridio ca. 33. & 108. ac Concione 2. in Pſalm. 90. ſed non vno modo ſumitur apud Patres veteres, ac Scholaſticos. *Primo*: is dicitur *Mediator*, qui duo inter ſe diuerſa in vnum quodammodo colligit, & connectit, ac pene naturali vinculo coniungit. Qua ratione Chriſtum, quoniam in vna diuina Verbi hypoſtaſi duas naturas, diuinam ac humanam admirabili nexu copulauit, Mediatorem Dei hominumq; vocant plurimi Patres Irenæus lib. 3. ca. 20. Baſilius lib. 4. contra Eunomium. Epiphan. in Ancorato. Chryſoſto-

1. *Mediator.*

Chriſtus ob hypoſtaticam unionem.

ſoſtomus homil. 7. in epiſtolam priorem ad Timotheum: & homilia 16. in epiſtolam ad Hebræos. Cyrillus li. 12. Theſauri cap. 10. & Dialogo 1. de Trin. ac lib. 9. in Ioan. cap. 33. Iterum lib. 11. cap. 19. & lib. de recta fide ad Theodoſium. Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius commentario in priorem ad Timotheum. Ambroſius ibid. & in Epiſt. ad Galat. Hilarius lib. 4. & 11. de Trinit. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 2. Auguſtinus libr. 8. de Geneſi ad litteram ca. 14. lib. 1. de conſenſu Euangeliſt. cap. vlt. Sermone 40. de Tempore. Homil. de Ouibus c. 12. lib. 9. de Ciuit. cap. 12. 13. 15. 17. 18. libr. 10. Confeſſ. c. 42. & 43. lib. 4.

de Trinit. cap. 10. 12. 13. 15. Vigilius lib. 5. contra Eutychet. Caius Pontifex epiſtola ad Felicem. Leo P. epiſtola 11. ad Iulium Coentem epiſtola 83. ad Palæſt. & 97. cap. 3. Gregorius lib. 22. Moral. cap. 13. & in Pſal. 50. Bernardus Sermone 1. de Circumciſione. Innocentius III. in Pſalmum 5. pœnitentialem: denique Magiſter cũ Scholaſticis in 1. d. 19.

II. *Mediator.* *Secundo*: is appellatur *Mediator*, qui aliqua actione, ea quæ diſſita, & diſſentanea ſunt, inter ſe connectit. *Arbiter.* Siue, vt *Arbiter*. Quam rationem conuenire Chriſto docet Ambroſius in Epiſtolam ad Romanos, ac ad Timotheum priorem: Auguſtinus concione 4. *Intercessor.* in Pſal. 103. Bernardus Sermone

ne 1. de Annunc. ſiue, vt *Internuncius*. Quo fere modo *Mediator* appellatur Moſes: eodemque nomine etiam Angelus, ab Apoſtolo ad Galatas 3. Quod colligitur ex Dionyſio Areopagita, cap. 4. de Nominibus diuinis. Tametſi Moſes, & alii quidam, *Mediatores* dicebantur, qua Chriſtum ſignificabant. Quæ Patrum quorundam eſt ſententia. Baſilii de Spiritu-ſancto, cap. 14. Cyrilli lib. 3. in Ioann. cap. 9. lib. 11. c. 19. Dialogo 1. de Trin. lib. 3. & 4. contra Iulian. lib. 12. Theſauri cap. 10. Tertulliani lib. 2. cōtra Marcionem. Porro, eadem ratione priſci Sacerdotes, ac multo magis noſtri Mediatores nominari poſſunt. Quod adfirmāt Na- *Chriſti figura.*

MARIÆ

PATRONÆ OPT. MAX.

Maximilianus Sandæus.

FRVSTRA ſim, DOMINA, ſi alium, præter Te, adoptem Patronum, libello, quem PATRONAM indigito. Meliorem habere non poſſum, quam, de qua ſcribo: magis fauorabilem non cupio, quam cui ſcribo. TIBI, itaque dico, quod ſcripſi: Tibi conſecro, quod dixi. Vna Tu mihi es inſtar multorum millium, PATRONA OPT. MAX. Quæſo Te,

clientulo patrocinare. Herbipoli Kalen. Ianuar. Anno Salutis ex Te genitæ 1630.

MARIA
PATRONA ADVOCATA MEDIATRIX.

Titulus hæreticis inuiſus.

NE inſolens videatur Titulus, quem deteſtantur Mario-maſtyges, & in inuidiam vocare nitũtur Septentrionales ſectarii, nomino viros, ab antiquitate, doctrina, pietate, omnique virtute Magnos qui eo ſunt vſi ſuperioribus ſeculis, ſine reprehenſione.

Differunt Patrona, Aduocata, Mediatrix.

SED ſunt-ne idem PATRONA, ADVOCATA, MEDIATRIX? Differunt quadantenus. At paruum eſt diſcrimen promiſcuus frequenter

vocabulorum vſus. Nos dum *Mariam*, ſiue *Patronam*, ſiue *Aduocatam*, ſiue *Mediatricem* vocamus nihil pene diuerſum dicimus. Eadem eſt, ac idem præſtat, quæ diuerſis elogiis laudatur. *Idem pene nobis ſignificat.*

ADVOCATVS is cenſetur, qui adeſt alteri in cauſa qui alterum præſentia iuuat, ac ope: qui pro illo intercedit, ſeu aduocationem ſuſcipit. *Aduocatus quid.*

PATRONVS, qui aliquem in periculo defendit: qui periclitanti tutelam præſtat; qui præſidio eſt opem poſtulanti; aut ea indigenti. Quod eſt patrocinari. *Patronus.*

Plura congerit Pædianus, cuius ſunt iſta. Qui defendit aliquẽ in iudicio, aut *Patronus* dicitur, ſi *Orator* eſt: aut *Aduo-* *Grammatici diſtinguunt. Pædianus. Orator.*

 catus

catus ſi ius ſuggerit:vel pręſentiamſuam commodat amico, aut *Procurator*, ſi negociũ ſuſcipit: aut *Cognitor*, ſi præſens cauſam nouit: & ſic tuetur, vt ſuã.

Procurator. Cognitor.

Patronus ne hoc omittatur, primæua ſignificatione ad libertum refertur: nempe, qui ſeruum libertate donauit.

Patronus. Libertus.

Valla. Laurentius Valla nobilis Grammaticus, inter *Aduocatum*, & *Patronum* hoc agnoſcit eſſe diſcriminis, quod *Aduocatus* non tantũ ſignificet eũ, qui alterius cauſam agit (quẽ proprie Patronum vocandũ arbitratur) verum etiam, quicumq; adeſt alteri in cauſa, officii gratia. Itaque communiter litterati diſtinguunt *Aduocatum* à *Patrono*: vt hic dicendo reũ defendat: ille, quamnon oret, ius ſuggerat, vel

præſentiam commodet.

MEDIATOR Eccleſiaſticum eſt vocabulum, quod reperitur in Veteri quidem Teſtamẽto ſemel: ſępius in Nouo. *Mediatoris acceptio in ſacra Scriptura.*

Iudic. 11. 10. *Dominus, qui hæc audit, ipſe* Mediator *ac teſtis eſt.*

Galaticæ 3. 19. *Lex ordinata per Angelos in manu* Mediatoris. Mediator *autem vnius non eſt: Deus autem vnus eſt.*

1. Ad Timotheum 2. 5. *Vnus Deus, Vnus &* Mediator *Dei & hominum, homo Chriſtus Ieſus.*

Hebr. 8. 6. *Melioris Teſtamẽti* Mediator eſt. Hebr. 9. 15. *Noui Teſtamenti* Mediator *eſt.*

Heb. 12. 24. *Teſtamenti Noui* Mediatorem.

Græce eſt μεσίτης. Quam vocem Tertullianus libr. de Reſurrectione carnis, *Sequeſtrem,* *μεσίτης. Sequeſter.*

Conciliator. alii *Conciliatorem* interpretantur. Eius vim explicat S. Auguſtinus Serm. 13. de verbis Apoſtoli. Tractatu 41. in Ioan. in Enchiridio ca. 33. & 108. ac Concione 2. in Pſalm. 90. ſed non vno modo ſumitur apud Patres veteres, ac Scholaſticos.

1. Mediator. *Primo*: is dicitur *Mediator*, qui duo inter ſe diuerſa in vnum quodammodo colligit, & connectit, ac pene naturali vinculo coniungit. Qua ratione

Chriſtus ob hypoſtaticam unionem. Chriſtum, quoniam in vna diuina Verbi hypoſtaſi duas naturas, diuinam ac humanam admirabili nexu copulauit, Mediatorem Dei hominumq; vocant plurimi Patres Irenæus lib. 3. ca. 20. Baſilius lib. 4. contra Eunomium. Epiphan. in Ancorato. Chryſoſto-

ſoſtomus homil. 7. in epiſtolam priorem ad Timotheum: & homilia 16. in epiſtolam ad Hebræos. Cyrillus li. 12. Theſauri cap. 10. & Dialogo 1. de Trin. ac lib. 9. in Ioan. cap. 33. Iterum lib. 11. cap. 19. & lib. de recta fide ad Theodoſium. Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius commentario in priorem ad Timotheum. Ambroſius ibid. & in Epiſt. ad Galat. Hilarius lib. 4. & 11. de Trinit. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 2. Auguſtinus libr. 8. de Geneſi ad litteram ca. 14. lib. 1. de conſenſu Euangeliſt. cap. vlt. Sermone 40. de Tempore. Homil. de Ouibus c. 12. lib. 9. de Ciuit. cap. 12. 13. 15. 17. 18. libr. 10. Confeſſ. c. 42. & 43. lib. 4.

alii *Conciliatorem* interpretantur. Eius vim explicat S. Auguſtinus Serm. 13. de verbis Apoſtoli. Tractatu 41. in Ioan. in Enchiridio ca. 33. & 108. ac Concione 2. in Pſalm. 90. ſed non vno modo ſumitur apud Patres veteres, ac Scholaſticos.

2. *Primo*: is dicitur *Mediator*, qui duo inter ſe diuerſa in vnum quodammodo colligit, & connectit, ac pene naturali vinculo coniungit. Qua ratione Chriſtum, quoniam in vna diuina Verbi hypoſtaſi duas naturas, diuinam ac humanam admirabili nexu copulauit, Mediatorem Dei hominumq; vocant plurimi Patres Irenæus lib. 3. ca. 20. Baſilius lib. 4. contra Eunomium. Epiphan. in Ancorato. Chryſoſto-

ſoſtomus homil. 7. in epiſtolam priorem ad Timotheum: & homilia 16. in epiſtolam ad Hebræos. Cyrillus li. 12. Theſauri cap. 10. & Dialogo 1. de Trin. ac lib. 9. in Ioan. cap. 33. Iterum lib. 11. cap. 19. & lib. de recta fide ad Theodoſium. Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius commentario in priorem ad Timotheum. Ambroſius ibid. & in Epiſt. ad Galat. Hilarius lib. 4. & 11. de Trinit. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 2. Auguſtinus libr. 8. de Geneſi ad litteram ca. 14. lib. 1. de conſenſu Euangeliſt. cap. vlt. Sermone 40. de Tempore. Homil. de Ouibus c. 12. lib. 9. de Ciuit. cap. 12. 13. 15. 17. 18. libr. 10. Confeſſ. c. 42. & 43. lib. 4.

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
8
26 G
41
ROMA

40 40
C C
32 20

R. P. MAXIMILIANI SANDÆI

Societ. Iesu Doct. Theol.

MARIA PATRONA.

Sive

ORATIONES

Ad Sodales habitæ, de Patrocinio Deiparæ.

C.M. Stud. Iura.

MOGUNTIÆ
Impenſis Ioann. Theobaldi
Schönwetteri.
1630.

Digitized by Google

Coll. Rom. Soc. Iesu. Catal. inscrip.
1.26 G 4 16

R. P.
MAXIMILIANI SANDÆI
E Societ. Iesu Doct. Theol.

MARIA PATRONA.

B. VE

Sive

ORATIONES
Ad Sodales habitæ, de Patrocinio Deiparæ.

C.M. Stud. Iura

MOGUNTIÆ
Impensis Ioann. Theobaldi Schönwetteri.
1630.

Collegio Romano Societ. Iesu
Bibl. An. 1637.

Bibl. Rom. Soc. Iesu. Catal. Inscrip.
8. 26 G. 41

R. P.

MAXIMILIANI
SANDÆI

E Societ. Ieſu Doct. Theol.

MARIA PATRONA.

Sive

ORATIONES

Ad Sodales habitæ, de Patrocinio Deiparæ.

C. M. Stud. Iura.

B. V. E.

MOGUNTIÆ
Impenſis Ioann. Theobaldi Schönwetteri.
1630.

Collegio Romano Societ. Iesu
Bibl. MS. 1637.

Coll. Rom. Soc. Iesu Catal. Inscrip.

R. P.

MAXIMILIANI SANDÆI

E Societ. Iesu Doct. Theol.

MARIA PATRONA.

Sive

ORATIONES

Ad Sodales habitæ, de Patrocinio Deiparæ.

C. M. Stud. Iura.

MOGUNTIÆ
Impenſis Ioann. Theobaldi Schönwetteri.
1630.

Digitized by Google

MARIÆ

PATRONÆ OPT. MAX.

Maximilianus Sandæus.

FRVSTRA ſim, DOMINA, ſi alium, præter Te, adoptem Patronum, libello, quem PATRONAM indigito. Meliorem habere non poſſum, quam, de qua ſcribo: magis fauorabilem non cupio, quam cui ſcribo. TIBI, itaque dico, quod ſcripſi: Tibi conſecro, quod dixi. Vna Tu mihi es inſtar multorum millium, PATRONA OPT. MAX. Quæſo Te,

clientulo patrocinare. Herbipoli Kalen. Ianuar. Anno Salutis ex Te genitæ 1630.

MARIA
PATRONA ADVOCATA MEDIATRIX.

Titulus hæreticis inuiſus.

NE inſolens videatur Titulus, quem deteſtantur Mario-maſtyges, & in inuidiam vocare nitũtur Septentrionales ſectarii, nomino viros, ab antiquitate, doctrina, pietate, omnique virtute Magnos qui eo ſunt vſi ſuperioribus ſeculis, ſine reprehenſione.

Differunt Patrona, Aduocata, Mediatrix.

SED ſunt-ne idem PATRONA, ADVOCATA, MEDIATRIX? Differunt quadantenus. At paruum eſt diſcrimen promiſcuus frequenter

voca-

vocabulorum vſus. Nos dum *Mariam*, ſiue *Patronam*, ſiue *Aduocatam*, ſiue *Mediatricem* vocamus nihil pene diuerſum dicimus. Eadem eſt, ac idem præſtat, quæ diuerſis elogiis laudatur. *Idem pene nobis ſignificāt.*

ADVOCATVS is cenſetur, qui adeſt alteri in cauſa qui alterum præſentia iuuat, ac ope: qui pro illo intercedit, ſeu aduocationem ſuſcipit. *Aduocatus quis.*

PATRONVS, qui aliquem in periculo defendit: qui periclitanti tutelam præſtat; qui præſidio eſt opem poſtulanti; aut ea indigenti. Quod eſt patrocinari. *Patronus.*

Plura congerit Pædianus, cuius ſunt iſta. Qui defendit aliquē in iudicio, aut *Patronus* dicitur, ſi *Orator* eſt: aut *Aduo-* *Grammatici diſtinguunt. Pædianus. Orator.*

catus ſi ius ſuggerit:vel præſentiam ſuam commodat amico, aut *Procurator*, ſi negociũ ſuſcipit: aut *Cognitor*, ſi præſens cauſam nouit: & ſic tuetur, vt ſuã. *Patronus* ne hoc omittatur, primæua ſignificatione ad libertum refertur: nempe, qui ſeruum libertate donauit.

Procurator. *Cognitor.* *Patronus.* *Libertus.*

Valla. Laurentius Valla nobilis Grammaticus, inter *Aduocatum*, & *Patronum* hoc agnoſcit eſſe diſcriminis, quod *Aduocatus* non tantũ ſignificet eũ, qui alterius cauſam agit (quẽ proprie Patronum vocandũ arbitratur) verum etiam, quicumq; adeſt alteri in cauſa, officii gratia. Itaque communiter litterati diſtinguunt *Aduocatum* à *Patrono*: vt hic dicendo reũ defendat: ille, quamuis non oret, ius ſuggerat, vel

præſentiam commodet.

MEDIATOR Eccleſiaſticum eſt vocabulum, quod reperitur in Veteri quidem Teſtamēto ſemel: ſępius in Nouo. *Mediatoris acceptio in ſacra Scriptura.*

Iudic. 11. 10. *Dominus, qui hæc audit, ipſe* Mediator *ac teſtis eſt.*

Galaticæ 3. 19. *Lex ordinata per Angelos in manu* Mediatoris. Mediator *autem vnius non eſt: Deus autem vnus eſt.*

1. Ad Timotheum 2. 5. *Vnus Deus, Vnus &* Mediator *Dei & hominum, homo Chriſtus Ieſus.*

Hebr. 8. 6. *Melioris Teſtamēti* Mediator eſt. Hebr. 9. 15. *Noui Teſtamenti* Mediator *eſt.*

Heb. 12. 24. *Teſtamenti Noui* Mediatorem.

Græce eſt μεσίτης. Quam vocem Tertullianus libr. de Reſurrectione carnis, *Sequeſtrem*, *μεσίτης. Sequeſter.*

Conciliator. alii *Conciliatorem* interpretantur. Eius vim explicat S. Auguſtinus Serm. 13. de verbis Apoſtoli. Tractatu 41. in Ioan. in Enchiridio ca. 33. & 108. ac Concione 2. in Pſalm. 90. ſed non vno modo ſumitur apud Patres veteres, ac Scholaſticos.

1. *Mediator.* *Primo* is dicitur *Mediator*, qui duo inter ſe diuerſa in vnum quodammodo colligit, & connectit, ac pene naturali vinculo coniungit.

Christus ob hypoſtaticam unionem. Qua ratione Chriſtum, quoniam in vna diuina Verbi hypoſtaſi duas naturas, diuinam ac humanam admirabili nexu copulauit, Mediatorem Dei hominumq; vocant plurimi Patres Irenæus lib. 3. ca. 20. Baſilius lib. 4. contra Eunomium. Epiphan. in Ancorato. Chryſoſto-

ſoſtomus homil. 7. in epiſtolam priorem ad Timotheum: & homilia 16. in epiſtolam ad Hebræos. Cyrillus li. 12. Theſauri cap. 10. & Dialogo 1. de Trin. ac lib. 9. in Ioan. cap. 33. Iterum lib. 11. cap. 19. & lib. de recta fide ad Theodoſium. Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius commentario in priorem ad Timotheum. Ambroſius ibid. & in Epiſt. ad Galat. Hilarius lib. 4. & 11. de Trinit. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 2. Auguſtinus libr. 8. de Geneſi ad litteram ca. 14. lib. 1. de conſenſu Euangeliſt. cap. vlt. Sermone 40. de Tempore. Homil. de Ouibus c. 12. lib. 9. de Ciuit. cap. 12. 13. 15. 17. 18. libr. 10. Confeſſ. c. 42. & 43. lib. 4.

de Trinit.cap.10.12.13.15. Vigilius lib. 5. contra Eutychet. Caius Pontifex epiſtola ad Felicem. Leo P. epiſtola 11. ad Iulium Coentem epiſtola 83. ad Palæſt. & 97. cap. 3. Gregorius lib. 22. Moral. cap. 13. & in Pſal. 50. Bernardus Sermone 1. de Circumciſione. Innocentius III. in Pſalmum 5. pœnitentialem: denique Magiſter cũ Scholaſticis in 1. d. 19.

II. Mediator. *Secundo*: is appellatur *Mediator*, qui aliqua actione, ea quæ diſſita, & diſſentanea ſunt, inter ſe connectit. *Arbiter.* Siue, vt *Arbiter*. Quam rationem conuenire Chriſto docet Ambroſius in Epiſtolam ad Romanos, ac ad Timotheum priorem: Auguſtinus concione 4. *Internuncius.* in Pſal. 103. Bernardus Sermone

ne 1.de Annunc. ſiue, vt *Internuncius*. Quo fere modo *Mediator* appellatur Moſes: eodemque nomine etiam Angelus, ab Apoſtolo ad Galatas 3. Quod colligitur ex Dionyſio Areopagita, cap. 4. de Nominibus diuinis. Tametſi Moſes, & alii quidam, *Mediatores* dicebantur, qua Chriſtum ſignificabant. Quæ Patrum quorundam eſt ſententia. Baſilii de Spiritu-ſancto, cap. 14. Cyrilli lib. 3. in Ioann. cap. 9. lib. 11. c. 19. Dialogo 1. de Trin. lib. 3. & 4. contra Iulian. lib. 12. Theſauri cap. 10. Tertulliani lib. 2. cōtra Marcionem. Porro, eadem ratione priſci Sacerdotes, ac multo magis noſtri Mediatores nominari poſſunt. Quod adfirmāt Na- *Chriſti figura.*

zianzenus in Apolog. & orat. de S. Baſilio. Chryſoſtomus, homilia de verbis Iſaiæ, & lib. 6. de ſacerdotio: Theophylactus in Ioannis 3. Ambroſius Orat. 1. præparatoria ad Miſſam: Hieronymus epiſtola ad Fabiolam; & Malachiæ 2. Anacletus epiſtola 3. Cœleſtinus epiſtola 1. cap. 11. Gregorius 1. par. Paſtor. cap. 11. lib. 1. in Regum 1. cap. 24. lib. 2. c. 2. Huius autem Pontificii muneris intuitu Mediatoris munus Chriſto iure optimo tribui, præter alios, docent Origenes lib. 3. contra Celſum: Cyrillus libr. de recta fide ad Regin. & Euſebius lib. 4. Demonſtrat. Euang. cap. 10.

III. Mediator. Aduo. *Tertio:* dicuntur *Mediatores* interdum, qui *Aduocati* mune-

re

re funguntur. Quo nomine ait Paulus, ad Rom. 8. Chriſtum interpellare pro nobis: & Ioannes, in ſua Canonica c. 2. nomen illi tribuit *Aduoçati*.

Quarto dicitur recte *Mediator*, qui pro alio ſoluit & iuſte ſatisfacit pro peccatorum debitis. Et quidẽ hoc poſtremo modo, ſimulque primo ſolum Chriſtũ eſſe Mediatorẽ tam certũ eſt apud Catholicos, vt contrariũ iis nec hæreſis ipſa audeat adfingere. Verũ, præter Christum, alios poſſe eſſe, vereq; dici *Internuncios, Patronos, Aduocatos*, & eodem ſenſu, *Mediatores*, imprimiq; Dei Genetricem Mariam, licet hæretici obſiſtant, Orthodoxorũ tamen conſenſus profitetur. Quod aduocatis ab antiqui- IV. *Mediator. Redemptor.*

tate teſtimoniis ſtabilire eſt facillimum.

MARIA
ADVOCATA
Generis humani.

ECCLESIA Catholica in Cantico *Salue Regina. Eia ergo* ADVOCATA *noſtra illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte. Et* IESVM *benedictum fructum ventris tui nobis poſt hoc exilium oſtende.*

S. Irenæus lib. 5. contra hæreſes cap. 19. *Sicut Eua ſeducta eſt, vt effugeret Deum: ſic* MARIA *ſuaſa eſt obedire Deo, vt Virginis Euæ Virgo* MARIA *fieret* ADVOCATA.

S. Bernhardus Sermone 1. de Aſſumptione: ADVOCA-

TAM

TAM. *præmiſit peregrinatio noſtra. Quæ, tanquam Iudicis Mater, & Mater miſericordiæ ſuppliciter, & efficaciter ſalutis noſtræ negocia pertractabit.*

Eundem ſenſum habet Eccleſia in Oratione ſecreta, in officio MISS. peruigilii Aſſumpt. dum ita precatur: *Munera noſtra, Domine, apud tuam Clementiam Dei Genetricis commendet Oratio: Quam idcirco de præſenti ſæculo tranſtuliſti, vt pro peccatis noſtris apud Te fiducialiter intercedat.*

Innuit idipſum Andreas Cretenſis Ieroſolymitanus Archiepiſcopus in Encomio de Dormitione Virg. ſic illam cōpellans: *Placa Dominum pro communi figmento. Nā quamdiu quidem verſabaris in terris Te*

habuit parua terræ portio: ex quo autem tranſlata es è terra Te vniuerſus mundus continet cõmune Propitiatorium. *O vitæ ſuppeditatrix: & vita viuentium & cauſa vitæ.* Vtitur eodem nomine S. Ephræm Orat. in laudem Virginis, eam ſalutans: *Vallum fidelium: mundi Salutem:* Propitiatorium *laborantium.*

S. Bernhardus Sermone de Aquæ-ductu. *Ad Patrem verebaris accedere. Solo auditu territus ad folia fugiebas.* IESVM *tibi dedit* Mediatorem. *Quid nõ apud talem Patrem talis Filius obtineat? Exaudietur vtique pro ſua reuerentia. Sed forſan in ipſo Maieſtatem vereare Diuinam. Quia licet factus ſit homo: manſerit tamen* DEVS: ADVOCATAM *habere vis, & ad ipſum? Ad* MA-

RIAM

RIAM *recurre. Pura ſiquidem humanitas in Maria: non modo pura ab omni contaminatione: ſed & pura ſingularitate naturæ. Nec dubius dixerim exaudietur & ipſa pro ſua reuerentia. Exaudiet vtique Matrem Filius: & exaudiet Filium Pater Filioli, hæc peccatorum ſcala. Hæc mea maxima fiducia eſt. Hæc tota ratio ſpei meæ. Quid enim? Poteſt ne Filius, aut repellere, aut ſuſtinere repulſam? Non audire, aut non audiri filius poteſt? Neutrum plane.* Inuenisti, *ait Angelus*, gratiam apud Deũ. *Feliciter ſemper hæc inueniet gratiã: & ſola eſt gratia, qua egemus.*

S. FRANCISCVS, vt ſcriptũ reliquit D. Bonauentura in vita Seraphici cap. 9. Matrem Domini indicibili complectebatur affectu: in ipsã præ-

cipue

cipue, poſt Chriſtum, fidens, eam ſui ac ſuorum ADVOCATAM conſtituit: & in eius honorem à feſto SS. Apoſtolorũ Petri & Pauli, vſq; ad Aſſumptionẽ deuotiſſime ieiunabat. Tã boni Patris haud degener filius Bonauentura frequenter illam eodem titulo ſalutat. In hymno: *Te matrem Dei laudamus, Tu,* inquit, *Agonizatrix pugnantium:* ADVOCATA *pauperũ: Miſeratrix, & Refugium peccatorum. Tu Erogatrix munerum: poſt Deum ſola ſpes noſtra. Tu ſalus Te inuocantium. Tu Promotrix Iuſtorum: Congregatrix errantium.*

Idẽ in carminibus, quibus exornat Antiphonam Eccleſiaſticam, *Salue Regina*, dum vocem, *Aduocata* expendit, ſic ſuauiter cantillat:

PATRONA.

ADVOCATA *libera coram*
Saluatore,
Poſtulare properá conſuetoque
more:
Et pro gente miſera benigno
fauore,
Natum tuum mitiga materno
amore.

In Epiſtola autem, quam vocat, *Memorialium* vigintiquinque: in qua quædam ad pie viuendum tradit, in hunc modum ſcribit. *Vt Glorioſam Reginam Domini noſtri Matrem benedictam in ſummo habeas honore. Et, vt in cunctis tuis neceſſitatibus, tanquam ad refugium tutiſſimũ te conuertas, illam in tuam aſſumens* ADVOCATAM, *deuotiſſimè, ac ſecure tuam ei cauſam committes, quia Mater eſt Miſericordiæ. Quotidie ſtude ei*

ſpecia-

ſpecialem reuerentiam exhibere. Et, vt tua deuotio ſit ei grata, eius puritatem mente & animo in te ſeruando, toto conatu nitere, humilitate, & manſuetudine eius veſtigia imitari.

Scholaſticum agens Bonauentura, eodē in Mariam adfectu, docet, illam eſſe ADVOCATAM generis humani. Atque idcirco, *congruebat*, ait, *vt Virgo nullum haberet peccatū: & ita vinceret Diabolum, vt nec ei ſuccumberet ad modicum.* In tertium ſent. diſt.3. par.1. art.2. q.1. S. Antonin. p.4. t.15. c.14. §.7. vt oſtendat, Deiparā eſſe *Aduocatam* hominum, ſed pręcipue, peccatorum, nominat S. Anſelmum, hæc de Aduocatæ illius admiranda efficacia ſcribentem: *Vt impoſſibile*

eſt,

eſt, quod illi à quibus Virgo Maria oculos miſericordiæ ſuæ auertit, ſaluentur; ita neceſſarium, quod hi, ad quos conuertit oculos ſuos, pro iis ADVOCANS, *iuſtificentur, & glorificentur.* Aduocata efficacia.

Exemplo id confirmat D. Antoninus, & ſubiūgit: *Hæc eſt figurata in illa prudentiſſima muliere* Thecuite, *quæ ita ſapienter* ADVOCAVIT *apud Regē Dauid in cauſa Abſolonis vani, ſuperbi, & fratricidæ exulis facti propter tantum ſcelus à Ieruſalem, quod induxit patrē Dauid ad miſericordiam erga filium & ab exilio reuocandū. Sic ergo Virgo Maria pro mūdo rebelli ipſi Deo, & occiſore fratris ſui: id eſt, animi ſui propter quod exul conſtituitur à ſuperna Ieruſalem, ita* ADVOCAT, *& interpellat, vt Deum Patrem placet, & conuerſum* Thecuitis. Lib. 3. Reg. 14.

ſum ad pœnitentiam ad gloriam inducat. Vnde

Bernardus: *Securum acceſſum habes apud Deũ, ô homo! vbi Mater ſtat ante Filium: Filius ante Patrẽ. Mater oſtendit Filio pectus & vbera: Filius oſtẽdit Patri latus & vulnera. Ibi ergo nulla poterit eſſe repulſa, vbi ſunt tot amoris inſignia. Ad Thronum igitur eius, ſcilicet Virginẽ Mariam, in qua quieuit accedamus cum fiducia, vt* Hebr. 4. *miſericordiam, & gratiam conſequamur in tempore opportuno.*

Iterũ Antoninus capite 19. §. 2. *Sapientia* ADVOCATI, *& eloquentia manifeſtatur ex tribus. Scilicet, Primo quod obtineat apud iuſtum, & ſapientem iudicem.* Secũdo, *contra aduerſariũ aſtutum, & ſagacem.* Tertio, *quod in cauſa deſperata: Sed Virgo Maria* AD-

Aduocati ſapientia. Eloquentia.

VOCATA

PATRONA.

VOCATA *noſtra obtinuit apud ſapientiſſimum & iuſtum iudicē Deū contra aſtutiſſimum aduerſarium Diabolum in cauſa deſperatiſſima, inter Deum & hominem, in qua nullus hominum, qui eum præceſſerant, loqui audebat.*

Antonius Spinellus lib. de Throno c.30. *In hoc Virgo præcipue aliis* ADVOCATIS *præcellit: quod illi reum criminis cōuictum à ſupplicio, quod meretur ſeruare nequeant. At ſanctiſſima Virgo nobis peccatoribus crimina fatentibus, & ad ipsā cōfugientibus veniā impetrat. Itaq. illam nobis* ADVOCATAM *ex omnib. vnā maxime deligamus.* Is.n. ADVOCATVS eſt deligēdus qui auctoritate apud Principē valeat: ſitq; illi grat⁹; ac velit cauſam rei tueri: Talis eſt DEIPARA, Summi Iudicis Mater propter ſuū inſigne me-

ritum & propenſiſſimam erga nos volũtatẽ. Præſertim, quia ex ſua pietate, quãdo ADVOCATÆ nomine cõpellatur ad opem nobis ferendã maxime commouetur. In quam rem accipe, quod legitur in Reuelationibus B. Gertrudis lib. 4. c. 53.

In feſto Natiuitatis B. Virginis, cũ ad Completoriũ cantaretur, *Salue Regina*: & Gertrudis *per verba illa*; Eia ergo ADVOCATA noſtra, *benigniſſimam Matrem in ſuum auxilium inuocaret, videbatur ipſa Mater inclyta, velut funibus quibuſdam validis tracta, inclinari ad eã. Per quod intellexit, quod quoties aliquis, ipſam ſuam* ADVOCATAM, *cũ deuotione nominando, inuocat, per hoc nomen materna pietas eius*

in tan-

in tantum commouetur, quod nullatenus ſe valet cohibere: quin benigne precibus illius acclinetur. In illo verbo(illos tuos miſericordes oculos) *Beatiſſ. Virgo mentum Filii blande tangens, ipſum verſus terram inclinauit ad nos; dicens: Iſti ſunt miſericordiſſimi oculi mei, ad quos omnes Me inuocantes ſalubriter poſſum inclinare. Vnde & uberrimum fructum conſequuntur ſalutis æternæ. Hinc à Domino hanc percepit eruditionē B. Gertrudis, vt ad minus quotidie Matrem ſuam Beatiſſimam per iſta duo verba: ſcilicet*; Eia ergo ADVOCATA noſtra: *&*; Illos tuos miſericordes oculos, *inuocaret. Certa, quod per hoc in hora ſua nouiſſima, non mediocre ſolatium obtineret.* Itaque recte Dei Matrem tanquam vni-

uerſorũ ADVOCATAM obſecramus creberrime, perueſtuſta illa, & ab Auguſtino ad nos deriuata oratiuncula.

S. MARIA *ſuccurre miſeris, iuua puſillanimos, refoue flebiles, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto fœmineo ſexu. Sentiant omnes tuum iuuamen quicumque celebrant tuam ſanctam commemorationem.*

MARIA 6 PATRONA.

S. Gregorius Nazianzenus in Tragædia de Chriſto patiente ita Virginem alloquitur.

Te *tuum erga Filium*
Mihi PATRONAM *ſentiam*
acceptiſſimam.

Idiota, Scriptor pius, ac Virginis

ginis cultor eximius, qui poſt octingenteſimum Domini annum floruit, in Contemplationibus de Beatiſſ. Virgine, quas Hæretici ex editione Germanica ſuſtulerunt, ſed reſtituerunt Pariſienſes, vtrumq; titulum coniungens, *Ipſa*, inquit, eſt ADVOCATA *noſtra apud Filiũ; ſicut Filius apud Patrem. Imo, apud* Patrem & Filium procurat negocia, & petitiones noſtras. Ceteri Sancti iure quodam PATROCINII pro ſibi ſpecialiter commiſſis plus poſſunt prodeſſe in curia cœleſti, quam pro alienis. Beatiſſima Virgo, ſicut eſt omnium REGINA, ſic & omnium PATRONA, & ADVOCATA. Et cura illi eſt de omnibus.

Ob quam cauſam Quirinus Salazar, Prouerbiorum 8. exiſtimat, verba illa, quæ de Sapientia proferuntur *Iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus loquitur*, belle accommodari Deiparæ. Siquidem in portis ciuitatis erant iudicia, & publica ſubſellia. In porta autem cœleſtis Ieruſalem, vbi Dei iudicantis tribunal conſtitutum eſt, ad ſupremas hominum cauſas dirimendas ipſa libere loquitur: & ADVOCATÆ, ſeu PATRONÆ in morem litem noſtram tuetur, ac defendit.

Digitized by Google

MARIA
MEDIATRIX.

NOn quidem ad redimendum, quod vnius Chriſti Domini munus fuit: vt oſtendit S. Thomas Parte tertia, quæſtio. 26. articulo 1. ſed excellentiſſima quadam ratione præ aliis ſanctis ad intercedendum, ac impetrandum. *Solus Chriſtus Redemptor.*

S. Ephræm Oratione de laudibus DEIPARÆ: *Aue Dei & hominum* MEDIATRIX *optima. Aue totius terrarum orbis Conciliatrix efficaciſsima.*

In Miſſa Æthiopum legitur: *O vere* MEDIATRIX *ante Dominum noſtrum* IESVM *Chriſtum Te ſuppli-*

gem gloriæ, quem in ſe ſuſcepit, per totum mundum communicauit, collocauit: & tanquam familiariſſima MEDIATRIX *totum mundum ſibi reconciliauit.*

S. Bonauentura in Speculo, capite 8. Maria fideliſſima MEDIATRIX ſalutis, veluti *fideliſſima* Columba *inter ſummum Noe & mundum ſpirituali diluuio ſubmerſum. Eua autem, veluti coruus in diluuio infideliſſima* MEDIATRIX *fuit perditionis.* Capite 9. MARIA propter nos bene comparatur Auroræ. *Ipſa nobis eſt ad Deum* MEDIATRIX: *ad Angelos Pacificatrix; ad Dæmones Defenſatrix: ad nos ipſos Illuminatrix:* In hymno:

mno: *Te Matrem Dei laudamus* exclamat: Tu MEDIATRIX: *Dei & hominum Amatrix.*

B. Laurentius Iuſtinianus Sermone de Annunciatione: *Effecta eſt Interuentrix mundi: Dæmonum fuga: peccatorum Spes: Dei, & hominum veriſſima* MEDIATRIX.

D. Antoninus parte quarta, titulo 15. cap. 44. §. 2. adfirmans, Beatam Virginem omnes ad Deum adducere: *Ipſa ſola*, ait, *omnes inferiores reduxit, tanquam* MEDIATRIX *reconciliationis: & Adiutrix redemptionis. Et Angelorum numerum reſtaurauit: & ſubuenit ruinæ ante conſpectum Domini: & hominem lapſum reuocauit ad ſuperos.*

Quomodo Chriſtus ſolus Mediator.

Eſt igitur MARIA *Mediatrix* ſed non vt Chriſtus: qui redemptionem operatus eſt: qui ſemetipſum dedit pro nobis: qui iure ſummo, & ex rigore iuſtitiæ noſtram cauſam egit, agitque: qui merito, & ſacrificio corporis ſui interpellat: qui precium diſſoluit. Sic & ipſe vnicus eſt ADVOCATVS, vnicus PATRONVS, qui iure ſummo meritoque ac æterna redemptione humani generis negocia curat. Longe inferiori modo Virgo ſanctiſſima, eſt *Aduocata, Patrona, Mediatrix*. Quod profitentur ſodales Parthenii, oratione, quā ſinguli, dum in album ſodalium admittuntur, recitare ante aram conſueuerunt.

Sancta:

PATRONA.

SAncta MARIA, *Mater Dei &* *Virgo, Ego* N. *Te hodie in* DOMINAM, PATRONAM, *&* ADVOCATAM *eligo: firmiterque ſtatuo, ac propono, me nunquam Te derelicturum: neque contra Te aliquid vnquam dicturum, aut facturum. Neque permiſſurum, vt à meis ſubditis aliquid contra tuum honorem vnquam agatur. Obſecro Te igitur, ſuſcipe me in ſeruum perpetuum. Adſis mihi in actionibus omnibus meis. Nec me deſeras in hora mortis. Amen.*

APPROBATIO.

OPVSCVLVM, cuius titulus MARIA PATRONA: ſiue, Orationes, de Patrocinio Deiparæ, ad Sodales in eius feſtiuitatibus habitæ, à P. *Maximiliano Sandæo*, Societatis IESV Theologo cõſcriptum; atque à deputatis ad id Theologis lectum, & approbatum, Ego *Ioannes Copperus*, Societatis IESV in Prouincia Rhenana Superiore Præpoſitus Prouincialis, conceſſa mihi poteſtate ab Admod. R. P. N. *Mutio Vitelleſca* Generali Præpoſito, vt typis excudatur, poteſtatem facio.

Herbipoli 7. Aprilis Anno MDCXXIX.

Ioannes Copperus.

IN-

Digitized by Google

INDEX ORATIONVM.

I. PATRONA in Infirmitate.
Salus Infirmorum.
Cum iucunditate Conceptionem B. Mariæ celebremus vt ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum.
II. PATRONA in Perfectionis ſtadio.
Idea Perfectionis.
Vna eſt Columba mea. Perfecta mea. Canticorum 6. 7.
III. PATRONA Sodalitatis Parthenicæ.
Vellus Gedeonis.
Deſcendet ſicut pluuia in Vellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram, Pſalmo 71. 6.

IV. PA-

IV. PATRONA Viatorum.
Comes Peregrinantium.
Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis Filia Principis. Cantic. 7. 1.

V. PATRONA Indigentium.
Aduocata pauperum.
Spiritus meus ſuper mel dulcis: & Hereditas mea ſuper mel, & fauum. Eccleſiaſtici 24. 27.

VI. PATRONA communis omnium.
Aduocata Mortalium.
Cum iucunditate Natiuitatem B. Mariæ celebremus, vt Ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum.

INDEX AVTHORVM, QVI IN HOC OPVSCV-lo citantur.

A

ABulenſis.
Alanus.
Alciatus.
Albertus Magnus.
D. Antoninus.
D. Anſelmus.
Ariſtoteles.
Arnoldus.
D. Athanaſius.
Auctor Catenæ.
Auentinus.
S. Auguſtinus.
Aurelianus.

B.

BArlandus.
Baronius.
Beda Venerabilis.
Bellarminus.
S. Bernardus.
Bonauentura.
Bonfinius.

C.

CAietanus.
Caniſius.
Caſſiodorus.
Chryſoſtomus.
Cicero.
Clemens Alexandrinus.
Columella.
Cæſareus.
Cranzius.

D.

S. DAmaſcenus.
Damianus.
Delrio.
Diogenes.
Dionyſius.

E.

S. EPiphanius.
Euchar. Sangius.

F.

FEſtus.
Franciſcus Suarez.

Fri-

Fridericus Fornerus.

G.

GArzias Loyſa.
Germanus Cōſtantinopolitanus.
Gregorius Magn.
Guilielmus Menes.
Guilielmus Pariſienſ.

H.

HErodotus.
S. Hieronymus.
Honorius.
Horatius Turſellinus.
Hugo.

I.

IAnſenius.
Idiota.
Ioannes Baptiſta.
Ioannes Trithemius.
Iſidorus.
Iuſtus Lipſius.

L.

LAurentius Iuſtinianus.
Lazeus.
Lonicerus.
Lorinus.
Lucanus.
Lucianus
Ludouicus Sotomaior.
Lucretius.
Lyranus.

M.

MAioſus.
Martinus Cromerus.
Methodius.
Metaphraſtes.
Moſes Gerundenſis.

N.

Nonius.

O.

ORigenes.
Oſorius.

Pagni-

P.

Pagninus.
Petrus Chryſologus.
Plinius.
Plutarchus.
Pontanus.
Primaſius.
Proclus.

R.

Rodolphus.
Rupertus.

S.

Serarius.
Sophronius.
Spinellus.

T.

Theophylactus
Theodoretus.
Timotheus.
Titelmannus.
S. Thomas Aquinas.
Triſmegiſtus.

V.

Vincentius Beluacenſis.
Virgilius.

LOCA

LOCA SACRÆ SCRIPTVRÆ.

Ex Geneſi.

Gen.1.11. *Germinet terra herbam virentem ſecundum genus ſuum.* 48

Exodi 3.5. *Solue calceamentum pedum tuorum.* 305

Deuter.32.2. *Deſcendat ſicut pluuia doctrina mea, fluat vt ros eloquium meum, quaſi imber ſuper terram, & quaſi ſtellæ ſuper gramina.* 172

22.5. *Non induetur mulier veſte virili, nec vir vtetur veſte fœminea: abominabilis eſt enim apud Deum, qui facit hæc.* 258

33. *Ferrum & æs calceamentum eius.* 315

Iob.38.28. *Quis eſt pluuiæ pater, aut quis genuit ſtellas roris.* 172

29.19. *Radix mea aperta eſt ſecus aquas, & ros morabitur in meſſione mea.* 187

Pſalmor. 17.34. *Perfecit pedes meos tan-*

Digitized by Google

tanquam ceruorum, & ſuper excelſa ſtatuens me. 289

3. 4. *Tu autem Domine ſuſceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.* 10

35. 16. *Quoniam apud te eſt fons vitæ & in lumine tuo videbimus lumen.* 10

26. 1. *Dominus illuminatio mea & ſalus mea.* 10

102. *Benedic anima mea Dominum.* 369

39. 11. *In capite libri ſcriptum eſt de me.* 352

109. 3. *Ex vtero ante Luciferum genui te.* 223

107. 10. *In Idumæam extendam calceamentum meum, mihi alienigenæ amici facti ſunt.* 277. 292

45. *Sanctificauit tabernaculum ſuum Altiſſimus.* 382

Prouerb. 25. 24. *Sicut nubes roris in die meſſis ante meſſem.* 186.

3. 18. *Lignum vitæ eſt his, qui apprehen-*

prehenderint eam. 39
30. 18. *Tria ſunt difficilia mihi & quartum penitus ignoro viam aquilæ in cœlo, viam colubri ſuper petram, viam nauis in medio mari, & viam viri in adoleſcentula.* 174
31. 31. *Quæſiuit lanam & linum, & operata eſt conſilio manuum ſuarum, manum ſuam miſit ad fortia, & digiti eius apprehenderunt fuſum.* 388
Canticorum 5. 2. *Caput meum plenum eſt rore & concinni mei guttis noctium.* 135
4. 3. *Sicut vitta coccinea labia tua.* 270
7. 1. *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis Filia Principis.* 228. vſque ad 235. 243. 271
1. 11. *Dum eſſet Rex in accubitu ſuo nardus mea dedit odorem ſuum.* 284
2. 4. *Ordinauit in me caritatem.*

tem. 239

8\. *Quæ eſt iſta, quæ aſcendit de deſerto delitiis adfluens.* 374

7\. 5. *Caput tuum vt Carmelus.* 263

2\. 5. *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.* 241

4\. 5. *Duo vbera tua, ſicut duo hinnuli capreæ gemelli, qui paſcuntur in liliis.* 341

4\. 10. *Pulchriora ſunt vbera tua niue, fragrantia vnguentis optimis.* 341

1\. *Vbera tua ſicut botri vineæ & odor oris tui, ſicut malorum.* 342

Sapientiæ 18. 14. *Dum medium ſilentium tenerent omnia, & nox in ſuo curſu medium iter haberet, Omnipotens ſermo tuus Domine à regalibus ſedibus venit, durus nimirum debellator in medio*

medio exterminii tempore exiliuit. 139
7. *Tota pulchra es amica mea & macula non eſt in te.* 348
Eccleſiaſtici 44. 17. *In tempore Iracundiæ factus eſt reconciliatio.* 111
38. 4. *Altiſsimus de terra creauit medicinam.* 48
Iſaiæ 18. 4. *Sicut nubes roris in die meſſis.* 186
53. 8. *Generationem eius quis enarrabit.* 173. 278
45. 8. *Aperiatur terra & germinet Saluatorem.* 49
45. 8. *Rorate cœli deſuper & nubes pluant iuſtum.* 185
51. 1. *Attendite ad Abraham Patrem veſtrum & ad Saram, quæ peperit nos.* 58
66. 7. *Antequam parturiret peperit: antequam veniret partus eius peperit maſculum.* 95
9. 6. *Et factus eſt principatus ſuper humerum eius.* 96.

26. 19.

26. 19. *Viuent mortui tui, interfecti mei reſurgent.* 214
Ierem. 31. 22. *Librum nouum creauit Dominus ſuper terram: fœmina circumdabit virum.* 355
Lucæ 3. 16. *Non ſum dignus ſoluere corrigiam calceamenti eius.* 278
1. 48. *Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.* 275
11. *Hic poſitus eſt in ruinam, & in reſurrectionem multorum, & in ſignum, cui contradicetur.* 383
1. Ad Corinth. 1. 30. *Factus eſt nobis Sapientia à Deo & iuſtitia & ſanctificatio & redemptio.* 11
Ad Epheſ. 6. 15. *Calceati pedes in præparationem Euangelii pacis.* 312
1. Ioann. 2. 2. *Ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris.* 9
11. 25. *Ego ſum reſurrectio & vita.* 15

Apocalyp.

Apocalyp. 12. 1. *Et ſignum magnum apparuit in cœlo: mulier amicta Sole, & Luna ſub pedibus eius: & in capite eius corona ſtellarum duodecim.* 382

MAXI-

m
la
&
m
32

Ex EVA fit AVE, plane eſt converſio ſimplex:
Quos EVA occidit, vivere fecit AVE.

Digitized by Google

MAXIMILIANI SANDÆI MARIA PATRONA.

ORATIO PRIMA.

MARIA PATRONA *In Infirmitate.*

Cum iucunditate Conceptionem B. Mariæ celebremus, vt Ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum.

SALVS INFIRMORVM.

O. P. N.

Dicta in feſto Conceptionis.

SVMMO in honore fuerunt illi ſemper in gente

Medici honorati. qualibet, qui Medicam pro-
feſſi diſciplinam, hominum ſe
ſaluti natos, verbis, factiſque
probarunt. Quod ſi quis ſupra
turbam ſapere videbatur nō-
nihil, &, vel herbulæ, vel radi-
culæ inuentorem ſe, ſeu ad-
firmabat vere, ſeu mentieba-
tur ſubdole: ſicq; morbi gra-
uioris curatorem certum, ſeſe
adſerebat, & comprobabat
experientia, næ ille in cœlum
ferebatur. Exædificabantur
eidem templa, dicabantur a-
ræ, incendebantur thura: ſup-
plices ad eum tendebant ma-
nus, portabant ſalutis recupe-
ratæ anathemata.

Medici olim Dii habiti. DEVS erat, quia *Medicus*,
nullo ſexus diſcrimine. Ita ex
ſanitate corporis Diuinitas
penſitabatur, imo fidenter
confe-

conferebatur. *Apollo*, Æſcu- *Apollo.*
lapii pater, quia Medicinæ v-
ſum primus attuliſſe diceba-
tur, in Deorum numerũ fuit
relatus. *Iſidem* adſerebant Æ- *Iſis.*
gyptii plurium inuentricem
ad pellendos morbos medi-
camentorum. Ideo conſecra- *Diod. ſib. 1. antiq.*
tã Diuinitati, vt Numen, co-
lebatur. *Hippocrati*, cuius etiã- *Hippocr.*
num eſt illuſtre apud omnes
nomen, iidem, qui Herculi de- *Herculeq;*
creti ſunt honores, à cuncta
Gręcia, quod imminentem ab
Illyriis peſtem prædixiſſet, ei-
que malo, diſcipulorum ope-
ra, auſpiciis Magiſtri meden-
tium, occurriſſet. Plures recẽ-
ſere non attinet.

Hoc dico. Si vnius alteri- *Omnium morborũ curatori quantum debeatur.*
usue morbi certa curatio, vel
remediorum inuentio Diui-

 nita-

nitatem olim tribuebat; quibus illum elogiis, titulíſq; ornaſſet Antiquitas, qui morborum omnium, non corporis minus, quam animorum ſe præbuiſſet, nunquam arte fallente, nunquam irrita ſponſione, Medicū? An aliquid Deo maius finxiſſet ſuperſtitio, vt tanto generis humani Auxiliatori quidpiam ſummo dignum tribuiſſe videretur?

Deipara quare ſumme honoranda.

PORRO, Christiani, quibus certum eſt, humano arbitratu Diuinitatem non conferri, illam non poſſunt non, ſecundum DEVM, omni ſubmiſſionis, & honoris ſignificatione proſequi, quam gentium omnium in vnum coactis ſuffragiis, animaduertunt, à ſanitatis Domino, mortalium morbis,

bis, qua corporis, qua animæ curandis præpoſitam fuiſſe. Quæ ſane non eſt alia, quam DEIPARA, cuius inter tam multiplices, & honorarios titulos ille ſplendidius emicat, & ore haud minus, quam corde frequentiſſime vſurpandus eſſet: hoc præſertim exulceratiſſimo, ac infami à bello, fame, morbis, & peſtilitate tempore, SALVS INFIRMORVM. Sub quo, mirum, quantum ſuauitatis, ac præſidii ægritudine detentis deliteſcat.

Quam multa contineat Salus Infirmorum.

SIQVIDEM, *Salus Infirmorum*, eſt febricitantium reſtitutio, paralyticorum erectio, cœcorum illuminatio, delirãtium reductio. *Salus Infirmorum*, eſt æſtuantium refrigeratio, laborantium refocillatio,

deſperatorum fiducia. *Salus infirmorum* eſt tumentium repreſſio, hydropicorum exiccatio. *Maria Salus Infirmorum* tutare Franconiam tibi commendatam! ô Maria *Salus infirmorum* ora pro nobis. Sed illud fortaſſe ſcire aueat quiſpiam: cur DEIPARA, *Salus* vocetur, vel *Sanitas*, cum nemo, niſi ſanitate corpori inhærente ſanus denominari poſſit. Salutem conferre poteſt, & interdum confert Medicus: an ipſe idcirco *Salus*, quia ad ſalutem conducit?

Abſtractis nominibus quando vtamur. HABET ea vocula, ſic pronunciata, myſterium. Cum enim quempiam adeo perfectum in genere aliquo rerum ſignificare volumus; vt nihil addi poſſe videatur, & reliquos

quos omnes in eodem, exaggerata quadam ratione, ſuperare, non contenti nominib. quæ à Dialectico concreta dicũtur, abſtractis vtimur: quaſi tantæ perfectionis ſit, vt non formam rei participet, ſed ſit ipſa ille forma. Vulgata ſunt illa: Eſt ipſa verecundia, pudicitia bonitas. Non tam virtutem habere, quam virtus ipſa videtur. Eſtque idem vſitatiſſimum in diuinis litteris.

IOANNES Euangeliſta in epiſtola ſua loquens de Chriſto, *Ipſe*, inquit, *eſt propitiatio pro peccatis noſtris.* Cauſam dat Pſalmiſta; *Quia apud ipſum eſt* perfecta *propitiatio*, Pſalmo CXXIX. &, *quia propitiatur omnibus iniquitatibus noſtris*, Pſalmo CII. At quomodo? Vt Deus, &

Nomina abſtracta quã vim habeant.

Ioa.1.2.2.

Pſ.129.4

Pſ.102.3

vt homo: vt ſacrificium & ob-
latio, in qua eſt propitiatio,
Gen. 33. 10. Geneſis XXXIII. Denique, vt
Paulus Apoſtolus diſſerit, ad
Ro. 3. 25. ἱλαστήριον. Propitiatorem. Romanos III. *Quia propoſuit*
eum DEVS, propitiationem per
fidem in ſanguine ipſius.

Eadem loquendi formula
rex Dauid Pſalmo tertio. *Tu*
Deus Gloria. *autem*, Domine, *ſuſceptor meus*
es, gloria mea, & exaltans caput
meum. Gloria, quia glorioſum
facit. *Quia in te gloriabor*, cane-
Pſal. 26. 1 bat idem Pſaltes.

Eadem phraſi: *Dominus il-*
Dominus Illuminatio. *luminatio mea, & ſalus mea.* Il-
luminatio, quoniam erroris,
ac mœroris caliginem ipſe
diſcutit. Quia vitæ lucernam
accendit ac fouet. *Apud i-*
pſum enim eſt fons vitæ, & in
lumine eius videtur lumen, Pſal-
mo

mo XXXV. hoc eſt, ab illo vitæ auctore, & conſeruatore vita hauritur, ac conſeruatur *Salus* mea, quoniam ipſe Σωτὴρ, ac *Saluator*. *Pſ. 35. 10.*

PAVLVS quoque Apoſtolus, priore ad Corinthios primo cap. *Factus*, inquit, *eſt nobis*, nempe CHRISTVS, *Sapientia à DEO, & iuſtitia, & ſanctificatio, & redemptio*. Nimirum, quia vi, ac merito illius omnem ſapientiam conſequimur: illo operante, vera iuſtitia, ſanctitateque imbuimur: per eum iuſtificati, & ſanctificati certam redemptionem obtinemus: &, quia *dedit ſemetipſum redemptionem pro omnibus*. Sic Eccleſiaſtici XLIV. de Noe legitur: *In tempore iracundiæ factus eſt reconci-* *Chriſtus iuſtitia.* *1. Tim. 2. 3.* *Eccl. 44. 17.*

liatio. Quoniam prece ac ſupplicatione Deum reconciliauit.

Deipara ſalus in abſtracto. ITAQVE non ſat viſum Eccleſiæ honorare Virginem, titulo *Mediatricis, Salutaris, Soſpitæ*, quia hic communis aliis quibuſdam eſſe poſſet; placuit dicere in abſtracto, ipsã *Salutem, ſoſpitatem, ſanitatem.* Non quod illa ſanitas, à qua Beatiſſima Virgo ſibi inhærente, ſana; & ſalus. Putida eſt hæc conceptio quorundam in religionis negotio delirantium: qui vt probent, peccatorem non iuſtificari per iuſtitiam, ac ſanctitatem infuſam, & animo inhærentem: ſed formalem cauſam in hominũ iuſtificatione eſſe Chriſti Domini iuſtitiam; quæ cõmuni-

municetur quodammodo, & apprehẽdatur per fidem, qua homines credunt ſibi remiſſa eſſe peccata propter Chriſtum, egregie ſe philoſophari exiſtimãt, dum ita colligunt. Pauli ſunt iſta exerte pronunciantis: *Qui factus eſt nobis à Deo ſapientia, & iuſtitia & redemptio*, in priore ad Corinthios primo cap. cui aſſonat illud Ieremiæ XXIII. *Et hoc eſt nomen, quod vocabunt eum, Dominus Iuſtitia noſtra.* Sic enim vertunt ex Hebræo. Igitur noſtra Iuſtitia non eſt alia, niſi ea, quæ eſt in Chriſto nobis imputata.

RIDEAT merito vir doctus inſcitiam popularem à nouatoribus inductam, & exſibilet. Cui vel ſacræ Theologiæ tirun- *Chriſtus noſtra iuſtitia.*

tirunculo, ac in diuinarum ſcripturarum oraculis non omnino caudici, ignotum eſſe poteſt: Chriſtum dici hominum iuſtitiam, nõ quod iuſti ſint ipſi à iuſtitia, quæ eſt in Chriſto, ipſis imputata. (Quis enim dicat, ab extranea forma denominari quidpiam ſimpliciter tale?) Sed vel, quod ſit cauſa noſtræ iuſtitiæ, vel exemplar. Sic enim Chriſtus dicitur iuſtitia noſtra, quomodo Deus dicitur *fortitudo noſtra* pſalmo XVII. &, *Patientia noſtra* pſalmo LXX. & *Salus noſtra*, pſalmo XXVI. quod explicatur pſal. XXXVI. cum dicitur *ſalus autem iuſtorum à Domino*. Eodem ſenſu, Chriſtus dicitur *ſapientia noſtra, Redemptio noſtra, Pax noſtra*,

Deus fortitudo noſtra. Pſ. 7.
Patientia noſtra. Pſ. 70.
Salus noſtra. Pſal. 26.

noſtra. Quoniam nos redemit; iuſtos, ac ſapientes fecit; ac Patri nos cœleſti reconciliauit, pacificans, quæ in terris ac in cœlis ſunt. Quod ſi quis colligat: Chriſtus eſt ſapientia noſtra. Ergo nos ſapimus ſapientia Chriſto propria ac intrinſeca; nōne ſibilum mereretur in qualibet recte philoſophantium exedra?

AIT Dominus Marthæ: *Ego ſum reſurrectio & vita* Ioannis XI. Ergon' nos imputata nobis Chriſti reſurrectione à mortuis redibimus? Quam hoc ridiculum? Ille erat reſurrectio; quia cauſſa, tum effectiua, tum exemplaris reſurrectionis. Sed, vt bene monēt Docti, dum inquiebat: *Ego ſum*

Chriſtus reſurrectio noſtra.
Ioa. 11. 25.
Vt cauſa effectiua.
Vt exemplaris.

ſum reſurrectio, plus aliquid dicebat, vel ſignificabat, quam ſi dixiſſet, poſſum ſuſcitare. Inſinuabat enim, non ſolum ſe poſſe, ſed neminem alium poſſe, niſi ſe, aut niſi per ſe. Nemo enim poteſt reſurgere, niſi per reſurrectionem, nemo viuere, niſi per vitam.

Maria quomodo Vita, Dulcedo, Spes, Salus.

ITA accinimus Deiparæ: *Salue Regina, Mater miſericordiæ, Vita, Dulcedo, & Spes noſtra. Salus Infirmorum*: quod idem eſt, ac, *Sanitas ægrotantium*. Quoniam ipſa ſanitatem confert corporis ac animæ: primum quidem, deprecatione: nam nihil non à Filio impetrare poteſt: tum gignendo IESVM, nomine ac re animarum *Medicum*, æque, ac corporum, ſine quo nemini ſalus: ac proinde

Impetratione.

Sobole.

inde

inde nec ſine eius Matre, cuiquam contigit.

ET profecto merito SALVS *Infirmorum*, honorario titulo, appellatur, quæ quicquid ſalutis ac ſanitatis hactenus ab vllo Medicorum humana arte: quicquid ab vllo cœlitum diuinitus collato auxilio, hominibus tranſcriptum eſt, ipſa ſingulari quodammodo contulit. Clarius. MARIA ſola plures in quolibet morborum genere, ſiue animum ſpectes, ſiue corpus, reſtituit, quam Medicorum celebratiſſimi olim & nunc, omnes. Grauiores infirmitates curauit ſola MARIA, curandique modum oſtendit, quam ab orbe condito in medica facultate Doctores vniuerſi. *Quomodo ſanitatum operatrix Maria.*

Hic

Orbis ſuffragium pro Maria.

Hic mihi volupe eſſet in ampliſſimo orbis theatro, aduocatis diſciplinarum omnium profeſſoribus, iisque litis huiuſce conſtitutis diribitoribus, diſceptare è cuiuslibet gentis hiſtoria, memoria, traditione; habeant-ne aliquem, cui poſt DEVM, plurium ſanitatum, liceat ita loqui, curationes poſſint adſcribere? illud autem tuerer, ſponſione facta ac bonorum omnium poſito pignore: non reperiri in vllo populo, cui tantum ægri, ſaniq; ob ægritudinem pulſam, ſanitatem vero reſtitutam ac conſeruatam debeant, quam Mariæ. Excutiamus hiſtoriam, inſtituatur comparatio. Adſis *Maria, Infirmorum Salus*, & clientulum

tuum

tuum Marianæ medicinæ vim deprædicantem ſubleua.

ÆGYPTII, gens antiqua, proferunt *Iſidem*, quam ferunt plurium fuiſſe inuentricem ad morbos expellendos medicamentorum: & Arti medicæ cõtuliſſe plurimum: eam idcirco immortalitate potitam, gaudere hominum cultu; inque eorum valetudine curanda potiſſimum verſari. Addunt in ſomnis opitulatam palam iis, quos cenſebat dignos. De ea multa fabulatur Diodorus, portentoſa æque ac falſa. Et quod in ſomnis non recte valentium morbis auxilia præbuerit: &, quod eius monitis obtemperantes, præter opinionem, curati fuerint, licet à Medi-

Iſis Ægyptiorum ſoſpita.

Diod. Sic. lib. 1. cap. 2.

cis pro deſperatis haberentur:&,quod viſu,aut alia qualibet parte debiles, in priſtinam valetudinem reſtituerit. Ab ea tandem, medelam ad immortalitatem aſſequendã eſſe inuentam. Illam fuiſſe, quæ Orum filium à Titanis per inſidias interfectum, in lucem reuocarit, ac fecerit immortalem.

Maria ſupra Iſidem felix curatrix. SINT hæc ita, quæ tamen à fictis nihil diſtare certum habeo: quid hæc ipſa enormi mendacio immenſum aucta ad Mariana in morbis curandis miracula? quibus non vnus, vel alter, ſed innumeri pene vitæ ſunt reſtituti, idque certa, ac teſtatiſſima annalium, & ſcriptorum fideliſſimorum fide? Legatur ex Italis,

lis, *Horatius Turſellinus* in hiſtoria Lauretana. è Gallis, *Vincentius Beluacenſis* in ſpeculo hiſtoriali. è Belgis, *Iuſtus Lipſius* in Diua Hallenſi, & Sichemenſi. è Germanis, *Ioannes Trithemius* in opuſculo de B. Virgine in Vriiceto diœceſis Herbipolenſis. *Eucharius Sangius* de B. Virgine Dettelbacenſi. *Fridericus Fornerus* de B. Virgine Vicerenſi. è Polonis, *Martinus Cromerus* de B. Virgine Ceſtochouienſi. ex Hiſpanis, *Alfonſus Villegas*, de B. Virgine in monte Serrato, & Guadulapana. *Garzias Loyſa*, de Toletana. Ex Hungaris, *Bonfinius* de B. Virgine apud Albam-regiam. Ex Luſitanis, *Oſorius* de B. Virgine Olyſipponenſi, & Eborenſi. Ex Hibernis,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Sur. Thom. 7. c 22. bernis, auctor vitæ S. Laurentii de Dublinenſi. Ex Anglis, Sur. 14. Nou. Scriptor de Deipara in V Vallia. Cran. in Saxo. lib. 2. c. 16. E Saxonibus, *Cranzius* de Deipara Hildelheimenſi. E Bauaris, *Auentinus* Annalium Boicorum libr. IV. Itaque locetur DEIPARÆ ſtatua, & inſcribatur:

MARIA

SALVS INFIRMORVM

Ob infirmitatem quālibet in omni natione, quæ ſub cœlo eſt, feliciter curatam.

EAdem medica noſtra, ſupra fictitiam Iſidem felix, immortalitatis pharmacum ſola in orbem inuexit. *Nauis inſti-*

inſtitoris de longe portans Panem Euchariſticum, quem, qui manducat, viuet in æternum. Erigatur idcirco DIVÆ noſtræ Pyramis. ſit epigraphe:

MARIA
SALVS INFIRMORVM
Ob immortalitatis antidotum orbi liberaliter propinatum.

PODALIRIVM laudant Græci in ſuis extollendis ſemper prodigi, quem, vt Medicæ artis peritiſſimum ad Troiam duxerunt, ſolatio futurũ exercitui. Addatur huic Comes *Pæon* Deorũ Medicus. Miſeri Dii, quibus ad ſanitatẽ opus fuit Medico. Accedat *Podalirius.* *Pæon.*

dat

Æſcu-lapius. dat *AEſculapius*, qui mortuum Hippolytum fingitur ad vitam reuocaſſe: & Androgeum Minois filium, ab Athenienſibus interfectum. Sed morbus aliquis erit, ad quem illorum non pertinget virtus. Semper vere occinet illorum Vates:

Ouid. lib 1. de pon. 4.

Adferat ipſe licet ſacras Epidaurius herbas.
Sanabit nulla vulnera cordis ope.

Nullius autem morbi, quamuis immedicabilis dicatur, tanta eſt malignitas, nullius contumacia tanta, quem SALVS INFIRMORVM non diſpulerit facillime ad huius

Si Medica dubius confugit æger opem.

Exempla infinita ſunt. aliquot, quæ maiorem habent admirabilitatem, & relatu ſunt

ſunt iucundiora, enarrare erat animus. At copia dum me inopem facit, hæreo, & mente velociſſime percurſis, quæ vno die lingua vulgari non poſſent; Obeliſcum ſtatuo. MAGNÆ MATRI, & inſculpo Lemma.

MARIA
SALVS INFIRMORVM
Ob morbos arte humana immedicabiles facile perſanatas.

TVm exclamo: Quid hæc ad conſictas *Podalirii, Æſculapii, Pæonis* morborum curationes? Nominentur alii ex eodem ordine. *Chiron*, Saturni filius, ex Phillyra, naturas *Chiron.*

B her-

herbarum primus inueniſſe, & Phœnici Amyntoris filio oculis capto viſum reſtituiſſe ſcribitur. Quam vere non diſputo. Sed certus ſum, quod *neque herba, neque malagma ſanet omnes*, nec viſum in organo extinctum reaccendat: at *Tuus* Domine, *ſermo, qui ſanat omnia, & illuminat omnem hominem.* Quem vtero *Maria* nouem menſibus continuit, tandemq; ad orbis totius ſalutem, & cæcorum Ipſa *Infirmorum Salus*, & Illuminatrix effudit. Luminis deperditi in oculis reuocationem ab illa factam quoties narrari audiſtis? non eſſet tamen iniucundum nonnulla in hoc genere magis illuſtria ad memoriam reducere, ſi tacere plane, quã

Oculis capto viſum reſtituit.

pauca

pauca in hoc genere in medium adducere, non eſſet laudabilius. Itaque ſileo: ſed facere non poſſum, quin cippum exædificem honori Virginis, & incidam elogium:

MARIA
SALVS INFIRMORVM
Ob cæcitatem ab humano genere mirabiliter depulſam.

AD alia propero. *Acron Agrigentinus* in honore fuit, quod peſtilentia Athenas occupante, affectorum pleriſque opem attulerit ſalutarem, accenſis in proximo ignibus. Sed ignem non accendit *Acron* tam vaſtum, vt vni-

Acron.

Peſtem profligat.

vniuerſum à contagioſa lue liberare poſſet,& quicquid vbique peſtiferum abſumere. *Deus noſter*, quem Deipara peperit, *Ignis conſumens eſt*, quo nihil eſt præſentius ad peſtilitatem omnem ſubito abigendam. Quo nomine hoc potiſſimum tempore ad Miſericordiæ Matrem confugiendum eſſet, vt & luem vbique fere graſſantem ab hac vrbe arceret;& vt in hac ipſa alicubi latitantem, & occulte, inſidiantis more, adrepentem reprimeret, penitusque abigeret. Si enim in vllo morborum genere profligando, in hoc certe frequentiſſime eius virtus enituit. Enarraremus ex myriade exemplorum paucula, vt neminem lateret, cu-
ius

ius præſidio patria, vt à fame & bello, ſic à peſte tuta eſſe poſſit. Sed multitudine obruimur: noſtram fatemur infantiam, qui multa paucis complecti non poſſumus, oceanum cocleari in ſcrobem bipalmarem infundere haud valemus. Tabulam tantummodo Aræ Marianæ appendimus, ſignatam encomio:

MARIA
SALVS INFIRMORVM
Ob peſtilitatem, feram, trucem, & ſonticam in Imperio Chriſtiano ſæpiſſime iugulatam.

ALio titulo *Menecratis* memoriam celebrabant Sy- *Menecrates.*

 racuſii

racuſii, quod nullam ab his mercedem acciperet, quibus medebatur: curabat autem imprimis feliciter morbum ſacrum, hac lege, vt liberati ſe ſeruos ipſius faterentur: eumque Iouem appellarent. Sed miſer, ſe, vt alios, minime curabat, tam procul à ſanitate, quam à ſui cognitione. Quapropter, cum Ageſilao Spartæ Regi ſcripſiſſet in hunc modum, *Menecrates Iupiter Ageſilao Regi ſalutem*; Rex prudenter reſcripſit: *Ageſilaus Menecrati ſanitatem*. Saniſſima ſemper fuit, quæ alios ſanare eſt ſolita SALVS INFIRMORVM, quæ non vnum tantum morbum ſacrum: ſed quotquot ſunt, notos, ignotosque curat feliciſſime, nec aliud

Plutar. apoph. col. lib. 6. c. 39.

exigit

exigit ſoſtrum, quam vt ſanati, ſe Dei ſeruulos cōteſtentur, de ſui exiſtimatione ac gloria neutiquam ſolicita. Hic exemplis iterum agendum eſſet, vt Morborum à Medicis ignotorum curatricem celebraremus. Sed quando tandem eſſet finis, quem nullum habent miracula Mariana? Aliqua tamen, ex infinito numero, tanquam miſſilia, iacerem, niſi & hic initium, quod ab infinito abeſt, multitudo occuleret. Ergo Iconem efformo PATRONÆ noſtræ, ingenioli pictoris penicillo, adiuncta cauſſa:

MARIA
SALVS INFIRMORVM
Ob morbos Medicis incognitos, ac diuturnos, pũctulo temporis diſſipatos.

AD inſtitutam collationem DEIPARÆ cum Medicorum ſummis regredior. At profecto piget plures nominatim exprimere. Vno ſum pronuntiato Victor. Aio igitur: Non magis arduum eſſe SALVTI INFIRMORVM, vitam mortuis, quam ſanitatem ægris conferre. Quæ laus nulli Medicorum hactenus ab vlla gẽte, quamuis ambitioſe, ac mendaciter ſuos celebrante, eſt tranſcripta.

pta. Fruſtra ſim, ſi effatum illud allatis exemplis, quæ numero aliquo certo comprehendi non poſſunt, ſtabilire aggrediar. Legantur noua-antiqua VIRGINIS miracula in quouis regno ac prouincia ab eius admiratoribus diligenter adnotata, & litterarum monumentis conſignata. Quid in iis frequentius, quam morbidos reualeſcere, cœcos reluminari, claudos ambulare, leproſos mũdari, mortuos reſurgere? Ergo tandem columnam extruo ad cultum DOMINÆ, Traiana ſublimiorem, & appingo:

MARIA
SALVS INFIRMORVM

Ob Mortem, terribilium terribiliſſimam beſtiam calcaneo penitus contritam: Mortuos redanimatos.

Orbis conſenſus.

ET agnoſcere ſe beneficiū oſtēdit humanum genus, cum vix vlla ſit natio. Quid? vix oppidum, certe non vrbs, aut ciuitas paullo maior, quæ non SOSPITÆ huic DIVÆ in memoriam, gratitudinis teſtandæ cauſſa, ædem conſtituerit, ad quam tanquam ſanitatum officinam, & aſylum miſerorum, in morborum periculis confugiat.

PLACET

PLACET ne mecum hodie peregrinationem inſtituere, & ſine equorum ac rhedarum apparatu, ſine impedimentis, quæ iter morentur diutius, volitare conſiderationis alis, in Italiam, viſitare Romam, tranſire Neapolim, transfretare in Siciliam, proficiſci Melitam, nauigare in Hiſpaniam, traiicere in Luſitaniam: inde curſum dirigere in Hiberniam, Angliam, Scotiam, Norwegiam, Daniam, Suuetiam: regredi in Belgicam, Hollandiam, Flandriam, Friſiam; ex hac in Saxoniam, VVeſtphaliam, Thuringiam: excurrere in Sileſiam, Morauiam, Stiriā, Croatiam, Dalmatiam, Iſtriam: inuiſere Hūgariam, Bohemiam, Bauariā, *peregrinatio.*

Sueuiam:& antequam regrediamur in Franconiam; ſaltuatim peruagari Galliam:& ex ea concitatiſſimo curſu ferri per montes & valles, ac inhoſpita ſaxa, ipſamque Oceani immenſitatem, in Indiam vtramque Orientalem & Occidentalem ad Sinas quoque: & ſiquid eſt vlterius: inde immenſis itinerum amfractibus per Tartaros & Scythas, quicquid ſupereſt, in Europa, Aſia, Africa curioſe perluſtrare; & vel frontes templorũ, quæ DEIPARÆ VT SALVTI INFIRMORVM ſunt inſcripta inſpicere. Placetne? vt vos non fatigẽ: manete, locis quiſque ſuis quiete, & excipite Indiculum, quem ego in tali peregrinatione confeci, &

ci, & gentium omnium in Deiparam, vt ſanitatis Patronam, obſtupeſcite gratitudinem.

Sed in ſola vrbe, orbis capite, & arce religionis Roma, ſunt tam multa, quæ Syllabus continet, vt enumerantem haud magis, quam audientem fatigarent, ſi recitarentur. Itaque exprimendis ſuperſedeo. Cogitate me adnumerata dediſſe, quæ numerum ſuperant.

In vrbe plurima templa B. V.

QVAMVIS autem omnibus iſtis, & aliis quampluri mis baſilicis, quarum notitia ad nos non peruenit, inſcriptum nõ ſit Lemma, SALVS INFIRMORVM: tamen ſi ſingularũ excutiantur origines, cauſſam pene omnium, certe plera-

Templorum B. V. origo.

plerarumque reperiemus fuiſſe, aut Vitam à morte per Soſpitatricem Virginem reuocatam: aut ſanitatem quibuſdam reſtitutam, quibuſdam conſeruatam. Quod facillimum ſemper fuit illi, quæ eſt *Vena Vitæ* conſtanter ſcaturiens: cuius labro inſcripſit pius Poeta:

Maria Vena vitæ.

Plaga, ſitis, morbi, procul hinc exeſte, ſcaturit
Plena ſaporatis Vena ſalutis aquis.

O ſcaturiat, opto, in nos torrētis inſtar, limpidiſſimas ſanitatis corporeæ, ac ſpiritualis vndas, quas ſi patenti ſinu recipiamus, refocillabimur, mundabimur, curabimur, imo mortui reuiuiſcemus, quoniam *Vena vitæ* viua eſt, & viuifica vitam tribuit.

Tribue i Maria!

Qvo

Qvo ſpectat celeberrimus ille Virginis Deiparæ titulus *Lignum vitæ*. *Lignum-vitæ eſt his, qui apprehenderint eam*, inquit Sapiens Prouerbiorum 3. Quod licet de Chriſto Domino accipiant Hugo, *a* Beda *b*, Hieronymus *aa*, Gregorius *c*, Clemens Alexandrinus *d*. De cruce autem Primaſius *e*. De ſacra-ſcriptura Hieronymus alibi *f*. De ſapientia ſeu honeſtate morum ac virtute Auguſtinus *g* Ianſenius *h*, Rodolphus *h*, Lyranus *h*, Caietanus *h*: tamen Virginis amatores, Patronæ noſtræ accommodant. Quemadmodum enim *Lignum-vitæ*, ſiue, vt Hebraice legitur, *vitarum*, fuit in medio Paradiſi, & vim efficaciſſimam habuit, ſiue propa-

Salus Infirmorũ, & imitare Franconiam tibi commendatam.

Lignum vitæ.

Prou. 3. 18.

a, b. *in Prou.*

aa. *cap. 65. Iſa.*

c *Lib. 12. Mor. c. 4.*

d *L. 5. Stromat.*

e *Apocalyp.*

f *cap. 47. Ezech.*

g *Lib. 1. contra aduerſar. leg. c. 13.*

h *in Prouerb.*

ſiue propagandi vitam in perpetuum ei, qui vel ſemel ex ea deguſtaſſet: vt exiſtimauit Auguſtinus *a*, Chryſoſtomus *b*, Abulenſis *c*: ſiue ad relarciendas ætatis, ſeniique iacturas, vt tradidit Thomas Aquinas *d*. Haud ſequius *Virgo Maria* in medio Eccleſiæ habet facultatem non conſeruandi ſolum vitam eiusque incolumitatem ab omnibus quæ ipſam poſſent exterius, interiusve lædere: verum etiam ad eandem perpetuandam. Nonne *Ligni* huius fructus nō modo viuentibus vitam in æternum conſeruat; ſed & mortuos ad vitam reuocat? Veriſſima eſt veritatis gnome: *Qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit viuet*: &, *Qui manducat me, ipſe*

a Lib. 3. de ciuit. cap. 20.
b Hō. 18. in Geneſ.
c in cap. 13. Geneſ. Q. 175.
d P. P. Q. 93. art. 4.

ipſe viuet propter me. Hoc *lignum*, eiusq; fructus non tantum deperditam ſanitatem, ſeu corporis, ſeu animæ reſtituit, verum multiplicato fœnore, meliorē multo quā vnquam fuerit, donatam roborat, donec ad immortalitatem perducat.

AN-nō vere SALVS INFIRMORVM! Quā ſi propius accuratiusq; intuearis, deprehendes, quicquid in ea deliteſcit, aut in oculos incurrit ſalutem Infirmorum repræſentare, vel innuere. De quo nemo dubitare poteſt, qui vel nomen ſolum medicinale eſſe perpenderit. Nomen Deiparæ eſt oleum effuſum, fluens, ac penetrans ſuauiter, celeriter, vtiliter, per omnia infirmorum

Nomen Mariæ medicū.

Maria Oleum. firmorũ membra. Oleum eſt nomen MARIA, quod vngit, mollit, ſanat. Quamuis eſt aliud in MARIÆ nomine, quod ad ſalutẽ infirmorũ referri poteſt. Non ignorãt docti, quid de nominis Mariæ originatione ac ſignificato ſcribat S. Hieronymus: qui libro de nominibus Hebraicis ita habet; *Maria illuminatrix, aut Smyrna maris, aut ſtella maris* recte dicitur. *Maria Smyrna maris.* Quid eſt Smyrna maris? idem quod nobis vſitato vocabulo myrrha. Eſt nobis *Myrrha* medicinalis Mariæ nomen. Quod ceu *Myrrha* probatiſſima carnis putredinem arcet, & corporis animæque incorruptionem inducit.

Oleum medici- AN hoc teſtari voluit DEVS illu-

illuſtri miraculo prope Damaſcum, vbi Deiparæ ſacra imago oleo ex ea manante non tantum Chriſtianis, ſed & Saracenis, ac Iudæis ſanitatem conferre erat ſolita? cuius teſtis locuples eſt Arnoldus Abbas Lubecenſis, qui ſe vidiſſe prodigium refert, cum per Palæſtinam peregrinaretur. Quod annalibus ſuis inſerendum iudicauit Cæſar Baronius Tomo x. ad annum Domini 870. *A Damaſco, inquit Arnoldus, ad tria millia eſt locus quidam in montibus ſitus, qui Saidaneida vocatur, & à Chriſtianis inhabitatur. Et eſt ibi eccleſia in rure ſita, & in honorem glorioſæ Virginis dedicata. In hac moniales Virgines duodecim, & monachi octo aſſidue*

nale ex Deiparæ imagine.

Arnold. Lubecenſis.

C. Baron. Tom. 10.

duæ DEO ſeruiunt, & B. Virgini.

PORRO in ea eccleſia vidi tabulam ligneam ad menſuram vnius longam vlnæ, & latam ad modum dimidiæ retro altare in muro ſanctuarii in feneſtra poſitam, & ferro laqueariter cancellatam firmatam. In qua tabula effigies B. Mariæ Virginis aliquando depicta fuit: ſed nunc, quod dictu mirabile eſt, pictura ſuper lignum eſt incarnata, & oleum odoriferum ſuper odorem balſami inceſſanter ex ea manat. De quo oleo multi Chriſtiani, Saraceni, & Iudæi de diuerſis languoribus ſæpe liberantur. Et, NOTA: *quod oleum illud nunquam imminuitur, quãtumcunque inde accipiatur. Nec prædicta tabula à quoquam tangi audetur. Videri autem omnibus homini-*

hominibus conceditur. Oleum vero illud à Chriſtiano religioſe conſeruatur, augmentatur, & cum pro quocumque cum deuotione ac fide ſincera ſumptum fuerit pro honore S. Virginis, commiſſisq; ſolennitatibus indubitanter impetrabitur.

AD hunc locum in Aſſumptione, & die glorioſæ Natiuitatis ſuæ omnes Saraceni illius prouinciæ vna cum Chriſtianis cauſſa orandi confluunt, & Saraceni ceremonialia illic ſua offerunt cum maxima deuotione. Addit alia Arnoldus quæ fidem rei ſtabiliant, annumque ſignat ab Incarnatione Verbi octingenteſimũ ſeptuageſimũ. Quam pręclara hæc ad Virginis illũ titulũ, SALVS INFIRMORVM confirmandum? Quẽ agno-

Saraceni B.V. patrocinium petunt.

Anno 870.

ſcunt,

ſcunt, ac deprædicant, quicumque in laudes effuſi Deiparæ, eam vel *Medicam* appellant, vel Medicinę parentem, vel, quod hæc omnia cōplectitur, Medicinā, tandemq; FONTEM CVRATIONVM.

Damaſc. orat. 2. Eleganter Damaſcenus oratione de Dormitione B. Mariæ: *Vbi abyſſus gratiæ? V*bi PELAGVS CVRATIONVM? Ibidē inducēs loquentē Virginē hanc illi orationem adfingit. *Ego euaſi Medicinæ officina ægrotantibus. Ego fons perennis curationum. Ego remedium aduerſus Dæmones. Ego ciuitas refugii omnibus ad me confugientibus?* Addit monitum & orationem ſuggerit, qua ſuppliciter opem poſcamus: *Clamemus,* inquit, *cum Gabriele, qui primum locum*

locum obtinet inter Angelos. Aue gratia plena, Dominus tecum; *Aue gaudii pelagus inexhauſtum. Aue vnicum moleſtiarum leuamen. Aue omnium cordis dolorum* MEDICAMENTVM!

ADDIT Bernardus: *Sit pietatis tuæ, ipſam, quam apud Deum gratiam inueniſti, notam facere mundo, reis veniã,* MEDELAM *ægris, puſillis corde robur, adflictis conſolationem, periclitantibus adiutorium, & liberationem ſanctis tuis precibus obtinendo.* *S. Bernard ſer. 4. de Aſſumpt.*

ADIVNGAMVS cum Auguſtino: *Admitte noſtras preces intra ſacrarium exauditionis, & reporta nobis* ANTIDOTVM *reconciliationis.* Speremus bene. Nam *Deipara*, vt inquit Bernardus, *omnibus miſericordiæ ſinum aperit; vt de plenitudine eius accipi-* *S. Aug. Ser. 18. de Sanctis.* *S. Bern. ſerm ſignum mag.*

accipiant vniuerſi: captiuus redemptionem: Æger curationẽ: *triſtis conſolationem: peccator veniam: iuſtus gratiam.*

Efficacia Medicinæ B. V. Cæſari. lib. 7. cap. 15.

MEDICINA autem B. Virginis, vt diſſerit Cæſarius nihil eſt efficacius, nihil ſalubrius. Nec mirum. Ipſa Medicũ genuit, ipſa Medicinã generis humani ex ſe produxit: Vnde ſcriptum eſt: *Germinet terra herbam virentem, ſecundum genus ſuum:* id eſt, MARIA CHRISTVM hominẽ, qui animatum corpus ſumens de virgine naſci dignatus eſt. Et in

Geneſ. 1.

Eccleſ. 38.

Eccleſiaſtico: *Altiſſimus de terra creauit Medicinam*: id eſt, ex carne Virginis Mariæ Saluatorem.

IESVS interpretatur Saluator, ſiue ſalutare, quia Saluator,

tor, Medicus, & ſalutare Medicina eſt, quod MARIA terra ſit teſtis eſt Iſaias, qui dicit: *Iſa.45.*
Aperiatur terra, & germinet *Iſa.43.*
Saluatorem. Quod de hac terra creatus ſit idem Propheta dicit in perſona Patris: *Ego Dominus creaui illum:* Et Apoſto- *Gal.3.*
lus dicit eum factum ex muliere. Quid ergo mirum ſi apud Ipſam ſunt medicamenta ſanitatum, quæ Hortus eſt *Hortus*
aromatum? Conſidera Ru- *aromatum.*
pem amoris & alia loca in ho- *Cant.6.*
norem ipſius dicata, & non miraberis ſi parata fuerit ad medendum, & efficax ad ſanandum. Certe in monte Peſſulano, vbi Fons eſt artis phyſicæ tantas B. Virgo operatur ſanitates in quadam ſua Eccleſia, vt Medici gratiæ inui-

dentes pauperculis infirmã-tibus, & pro remedio ſanitatum ad ſe confluentibus, dicere ſoleant: Ite ad eccleſiam S. Mariȩ, ferte ei lumen, & recipietis ſanitatem. Cum autem id Ironice dicant, pauperes ab iis paſſi repulſam ad ipſam confugiunt, & ſanantur. Nunquid nõ vides, quam celerem ſanitatẽ conſequantur febricitantes ieiunium trium ſabbatorum vſque poſt ſolis occaſum ipſi B. Virgini vouentes? Ita Cæſarius, quibus titulus SALVS INFIRMORVM confirmatur.

Gratia Curationum B.V.

QVEM ante mortem quoque DEIPARÆ fuiſſe propriũ fateantur oportet illi, qui GRATIAM CVRATIONVM illi attribuunt eo etiam tempore,

pore,quo inter mortales egit. Quod ſentit Albertus M. in Mariali,& D. Antoninus parte 4.titulo 15. cap.19. & Rupertus libr.3. in Cantica. fidẽ facit è iunioribus Scholaſticis Franciſcus Suarez ad Partem 3.S. Thomę 2. Diſput.21.ſect. 3. vbi hoc ſtatuit pronunciatum: veriſimile eſſe B. Virginem multa miracula perpetraſſe dum in viuis eſſet poſt Chriſti reſurrectionem & aſcenſionem: vel, præbuiſſe multis ſanitatem. Quamuis enim ad eam non pertineret publice concionari, vel perſuadere fidem: tamen ad magnum Eccleſiæ bonũ, & perfectionem pertinebat, quod agnoſceretur,& coleretur, vt DEI mater. Atque id totum

in Chriſti Domini manifeſtationem redundabat, & fidem in ipſum confirmabat. Potuit igitur iam tunc appellari, & fortaſſe ita à popularibus ſuis ſalutabatur, ac inuocabatur, SALVS INFIRMORVM.

Virgini conceptæ omnes tituli conueniunt.

AT, quæ, DEVS bone! connexio, dicet quiſpiam argutior. Tituli huius medicinalis, cum conceptione, cuius hodie ſolennitatem peragimus? Reſpondere poſſem; omnium titulorum, qui longa ſerie in litania, ſiue Lauretana, ſiue alia qualibet probata recenſentur, elogia ad hodiernam ſpectare feſtiuitatem. Hodie enim gaudemus, & gratulamur Eccleſiæ triumphanti, quod concepta ſit Regina Angelorum: Eccleſiæ militan-

militāti, quod cōcepta Mater Chriſti, Saluatoris, & Imperatoris omnium: Inſipientibus; quia concepta *Virgo Prudentiſſima*: iniuriam patientibus, quia *Speculum Iuſtitiæ*: ignorantibus, quia *Sedes Sapientiæ*: obſeſſis, à Dęmone, carne, mundo, quia *Turris Dauidica*: auerſis à diuina amicitia, quia *Fœderis arca*: hærentibus in tenebris, quia *Stella matutina*: ærumnoſis, quia *Conſolatrix afflictorum*: criminoſis, quia *Refugium peccatorum*: an non etiam ægris, quia SALVS INFIRMORVM?

Vin' ſcire unde ſuum roſa candida traxerit oſtrum
Purgantem vidit virginem, et erubuit.

ORATIO SECVNDA.

MARIA

PATRONA

In perfectionis ſtadio.

Vna eſt columba mea, Perfecta mea. Cantic. 6. 7.

IDEA PERFECTIONIS.

O. P. N.

Dicta in feſto Purificationis.

INGENTEM hanc vniuerſitatis molem, quę quicquid vbique viſendum, continet, tanquam ſub vnum aſpectum ex altiſſima cōtemplationis ſpecula intuitus, vagatusque mox, velociſſimo *Mundus* *In quo*

mentis tranſcurſu, per illius monarchias, imperia, regna, prouincias, principatus, reſpublicas, exercitus, gymnaſia, collegia, cœtus, familias: tandem, in vrbibus, per priuatas domos, in pagis, per caſas agreſtium, in agris per mapalia ruricularum, videor animaduertiſſe, non eſſe tam ingentem monarchiam, tam exilem caſam: tam firmum, potensq; imperium, tam fragilem domum: tam amplum regnum, tam circumſcriptã familiam: tam opulẽtam prouinciam, tam pauperem cœtum: tam magnum principatum, tam anguſtum collegiũ: tam bene inſtitutam rempublicam, tam male gubernatum gymnaſium: tam ordinatum

Monarchia. Imperia. Regna. Prouincia. Principatus. Reſpublica. Exercitus. Gymnaſia. Collegia. Cœtus. Familia. Domus. Caſa. Mapalia.

tum

tum exercitum, tam confuſam phalangem, quæ non habeat aliquem, vel aliquam, qui velut Exemplar & IDEA familiaribus, ac incolis proponatur, in cuius imitatione, aut expreſſione potius, conſiſtat familiæ conſeruandæ, regendæ reipublicæ, adminiſtrandi principatus, regni amplificandi, imperii producendi, ſapientiæ adipiſcendæ, officiorum omnium præclare exequendorum ratio.

Vbique Exemplar imitationis.

Hinc diducta eſt fumoſarum imaginum in atriis, Coloſſorum in amphitheatris, ſignorum in capitoliis, ſtatuarum in foris, hermarum in curiis, cipporum in palatiis, terminorum in publicis viis, ſimulacrorum in fanis, idolo-

Origo imaginũ Gentilitiarum. Coloſſorum. Signorum. Statuarum. Hermarum. Cipporũ. Terminorum. Simulacrorum. Idolorum.

rum in delubris apud gentes, tum cultas, tum inhumanas, & barbaras conſuetudo. Hoc fine, tanquam IDEAM perfectionis, plurimis titulorum, epigrapharum, nominumque celebrium, velut coloribus, ſibi effingebat gens Hebræa Abrahamum & Saram. *Attendite ad Abraham patrem veſtrum, & ad Saram, quæ peperit vos*, clamat Iſaias.

Iſai. lib. 2

Variarū gentium. Heroes. Pharaones. Ptolomai. Arſacidæ. Abimelechi. Nabuchodonoſores. [illegible] Darii. Artaxerxes.

Sic ſuis proponebant Ægyptii, ante Pharaones, poſt Ptolomæos: Syri, Antiochos: Parthi, Arſacidas: Philiſthini, Abimelechos: Babylonii, Nabuchodonoſores: Medi, Darios: Perſę, Artaxerxes: Æthiopes Candacem: Bithynii, Nicomedes: Paphlagonii, Phi[illegible] Theſſali, Nellenes: lemon[illegible] Armeni,

Armeni, Tigranes: Pyrrhidæ, Moloſſos: Pontii, Mithridates: Athenieſes, Cecropidas: Indi, Polibrotas, Sandraccoctos, Taxiles: Romani, Numas, Romulos, Æneas: Poloni, Vendam: Cimbri, Tuiſconem: alii populi Herculem, ſed variis transformatum epithetis: Iberi, Gaditatum: Batavi, Marſucanum: Ligures, Monæcum: Campani, Baulium: Tiburtes, Saxanum.

Nicomedes. Philemones. Nellenes. Tigranes. Moloßi. Mithridates. Cecropidæ. Palibrota. Sandracotti. Taxiles. Numa. Romuli. Ænea. Venda. Tuiſcones. Hercules. Gaditanus. Marſucanus. Monæcus Baulius. Saxanus.

Si ad ſapientum exedras diuertamus, nota ſunt eruditis ſectarum, in qualibet capita, quæ cuiuſuis alumnis, vel in primo gymnaſiorum aditu ſtatuarum vario emblemate: vel in ſcholarum adytis imaginum venuſtate ad imitationem obiiciebantur. Sciunt

Philoſophorum capita.

In ſecta Barbarica cultus. Budda. in Italica Pythagoras. In poetica Orpheus: in Ionica Thales. in Ethica. Socrates In Academica Plato. In Eleatica, Xenophō. In Megarica Euclides. In Stoica Zeno. In Cynica Antiſthenes. In Peripatetica Ariſtoteles. Apud Iudaos. Phariſai. Sadducai Eſſeni.

Litterati in prima Philoſophorum ſecta, quæ Barbarica dicebatur, & inter Gymnoſophiſtas, eminebat, ita Buddam cultum fuiſſe: in Italica Pythagoram propoſitum: in Poetica Orpheum celebratum: in Ionica Thaletem depictum: in Ethica Socratem laudatum: in Academica Platonem inductum: in Eleatica Xenophonē colophonium: in Megarica Euclidē: in Stoica Zenonem: in Cynica Antiſthenem: in Peripatetica Ariſtotelem, tanquam Ideas & ſapientiæ exemplaria in tabulis expreſſos. Eodē ritu, in Iudæorum republica, Phariſaica ſecta, ſuā; Sadducæa ſuā; Eſſena ſuam, quam æmulandam ſtatuebat, IDEAM venerabatur.

rabatur. In Chriſtiana religione, quot ſunt ſacrorũ hominũ familię, ſunt autẽ plurimę, tot enumerare licet imitationis typos, quos *Ideas* dicimus, Antonium, Baſilium, Benedictum, Bernardũ, Nortbertũ, Brunonẽ, Dominicũ, Franciſcũ, Ignatiũ, innumeros alios. Quot in imperio sũt nobiliũ propagines, tot numerabis, in quos ſingulæ reſpiciãt, Heroas. Imo quot pene plebeiorũ domus, tot iſtiuſmodi lumina

Apud Chriſtianos ordines religioſi.

VERVM in his omnib. illud obſeruauimus, ꝙ quilibet ita ſibi decus aliquod arroget, vt non omnium ſit particeps. In vno aliquo ingenium ſe prodidit; latuit iudicium: in alio acumen ſe exeruit; memoria manſit obſcura: Hũc fortitudo ad

Non cuilibet data omnia.

do ad ſumma euexit : iuſtitia non admodum commendauit. Iſtum prudentia extulit: temperantia eidem defuit. Nonnullos maxime caritas; pleroſque caſte culta religio; alium paupertas voluntaria ſpectabilem fecit : omnia in vno virtutum ornamenta excelluiſſe inauditum eſt. Non continet vnum elementum qualitates cunctas in ſummo. Non eſt agri vnius florum genus omne producere. Non habet omnes aquas Euphrates. Non omnes noctuas Athenæ. Nō vites omnes Franconia, quamuis inter mundi plagas ſumme vitifera. Non gemmas omnes India, non thus omne Sabæa. Non omnes doctos Græcia : non omnes

omnes eruditos Gallia: non omnes ingenioſos Italia: non omnes graues prudentesque Hiſpania: non omnes generoſos Sarmatia: non omnes vrbanos Belgium: non omnes deliros Batauia: non ōmnes fideles Germania; non omnes bardos Scythia. Non habet omnia ſidera firmamentum. Non omnem ſapientiam Stagirites: non omnem moralitatem Socrates: non omnem ciuilitatem Plato: denique non omnē grauitatem Zeno.

COLVIT vetuſtas Lycurgum, quia leges Lacedæmoniis, & per illos orbi dedit: Numam Pompilium, quia religionem induxit: Marcellū, quia à ſe victis illachrymauit: Iulium Cæſarem, quia ad miſeri-

Quare culti. Lycurgus. *Numa.* *Marcellus.* *Iulius Cæſar.*

ſericordiam pronus, hoſtibus ignouit: Octauianũ, quia populo grat⁹ ob humanitatẽ extitit: Alexandrũ, quia omnib. ſe beneuolũ exhibuit. Hectorem: quia animoſitatẽ prætulit: Herculem Thebanũ, quia fortitudine plurimum valuit: Vlyxem Græcũ, quia animoſe tot pericula adiit: Pyrrhũ Epirotam; quia machinas ad bellũ idoneas inuenit: Attilium Regulũ, quia tam immania tormẽta fortiter ſuſtinuit: Titum Imperatorẽ, quia pupillorũ pater audiit orbis delitium: Traianũ, quia magnifice ædificia extruxit: M. Aurelium Cæſarem, quia ſapientia nemini ex Imperatorum numero ceſſit.

Octauianus. Alexander. Hector. Hercules. Vlyxes. Pyrrhus. Attilius. Titus. M. Aurelius.

Nemo omnium

NEMINEM poſt multã inquiſi-

quiſitionem reperire potui, quem grata nepotum poſteritas alicuius familiæ caput agnouerit, quia, quæ ſparſa per vniuerſos, ipſe vnus collecta poſſedit. Vna eſt religio alterius non indiga exempli, quã capitis ſui, & eſt Chriſtiana: in eaq; cœtus, non aliam expoſcens ad imitandum perfectionis IDEAM, ſecundum CHRISTVM, quam Patronam ſuam & Dominam, eſtque is Marianus. Felix cœtus, qui Mariã, vt perfectionis abſolutiſſimum exemplar, colit; vt cõſortii ſui caput ſuſpicit; vt ſodalitii ſui Imperatricem veneratur. In qua omnium virtutum ſtellæ ita rutilant, vt nullius fax, quamuis ſplendidiſſima, alterius lucem minuat.

ornamentorum particeps.

Chriſtus.

Maria.

nuat. In qua donorum ſupernaturalium vniones ita emicant, vt naturalium margaritas non obſcurent. In qua corporis vmbra ita mentem obtegit, vt clariſſima animi lumina non opacet.

Virtutũ mixtura & concatenatio. In MARIA, quod rariſſimum, miſceri potuit graue maieſtatis cum affabili humanitatis: vt maieſtatem non minueret affabilitas, humanitatem non impediret maieſtas. Mariæ demiſſionem non læſit magnanimitas: magnanimitatem non preſſit ſui deſpicientia: huic non obfuit fortitudo: fortitudinem non conſtrinxit prudentia: prudentiæ impedimento non fuit modeſtia. Omnes in vna ita copulatæ fuerunt virtutes,

tes, vt quæ ſigillatim in aliis vix mediocrem perfectionis gradum habuere, in Maria iunctim vniuerſæ in ſummo conſtiterint.

NON contineamus nos anguſtis mundi ſublunaris limitibus: non arctemur modicis Eccleſiæ militantis terminis: mortalium exiguis virtutum, ac ornamentorum ſpaciis nō circumſcribamur. Penetremus cœlos, ac diuino tribunali proximas mentes ab omni corporeæ molis concretione liberas contemplemur: & ſupercœleſtem illam beatorū ſpirituum œconomiam, ac ſubſellia percurramus; nihil ſane inueniemus in beatiſſimis illis mētibus diuinum; tametſi ſint diuinitatis qui-

In Mariæ cælitum decora.

dam

dam riuuli: nihil in bis deno Apoſtolorum choro egregiũ; quamuis in iis ſint extra gregẽ omnia: nihil in vllis cælitibus ſuſpiciendum; licet in illis ſuſpici mereãtur vniuerſa; quod in Maria nõ illuſtrius ſplendeat, vt in ſole: quod non vberius cõtineatur, vt in Oceano: quod nõ perfectius hæreat in illa, vt in fonte: quod non felicius proueniat, vt in horto: quod non ſecurius maneat, vt in arce: quod non gratius euaporet ex illa, vt ex ara: quod non largius diffundatur, vt ex vena; quod non longius conſpiciatur, vt ſupra montem. *Nihil eſt cãdoris, nihil eſt ſplendoris, nihil eſt virtutis, quod non reſplendeat in Virgine glorioſa.*

In Maria An- Siqvidem in Maria, quippe

quippe REGINA ANGELORVM Seraphinorum ardor fulgurat: Cherubinorũ ſapientia ſplẽdet: Thronorũ maieſtas reſidet: Dominationũ dignitas eminet: Poteſtatum gloria coruſcat: virtutũ ornamẽta enitent: Principatuum vires florent: Archangelorum claritas ſcintillat: Angelorum vigilantia proſpicit.

gelorum dotes.

MAGNVS fuit in Apoſtolis zelus merito, fuit. n. illorũ ꝓpria virtus. Nã erãt ipſi Eccleſiæ columnæ, quarũ baſis eſt zelus: erãt huius mũdi ſol, cuius ſplendor eſt zelus: erãt ſal terræ, cuius acrimonia eſt zelus: erant gentium Doctores, quorum ſapientia eſt zelus: erant ouiũ rationabiliũ paſtores, quorum pedum eſt zelus: erant Saluatoris mundi diſci-

Apoſtolorum decora.

Zelus.

puli, quorum finis eſt zelus: erant crucifixi clientes, quorum perfectio eſt zelus: erant cœleſtis Magiſtri alumni, quorum inſtitutio eſt zelus. Sed maior fuit in MARIA, quippe REGINA APOSTOLORVM, quæ tota quanta quanta fuit zelus. Si cogitabat, ſpirabat zelum: ſi loquebatur, fundebat zelum: ſi agebat, æſtuabat zelo.

Martyrum fortitudo. SVMMA fuit fortitudo in Martyribus, quis negет? Nam quæ vis Laurentium in craticula continuiſſet, niſi fortitudo ligaſſet? *Laurentius.* Quis Mauritiũ militem expeditiſſimum, ac generoſiſſimum enſi ſubiecisſet, niſi fortitudo inclinaſſet? *Mauritius.* Quis Maximilianum ſanctiſſimum, hierarcham, & æui ſui *S. Maximilianus.*

Macha-

Machabæum, cum metu ſupp- pliciorum degeneres Chriſti milites Marti adolerent Præſidi Euilaſio oppoſuiſſet, niſi fortitudo in medium forum proſilientem, præfectumque impietatis accuſantem exſtimulaſſet? Qui-nam Anaſtaſia, vt vnam ex altero ſexu commemoremus, in ardentem rogum ſe coniecisſet, niſi fortitudo impetum indidiſſet? Sed perfectior multo fuit in MARIA, quippe REGINA MARTYRVM fortitudo. Quis illam ad templum adduxit, & Dei famulatui addu- xit? Fortitudo. Quis per Iudææ montana cum feſtinatione egit? Fortitudo. Quæ regredientem in Palæſtinam nunquam deſeruit? eadem fortitudo. HABE-

S. Anaſtaſia.

Tuam ipſius animam pertranſiuit gladius. HABEBAT MARIA iam tunc à Simeonis fatidica prædictione enſem, non in pectore ſolum, ſed & in anima. Ille tenellam virginẽ torquebat, rotabat, excarnificabat quotidie: mortem funeſta repræſentatione non minitabatur, ſed inferebat, vt in ſingulas horas dici poſſet mori, cuius *Maria Martyr.* vita horis ſingulis violẽte abrumpebatur: toties Martyr, quoties virgineũ pectus enſis pertranſibat: & nunquam nõ pertrãſibat. Sed quid in morte vitali ſpirantem, anhelantemque conſeruabat? fortitudo.

Innocentia confeſſorum. EXIMIA fuit in quibuſdam Sanctorum numero inſertis Innocentia, quo nomine virtutes illas comprehendimus,

quæ

quæ confeſſoribus, vt Eccleſia loquitur accommodatæ, tot innocuas cœlo animas intulerunt. Innocentia coronauit candidam illam cohortem, quæ ſuo regi magis præmori, quam commori, tota licet ignara, geſtiebat. Illos Christo dicatos milites, Innocentum titulo illuſtres puſiones. Qui cœperunt ante militare, quam viuere; ante pugnare, quam ludere, ante fundere ſanguinem, quam lactis vbera perpotare. Ardentes illas animulas, quæ corporis moras non ferentes, à gremio ad furentes hoſtium cuneos peruolarunt: & anticiparunt virtutibus blandimēta, vulneribus oſcula, vnguēta ferro: vt cœlum poſſent ante inhabitare, quā terram:

Innocentes. Infantes. Pet. Chryſolo. ſerm. 143.

præmia ſpiritus ante portare, quam carnem: ante referre triumphos Deo, quam perferre hominum nutrimenta. Illos gratiæ Martyres, ac in martyrio confeſſores, qui cõfitebantur tacentes, neſcientes pugnabant, vincebant inſcii, moriebantur inconſcii, ignari tollebant palmas, coronas rapiebant ignorantes.

Quos lucis ipſo in limine
Christi inſequitor ſuſtulit,
Ceu turbo naſcentes roſas.

INNOCENTIA perduxit ad regnum Ioſephum, conduxit per deſertum, & inuia Iacobum, eduxit è leonum lacu Danielem, reduxit ad parentes peregrinantem Tobiam. Innocentia abſoluit venuſtiſſimam Suſannam, animauit

Ioſeph. *Iacob.* *Daniel.* *Tobias.*

mauit generoſiſſimam Iudi-
tham, inſtruxit prudentiſſimã *Iudith.* *Abigail.*
Abigailem, euexit ad diade-
ma formoſiſſimam Eſtherem.
Innocentia liberauit Mardo- *Mardochæus.*
chæum ab Amano; Dauidem *Dauid.*
à Saule, Ananiam à Nabu- *Ananias.*
chodonoſore. Per innocen-
tiam translati ſunt adoleſcẽ-
tuli plurimi, ne malitia mu-
taret illorum intellectum: ra-
pti ſunt innumeri iuuenes, ne
fictio adultiores factos deci-
peret. Innocentia conſerua-
uit eremicolas in ſpecubus: a-
nachoretas in montibus: mo-
nachos in cellulis.

AT illuſtrior fuit Innocẽ- *Innocentia Maria.*
tia in MARIA, quippe Inno-
centum ac Confeſſorum Re-
gina. Nam ſi innocentiam vo- *Lib. 3. Quæſt. Tuſcul.*
ces, cum latinitatis Principe,

animi affectionem, quæ noceat nemini: Innocentem, non, qui leuiter nocet, ſed qui nihil nocet: quid eſt, quod comparari poſſit cum Innocentia Deiparæ? An nõ illius eſt encomium remunerare ingratos, amare inimicos, benefacere odientibus, honorare contemptores? patrocinari omnibus? cuius nulla vnquam vox fuit acerba, nullus geſtus inhumanus, nullum verbum crudele. Si Innocẽtem dicas, innoxium, inculpatum, à crimine alienum: ite, quærite culpam in Maria, tenebras in ſole, frigus in igne, humorem in pumice, ſiccitatem in pelago.

Puritas Virginũ. Admiranda fuit in virginibus, Chriſti ſponſis, caſtisq; adole-

adoleſcentibus, qui mori maluerunt, quam fœdari, puritas. In ipſo thoro geniali aram puritati erexit Cæcilia Cæcilia.

Cæcilia antiquæ potuit noua gloria gentis
O quam diſsimilem ducere virgo virum?
Coniugis in thalamum prima cum nocte veniret,
Protinus exclamat, Valeriane caue.
Valeriane caue: cuſtos fortiſsimus adſtat
Qui mihi libati corporis vltor erit.
Eſt mihi virginitas ſummo iurata Tonanti
Peruigil in lectũ fert ſua vota ſopor.
Gorgone tuta meo caream alite? telaque vibrans,
Fingitur à vobis Pallas: inermis ero.
Crede mihi Paridis non eſt hæc fabula veſtri,
Cum Menelaæo rapta Lacæna thoro eſt.

Sum tua:tu meus es, Chriſtum cole: ſum modo virgo.
Tu pater & coniunx, & mihi frater eris.

Alexius. PVRITAS Alexium thalamo eripuit, ſponſæ abſtulit, patriæ reddidit, cœlo intulit; puritas Petronillam, Agnetem, Marcellinã, Praxedem, Muſam Romæ; Macrinam in Cappadocia; Genoueſam in Gallia, Marinam in Bithymia, Margaritam in Ægypto, Theoctiſtem in Pharo, Brigittam in Scotia, VValburgã in Anglia, Chriſtinam in Haſbania, Claram in Vmbria, Gertrudem in Saxonia, Catharinam in Hetruria, Colettam in Picardia, Margaretam in Hungaria, Euſtochium in Paleſtina; Mechtildẽ in Thuringia:

Petronilla. Agnes. Marcellina. Praxedes. Muſa. Macrina. Genoueſa. Marina. Margarita. Theoctiſte. Brigitta. VValburga. Chriſtina. Clara. Gertrudis. Catharina.

Coletta, Margareta, Euſtochium, Mechtildis.

ringia: Aldegunden in Hannonia; Othiliam in Alſatia; Gudilam in Brabantia, Gratam in Lombardia, Dympnã in Hiberna; Verenam in Sueuia: Bihillem in Franconia; Erenthrudem in Bauaria; Lyduuinã in Hollãdia: Agnem in Bohemia: Patritiam in Campania: Euphraſiam in Thebaide: Nicetam, Euſtoliam, Sopatram, Anthuſam in Thracia: Chelidoniam in Latio: Eliſabetham in Luſitania; Tereſiam in Hiſpania; in aliis regionibus innumeras alias Chriſto ſacrauit.

Aldegunda. Othilia. Gudila. Ermelendes. Grata. Dympna. Verena. Bihilis. Erentrudis. Lyduuina. Agnes. Euſtolia. Sopatra. Anthuſa. Patritia. Eliſabeth. Tereſia.

PVRITATIS amor Teclam in leones animauit: Feliculam in equuleo extendit: Valeriam capite minuit: Potamiænam, poſt diffuſam ar-

Virgines pro puritate tuenda ſupplicis affecta. Tecla. Felicula. Potamiana.

dentiſſimam picem per varia corporis membra ad ignem impulit: Anatoliam in fame & inedia extrema ſaginauit: Victoriam, vt carnifici pectus transverberandum offerret, diſpoſuit: VVilgefortem in crucem deportauit: Iulianam in crepitantibus flammis refrigerauit: Febroniæ, poſtquã virgis ſæuiſſime cęſa, equuleo torta, pectinibus laniata, igne ſuccenſa, excuſſis dentibus, mammisque abſciſſis: vtraq; etiam manu, & vtroque pede præciſis mutilata fuiſſet, coronam impoſuit. Pelagiæ in boue æneo ardenti incluſæ ſpiritum addidit. Ebbæ ſanctimoniali, vt nouacula naſum cum labro ſuperiori ad dentes vſque præcidens horrendum

Anatolia. *Victoria.* *VVilgefortis.* *Iuliana.* *Febronia.* *Pelagia.* *Ebba.*

rendum ſui ſpectaculum præberet, ne contaminaretur, perſuaſit. Columbam in meretricũ luſtris omnibus proſtituendam ſceleratis illæſam conſeruauit. Denique, quoniam infinita ſunt in hoc genere ſpectacula, Vrſulam & tot millia lectiſſimarum Virginum barbarorum enſibus obiecit. *Columba.* *Vrſula.*

PVRITATIS amor sereniſſimum Imperatorem Henricum, raro omni æuo exemplo, cõſentiente Chunegunde vxore virgine, de bonis carnis, vt Tertullianus loquitur, modeſtam, in occulto, matrimonii diſſimulationem adolere exſtimulauit. Puritatis amor Eduardum Regem in Anglia, cum Ægica coniu- *Henricus.* *Chunegunde.* *Eduardus.* *Ægica.*

Boleslaus. *Chunegunde.* *Elzearius.* *Delphina.* *Ansbertus.* *Angadrisina.* *Alfonſus Caſtus.* *Berta.* *Chryſantus.* *Daria.* *Iulianus.* *Baſiliſca.*

ge: Boleslaum in Polonia dictum Pudicum cum Chunegunde thori conſorte: Elzearium Comitem in Apulia cũ Delphina Sponſa: Ansbertum & Angadriſinam coniuges nobiliſſimos in Gallia: Alfonſum cognomento caſtum cum Berta Reges in Hiſpania: Chryſantum & Dariam in Italia: Iulianum & Baſiliſcam in Palæſtina, virginitate Deo vtriuſque conſenſu ſacrata, ſub vno conopæo Angelicas delitias guſtari poſſe docuit.

Maria mater puriſſima.

SED quid horum omnium puritas, ſi conferatur cum puritate MARIÆ, quippe *Reginæ Virginum*, omnis ſanctitatis Matris, cui ſoli occinitur, MATER PVRISSIMA? In

qua

qua nihil vel per vmbram impurum, quod purgari; nihil immundum, quod lauari; nihil ſordidum, quod detergi indigeat, ſiue actum ſpectes, ſiue cogitatum, vel ipſa calumnia inueniet; Et tamen.

Cælicolum Regina potens, & gloria terræ.
Ipſa ſimul Coniunx, Virgo, parenſque fuit.

In fonte puritatis quæ poteſt eſſe, aut concipi immunditia? MARIA nullo nō tempore fuit *tota pulchra, & ſine macula*, purior hominibus, mundior Angelis; In quam nihil inquinatum incurrit. Quam, vt docet Anſelmus, decuit, ea nitere puritate, qua ſub Deo nequit maior intelligi. Certe: *Nihil eſt candoris, ni-*

Cantatur. *hil eſt ſplendoris, nihil puritatis, quod non reſplendeat in virgine glorioſa.*

Humilitas virtutum fundamentum. VERVM, quæ diximus hactenus nihil eſſent ſine Humilitate: ſine qua, virtutum vmbras quaſdam, ac ne vmbras quidē habuiſſent DEO caræ animæ. Huius encomio, qui excelluerit, virtutum omnium *Cinnus.* cinnum quendam, imo, complexionem, abſolutionemque poſſidere credendus eſt.

Quamobrem eximium fuit Sanctorum omnium in hac virtute excolenda, eaque animam perfectiſſime exornanda ſtudium, ac indefeſſa induſtria. Hinc humilitatem, tanquam fundamentum locarunt Apoſtoli, cum virtu-

tum

tum fabricam ſuperextrue-
rent,& zelo deaurarent. Hu-
militate,velut ſublitione,pri- *Sublitiones rudes colores.*
mum tectorium virtutum ta-
bellæ induxerunt Martyres,
vt viuos deinde fortitudinis
colores poſſet arripere. Hu- *Murus.*
militatem, ceu murum ſibi
circumpoſuerunt Confeſſo-
res, quo tot hoſtibus expoſi-
tam innocentiam tutarentur.
Humilitate, vt vallo inuiola- *Vallum.*
bili Puritatem cinxerunt Vir-
gines: quia, male tuta eſt ca-
ſtitas, quam non munit Hu-
militas. Vti non ſatis decora
eſt Humilitas, quam non ex-
ornat caſtitas.

SED ô Diuina Humilitas, *Qui humillimus, is perfectiſſimus.*
quem tu inter mortales, ſiue
viros,ſiue fœminas,poſtquam
à Chriſto diſceſſeris, virorum
nouiſſi-

nouiſſimo deſignaſti, vel elegiſti, in cuius pectore tāquam aula regia, quia virtutum Regina, ſedem fixam, & nūquam mouendam collocares. Hoc ſi mihi conſtaret, ſcirem equidem, quis virtutum omnium decora in vnum collecta, intra cordis ſui ſepta, tanquam regali domicilioq́, concluſa retineret, quis exemplar perfectiſſimum ad imitandum, quis *Idea Perfectionis* ſtatui ac denominari deberet.

Iudith. FVIT-ne hæc in ſacris noſtris celebratiſſima Iuditha? cui Pontifex Ioacim acclamat. *Tu gloria Ieruſalem. Tu lætitia Iſrael. Tu honorificentia populi.* Non fuit. At Eſther fortaſſe? *quam adamauit Rex plus quam omnes mulieres*: puella *formoſa valde*

cap. 15. 10.

Eſther cap. 2. 17. 16.

valde & incredibili pulchritudine, omnium oculis gratioſa & amabilis. Nequaquam. An Eliſabetha ergo fuit, quę præ humilitate mirabatur venire matrem Domini ſui ad ſe? Tantundem ſane. Nam, vt concedam, Iuditham omnes ſui temporis matronas fortitudine ſuperaſſe, nimirum, typum MARIÆ, quæ eſt *Turris Dauid*: Eſtherem, ſi vllam aliam Iudaici generis, zelo, pro gente ſua æſtuaſſe, nempe figuram MARIÆ, quæ eſt *Ciuitas refugii*: Elizabetham vitæ integritate nemini fœminarum inferiorẽ fuiſſe, quippe cognatam MARIÆ, quæ eſt *Integritatis Mater*: Tamen Humilitas MARIÆ tam fuit omnibus ſuis numeris abſoluta,

Elizabeth.

Humilitas Mariæ ſumma.

ſoluta, tam profunda, aut potius, tam ſublimis, vt ea omnibus, quæ ante ſe fuerunt, palmam præripuerit, poſt autem ſequuturis aſſequendi ſpem præciderit.

Maria, quæ Regina. NON adduco in exemplum, quod cum ipſa, DEI MATER in ſacroſanctæ Trinitatis penitiori conclaui renunciata: in cœleſtium curia omnium læta admurmuratione proclamata: in terris per ſummi Imperatoris præconem promulgata eſſet; non ſe Reginam cœlorum; non Imperatricem mundi; non Magni Tonantis Parentē, Prolem, Coniugem; ſed ANCILLAM nominarit. Dubitari enim poſſet, an humilitatis ſit iſte titulus. Siquidem, quod ſum-

Vocat ſe Ancillam.

Titulus Ancillæ.

ſummum ac digniſſimum in Virgine hoc elogio exprimitur. Nam quæ DEI eſt Ancilla, mente illum concipit, quæ Mater, ventre. Hoc autem illo eſt inferius. Certe, beatam dixit Filius Virginem, non tam, quod ſolummodo ventre, quam quod ſimul mente, ac ventre portaſſet ſaluatorem. Quocirca, non tam humilitatis videtur, ANCILLA DOMINI, quam nobilitatis. Quamquam, vt ego reor, ſit vtriuſque, tam huius, quam illius. An non enim DEO ſeruire, ſeu ancillari regnare eſt? Nonne gloriatur hoc encomio Dauid? O Domine, *quia ego ſeruus tuus, & filius ancillæ tuæ, Seruus tuus ſum ego. Fac cum ſeruo tuo miſericordiam*. Nonne Apoſtolo-

An honoris.

An humilitatis.

An vtriuſque.

Pſal 115
Pſa. 118.

2. Pet. 1. poſtolorum vertex? *Simon Petrus ſeruus & Apoſtolus* IESV CHRISTI. *Nonne* Doctor *gentium?* Et alter Apoſtolus: Iudas IESV CHRISTI ſeruus. Sanctiſſimus etiam ſenex in hodierno euangelio: *Nunc dimittis ſeruum tuum Domine.* Nonne ſummus Imperator Conſtantinus? qui ſe DEI ſeruum appellari idcirco gaudebat, ac ſi maius quid eſſet, Seruus DEI, quam mundi Monarcha. Quod & ille agnouit, qui ad Oedipum apud Sophoclem dicebat: *Non ſeruus ego viuo tibi, aſt Apollini.* Quid? quod DEVS ipſe Moſen, hominem ſibi amantiſſimum honorifico maxime elogio celebrare cupiens, ita de illo loquitur: *Moſes* SERVVS *meus mortuus eſt*; Ioſue 1. Ita-

Paulus ſeruus IESV. CHRISTI.

Luc. 1.

Tireſias. οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξίᾳ.

Philoſtra lib. 7. cap. 2.

Ioſue 1.

Itaque Virginis illud reſponſum; ECCE ANCILLA ad probationem profundiſſimæ humilitatis non adduco.

SVFFICIT dies hodiernus ad demonſtrandum in perfectiſſimæ humilitatis laude primas obtinuiſſe DEIPARAM MARIAM. Multæ filiæ humilitate congregauerunt ſibi meritorum diuitias: TV MARIA ſupergreſſa es vniuerſas. Purificationis nomen nucleus eſt argumentorum omnium, quibus non oſtendatur ſolum probabiliter, ſed demonſtretur omnino neceſſario, MARIAM eſſe, quæ in humilitatis certamine omnes poſt ſe reliquerit. Vere Tibi occinitur: *Vna eſt columba mea, Perfecta mea: Vna eſt matris ſuæ,* Cant. 6. 7

In Purificatione humillima Maria.

electa

electa genitricis ſua. Feſtum hoc ὑπαπαντῆς aut ὑπαντῆς ſatis ſuperq; non omnino ſtupidis manifeſtat, haud fuiſſe, quo ſe magis abiiceret MARIA. Sic auté appellatur à Græcis ab occurſu fauſtiſſimo feſtiuitas hodierna. In qua ſenex ille decrepitus, centum, ac trium annorum Simeon; qui reſponſum acceperat à Spiritu ſancto, non viſurum ſe mortem, niſi prius vidiſſet Chriſtum Domini, teſtis eſt locupletiſſimus demiſſionis Marianæ hactenus inauditæ.

Feſtum ὑπαπαντῆς.

Simeon ſenex.

DIVINISSIME ſenex, ætate feſſus, voluntate vegetus: annis grauis, deſiderio alacer: ſenecta tardus, ſpe celer: frigidus æuo, ardens amore; viribus effœtus, religione

gione florens; corporis oculis caligantibus animæ lucidiſſimis, quæ tibi mens in lapſabundo corpore, dum videres in cuneo multarum puerperarum (ſic meditatur Ieroſolymitanus presbyter) Deiparam ſtantem, & ceterarum Dominam famulabus primas cedentem? Dum cerneres Dominum legis, quam per ſeruum ſuum Moſen tulerat, legi, de primogenitis maſculis DEO in templo ſiſtendis parentem? Dum conſpiceres Dei Matrem iuſſis legalibus de purgatione earum, quæ maſculum peperiſſent, obtemperantem; quamuis ipſa legis ipſiusmet verbis exciperetur potius, quam adſtringeretur? Virginem ſupra legem fecerat

Timotheus Hom. de hypa.

Serm. de purificatione.

feccerat gratia, ſed ſub lege Humilitas, inquit accommodatiſſime Propatriarcha Venetus Laurentius Iuſtinianus.

Quod purgari ſolet. Emaculari. Detergi.

VENERANDA Mater, purificari non ſolet, niſi quod impurum; emaculari, niſi fœdatum; detergi, niſi quod infectum; ablui, niſi quod ſordidum. Quid autem impuri in puritatis ſcaturigine, quid fœdum in candore, quid infectum in luce, quid ſordidum in munditia reperiri poterit, vel cogitari? Peccati impuritatem neſcit, cui nullus vel domeſtici, vel extranei: natalitii vel actualis criminis næuus adhæſit. Naturæ in partu impuritatem ignorat, quæ concepit Virgo, peperit Virgo,

In Deipara nihil iſtiuſmodi.

Peccati impuritas.

Naturæ impuritas.

go, manſit poſt partum Virgo. E cuius vtero Christus, vti ſponſus de thalamo proceſſit: vt vnda potabilis è ſilice proſiliit: vt vltro maturus ab arbore baiula ſine vellicatione fructus decidit: vt ſolaris radius pellucidam criſtallum trãſiit: vt roris guttula ex vtero auroræ ſtillauit. Cuius fœtus ita eſt ex aluo perpurgatiſſima egreſſus, ſicut per aurem fuerat ſine læſione ingreſſus. Qui impatibiliter fuit illapſus, impatibiliter eſt elapſus. Quæ, *antequam parturiret, peperit: antequam veniret partus eius peperit maſculum*, vt eſt Iſaiæ 66. hoc eſt, cum nullæ ærumnæ parturientium, nulli dolores præceſſiſſent, peperit repente ſanum perfectumque

Beda. Ambroſ. in Luc. Cypr. ſer. de nat. cap. 2. Proclus Cyzicen. in Con. Epheſ.

[illegible]

[illegible] o c.30. [illegible]

[illegible] Aduocatum [illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

x omnib. [illegible]

Is.n. aduoca [illegible]

s qui auctoritate apud [illegible]

pē valeat [illegible]

it causam [illegible]

[illegible] ARA, [illegible]

propterdur [illegible]

ſtumque virum. Ad quid ergo Purificatio? quid legi parere, quæ legis vinculis non adſtringitur? quæ legis Dominum peperit? quæ eſt ſupra legem, à legislatore excepta?

Legi paret Chriſtus. NIMIRVM, nouo exemplo, legi parebat, qui legem condidit. Mater reſpiciebat filium, quem vlnis geſtabat, qui legi Moſaicæ minime adſtrictus, legi obtemperabat. Non audiuiſtis toties hiſce natalitiorum diebus: *Cuius principatus ſuper humerum eius.* *Iſai. 9. 6.* Quod præconium eſt Iſaiæ Prophetæ puerulo Emmanueli datum. Illud ita exprimit Chaldæus: *Suſcepit legem ſupra ſe, vt ſeruaret eam.* Siquidem, Boni Principis eſt, legem ſeruare, quam populo ſeruandam

uandam proponit, imponitque, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet:* addentiſque; *An neſcis, te Imperatorem* eſſe, & leges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Minimum decet libere, cui nimium licet.* Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animoſe in Panegyrico magno Principi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam*

Spartianus. Caracal.

Sen. Troad.

Leg. Digna Cod. de legibus.

Epiſt. 32. ad Valentin.

E

ctumque virum. Ad quid ergo Purificatio? quid legi pare et, quæ legis vinculis non adſtringitur? quæ legis Dominum peperit? quæ eſt ſupra legem, à legiſlatore excepta?

Legi paruit Christus. NIMIRVM, nouo exemplo, legi parebat, qui legem condidit. Mater reſpiciebat filium, quem vlnis geſtabat, qui legi Moſaicæ minime adſtrictus, legi obtemperabat. Non audiuiſtis toties hiſce natalitiorum diebus: *Cuius principatus ſuper humerum eius.* *Iſai. 9. 6.* Quod præconium eſt Iſaiæ Prophetæ puerulo Emmanueli datum. Illud ita exprimit Chaldæus: *Suſcepit legem ſupra ſe, vt ſeruaret eam.* Siquidem, Boni Principis eſt, legem ſeruare, quam populo ſeruandam

uandam proponit, imponitque, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet: addentisque; An neſcis, te Imperatorem* eſſe, & leges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Minimum decet libere, cui nimium licet*. Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animoſe in Panegyrico magno Principi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam*

Spartianus. Caracal.

Sen. Troad.

Leg. Digna Cod. de legibus.

Epiſt. 32. ad Valentin.

ctumque virum. Ad quid er-
go Purificatio? quid legi pa-
rer, quæ legis vinculis non ad-
ſtringitur? quæ legis Domi-
num peperit? quæ eſt ſupra
legem, à legislatore excepta?

*Legi pa-
ret Chri-
ſtus.*

NIMIRVM, nouo exem-
plo, legi parebat, qui legem
condidit. Mater reſpiciebat
filium, quem vlnis geſtabat,
qui legi Moſaicæ minime ad-
ſtrictus, legi obtemperabat.
Non audiuiſtis toties hiſce
natalitiorum diebus: *Cuiu*
principatus ſu, er humerum eius
Quod præconium eſt Iſai
pphetæ puerulo Emma
li datum. Illud ita expr
Chaldæus: *Suſcepit lege*
praſe, vt ſeruaret eam. Siqu
em, Boni Principis eſt, lege
ſeruare, quam populo ſe
uandai

uandam proponit, imponitque, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet: addentisque; Anneſcis, te Imperatorem* eſſe, & leges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Minimum decet libere, cui nimium licet*. Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animoſe in Panegyrico magno Principi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam*

Spartianus. Caracal.

Sen. Tread.

Leg. Digna Cod. de legibus.

Epiſt. 32. ad Valentin.

Digitized by Google

feccrat gratia, ſed ſub lege Humilitas, inquit accommodatiſſime Propatriarcha Venetus Laurentius Iuſtinianus.

Quod purgari ſoleat. Emaculari. Detergi.

VENERANDA Mater, purificari non ſolet, niſi quod impurum; emaculari, niſi fœdatum; detergi, niſi quod infectum; ablui, niſi quod ſordidum. Quid autem impuri in puritatis ſcaturigine, quid fœdum in candore, quid infectum in luce, quid ſordidum in munditia reperiri poterit, vel cogitari? Peccati impuritatem neſcit, cui nullus vel domeſtici, vel extranei: natalitii vel actualis criminis nævus adhæſit. Naturæ in partu impuritatem ignorat, quæ concepit Virgo, peperit Virgo,

In Deipara nihil ißiusmodi.

Peccati impuritas.

Naturæ impuritas.

go, manſit poſt partum Virgo. E cuius vtero Chriſtus, vti ſponſus de thalamo proceſſit: vt vnda potabilis è ſilice proſiliit: vt vltro maturus ab arbore baiula ſine vellicatione fructus decidit: vt ſolaris radius pellucidam criſtallum trãſiit: vt roris guttula ex vtero auroræ ſtillauit. Cuius fœtus ita eſt ex aluo perpurgatiſſima egreſſus, ſicut per aurem fuerat ſine læſione ingreſſus. Qui impatibiliter fuit illapſus, impatibiliter eſt elapſus. Quæ, *antequam parturiret, peperit: antequam veniret partus eius peperit maſculum*, vt eſt Iſaiæ 66. hoc eſt, cum nullæ ærumnæ parturientium, nulli dolores præceſſiſſent, peperit repente ſanum perfectumque

Beda. Ambroſ. in Luc. Cypr. ſer. de nat. cap. 2. Proclus Cyzicen. in Con. Epheſ.

ſum ad pœnitentiam
inducat. Vnde
Bernardus:*Securum*
habes apud Deũ, ô homo
ter ſtat ante Filium: Fili
trẽ. Mater oſtendit Filio
vbera: Filius oſtẽdit Pat
vulnera. Ibi ergo nulla p
repulſa, vbi ſunt tot a
gnia. Ad Thronum igitu
licet Virginẽ Mariam, in
nit accedamus cum fiduc
ſericordiam, & gratiam
mur in tempore opportun
Iterũ Antoninus c
§. 2. *Sapientia* ADVOCA
loquentia manifeſtatur
Scilicet, Primo quod obti
iuſtum, & ſapientem iud
cũdo, *contra aduerſariũ*
& ſagacem. Tertio, *qu*
ſa deſperata: Sed Virgo M

onit-
quod
ume.
ım eſt
ſtum,
iitan-
ue; An *Spartia-nus.*
,&le- *Cara-cal.*
? Ve-
Mini- *Sen. Troad.*
ium li-
ac Va-
Impe-
maie-
gatum
on eſt
ſed le-
nimo- *Leg. Digna Cod. de legibus.*
oPrin-
tor. Et
Quod *Epiſt. 32. ad Valentin.*
iſti et-
iam

ctumque virum. Ad quid ergo Purificatio? quid legi paret, quæ legis vinculis non adſtringitur? quæ legis Dominum peperit? quæ eſt ſupra legem, à legislatore excepta?

Legi paruit Chriſtus. NIMIRVM, nouo exemplo, legi parebat, qui legem condidit. Mater reſpiciebat filium, quem vlnis geſtabat, qui legi Moſaicæ minime adſtrictus, legi obtemperabat. Non audiuiſtis toties hiſce natalitiorum diebus: *Cuius principatus ſuper humerum eius.*

Iſai. 9. 6. Quod præconium eſt Iſaiæ Prophetæ puerulo Emmanueli datum. Illud ita exprimit Chaldæus: *Suſcepit legem ſupra ſe, vt ſeruaret eam.* Siquidem, Boni Principis eſt, legem ſeruare, quam populo ſeruandam

uandam proponit, imponitque, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet: addentisque; An* Spartianus.
neſcis, te Imperatorem eſſe, & le- Caracal.
ges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Mini-* Sen.
mum decet libere, cui nimium li- Troad.
cet. Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animo- Leg. Digna Cod.
ſe in Panegyrico magno Prin- de legibus.
cipi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod* Epiſt. 32. ad Valentin.
præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam

ctumque virum. Ad quid ergo Purificatio? quid legi paret, quæ legis vinculis non adſtringitur? quæ legis Dominum peperit? quæ eſt ſupra legem, à legislatore excepta?

Legi paret Chriſtus. NIMIRVM, nouo exemplo, legi parebat, qui legem condidit. Mater reſpiciebat filium, quem vlnis geſtabat, qui legi Moſaicæ minime adſtrictus, legi obtemperabat. Non audiuiſtis toties hiſce natalitiorum diebus: *Cuius principatus ſuper humerum eius.*

Iſai. 9. 6. Quod præconium eſt Iſaiæ Prophetæ puerulo Emmanueli datum. Illud ita exprimit Chaldæus: *Suſcepit legem ſupra ſe, vt ſeruaret eam.* Siquidem, Boni Principis eſt, legem ſeruare, quam populo ſeruandam

uandam proponit, imponitquè, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet: addentiſque; An neſcis, te Imperatorem* eſſe, & leges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Minimum decet libere, cui nimium licet*. Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animoſe in Panegyrico magno Principi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam*

Spartianus. Caracal.

Sen. Troad.

Leg. Digna Cod. de legibus.

Epiſt. 32. ad Valentin.

ctumque virum. Ad quid ergo Purificatio? quid legi paret, quæ legis vinculis non adſtringitur? quæ legis Dominum peperit? quæ eſt ſupra legem, à legislatore excepta?

Legi paret Chriſtus. NIMIRVM, nouo exemplo, legi parebat, qui legem condidit. Mater reſpiciebat filium, quem vlnis geſtabat, qui legi Moſaicæ minime adſtrictus, legi obtemperabat. Non audiuiſtis toties hiſce natalitiorum diebus: *Cuius principatus ſuper humerum eius.* *Iſai. 9. 6.* Quod præconium eſt Iſaiæ Prophetæ puerulo Emmanueli datum. Illud ita exprimit Chaldæus: *Suſcepit legem ſupra ſe, vt ſeruaret eam.* Siquidem, Boni Principis eſt, legem ſeruare, quam populo ſeruandam

uandam proponit, imponitquė, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet: addentiſque; An neſcis, te Imperatorem* eſſe, & leges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Minimum decet libere, cui nimium licet*. Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animoſe in Panegyrico magno Principi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam*

Spartianus. Caracal.

Sen. Troad.

Leg. Digna Cod. de legibus.

Epiſt. 32. ad Valentin.

fecerat gratia, ſed ſub lege Humilitas, inquit accommodatiſſime Propatriarcha Venetus Laurentius Iuſtinianus.

Quod purgari ſoleat. Emaculari. Detergi. VENERANDA Mater, purificari non ſolet, niſi quod impurum; emaculari, niſi fœdatum; detergi, niſi quod infectum; ablui, niſi quod ſordidum. Quid autem impuri in puritatis ſcaturigine, quid *In Deipara nihil iſtiusmodi.* fœdum in candore, quid infectum in luce, quid ſordidum in munditia reperiri poterit, *Peccati impuritas.* vel cogitari? Peccati impuritatem neſcit, cui nullus vel domeſtici, vel extranei: natalitii vel actualis criminis næ- *Naturæ impuritas.* uus adhæſit. Naturæ in partu impuritatem ignorat, quæ concepit Virgo, peperit Vir-

go,

go,manſit poſt partum Virgo. E cuius vtero Chriſtus, vti ſponſus de thalamo proceſſit: vt vnda potabilis è ſilice proſiliit: vt vltro maturus ab arbore baſula ſine vellicatione fructus decidit: vt ſolaris radius pellucidam criſtallum trãſiit: vt roris guttula ex vtero auroræ ſtillauit. Cuius fœtus ita eſt ex aluo perpurgatiſſima egreſſus, ſicut per aurem fuerat ſine læſione ingreſſus. Qui impatibiliter fuit illapſus, impatibiliter eſt elapſus. Quæ, *antequam parturiret, peperit: antequam veniret partus eius peperit maſculum*, vt eſt Iſaiæ 66. hoc eſt, cum nullæ ærumnæ parturientium, nulli dolores præceſſiſſent, peperit repente ſanum perfectumque

Beda. Ambroſ. in Luc. Cypr. ſer. de nat. cap. 2. Proclus Cyzicen. in Con. Epheſ.

ctumque virum. Ad quid ergo Purificatio? quid legi paret, quæ legis vinculis non adſtringitur? quæ legis Dominum peperit? quæ eſt ſupra legem, à legislatore excepta?

Legi paruit Chriſtus. NIMIRVM, nouo exemplo, legi parebat, qui legem condidit. Mater reſpiciebat filium, quem vlnis geſtabat, qui legi Moſaicæ minime adſtrictus, legi obtemperabat. Non audiuiſtis toties hiſce natalitiorum diebus: *Cuius principatus ſuper humerum eius.* *Iſai. 9. 6.* Quod præconium eſt Iſaiæ Prophetæ puetulo Emmanueli datum. Illud ita exprimit Chaldæus: *Suſcepit legem ſupra ſe, vt ſeruaret eam.* Siquidem, Boni Principis eſt, legem ſeruare, quam populo ſeruandam

uandam proponit, imponitquè, & imperium ſuum, quod aliis promulgat ſuper humerum ferre. Deteſtandum eſt illud Iuliæ Auguſtæ dictum, ad ſcelus priuignum inuitantis; *Licet, ſi libet: addentisque; An neſcis, te Imperatorem* eſſe, & leges dare, non accipere? Verius illud, ac pulchrius: *Minimum decet libere, cui nimium licet*. Et iſtud Theodoſii ac Valentiniani optimorum Imperatorum: *Digna vox eſt maieſtate regnantis, legibus alligatum ſe Principem profiteri.* Non eſt Princeps ſupra leges: ſed leges ſupra Principem, animoſe in Panegyrico magno Principi dicebat Plinius orator. Et Ambroſius Imperatori; *Quod præſcripſiſti aliis, præſcripſiſti etiam*

Spartianus. Caracal.

Sen. Troad.

Leg. Digna Cod. de legibus.

Epiſt. 32. ad Valentin.

iam tibi. Leges enim Imperator fert, quas primus ipſe cuſtodiat.

Deus nulli legi ſubiectus.

SED hæc homines ſpectãt, qui legibus duci debent, & labi poſſunt, quoniam ſibi non ſunt lex. DEVS ſupra omnem eſt legem: qui legẽ omnibus dare poteſt, à nullo accipere, & tamen in terras veniens legi ſe ſubdidit incredibili humilitatis exemplo. Quod in filio ſuſpiciebat Mater, & imitari voluit. Legem tulerat ſummus Princeps de Purificatione fœminis cõmunem. Ab ea lege Auguſtam Matrẽ & Coniugem verbis clariſſimis exemerat. Renunciat priuilegio Imperatrix, amore humilitatis ſibi caræ, & filii imitandi ſtudio, ac tandem, v[t] clientulis ſuis per orbẽ ſpar-

A lege Purificatione exempta B. V.

ſis

ſis humilitatis perfectiſſimæ ſpecimen ederet imitandum

Idea Perfectionis.

Nobis, non ſibi purificatur Maria, optimi Sodales. Nos, nos purificatione egemus, quos ne quidem Oceanus, quamuis immenſum, noto illo amplior, â ſcelerum ſordibus, ablueret. Tibi purificatur ad exemplum, ac ſtimulum Maria mater, qui ſuperbiæ lepra infectus, auaritiæ luto immerſus, luxuriæ cloaca fœdatus, nullam corporis, animæq; partem mundam retines. Tibi, non ſibi purificatur Maria, qui, vt ſus ſemel lota in volutabro, quotidie nouis peccatorum maculis aſpergeris: qui tanquam immundus canis, poſt

Indigent purificatione peccatores.

purgationem in confeſſione factam, redis ad vomitum: qui velut ſordidum pecus, ſcelerum ſtercore delectaris. Non ſibi: ſed tibi purificatur, qui licet in Eccleſia linteatus, exterius purus videaris, interius tamen es plenus abominationibus. Qui haud ſecus, ac ſepulcrum dealbatum, foris hominem refers ſanctitate conſpicuum; intus plenus es oſſibus mortuorum. Qui, vt fimetum, niue aſperſum, maſſa videris eſſe candida caſtitate, ſed reuera in anima, maſſa es picea, fuligine luxuriæ deformata.

Eccleſiaſtici praua vita.

Non ſibi, ſed tibi purificatur, qui inter tuos digito mõſtraris, vt ordinis ſacrati dedecus: vt Eccleſiaſtici ſtatus peripſe-

ripſema: vt vrbis, ob mores prauos, ludibrium.

Non ſibi, ſed tibi purificatur adoleſcenti, qui per leucam integram Germanicam fœtorem longe lateque omnis impuritatis diſſeminas. De cuius ebrietate quotidiana loquuntur in tonſtrina, foro, circulis domeſticis, an etiam in templo, & capitulo? De cuius fœditate oris narrantur fabulæ apud ocioſos: an non etiam inter negocioſos? an fors etiam apud religioſos? tam eſt publica, tam deteſtanda? De cuius ſcortationibus narrat, præter viciniam, tota quam ampla eſt regio, erubeſcunt domeſtici conclauis parietes: aues cœli execranda annunciant. De *Adoleſcens, Improbus.*

cuius feſcenninis iocis, quæ in ore Eccleſiaſticorum ſunt blaſphemiæ: quid ergo dicam de ipſis blaſphemiis? de iuramentis vtinam non & periuriis ad ſingulas pene periodos, per animam, Deum, Sacramenta, & mille mille cacodæmones: de diris & execrationibus, ac proprii alienique capitis deuotionibus, vbique ſpargitur, quia vbique notus, vt nobilis latro Barrabbas, quippe vbique infamis.

Nullus mundus à ſorde. DENIQVE, vt mitius aliquid proferam, & quod omnibus nobis conuenit. Non ſibi, ſed clientulis ſuis purificatur, qui licet non ſemper fœdiſſimis mortalium criminum maculis ſint contami-

nati,

nati, nunquam tamen non leuium peccatorum circumferunt næuos, à quibus vt purgentur purificatione indigent. Hoc fine legem purificationis adimplere voluit MARIA. O bona Mater! in qua Nutriculam habemus, *Nutricula.* quæ dum cernit infantulum ſorbitiunculam faſtidioſe reiicere, ſorbet ipſa prius, vt paruulus imitetur. O bona Mater! quæ Ablactatricem *Ablactatrix.* exprimit, dum delicatulum puſionem à lacte ad ſolidiorem cibum, deguſtando aliquid protitat. O bona Mater! in qua gerulam agnoſcimus, *Gerula.* quæ vt infantulo balbutienti ſermonem formet, Ipſa frangit verba ac balbutit. O bona Mater in qua Manudu-

Manuductrix. ctricem accepimus, quæ vt vacillanti puerulo greſſum formet, manu apprehenſum ducit, imo titubanti paſſu præit. O bona Mater, quæ *Medica.* Medicam ſe præſtat omnibus Galeni & Hippocratis pullis longe præſtantiorem & humaniorem. Videt ab ægris nobis, nauſea ad virtutis catapotia laborantibus, humilitatis bolum repelli, Ipſa primum ſumit, ori admouet, tranſmittit, patientem ad imitandum inuitat. O bona *Equiſonum.* Mater, in qua Equiſonem contemplor, qui vt diſcipulum, nouum equitem, ad curſum inaſſuetum, ac trepidantem incitet, ipſe caballum prius exſtimulat & impellit. *Pugil.* O bona Mater! in qua Pugilem

lem magiſtrum intueor, qui vt inexpertum, & in pugillatu tironem erudiat, primum ipſe diſſimulanter, ſed artificioſe ictum ſuſtinet. O bona Mater! quæ glocientem Gallinam exprimit; paleas ac feſtucas ſolicite colligentem, vt pullos inſequentes ad pabulum conquirendum aduocet, ac inuitet. O bona Mater, Aquila prouocans ad volandum filios ſuos.

Gallina glociens.

Aquila prouocãs.

IMITEMVR itaque Dominam & Patronam noſtram. Non eſt neceſſarium nos aliunde exempla accerſere, cum virtutum omnium Ideam, atque exemplar domi habeamus; Præclaratam indolem imitationis ardor, ſemperque melior aliquis accendit. Me-

Imitanda Maria Mater.

liorem inter creaturas, quæ puræ dicuntur, DEIPARA nō reperiemus. Habeant ſuas, quas imitandas proponant profanæ gentes: Mineruam Athenienſes ad Sapientiam: Lucretiam Romani ad pudicitiam: Cererem Siculi ad vbertatem: Veſtam Tyrrheni ad caſtimoniam: Carmētam Hetruſci ad vaticinium: Themim Pelaſgi ad iuſtitiam: Fortunam Latini ad felicitatem: Bellonam Sarmatæ ad victoriam: Sibyllam Tiburtes ad diuinationem; Aliæ Dianam, Iunonem, Venerem; ad venationem, fœcunditatem, venuſtatem.

Minerua. Lucretia. Ceres. Veſta. Carmenta. Themis. Fortuna. Bellona. Sybilla. Diana. Iuno. Venus.

Venerentur Hebræi Rebeccam ob pulchritudinem: Deboram ob magnitudinē; Berſa-

Rebecca. Debora. Berſabea.

Berſa-

Berſabeam ob prudentiã, Ra- *Rab.*
habam ob fidelitatem: Iudit-
tham ob fortitudinem; He- *Eſther.*
ſterem ob caritatem populi;
Abigailem ob moderationẽ: *Abigail.*
nobis vna ſit pro myriadibus
Reginarum Regina, pulcher-
rima, animoſiſſima, pruden-
tiſſima, fideliſſima, fortiſſima,
ſuorum amantiſſima, mode-
ratiſſima, puriſſima, Perfe-
ctionis Idea Maria. Nã
reuera nihil eſt candoris, ni-
hil eſt ſplendoris, nihil eſt vir-
tutis, quod non reſplen-
deat in Virgine glo-
rioſa.

Ex EVA fit AVE, plane eſt converſio ſimplex:
Quos EVA occidit, vivere fecit AVE.

ORATIO TERTIA
MARIA
PATRONA
Sodalium Partheni-corum.

Sicut pluuia in vellus deſcendiſti, vt ſaluum faceres genus humanum.

Si Ros in ſolo Vellere fuerit, & in omni terra ſiccitas, ſciam, quod per manum meam liberabis Iſrael. Iudic. 6. 37.

Deſcendet, ſicut Pluuia in Vellus: & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram. Pſalmo 71. 6.

VELLVS GEDEONIS

O. P. N.

Dicta in feſto Annunciationis.

SI quis hodie ad vos aduèniret Orator, quem lega-

tum

Legatus magnorū Principum. tum vulgo dicimus, vel ab Hiſpaniarum Monarcha Philippo Rege Catholico, vt de *Philippi Hiſpaniarum.* manu tradito ſingulis *Aureo Vellere* in anguſtiſſimum Equitum illius celebratiſſimorum ordinem tranſcriptos pronunciaret: Vel à Gallorum Rege Chriſtianiſſimo *Ludouici Gallorum.* Ludouico, vt delato torque, in illuſtriſſimum D. Michaelis conchyliatorum Equitum Societatem admiſſos ediceret: *Magiſtri ordinis Melitenſium.* Vel à Magno Melitenſium, olim Rhodiorum; ſiue etiam Militiæ Ieroſolymitanæ *Theutonicorum.* Theutonicorum Magiſtro, qui apportato, ſiue candidæ, ſiue rubræ Crucis ſigno, nobiliſſimæ illius congregationis vos ſocios factos proclamaret; quanta ille in

hoc

hoc veſtro conſeſſu beneuo- *Excipitur cum*
læ voluntatis ſignificatione, *plauſu.*
quam attentis animis, quam
perpurgatis auribus, quo ſi-
lentio: quaſi inſolentis rei ac
minime ſperati beneficii ex-
ſpectatione: qua oris, totius-
que vultus in Principum ma-
gnorum internuncium illum
conuerſione ab omnibus au-
diretur? quam læta peroran-
tem exciperet admurmura-
tio? quam fauſtis inter dicen-
dum acclamationibus proue-
heretur? quam bene omina-
tis votis deſcendentem pro-
ſequerentur? quæ conſeque-
retur congratulatio inter no-
uos hos Equites, eatenus, ma-
gno numero, plebeios, aut
paganos: cerdonum, ac agre-
ſtium filios aliquos: mox no-
biles,

biles, generoſos, illuſtres, mũdi decora: ex quiſquiliis repente orta; non vna nocte, vt fungi naſci ſolent; ſed tẽporis punctulo, ad ſolis iactum vnicum, vti gemmæ in conchis procreantur. Ita ſe momento pene de poſt fœtantes abreptum ad ſolium paſtorculus Dauid mirabatur.

Ad inſolitum inexſpectatumque honorem aggratulatio.

PROFECTO id vobis ſi cõtingeret, ſat ſcio, hærerent mutuo aſpectu omnes, admirationis inſolitæ voces emitterent, de tam præclara conditione ſibi gratularẽtur, vix ſe caperent: munificentiam Principum indignitatẽ ſuam, alienum de ſe iudicium extollerent, expenderent, mirarentur. Hanc vobis eſſe mentem, idq; vos facturos, ſi euentus

euentus prædictioni noſtræ reſponderet, ne quidem diſſimulare, hæc me dicente, potuiſtis: frons, oculi, vultus, quid lateat, prodiderunt: per haſce feneſtras vicini illi veſtri in abditos animorum receſſus perruperunt.

ITA-ne Sodales? Legatum Principum, Summorum quidem, ſed tamen terrenorum, qui vos, aut *Velleris aurei*, aut cōchyliati ordinis, aut Melitenſis Sodalitii, aut Ieroſolymitanæ militiæ Equites, lectos ſcriptosque enunciaret, maneret, comitareturq; beneuolentiæ ac voluntatis ad omne obſequium tāta promptitudo? Bene habet. Nihil amplius, quod poſſem tamen iure optimo à vobis requiró.

Sodales Deiparæ Aurei Velleris Equites.

Huma-

Rom. 6. 19. *Humanum dico propter infirmitatem carnis veſtræ.* Quemadmodum exciperetis à Rege terreno miſſum, ita me à cœleſti ad vos amandatum complectimini. Ac, ne de ſumma legationis anxios vos teneam: Ego, omnes, ac ſingulos, qui in Almæ Matris Sodalium numero nomen profitentur ſuum, VELLERIS AVREI, non à Iaſone, cum ſociis heroibus, per terræ mariſq; diſcrimina in Colchide quæſiti, & Argonaui transportati (faceſſant Fabulæ, dum diuina commentamur) Sed à Gabriele in Nazarethicæ telluris area reperti, ac diſtillante deſuper Diuinitatis rore cõpluti, ac fœcundati, EQVITES, non quidẽ facio, creoq;

id

id noſtræ haud eſt humilitatis, ſeu vilitatis: ſed iā dudū à Cœlorum Principe, cuius eſt hoc gratuitū munus, factos, creatosque primus fortaſſe in hoc ampliſſimo tot, poſt Illuſtriſſimum, Illuſtrium virorum conſeſſu, dicam, pronunciabo, ſalutabo. Hoc legationis nobis mandatæ eſt caput. Cetera Orationis cymba ad vos deferet, ſi in aurium, mētiumque tranquillarum portu minime infidam ſtationē repererit. Amabo vos, Sodales integerrimi, laxate ſinus, & plenis ad vos decurrentem velis lubentes admittite.

Sed tu imprimis:

MARIA *Vellus aureum,*
Complutum rore cœlico,
Imple

Imple cara tibi pectora
Cæli aureo liquore
O vellus Gedeonis.

Gedeoni apparet Angelus. Iud. 6.

NON ambigo legiſſe è vobis multos in ſacro Bibliorum codice, quod eſt Iudicum 6. Gedeoni, qui deinde reipublicæ Hebrææ fuit moderator, vel Conſul, Iudicem vocabant illi, purgaſti ab aceribus, ſordibusque frumentum apparuiſſe Angelum, territo robur addidiſſe: eundem ad delendum Madian animaſſe. Cum autem Gedeon numeroſum conſcripſiſſet exercitum vt fidem ſuam augeret, alacritatemq; excitaret, duo in re vna prodigia poſtulauit. Primum, vt expanſo in area vellere, & nocturni temporis humidum excipiente, ita ros lanam

lanam madefaceret, vt nulla propinqui loci particula madeſceret. Alterum priori oppoſitum; vt circumpoſitus locus *rore* vndequaq; perpluer-retur, arido manente vellere. Ad vtrumque annuit DEVS: vtrumq; fieri voluit: factumq; tam prolixe vt è rorulento illo *Vellere* roris tantum poſtridie mane expreſſerit Gedeon, quantum capaci adimplendæ phialæ ſatis eſſet.

HÆC figuram continere eius Sacramenti, quod hodierno die, humanato in aluo Virginea verbo diuino, ſignatum eſt ac peractum, tam certum eſſe debet, quam de eo addubitare eſt temerarium: tum ob teſtium multitudinē, *Deſcendet ſicut pluuia in Vellus.*

quæ

quæ ſi vllibi, hic ſane eſt perquam denſa.

Auctores huius Symboli.

Siquidem in *Gedeonis Vellere* Incarnationis dominicæ myſterium agnoſcunt Græci æque ac Latini Patres magno numero, Origines *a*, Chryſoſtomus *b*, Ephrem *c*, Procopius, Proclus, Bernardus, Hieronymus, Ambroſius. Tum ob communem Eccleſiæ ſenſum, conſenſum piorũ. Notum eſt illud, ac decantatum in odis Eccleſiaſticis. *Quando natus es ineffabiliter ex Virgine tum impleta ſunt Scripturæ: ſicut pluuia in* Vellus *deſcendiſti vt ſaluum faceres genus humanum.*

a Pſ. 71. b ibid. c Tom. 3. p 207. Bern ſer. 2 ſuper Miſſus. S. Hiero. Epitha. Paul. Baſil. Or. de Incar. V. Damaſ. Or. de Dormit. B.V. Theodoret. Euthym. Ruffin. Arnobius. Caſſiodor. in Pſal. Sophron.

PROFECTO, tempus, perſonæ & tota tanti negocii ſub-

Or. de Aſſumpt. Nicet. Or. 39. Naz. Cyril. Iero. Catech 12. Procl. Or. de Nat. B. V. Athan. Q. vlt. ad Antio.

ſubſtantia, cum ſuis circum- *Incarnationi vernum tempus deſtinatum.*
ſtantiis, *Vellus*, *Rorem*, *Pluuiam*
mihi ingerunt. Vernum tem
pus, Annunciationis Incarna-
tionisque arcano deſtinauit
temporum auctor. Cum au-
tem multas amœni veris de-
ſcriptiones apud Poetas lege-
rim in hac re luxuriantes: nul-
lam tamen inueni vt ingenue
fatear, magis aptā, floridam-
que, illa, quam diuinus Vates
adinuenit, protulitque dum
harmonico concentu, ſuauiſ-
ſime per elegantiſſimas ſimi-
litudines, Meſſiæ aduentum,
ſummique Regis imperium
concineret: *Deſcendet*, vt eſt
in ſacro carmine, *ſicut pluuia*
(ſeu ros) *in Vellus: & ſicut ſtilli-
cidia ſtillantia ſuper terrā.* Quod
gemina ſimilitudine Latine
dice-

dicerem: Erit ſpecies venturi Regis, vt primi Veris: hoc eſt: ita cunctos placidiſſimo ſuo recreabit aſpectu, ita exhilarabit afflatu, ita exſaturabit influxu, vt tempeſtiuitas illa, quæ areſcētem glebam, blando ſuper infuſo rore, fœcundare conſueuit: Imo, ipſe erit fœcundus ille Ros, ipſe verna pluuia, ipſe maialis imber vere aureus, qui ſe terrę gremio, olim maledictæ, nunc benedicendæ ſuperinfundet: Certe per VELLVS in hoc cantico intelligunt Sacri Commētatores terræ ſuperficiem verno tempore herbeſcentem, & graminum florumque variegatione mira *Velleris* variegati figuram exhibentem. Et eſt ſane muſcoſum telluris tegmen, terræ Vellus.

ME quoq; ad aliud quoddam *Vellus* hæc temporis circumſtantia perduxit. Norunt plerique veſtrum, Aſtrologis, iam olim haud ſat fuiſſe, vel domi, vel in villa aut ſyluis animalium greges alere, & in lucis venari: tentaſſe eoſdem in ampliſſimis cœlorum paſcuis caulas, ferarumque domicilia cõdere. Verum, cum in corpore generationis corruptioniſque experte, neque mortale vllum viuens reperiatur, neque eo humeris, aut vehiculo trãsferri poſſit quippiam, à quo progenies ſperetur, ſubtili contemplationis aut imaginationis ſeu fictionis commento, ferarum, aliorumque animalium ſpecies ſolum, ideoque immortales

Aſtrologorum fictio in cœlis animalia conſtituentium.

Dorſualibus hotiis.

Carrucis.

 inue-

inuexiſſe in illam ſuperûm regionem.

Aries primum in Zodiaco ſignũ.

AT ingenioſe factum, vel fictum fabre, vt dux gregis cornutus ſit *Aries*. Hic primus occurrit in ſignifero, ferarumq; capaciſſimo cœlorum campo: animal nulla re magis, quam aurato, micantique (vnde tantus in mundo ſublunari ſplendor) vellere viſendum. In hoc ſiderum princeps Sol dum adſumpto iterum radiorum diademate, quod ſæuiente bruma depoſuiſſe videri poterat, vel diſcurrit, vel nidulatur, ſqualletem hactenus, ac pene mortuam telluris faciem reuocat, & reſuſcitat quodammodo: Steriles eatenus agrorum ſinus miſſo peropportuno roris humore

humore fœcundat: herbas e-
uocat; omnia nouo quodam
virore decoreque opulentat.
Hinc rediuiua, velut, poſt oc-
caſum hiemalem mundi ſpe-
cies. Hoc tempore,

> *Aurato princeps* Aries *dum in* Vellere *fulgens*, Manil. Lib. 1.
> *Reſpicit admirans aduerſum ſurgere taurum,*
> *Submiſſo vultu geminos, & fronte vocantem* Hor. 1. car. Od. 4
> *Soluitur acris hyems grata vice Veris & Fauoni.*
> *Diffugere niues, redeunt iam gramina campis,*
> *Arboribusq; comæ.---*
> *Mutat terra vices & decreſcentia ripas* Lib. 3. car. Od. 9
> *Flumina prætereunt.*
> *Iam ver egelidos refert tepores,* Catul.
> *Iam cæli furor æquinoctialis*

Iucundis Zephyri ſileſcit auris.
Auraq; diſtinctos educit verna colores.
Ver adeo fronti nemori, ver vtile ſyluis.
Vere tument terra, & genitalia ſemina poſcunt.
Tum pater omnipotens fœcundus imbribus æther
Coniugis in gremium lata deſcendit, & omnes
Magnus alit magno coniunctus corpore fœtus.
Auia tunc reſonant auibus virgulta canoris.
Parturit almus ager, Zephyri tepentibus auris
Laxant arua ſinus.

Virgil. lib. 2. Geor.

Cur in Martio conceptus Chriſtus.

Hæc ſunt ingenioſorum commenta ac luſus Poetarum. Sed nos alio tendimus dum myſteria in *Vellere* ſcrutamu

tamur: aut potius, quæ notata ab aliis & admiranda ſunt in *Vellere* deſcendenti in *Vellus* Meſſiæ accommodare nitimur. Deſcéſum hunc in Martio factum hodiernus dies cõprobat. Cur in Martio? FORTASSE, quia in Martio creatus eſt mundus & hominum primus, Adam conditus. Ita plurimi ex Patribus adfirmãt: perſuaſumq; fuit canẽti. *Prima conditura.*

Non alios prima creſcentis origine mundi *Virg. lib. 2 Geor.*
Illuxiſſe dies, aliumue habuiſſe tenorem
Crediderim. Ver illud erat: Ver magnus agebat
Orbis, & hibernis parcebant flatibus Euri,
Cum primum lucem pecudes hauſere, virumq;

Terrea progenies duris caput
extulit aruis.

Conuenientiſſimum autem videtur vt illo mēſe, qui creationis fuit exordium recreationis, ac inuocationis à Redemptore complendę, daretur principium. Sit ita. non repugno.

2. Coniectura. FORTASSE, quia in Martio vniuerſalis cataclyſmi vndæ, quæ totam terram operuerant, DEI imperio caſtigatæ, antiquis iterum incluſæ fuere marginibus. Conceptus igitur eodem menſe fuit Chriſtus, vt tunc peccatorum colluuies ceſſaret, quando finem acceperat aquarum inundatio. Pia eſt iſthæc coniectura. admittatur.

3. Coniectura. FORTASSE, quia in Martium

tium incidit Iſraelitici populi ab immani Ægyptiorum ſeruitute liberatio. Quod ergo tempus magis accommodatum conceptui Liberatoris vniuerſi? conſentanea veritati eſt hæc commentatio, approbetur.

FORTASSE quia in Martio dies noctibus æquantur hinc vernum æquinoctium 4. Con-ſtitu...

Impoſitamq; Aries, qui non bene pertulit Hellen, Ouid. l. in Triſ Ele. 12
Tempora nocturnis æqua diurna facit.

Exſpectatum ſane momentum illius deſcenſui, qui noctem Gentilitatis, accenſa fidei face, diei credentis Synagogæ æquabit: deinde eandem producet. Qui peccatores iuſtis pares efficiet. Qui homi-

homines Angelis iunget. Qui faciet vtraque vnum. Haud inſcitum eſt hoc viri docti interpretamentum. confirmetur.

3. Coniectura. FORTASSE, quia in Martio lucis fit inſtauratio: abbreuiantur tenebræ, vel pelluntur: nox minuitur; Lux creſcit. Venias itaque eo menſe minorande paululum ab Angelis, quia TE oportet creſcere: & creſces profecto hoc ipſo die, poſt tranſactum triginta trium annorum curriculum, dum in ferali extenſus trabe, ſupra caput hominum eminebis: mox Angelos etiam ſub pedibus habiturus. Venias, quia, TE oriente minuentur tenebræ infidelium: decreſcent vmbræ Iudæorum:

rum: creſcet dies Eccleſiæ. Non diſplicet mihi haud cõtemnendi ingenii iſta opinatio.

FORTASSE, quia in Martio finitur inimica hyems; incipit grata temperies: frigus interit; calor erumpit, liqueſcunt niues, cantillant volucres. 6. Coniectura.

Vitis agit gemmas pigraq; fugit hyems. Ouid. l. 1.

Dicunt in tenero gramine pinguium Horat. Lib. 4. Carm. Od. 12.
Cuſtodes ouium carmina fiſtulis:
Delectantq; Deum, cui pecus, & nigri
Colles Arcadiæ placent.

Idonea enim vero tempeſtas, qua ad terras igneæ legislator veniat: quo aduentante

tante, frangantur peccati gelu: liqueſcant niuoſa improborum pectora: cantillent cœli alites, Deipara, Elizabeth, Ioannes. Probo non ineptam conceptionem hominis pii.

7. Coniectura. FORTASSE, quia in Martio reuiuiſcunt, & effloreſcunt omnia: terra germinat: flores erumpunt: vireſcunt plantæ: rident prata: renouatur mundus. Ita eſt. Quam cõuenienter igitur hoc tempus conceptui eliget rerum Vita, animator mundi, donator gratiæ, quo ad nos delapſo reſipiſcent deperditæ per inſaniam hominum mentes; frugis ſpem melioris dabunt humanorum pectorum campi: omnes iuſtitiæ florem, fru-

ctumque

ctumque emittent. Commendo hanc non inconcinnam meditantis religioſi viri ratiocinationem.

FORTASSE, quia in Martio, diuino quodam ſemine impletur terra: fœcundum agrorum ſemen abſconditur ac pullulat: animantur vbiq; omnia. Quam itaque conſentaneum rationibus æternis ac terrenis, Verbum eodem tempore ſeminari, abſcondi in vtero Virginis, animari carnem factum paulo poſt, animaturum omnia? *8 Coniectura.*

FORTASSE arridebit magis ſi dicamus; Solem, qui eſt mundi oculus menſe Martio in Arietis ſignum ingredi: ideo Chriſtum mundi lucem eodẽ menſe in Virginis Bea- *9. Coniectura.*

tæ vtero concipi, tanquam Agnũ, qui pro totius orbis delictis ſit communis victima. Certe Martius eſt agniculorum tempus.

10. Coniectura. MAVVLTIS, vt adfirmetur, Chriſtum, gregis optimum ducem, paſtoremque ad Euangelii caulas, errantes ouiculas reducturum, tunc exordium vitæ in carne ſumere voluiſſe, cum Sol, aſtrorum ductor in Ariete pecoris duce apparere incipit?

11. Coniectura. QVID ſi alicui ruſticationi aſſueto, & villulæ delitias ſomnianti ſuggerat animus, in Martio exultare, & ſaltitare agniculos, inſolito quodam noui temporis vigore, æſtuque perfuſos. Verbo itaque ad nos aduolanti hoc tempus

tempus cordi fuiſſe, vt eius beneficio ſubſiliret gaudio in vtero matris Ioannes: in matrum gemētium gremio grex immolatorum tener, primaque Chriſti hoſtia: innocentes agniculi.

Qui aram ante ipſam ſimplices
Palma & coronis luſitant.

Colligamus iam compendio, quæ ſparſim multorum contemplatione diximus, & vno contextu efferamus:

RECREATORI ORBIS;
SERENATORI COELORVM.
LIBERATORI HOMINIS;
ÆQVATORI IVDÆORVM ET GENTIVM.
DEPVLSORI TENEBRARVM.
INSTAVRATORI LVCIS.
EMENDATORI TEMPORVM.
ANIMATORI RERVM.
SEMINATORI VERBI.
PASTORI OVIVM.

IMMACVLATO AGNO.
SOSPITATORI CORPORVM.
SERVATORI ANIMARVM.
DEFENSORI, TVTATORI SALVTARI.
VERBO ABBREVIATO.
DEO ABSCONDITO.
CHRISTO OPT. MAXIM.

Menſis Martius ad conceptum debebatur. Sed cum de *Rore* & *Pluuia* in *Vellus* delapſa agamus: Ros autem, quia moderatum calorem poſtulat, hoc menſe concipiatur, atq; è cœlo deuocetur: eodem vero menſe Sol in arietinum *Vellus* ingrediatur: quid vetat dicere, commodiſſime hoc tempore, ROREM Cœli, VERBVM PATRIS, SOLEM IVSTITIÆ in vterum Virginis electæ, velut in AVREVM VELLVS, delapſum: in eoque hoſpi-

tium ſibi conſtituiſſe,
ic menſis dicatus ſit in
rum, non IOVI PLV-

FLORÆ RORIFERÆ.

ORANTI VERBO.
ORVLENTÆ VIRGINI.
VRATO VELLERI.
ORRO, aliam temporis
rentiam in hoc Incarna-
is myſterio *Roris* conce- *Ros noctu prouenit.*
, ſi ita loqui placet, dabit.
ent naturalium meteo-
im gnari, *Rorem* noctu
uenire. Inde *Ros, gutta no-*
m in diuinis paginis di-
itur: *Caput meum plenum eſt* *Cant.*
& concinni mei guttis no-
m, inquit Sponſa in Can.
s. Nox etiam crepuſcu-
a continet matutinum,
quod

quod nonnunquam rore fœcundum eſt. Cauſam huius rei dant Phyſici. Quoniam eleuatus in altum vapor temperato ſerenæ noctis algore in rorem cogitur.

Chriſtus quando conceptus.

NON potuiſſet accuratius vllo horologii horizontalis, verticalisve ſtylo deſignari hora deſcenſus in virgineum *Vellus* RORIS DIVINI, quam huiuſce temporis obſeruatione. Diſputatum quidem eſt à multis: Quota temporis diurni aut nocturni hora, ad Virginem Angelus, eam ſalutatum venerit, Chriſtusque ſit conceptus. Nec vna eſt omnium ſententia. Quidam opinantur, appetente nocte id contigiſſe: dialogiſmum autem inter Mariam & Gabrielem

An appetente nocte?

lem protractum ad noctis medium: tandemque Deiparam præſtitiſſe conſenſum: & tunc DEI filium in eius vtero ſecũdum carnem fuiſſe conceptam.

ALII exiſtimant Legatum cœleſtem ad conclaue Virginis aduolaſſe initio diei, appetente iam aurora. Mouentur auctoritate D. Athanaſii in ſermone de Deipara, ad cuius calcem ſcribit: Ab angelo ſalutatam fuiſſe noſtram Dominam in exordio diei. Atq; ta, eadem hora, qua Sol diurnum curſum inchoat, ac in oſtro incipit hemisphærio pparere, Chriſtum Iuſtitiæ lem, tanquam gigantem r inchoaſſe, & nobiſcum e incepiſſe. *An initio diei appetente aurora?*

MIHI

MIHI maxime probatur. Verbum diuinum in vterum Virginis delatum fuiſſe eo tempore, quo *Ros* in *Vellere* telluris ſolet concipi: videlicet media nocte præterita, & altera parte in diem vergente. Siquidem Chriſtus Dominus natus eſt media nocte finiente, cum iam dies inchoaretur vigeſimus quintus Decembris, vti habet Eccleſiaſtica traditio. Vt igitur eſſent integri ac perfecti nouem menſes à die, quo conceptus fuit, vſque ad diem, qua natus conceptus dici debet eadem noctis hora vigeſimæ quintæ Martii. Hoc pacto impleri potuit vtroq; tempore, quod eſt Sapientiæ 18. *Dum medium ſilentium tenerent omnia, & nox in ſuo*

An media nocte?

An nocte in diem inclinante?

ſuo curſu medium iter haberet mnipotens ſermo tuus, Domi- , à regalibus ſedibus venit. Du- s nimirum debellator in medio terminii tempore exiliuit. Nē- : die vigeſima quinta Martii nit verbum Dei è ſinu Pa- is in vterum Virginis, & vi- ſimo quinto Decembris oceſſit in mundum ex al- Matris. Huc etiam facit, od Angelus Domini iuſſu mnipotentis media nocte nerit ad liberandum Iſrae- m in Ægypto, vt in promiſ- m toties hæreditatem in oduceretur. Exo. 12. Chri- is itaque magni conſilii An- lus congruenter admo- m, vt figuræ veritas reſpon- at, media nocte concipi- r, vt hominem à Dæmonis tyran-

Exod. 12. Iſai. 9.

tyrannide liberet; mortem exterminet; ſuos ad vitam perducat. O noctem vere roriferam! noctem roſcidam! noctem rore humectam!

Quo die hebdomadis conceptus Chriſtus. CETERVM hebdomadis diem nullum certum habet *Ros* aereus, cum quolibet ſine diſcrimine prouenire ſoleat; habuit cœleſtis: ſextam videlicet, quam vulgus Veneris vocat. *Dies Veneris.* Anno enim, quo virginem ſalutauit Angelus, vigeſima quinta Martii, vt conſtare poteſt ex ſupputationibus Aſtronomicis fuit ſexta hebdomadis feria. Nam eo anno littera dominicalis erat B. feria ſexta G. Attendite, quæſo, *Sap. 8.* quomodo Sapientia diuina attingat à fine vſque ad finem fortiter, ac diſponat omnia

ſuaui-

lauiter. Morientium pater, :rrenus Adam, ſexta ſepti-lanæ die ortus principium abuerat: Viuentium geni-or, cœleſtis Adam, eundem bi diem deſtinat, vt aduen-ıs illius finem agnoſcas. Pri-ius ille generis noſtri parens :xta luce peccarat, & poſte-tatem omnem perdiderat: ecundus, eadem, peccati re-ıedium adfert, & perditio-is cauſſas amouet: poſt tri-inta tres annos eadem feria ıortem appetit, vt opus red-mptionis conſummet. Die :xto poſitus fuerat in paradi-› voluptatis Adam; eodem ıigrauit Chriſtus in vterum ʼirginis, delitiarum hortum: le, vt eum cuſtodiret, & ex-oleret: Chriſtus, vt virgi-nem,

Adam feria 6. genitus.

nem, tum ab omni criminis labe liberam præſeruaret, tum quolibet cumularet chariſmatum genere.

Vellus B. Virgo.

IAM vero, eadē Symbola, *ROS & VELLVS* arcanæ actionis perſonas, quæ in Incarnatione potiſſimum ſpectantur, manifeſtant.

QVID enim VELLVS, niſi *vterus* virginis Mariæ, cui toties ex litania ſacra accinitur, VELLVS GEDEONIS. Audite Bernardum ſuauiſſime de hoc ipſo diſſerentem.

S. Bern. Serm. 2. ſuper Miſſ.

QVID, inquit, Gedeonis Vellus *ſignificat, quod vtique de carne tonſum, ſed ſine vulnere carnis in area ponitur, & nunc quidem lana, nunc vero area rore perfunditur, niſi carnem adſumptam de carne Virginis abſque detri-*

mento virginitatis? Cui vtique diſtillantibus cælis, tota ſe infudit plenitudo Diuinitatis: adeo, vt ex hac plenitudine omnes accepimus, qui vere ſine illa non aliud, quam terra arida ſumus. Huic quoque Gedeonico facto propheticum dictum pulchre ſatis conuenire videtur, vbi legitur: Deſcendet, ſicut pluuia in Vellus. *Iam per hoc, quod ſequitur.* Et ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram; *idẽ datur intelligi, quod r inuentam rore madidam aream.* Pluuia *quippe* voluntaria, quam ſegregauit Deus hereditati ſuæ, *placide prius & abſque ſtrepitu operationis humanæ ſuo ſe quietiſſimo illapſu virginum dimiſit in vterum: poſtmodum vero vbique terrarum diffuſa per ora prædicatorum non iam*

iam ſicut, Pluuia *in* Vellus; *ſed ſicut* ſtillicidia ſtillantia ſuper terram, *cum quodam vtique ſtrepitu verborum ac ſonitu miraculorum. Siquidem recordatæ ſunt nubes illæ, quæ portabant pluuiam præceptum ſibi fuiſſe cum mitterentur:* Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine; &, quod in aure auditis, prædicate ſuper tecta. *Quod & fecerunt. Etenim* in omnem terram exiuit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

Serm. de Nat. Mar. Alibi idem mellifluus Doctor: *Intuere, ô homo! conſilium DEI, agnoſce conſilium Sapientiæ, conſilium pietatis: cæleſti* Rore *aream rigaturus, totum* Vellus *prius infudit. Redempturus humanum genus pretium vniuer-*

vniuerſum contulit in Mariam.

FVIT autem VELLVS GEDEONIS duplici nobilita-um miraculo. Nam primo in reapoſitum cœleſti rore fuit mpletum, area circumqua-que permanente ſicca. Dein-e area tota compluta, ſolum *ellus* in medio aridum per-anſit. Nimirum, vt myſtici nſus indagatores exponunt: rgo Mater primum viuifi-illo cælitus delapſo *Rore* rmaduit; dum vtero diui-m Verbum concepit, ge-uit, ac fouit: alibi enim ter-um, ſecundum humanita-n, nuſquam erat diuinus *Ros*, & ſolum omne imbriũ eſtium penuria ſiccum e-ac pene torridum infide-e arebat. Poſtea vero fuit

Duplex miraculum in Vellere.

candidiſſimus idem vterus à Rore vacuus, fœtu feliciter in lucem edito: alibi autem tunc verſabatur Chriſtus D. & terram longe, lateque exemplo, merito, doctrina humectabat.

Velleris Etymon. VERE VELLVS eſt MARIA. Nihil ſane eſt in *Vellere*, quod Patronæ noſtræ ad amuſſim non conueniat. *Vellera.* *Vellus* primitus quidem dicebatur lana ex oue dempta, & *Vellumina.* conglobata, à vellendo: fuit enim ante tonſuram inuentam lanæ vulſura. Deinde, factum, vt lanam ipſam in pecore hærentem eodem vocabulo ſignificarent. Tandem, pro ipſa pelle, vna cum lana ouiculæ detracta accipi cœptum. Eſt itaque *Vellus*, quod- *Vellus veſtis.*

dam

lam innocentis animalis o-
erimentum: Veſtem quis di-
erit.

MARIAM aſpice poſt con- *Maria indumentum Agni.*
ptum in vtero Verbum: an
n eſt Agni immaculati
oddam quaſi indumentũ:
quo, tanquam ſub pelli-
s, Arca fœderis nouem
ſibus delituit? Ex eadem,
quam ex vellere, precioſa
libus veſtimenta texun- *Maria veſtis Sodalium.*

Quam bene tibi proui-
eſſet contra peccati bru-
, ſi Patronam tuam, tan-
n veſtem, indueres. *Indui- Rom. 13. 14.*
Dominum IESVM Chri-
hortabatur Paulus Ro-
os. Induite vos Patro-
veſtram: id eſt, Illa vos,
vellere, contra omnes
tatum aerearum iniu-

Scutum. Clypeus. rias tegite ac obuelate. Eademſcutum tibi erit, aut Clypeus, quę vellere obduci non eſt nouum. Quid ſi etiam Tympa- num. Tympanum? quo contra hoſtem vtaris, vt ad illius ſonum, aduerſarii Lupinum, triſte vlulans, rumpatur.

Vellus tegmen Ouiculæ. ADHÆC: *Vellus* tegmen eſt pecudis mitiſſimæ, animantis ſine fraude, felle, doloque: idcirco *Vellus* manſuetudinis eſt Vellus Symbolum manſuetudinis. Symbolum: imo idem nomen eſt manſuetudinis, ac *Velleris*. Certe Pſa. 89. vbi ex 70. Interpretum verſione legimus Gen. 2. *Quoniam ſuperuenit manſuetudo & corripiemur*; In Hebræo eſt Deut. 18. 4. quod Deuteronomii 18. & Iob. 32. 2. Iobi 32. *Vellus* vertitur; nempe ab animalium manſuetiſſimis reſectum. Quid Virgine De-

par

para manſuetius, quæ nullum
ffectus concitationis mo-
um nouerat: in qua nulla
nquam ſuperbiæ, irarumq;
irant flabra? eius Mater ve-
eranda, cuius erat honora-
agnome: *Diſcite à me, quia mi-*
s ſum & humilis.

DEINDE: proprium eſt *Vel-*
ris, quod ſpongiæ inſtar, ro-
m imbibat. An-non tota
anta permaduit, cælitus
lapſo *Rore* Maria, dum *gra-*
plena in viſceribus ſuis Ver-
m diuinum continuit?

Vellus ve ſpongia aquam imbibit.

ADIVNGE *Vellus*, quod eſt
irabile, habere mollitiem,
ſimul ſoliditatem: quæ cõ-
ria putares, ſed non ſunt, ſi
diuerſa referãtur. O! quam
it Deipara mollis ob obſe-
ium, Deique inſpirationes

Vellus molle ac ſolidum.

atque influxus: ſolida ad ſanctimoniam, ac fortitudinem.

Vellus Marianum viuit.

VNVM habet *Vellus Marianum*, præ reliquis, inſigne, quod dignum memoratu. Vitam non habet *Vellus* ouillum, aliudue, haud magis, quam noſtra cutis, aut quæ nos tegit, pellis: licet interna fortaſſe, quorundam ſenſu, animata dici poſſit: Marianũ eſt vitale, vitamque fouet. Nunc credibile videri poteſt, quod habet Albertus M. *Vellera* in mari naſci ac viuere.

Lib. 24. Vellera quædam viuunt.

Et cum munimentum, quadrupedibus in terra præbeant, in mari eſſe ipſa animantia. Reperiri in pelago vere *Vellus aureum*. Spongiæ perquã ſimile: eſſe autem lanuginem, vt lanam, aurifulgorem referentem

Maiolus Colloq. 9. Canu.

ferentem: dilatari ac contrahi, vt viuum animal deprehendatur; in quo motus dilatandi & ſeſe contrahendi ſpectetur.

VELLVS AVREVM eſt MARIA. Quomodo? dicet *Vellus quomodo Aureũ?* ›hiloſophus. Aurum nonne netallum eſt: quo pacto igiır è corpore enaſcatur? Re›ondeo philoſophice Philo›pho nemo verba cauilleır, modo rei veritas conſtet. *ellus* dici poteſt *Aureum* bi-riam: Per ſe: Per aliud: *For-* *Formaliter. In ſe.* *liter* ac *in ſe*, quia quæcunq; ua, ſplendida, rutilantia, lchra, vocantur *Aurea*. Siidem *Aurum*, vel ab *aura* non habet, vt ſit, quaſi purus, qui ſplendorem conti-: Vel à Græco [illegible]: quo

 ſpecies,

ſpecies eximia ſignificatur:
אב vel longius, ab Hebræo, *Vr*, quo conſtat ignem appellari, vt igneum nitorem agnoſcas. Quamobrem olim pura, nitida, ſerena, collucentia *Vellera Aurea* vocabantur. Quid autem nitidius Domina noſtra, in qua nullus næuus? quid purius, in qũa nulla macula? quid ſplendidius, quæ *pulchra, vt Luna, electa vt Sol; Stella matutina; rutilans Aurora?* ſpecies illius auro fulgentior, digna diademate.

Effectiue Aureũ. EFFECTIVE *Aureum Vellus* dicetur, &, per aliud, in ipſum tamen redundans, quia imbrem aureum continet. Continens à contento per decãtatam figuram: aut quia aureos & ſplendidos facit. An non

non Tagus, Pactolusque aurei dicuntur, quia aureas arenas continent, trahuntque? Mare rubrum, quoniam fundus ruber pellucet? Venitne vobis in mentem vitreum calicem nonnunquam aureum appellari, quia aureſcentem in ſe liquorem, quibuſdam ſupra aurum æſtimatum, oſtentat: quia vinum in eo tralucet & ſplendeſcit? Ita Ieremiæ 51. vocatur *Calix aureus* Babylon in manu Domini; hoc eſt, calix plenus vino aureo, ac ſplẽdido. Et Zachariæ 4. ſuffuſoria ex auro ſeu aurea: nimirũ fundentia ex ſe aurum, quomodo deſignatur oleum puriſſimum flaueſcens, & aureſcens. *Ierem: lib.7.* *Zach.4.*

VELLVS AVREVM eſt *Vellus Gedeonis.*

MARIA, ſed GEDEONIS. Exſpectaſtis fortaſſe, vt IASONIS dicerem? Abſit. Quid ſinceriſſimæ veritati, cum fabulis gentium? quid luci cum tenebris? quid Chriſto cum Belial? quid MARIÆ cum Medea, vel Helle? cœlo cum luto? Nimirum, cum de DEI Filio ad virgineum *Vellus* ſibi deligendum & irrorandum profecto mihi ſermo eſt, inducam, neſcio quem, Æſonis ex Polymela filium, in Colchos, conſtructa ſingulari artificio naue vela facientem, inibique mulierculæ captum amoribus inſtigatu illius ac conſilio, poſt æripedes tauros perdomitos & peruigilem draconem ſopitum optatas tandem exuuias ſecum deportan-

Iaſonis fabula.

Medea. Helle.

Apollon. Rhod. Valer. Flacc.

portantem? Hæc videlicet ad diuina applicabo, dicamque CHRISTVM heroa inuictiſſimum è paterno ſinu regnoq; digreſſum *Velleris aurei* deſiderio poſt draconem ſepticipitem & igniuomos hoſtium tauros ſuperatos, non niſi virginis caſtæ aſſenſu eo potitum: ſicque peregrinationis longiſſimæ præmium, ſpolia ampla legiſſe, & ſecum aſportaſſe? *Fabula applicatio.*

FACESSANT fabulæ. Non poſſunt iſtiusmodi monſtrorum figmenta Deo vero conuenire. Nec decet hiſce nugis auctoritatem ſacratiſſimorum myſteriorum eleuare. Non enim *doctas fabulas ſecuti notam vobis facere* debemus *Domini noſtri IESV Chriſti* *Nugis Poetarũ non ſacra ſunt dedecoranda.* *Epiſt. 2. Pet. 1. 16.*

virtutem, vt docet Petrus Apoſtolus: & rationem adiungit: Quia *habemus firmiorem propheticum* & euangelicum *ſermonem*, ex quo MARIANVM VELLVS deducimus, nullis fabularum inquinamétis collutulandum. Profanus ſane eſſem, & dignus ſcutica, ſi hic, quæ fingunt fabulatores amæni & mendaciloqui, de aureo, in ſinu cuiuſdam fœde fraudulenterq; illapſo imbre commemorarem. Apage. Orcus Ioui impuro, furca eius pellici, infamia Danae. Palma roranti verbo. Corona Mariæ. Laus & benedictio AVREO VELLERI GEDEONIS.

Vellera ſunt imitatores Mariæ.

TALIA VOS *Vellera* ad ſui imitationem deſideraret eſſe

Virgo

Virgo Mater Diua Veſtra: ſacra nempe, pura, ſplendida, viua, vno verbo, *Aurea*, gratia, charitate, innocentia. Certe, nihil eſt efficacius ad *Rorem* cœleſtem imbremque, tam matutinum, quam ſerotinum eliciendum. Mira hominum confinxit ſuperſtitio ad opportunum rorem, & pluuiam fœcundantem cœlo deuocandam: Sileo, quæ de Ioue pluuio Gentiles certo ritu propitiando tradiderunt. Omitto, Iouis Elicii ceremonias, quibus tanquam carmine illice, ex Numæ præſcripto de ima raptabatur.

Iouis Pluuii piatio.

Iupiter Elicius.

RIDICVLVM eſt illud, quo Cianitæ Indi imbrem ſe cœlo elicere exiſtimant, vt in Epiſtolis Patrum Societatis IESV, quæ

Indorum Superſtitio.

Epiſt. Perua. Anno 1590. & 91. quæ ex Peruano ſint miſſæ legimus. Quando pluuia indigent, Magus magna vocis cōtentione & acceleratione clamat vt omnes ad montem accedant:quo poſtquam peruenerunt,vt quilibet conſueto more à cibis abſtineat. Eſt autem hoc eorum ieiunium, vt à ſale, pipere, cibis coctis contineant ſeſe. Quod vbi factum, voce intenſa ac clamore ſummo ſtellas inuocant aquamque precantur. Dum vero, ad terras, & caſtellum paganum vultu ſe verterunt, potionem quandam manibus tenent, quam vbi nobilis adoleſcentulæ manu porrectam ebiberint, ità à ſenſibus abducuntur, mentisque impotes fiunt, vt mortui videantur.

tur. Sed vbi ad ſe redierint, mel aqua, & maizo miſcent, quibus permixtis nubes a- pergunt. Die ſequenti nobi- em aliquem, vel conſpicuum c venerandum ſenem in le- tum deponunt ſubiecto len- o igne atque vbi ſudare cœ- erit, ſudorem Magus excipit aſe, anſerino ſanguini mi- cet, atque ex radice expreſſæ quę rurſus in aera iactat, nu- es vt tingat: rogat per ſudo- em, ſanguinem, & aquam vt eſideratam pluuiam largi- ntur. Quod ſi caſu, eo die, uo ſuperſtitionem exercēt, luat, gratias agunt ſtellis, Magumque multis ornatum uneribus efferunt.

PVDOR prohibet enarra- e, quid noſtri ſortiarii, dum *Sortiarii imbrem demovent.* ſcrobi-

ſcrobiculam foderunt, eamque aqua plenam bacillo inturbidarunt, ſubmurmurent, vt pluuiam eliciant. Nec iuuat commemorare multiplicem veterũ ſuperſtitionem. Chriſtianos pietas docuit ſacrificio, ſupplicationibus, prece, ſiccitati remedium quærere. Impiorũ improbitas ſuadet rudibus, Crucifixi, Sanctorumque, Martini & Vrbani effigies ad flumen raptare: Imo, Deiparæ imagine in mare demerſa imbrem tẽpeſtatemq; proritare. Quod Conſtantinopolitanus Magus perſuadere olim conabatur.

Vinc. Bell. lib. 23. Spec. cap. 147.

Vellus Marianum Rorem aduocat.

SED vultis facile, obuium ac ſine ſuperſtitione remedium, ad amicum rorem & volun-

voluntariam è cœlo quamuis ferreo, & tribus annis clauſo aduocandi, pluuiam gratiæ, rorem diuinorum chariſmatum, imbrem donorum cœlelium? En: tanquam *Vellera Mariana* expandite vos in Nazaretica, id eſt, ſanctificationis, ſeparationisque bene cuſtodita, & florente area. Intra cubile tuum & ora in abſcondito: ante DEI faciem in templo te proſterne: aperi os tuum & implebit illud Dominus benedictione. Vix poſitum fuit Vellus Gedeonis in area, & rorem copioſiſſimum excepit, ſi non perpluantur & florentur multi è vobis, ſiccitatis cauſam ſibi ipſis adſcribant.

Ros diuinus non niſi in

Aureum

Oues Abydenæ Velleris nigri.

Aureum Vellus ſolet deſcendere. Plerique fortaſſe *Velleris* effigiem referunt, ſed quale auelli ſolet ab ouibus Abydenis, quas omnes nigras naſci, albam nullam auctor eſt Ælianus. Quod & in Budianorum regione fieri tradidit Nicomachus Ariſtotelis filius, eodem referente. Nemo tam eſt peregrinus in eruditione, qui albo *Vellere*, puritatem deſignari ignoret: ideoque nigro eius contrarium. Miraris, te ſiue in magnis Patronæ noſtræ feſtiuitatibus, ſiue aliis pietati Chriſtianæ conſecratis diebus, ſiue hoc ſacro quadraginta dialis ieiunii tempore ſiue ſacroſanctis hebdomadæ pænoſæ feriis tantam animæ plane aridæ ſiccitatem expe-

Ælian. lib. 3. cap. 31.

Albus color puritatis.

experiri: nullum te excipere roſcidæ deuotionis ſtillicidium: nulla affectus in Deum, Diuinaque tenerioris, tanquam amabilis pluuiæ, guttula perfundi: nihil aurei roris in tuum *Vellus* decidere. Ego nihil miror. Non cadit *Ros* iſte, niſi in *Vellus Gedeonis*, caſtum, ſplendidum, aureum: tuum eſt impurum, ſordidum, aheneum. Quod ſuper carbones denigrarunt tam multa fæda, lutulenta, abominanda?

Vis catalogum confici, qui tibi in conſcientiæ perſcrutatione ſit vſui? Attende. Accommodare aurem magis blandiſſimæ Dominæ, aut potius, deceptrici lenæ voluptati, quam Matri, ac Doctrici vi- *Catalogus abominationum.*

ci vi-

ci vitæ: Volutari aſſiduè in impuriſſimarũ ſordium cloaca. Alterius formæ, quam diuinæ, ſimulacrum in mentis baſilica dedicare; atque illud idem in corde, vt in ara conſtituere. Illi cogitationibus moroſis, tanquam aromatum nidore thus accendere: illi delectationib. nefandis, velut victimis, litare: illi conſenſu, ceu hoſtia mactata placamẽtum facere: illi opere, quaſi ſacrificio latriam exhibere: illi corporis, ac animæ deuotione idololatrica, tanquam holocauſto, honorem habere: denique, illam, illam, dominam ſuam, animulam, pupulam, &, ad quod horreſco referens, Deam ſuam dicere.

Sed

Sed hæc paucorum ſint. Quæ ſequuntur plurium.

Spurciſſima cum congerronibus colloquia: fœdiora machinamenta: inuiſæ Deo ac hominibus factiones: pellicere diabolica vafritie in fraudis non præuiſæ caueam innocentes animas: alterius ſimplicitati ac innocentiæ ſubſeſſoribus oculis inſidiari: Quo non pertingunt manus, cogitatione prorepere: Foris ouem referre; intus aſtute vulpem tegere. Exterius caſtitatem ſimulare; interius lupanar non vnum circumferre: In templis, ſupplicationibus, conſeſſibus publicis; ante ipſam aram Numinis ſummi, dum *Ros* diuinus in panaceum *Vellus* labitur, circumſtan-

Peccata vulgaria adoleſcentis.

ſtantibus ac trementibus ad myſterii altitudinem ſpiritibus angelicis, oculos ad omnem vanitatem, à qua deberent, etiam in platea auerti, emittere; ac ad proritandam alterius tibi non diſſimilis laſciuiam, nutu, nictu, iactu, vt in ſaltatoria palæſtra ludere: fœda dicta, factuque, & alia nec dicenda, nec cogitanda patrare. Hæc dico, ac ſimilia ſexcenta, quæ lubens omitto *Vellus* tuum turpiſſime defœdarunt: & adhuc miraris, aureum in te *Rorem* non deſcendere? Tene ego Virgine Matre genitum eſſe, te illam puritatis fontem pro parente, patrona, domina agnoſcere credam? Tene ego Parthenicum, id eſt, virgineum

neum appellabo? Apage. *Radix tua & generatio tua de terra Chanaan: pater tuus Amorrhaus, mater tua Cethaa. Et quando natus es in die ortus tui non eſt præciſus vmbilicus tuus, & aqua non es lotus in ſalutem: nec ſale ſalitus: nec inuolutus pannis.* *Ezech. 16. 3.*

SED heus, vbinam agis, & loqueris? apud ſodales, dilecta Matris caſtiſſimæ pignora. *Sodales præſumũtur boni.* De vobis, ſodales, confidimus meliora: neque vos reos agere erat animus. Vos ſtola ornatos alba, & in *aurea Vellera* transformatos opinamur. At ſolum, breuiter, leuiterque nonnulla attingere placuit, quibus deformata *Vellera* recipiendo Rori non eſſe idonea exiſtimamus. Sed quæſo vos, nolite nimium noſtræ de ve-

ſtro

ſtro candore opinationi fidere. Optimus teſtis eſt ſibi quiſque, & propria conſcientia. hanc admota pectori manu, conſulite. Non omnes ſunt ſancti qui putantur à vulgo.

In quibus nulla ſit Velleris ſpecies.

PORRO, vt nigra *Vellera* aureo ſunt diſſimilia, ideoque minime apta ad cœleſtem pluuiam recipiẽdam: ſic multo magis, quibus *Velleris* nulla eſt ſpecies. Quales ſunt imprimis, qui, vt oues, in Æthiopia, quod Ælianus tradit, lanam non habent ſed pilos, camelorum more, hirſutos. Nimirum, homines feri, agreſtes, inhumani, iracundi. Deinde quibus vellus eſt leoninum. Nempe ſuperbi, contumaces, elati. Præterea, quibus vulpi-

Lib 17. cap. 10. Oues Æthiopia piloſæ.

vulpinum exuuium ; vaſri, verſuti, fraudulenti. Adhæc: quibus luporum eſt tegmen; guloſi, voraces, aſoti. Item, quibus canum eſt pellis, vt ci-nici, contentioſi, impuden-tes. Tum etiam, quibus grun-nientium ſunt ſetæ: homines ſordidi, impudici, laſciui. Tandem; quibus corium eſt Arcadicum, pigri, acedioſi, i-gnaui, quantumuis ſericati, ut Cumani aſini. In his *Roris* non eſt manſio. Siquidem Ros cœleſtis *Vellus* poſtulat, quale fuit *Marianum*, id eſt, *Aureum*.

CVIVS ſimilitudinem ſi illi referre debent, certe ſodales, & in iis potiſſimum Eccleſiaſtici. Quod dum animo voluerem, in manus venit

Vellera ſunt ſodales præcipue.

Auctor nec ignobilis, nec omnino recens, cuius hæc eſt ſententia: imo verba: ignoſcite, ſi non ad omnium palatum.

Eccleſiaſtici. ECCLESIASTICI, adiungo, Sodales Mariani, qui more Velleris, Domino ſunt cõiuncti, eſſe debent molles, humiles & benigni: ſolebant autẽ eſſe rore diuinę gratię pręcæteris madefacti: Area vero: hoc eſt, populi ſeculares (& in ſodalitiũ veſtrum nõ admiſſi) reſpectu illorum erant indeuoti, aridi & duri. Sed fere-nc, *Quorum aliqui degeneres.* an vere hodie videmus contrarium. Area magis eſt rorida, quam Vellus: ſeculares deuotiores ſunt, quam regulares; Laici quam Clerici: ſubditi quam Prælati. Nec illud

lud eſt reticendum, quod ab eodē promo condo eſt acceptum. Fere ita fieri, vt ſi anima, quæ *Vellus* eſt, conſolationis gratiæque cœleſtis rore ſuo abundet, arida tum ſit carnis noſtræ terra: Vel, quia, ne voluptatibus deliciisque diffluat ærophagiis ac ieiuniis coercetur: vel quia ſuarum appetitionum rore non perfunditur. E contrario, quando hæc rore ſuo inundatur peraridus eſt animus omni humore cœleſti deſtitutus.

DE VELLERE ſatis: Quod ſolum perplutum rore audis, fortaſſe concipis verba Gabrielis. Neque enim eſt inſolens in diuinis paginis, ſermonem pluuiæ, rorique comparari: & hunc illius eſſe ſym- *Sermo Angeli Ros.*

Deut. 32. bolum. Deuteronomii 32. *Deſcendat, ſicut pluuia doctrina mea: fluat, vt* Ros, *eloquium meum. Quaſi imber ſuper terram, & quaſi ſtillæ ſuper gramina.* Sed, cum conſtet, Roris in Vellus deſcenſu fœcundatam Virginem, vt Ros, fœtus ipſe dici poſſit, minus accommodate Rorem, Angeli ſalutationem dixeris.

Ros verbum Dei. ROS ergo VERBVM dicatur, quod hodie in Vellere aureo Caro factum eſt. Ita Patribus viſum, qui in deſcendente pluuia, vel *Rore*, CHRISTVM agnoſcunt. De quo illud vſurpare poſſis, quod in omnipotentię admirationem raptus, quondam Iobus: *Quis eſt pluuiæ pater, aut quis genuit ſtillas Roris?* Quod aliis verbis

Iob. 38. 28.

inſti-

inſtituto noſtro accommodatis, Euangelicus Propheta pronunciauit: *Generationem eius quis enarrabit?* Nimirum, hærebat Vates ad Virgineum conceptum, quæ eſt prima hominis generatio hactenus à mundo condito inaudita. Sciebat quidem ille, Adamum à Deo factum ſine viro: & Euam formatam ex eodem ſine fœmina; cæteros homines ex viro, fœminaq; ortum ducere: ſed nunquam aliquem ex fœmina, eaque ſola, ac caſta virgine prodiiſſe intellexerat. Quis ergo pluuiæ huius pater, aut, quis quæue genuit *ſtillas Roris?* *Iſai. 53. 8*

Hic mihi occurrit effatum illud ſapientis. *Tria ſunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro.* *Tria difficilia ſapienti.*

 gnoro.

gnoro. Viam aquilæ in cœlo: viam colubri ſuper petram: viam nauis in medio mari: & viam viri in adoleſcentula. Cum ingenioſiſſimus Regum mentis intelligentia conſideraſſet tria quædam, quæ, cum per loca conſueta tranſeant, nullum ſui tranſitus veſtigiũ relinquunt, quo ſciri ac deprehendi queat illac pertranſiſſe, videlicet, volatum auis per aëra: iter colubri ſuper petram, aut rupem: tranſitum nauis per aquas maris: illuſtratus diuini luminis fulgore aciem mentis intendit in conceptum Virginis & admiratione defixus exclamat: *Quartum penitus ignoro: Viam viri in adoleſcentia:* aut potius: *in adoleſcentula*, abſcondita, incognita, incorru-

pta:

pta: hoc eſt, *Rorem* in Vellere. *Almach.*
Ac ſi dixiſſet: Ignoro, prorſus, quomodo vir ille, qui eſt Saluator mundi concipietur, naſcetturque deinde, ex puella penitus intacta, vtpote viro incognita. *Quis eſt pluuiæ pater*, *Iſai.7.*
aut, quis genuit ſtillas Roris? Ecce Virgo concipiet & pariet filium. Matrem audio, ſed quis eſt pluuiæ pater, aut quis genuit *ſtillas Roris?*

ROREM ita fere generari *Roris generatio, ac cauſa.* perhibent Philoſophi. Calor cœleſtis, qui impreſſionū aerearū eſt cauſa effectrix, vaporē quendā exiguum, & ſubtilem euocans. Is ſerenæ noctis frigore in arctum cogitur. hinc ros exiſtit. Si vehementius ſit frigus, eandem materiam congelat in pruinam.

Generationem quidem Roris diuini nemo enarrare poteſt;Ita, vt vel ipſe,qua homo illam comprehendat,vel aliis perfectiſſimam illius cognitionem tradat: tamen ruditer, balbutientium more, de illa, vt de aliis rerum diuinarum abditis diſputare nihil prohibet: tradere autem ſcireque, quæ generis humani redemptionem ſpectant, publicè intereſt.

Christi incarnatio ad modum roris generati. ITAQVE, ſic ego totam rem, analogia quadam ad Roris formationem,breuiſſime concipio. Calor cœleſtis, qua periphraſi Spiritum deſigno, qui vere Ignis, Ardor, Caritas, (Non excludendo tamen Patris Filiique efficientiam) quoniam opera Trinitatis,

nitatis, vt loquuntur Theologi, ad extra indiuiſa ſunt, appropriatiue tamen (vt loquimur in Scholis) Spiritus ſanctus ſubtiliſſimum vaporem benedictæ huius terræ: id eſt, puriſſimum virginis ſanguinem euocauit, qui loco ad id à natura deſtinato, obumbratione, tanquam temperato ſerenæ noctis frigore, in corpoream maſſam momento temporis coegit, diuinoque artificio membrorũ omnium organa diſpoſuit, corpuſculique fabricam erexit: atq; ita *Ros* diuinus formatus eſt.

HVIVS Roris quam plurimum vos haurire velim omni quidẽ tempore per aſſiduam contemplationem Redemptoris, ſed maxime matutino *Ros matutinus Vis oriũs, Chriſtus.*

(Eſt enim Ros matutinus, vis oriens, ante Luciferum geni(us) quando animus purioribus & ſanioribus intentus eſſe debet cogitationibus, vt eo tanquam ſaluberrimo pabulo, dulciſſimoque, ſuper nectar, & ambroſiam liquore nutriatur, & recreetur. Sitq hiantis ad vitæ fontem ceruæ perſimilis, quam ferunt, oriente Sole, æſtiuis menſibus tam ob ęſtum corporis, quam cœli, puriſſimum rorem ore patulo excipere eoque ſe reficere. Dilata os tuum & implebit illud.

Ore capit patulo Rorem *vag ceruæ cadentem*

Rore *riges nobis torria corda* DEVS.

Cicada Rore paſcitur. Hoc *Rore* ſub Euchariſtic

Vel

Vellere ſumpto, facilius cōmodiusque, quam cicada aereo vitam tolerabis. De te canetur diuinis laudibus intento.

O ter, quaterque felix,
In arborum viretis,
Cantare dulce gaudes,
Quocumque conſpicaris.
Te non ſenecta carpit:
Cantus amica & omnis
Cicada, quæ ſupremis
Roris *potum vt bibiſti,*
Reginam agens potentem,
Tuū eſt, quod arua gignunt,
Feſtiua terræ alumna,
Mali & doloris expers.

AB hoc *Rore* dici vos Rorarios milites opto. Quomodo vocabantur olim leuis armaturæ quidam, qui antequam acies congrederentur fundis

ac lapidibus præludebant. Sic dicti teſte Nonio, quod illi prælium, vt Ros pluuiam antecederent. Hinc Rorariũ vinum, quod militibus rorariis dabatur, vt Feſtus adfirmat. Vos *Rorarii* ſitis: quia *Roris* huius potu animati guttulis conſperſi, ſucco ſobrie ebrii in hoſtem infernalem Roris inſtar, ruere parati. Hoc rorarium vobis ſit vinum.

Roraria. Ros ſolis. SVMMA votorum meorum eſſet, vt nunquam vos, veſtrasque actiones *Roris* illius antelucani irroratione orbari permitteretis: ſed prima cura eſſet, vt ſemper fœcundante hoc liquore perfunderentur. Sic ſane nunquam adurentis læta virtutum ſata concupiſcẽtiæ, tanquam

quam Caniculæ ardor quicquam ex iis depaſceretur, vobisque nouum, ſed accommodatum rei præſenti *Roraria* nomen tranſcriberem. Hæc inter plantas exigua eſt, plerumque ſabuloſis ac vdis locis, interdum etiam in vmbroſis ſyluis proueniens: ignotam veteribus fuiſſe exiſtimant recentiores. Vis illi eſt ad multos morbos imprimis efficax. Sed illud admiratione plenum: nunquam eius folia, caua, inſtar puſilli coclearis, roſcido quodam humore deſtitui, eorumque lanuginem admodum tenuem ac teneram guttulis quibuſdam pellucidis ſemper madere. Vnde etiam nomen ſortita eſt, vt Ros Solis, vel Ro-
raria

tatem lacuum, puteorũ, fluminum & Oceani producere poſſem,& ad orci centrum venire: ſed ſecure aſſero: Vterum Virginem regionem eſſe omnium profundiſſimam, quippe humillimam. *Ecce ancilla Domini.* Qui mox *reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.*

NIHIL admodum profuiſſet ad maternitatem Dei, caſtitas: ſi illam non adornaſſet ancillæ humilitas. Superba caſtitate mons fuiſſet, è quo vanitatis venti omnem diuinæ gratiæ vaporem diſſipaſſent. Vt fontes exiliunt: Ita Ros concreſcit in conuallibus.

Ros tempore tranquillo & ſereno prouenit.

QVI præterea, vt concipiatur, tranquillũ requirit tempus & ſerenitatem, in pace eſt locus

locus eſt. *Cum medium ſilentium tenerent omnia:* vt eſſet quies rerum in tranquilliſſimum & sereniſſimum Mariæ, nullis vnquam perturbationibus concuſſæ pectus *Verbum* vt *Ros* dilabitur: idque ſine ſtrepitu. Quocirca S. Bernardus *Roris* deſcenſu actionis modum denotari exiſtimat: Pluuia, inquit, voluntaria, nõ vt grando, vel imber procelloſus ſata ſternens, & ſegeti interitum minitans.

HVNC *Rorem* aſſiduis clamoribus in vellus dimitti efflagitabant primi illi Velleris Aurei Equites, quorum carmen etiamnum ſupereſt, & concini ſolet Aduentus tempore ſuauiſſime: *Rorate cæli deſuper, & nubes pluant iuſtum.* Nimirum

Roris vtilitas.

tatem lacuum, puteorũ, fluminum & Oceani producere poſſem, & ad orci centrum venire: ſed ſecure aſſero: Vterum Virginem regionem eſſe omnium profundiſſimam, quippe humillimam. *Ecce ancilla Domini.* Qui mox *reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.*

NIHIL admodum profuiſſet ad maternitatem Dei, caſtitas: ſi illam non adornaſſet ancillæ humilitas. Superba caſtitate mons fuiſſet, è quo vanitatis venti omnem diuinæ gratiæ vaporem diſſipaſſent. Vt fontes exiliunt: Ita Ros concreſcit in conuallibus.

Ros tempore tranquillo & ſereno [in]uenit.

QVI præterea, vt concipiatur, tranquillũ requirit tempus & ſerenitatem, in pace eſt

locus

ocus eſt. *Cum medium ſilen-um tenerent omnia:* vt eſſet uies rerum in tranquilliſſi-ıum & ſereniſſimum Mariæ, ıullis vnquam perturbatio-ıibus concuſſæ pectus *Ver-um* vt *Ros* dilabitur: idque ſi-ıe ſtrepitu. Quocirca S. Ber-ıardus *Roris* deſcenſu actionis nodum denotari exiſtimat: Pluuia, inquit, voluntaria, ıō vt grando, vel imber pro-cellosus ſata ſternens, & ſege-ti interitum minitans.

Roris vti-litas.

HVNC *Rorem* aſſiduis cla-moribus in vellus dimitti ef-flagitabant primi illi Velleris Aurei Equites, quorum car-men etiamnum ſupereſt, & concini ſolet Aduentus tem-pore ſuauiſſime: *Rorate cæli de-ſuper, & nubes pluant iuſtum.* Ni-mirum

tatem lacuum, puteorũ, fluminum & Oceani producere poſſem, & ad orci centrum venire: ſed ſecure aſſero: Vterum Virginem regionem eſſe omnium profundiſſimam, quippe humillimam. *Ecce ancilla Domini.* Qui mox *reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.*

NIHIL admodum profuiſſet ad maternitatem Dei, caſtitas: ſi illam non adornaſſet ancillæ humilitas. Superba caſtitate mons fuiſſet, è quo vanitatis venti omnem diuinæ gratiæ vaporem diſſipaſſent. Vt fontes exiliunt: Ita Ros concreſcit in conuallibus.

Ros tempore tranquillo & ſereno conuenit.

QVI præterea, vt concipiatur, tranquillũ requirit tempus & ſerenitatem, in pace eſt locus

locus eſt. *Cum medium ſilentium tenerent omnia:* vt eſſet quies rerum in tranquilliſſimum & ſereniſſimumMariæ, nullis vnquam perturbationibus concuſſæ pectus *Verbum* vt *Ros* dilabitur: idque ſine ſtrepitu. Quocirca S. Bernardus *Roris* deſcenſu actionis modum denotari exiſtimat: Pluuia, inquit, voluntaria, nō vt grando, vel imber procelloſus ſata ſternens, & ſegeti interitum minitans.

HVNC *Rorem* aſſiduis clamoribus in vellus dimitti efflagitabant primi illi Velleris Aurei Equites, quorum carmen etiamnum ſupereſt, & concini ſolet Aduentus tempore ſuauiſſime: *Rorate cæli deſuper, & nubes pluant iuſtum.* Nimirum *Roris vtilitas.*

tatem lacuum, puteorũ, fluminum & Oceani producere poſſem,&ad orci centrum venire: ſed ſecure aſſero: Vterum Virginem regionem eſſe omnium profundiſſimam, quippe humillimam. *Ecce ancilla Domini.* Qui mox *reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.*

NIHIL admodũm profuiſſet ad maternitatem Dei, caſtitas: ſi illam non adornaſſet ancillæ humilitas. Superba caſtitate mons fuiſſet, è quo vanitatis venti omnem diuinæ gratiæ vaporem diſſipaſſent. Vt fontes exiliunt: Ita Ros concreſcit in conuallibus.

Ros tempore tranquillo & ſereno ouenit.

QVI præterea, vt concipiatur, tranquillũ requirit tempus & ſerenitatem, in pace eſt

locus

locus eſt. *Cum medium ſilentium tenerent omnia:* vt eſſet quies rerum in tranquilliſſimum & ſereniſſimum Mariæ, nullis vnquam perturbationibus concuſſæ pectus *Verbum* vt *Ros* dilabitur: idque ſine ſtrepitu. Quocirca S. Bernardus *Roris* deſcenſu actionis modum denotari exiſtimat: Pluuia, inquit, voluntaria, nō vt grando, vel imber procelloſus ſata ſternens, & segetiinteritum minitans.

HVNC *Rorem* aſſiduis clamoribus in vellus dimitti efflagitabant primi illi Velleris Aurei Equites, quorum carmen etiamnum ſupereſt, & concini ſolet Aduentus tempore ſuauiſſime: *Rorate cæli deſuper, & nubes pluant iuſtum.* Nimirum

Roris vtilitas.

ac lapidibus præludebant. Sic dicti teſte Nonio, quod illi prælium, vt Ros pluuiam antecederent. Hinc Rorariũ vinum, quod militibus rorariis dabatur, vt Feſtus adfirmat. Vos *Rorarii* ſitis: quia *Roris* huius potu animati guttulis conſperſi, ſucco ſobrie ebrii in hoſtem infernalem Roris inſtar, ruere parati. Hoc rorarium vobis ſit vinum.

Roraria. Ros ſolis. SVMMA votorum meorum eſſet, vt nunquam vos, veſtrasque actiones *Roris* illius antelucani irroratione orbari permitteretis: ſed prima cura eſſet, vt ſemper fœcundante hoc liquore perfunderentur. Sic ſane nunquam adurentis læta virtutum ſata concupiſcẽtiæ, tanquam

quam Caniculæ ardor quicquam ex iis depaſceretur, vobisque nouum, ſed accommodatum rei præſenti *Roraria* nomen tranſcriberem. Hæc inter plantas exigua eſt, plerumque ſabuloſis ac vdis locis, interdum etiam in vmbroſis ſyluis prouenìens: ignotam veteribus fuiſſe exiſtimant recentiores. Vis illi eſt ad multos morbos imprimis efficax. Sed illud admiratione plenum: nunquam eius folia, caua, inſtar puſilli coclearis, roſcido quodam humore deſtitui, eorumque lanuginem admodum tenuem ac teneram guttulis quibuſdam pellucidis ſemper madere. Vnde etiam nomen ſortita eſt, vt Ros Solis, vel Roraria

raria appelletur illuſtris profecto imago, quæ innuit hominem, in ſummo licet cupiditatum æſtu nunquam flaceſcere, aut exuri, ſi Roris cælitus in Virgineum Vellus delapſi refrigerantem ſemper ſuccum, quo refocillantur, aluntur, recreãtur animæ Deo caræ plena deſiderii exæſtuantis concha hauriat ac reſeruet. Sine hoc igneus Cupidinis furor marcorem qui ad exitium perducit, facillime inuehit.

Ros in locis humilibus generatur. PORRO, eſt quidpiam in *Roris* generatione ſingulare quod ad myſterii Incarnationis intellectum haud parum conducit. Docet Ariſtoteles in primo de meteoris: *Rorem* in ima ac humillima parte ae-

Meteor. 1. c. 10.

ris generari. Quoniam calor talem vaporem excitans imbecillis eſt:alioqui, ſi vehemens eſſet, aut altius euheheret, aut omnino abſumeret. Illud etiam conſtat non doctorum ſolum ſed & rudium obſeruatu: *Rorem* non in mõtibus, ſed in vallibus, locisque aliis demiſſis reperiri. Tum quia vapor, è quo gignitur, nõ niſi è locis cauis & humidis exhalatur: tum maxime, quia venti quibus editiora loca perflantur vaporem diſtrahunt, atq; ita concretionem impediunt. In qua parte vniuerſi *Ros* diuinus eſt concretus hodie? in ima ac humillima. Audiſtis-ne aliquando quæ orbis totius particula ſit profundiſſima? hic profundi-
tatem

tatem lacuum, puteorũ, fluminum & Oceani producere poſſem,&ad orci centrum venire: ſed ſecure aſſero: Vterum Virginem regionem eſſe omnium profundiſſimam, quippe humillimam. *Ecce ancilla Domini.* Qui mox *reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.*

NIHIL admodũm profuiſſet ad maternitatem Dei, caſtitas: ſi illam non adornaſſet ancillæ humilitas. Superba caſtitate mons fuiſſet, è quo vanitatis venti omnem diuinæ gratiæ vaporem diſſipaſſent. Vt fontes exiliunt: Ita Ros concreſcit in conuallibus.

Ros tempore tranquillo & ſereno prouenit.

QVI præterea, vt concipiatur, tranquillũ requirit tempus & ſerenitatem, in pace eſt

locus

locus eſt. *Cum medium ſilentium tenerent omnia:* vt eſſet quies rerum in tranquilliſſimum & ſereniſſimum Mariæ, nullis vnquam perturbationibus concuſſæ pectus *Verbum* vt *Ros* dilabitur: idque ſine ſtrepitu. Quocirca S. Bernardus *Roris* deſcenſu actionis modum denotari exiſtimat: Pluuia, inquit, voluntaria, nõ vt grando, vel imber procelloſus ſata ſternens, & ſegeti interitum minitans.

Roris vtilitas. HVNC *Rorem* aſſiduis clamoribus in vellus dimitti efflagitabant primi illi Velleris Aurei Equites, quorum carmen etiamnum ſupereſt, & concini ſolet Aduentus tempore ſuauiſſime: *Rorate cæli deſuper, & nubes pluant iuſtum.* Nimirum

mirum, intelligebant hominum perſpicaciſſimi, *Roris* cœleſtis commoda admiranda. Quem imprimis deſiderant meſſores, vt bene, ac facile meſſem queant demetere, integris ſpicis ac nullo grano præ ariditate diſſiliente. Quamobrem felicitatis ruſticæ promiſſio eſt, aut ſignificatio, illa apud Iſaiam cap. 18.

Meſſores optant rorem.

Iſ. 18. 4. *Sicut nubes Roris in die meßis.* Quod viri 70. clarius extuliſſe ſunt viſi hac enunciatione: *Sicut nubes* roris *in die meßis erit*

Prou. 25. 24. *ante meſſem.* Et prouerbiorum 25. *Sicut frigus niuis in die meſſis.* Quo ſpectat illud ſcriptoris

Georg. 1. georgicon. *Humida ſolſtitia atque hyemes orate ſerenas*, Agricolæ. Deinde

-Nullo

--- Nullo tantum ſe Mæſia cultu
Iactat & ipſa ſuas mirantur Gar-
gara meſſes.

Atque illud etiam, quod habet Columella, præceptum rei ruſticæ, vt fœnum demetant villici antequam inareſcat, roridum adhuc & humens. Quocirca Iobus, cum omnia ſibi felicia polliceretur; præclara metaphora, non ſolum fructus, ſed etiam cœleſtem illum *Rorem* ſibi ſpõdebat, quo facile ac iucunde auelleretur, aut demeteretur mortis falce è vita, quæ magna pars eſt felicitatis mortalium: quibus optandum, vt inferantur in ſepulchrum, ſicut aceruus tritici. Col. lib. 2.

RADIX *mea*, inquiebat Patiens, *aperta eſt ſecus aquas: &* Ros Iob 29.19

mora-

morabitur in meſſione mea. Nam quibus non adfunditur cœleſtis ille *Ros*, cum difficultate ac ingenti doloris ſenſu præciduntur, è vita & cum magno labore moriuntur. Annon vere dicere potuit Mater noſtra: *Ros morabitur in meſſione mea*: nempe contra infernalium impetus aduerſariorum, meſſem omnem bonorum operum in ipſa adhuc herba frequenter vaſtantium.

Meſſis ſpiritualis rerum poſtulat. DESIDERATIS-ne vos etiam copioſam operum bonorum meſſem? Vt dum hic euntes itis ac fletis mittentes ſemina veſtra poſtea venientes veniatis portantes manipulos veſtros: ita, vt nullum granum, vllius dicti, facti, cogitatus

gitatus præ ſiccitate demeriti deſiliat: Sed omnia in horreũ cœleſte inferantur, & ad meritum proficiant? Agite, ſupplici prece hunc *Rorem*, Chriſtum ipſum, ipſius gratiam, ac merita, vt in meſſione veſtra moretur, obtinete. Quicquid aggredimini Chriſtianæ fidei ac pietatis Rore inſpergite: actiones omnes veſtras in finẽ, quem vera Chriſti religio præſcribit, dirigite. Nam ſine hoc, vt omnis, quantumuis bona videatur operatio, ad vitæ æternæ meritum eſt fruſtanea: ita eo inſperſa Rore, quantumuis minima videatur, infiniti eſt apud DEVM ad regnum cœlorum conſequẽdum pretii. Mortem quietam, ſuauem, felicem inoptatis

tis habetis? Moretur hic *Ros* in meſſione veſtra. Chriſtum in omni quidem vita. Sed circa finem potiſſimum adamate, colite, guſtate corde, ore manibus: ac, vt melleum *Rorem*, nunquam non lingua verſate: tandemque in ſuauiſſimi nominis IESV prolatione ſpiritum emittite.

Ros plantas recreat. Ros plantulas recreat ac ſegetē ad maturitatem perducit. Quare exiſtimāt nonnulli, Iobum ſe cum meſſe comparaſſe, optaſſeque ſibi *Rorem*, quo complentur ac matureſcunt fructus. Huſſitam ſic loquentem introducit Auctor catenæ. Quemadmodum fructus rore, atq; imbribus lætificati, atq; completi ſuo tempore demetuntur:

tur: ſic ego in bonorum copia, ætate exacta, putabam ex hac vita me migraturum. Nihil ad animarum noſtrarum recreationem magis conducit, quam Chriſti irroratio. Hinc tantum in mediis tormentis gaudium tanquam ſi in nuptiali conuiuio lætitia diffluerent: hinc tanta in tenellis etiam ac virgunculis ad crucem raptis alacritas, tanta inter carnificum manus oris frontisque ſerenitas.

Ros terram madefacit, irrigatque & herbeſcentem ſegetum viriditatem euocat ac nutrit. Idem in cordibus operatur Chriſtus, ſi influat. Nã areſcentem cordis tellurem inebriat, & germen educit. Tum itá reficit, vt in nutrimentum

Ros humefacit terram.

mentum quoque tranſeat. Item, vt *Ros* concupiſcentiæ æſtum refrigerat, ac tollit. Denique, vt *Ros*, ita herbas irrigat, vt ex illarum fluens vertice in radice ſtillet. Sic Chriſtus in verticem Congregationis noſtræ, Deiparam primum deſcendit, mox ab illa defluens, membra irrigat. O *Ros* cœleſtis, qui ſicut pluuia hodie in Vellus deſcendiſti vt ſaluum faceres genus humanum, Salua Sodalitatem Marianam in tui Matrisque honorem congregatam.

Obiectio tacita. SED, Videtur mihi, neſcio quis inſuſurrare in aurem: Vbi-nam, mi Pater, ſplendidi promiſſi fides? An non addixeras, te ſodales, quotquot ſint, AVREI VELLERIS E-

QVITES

QVITES, pronunciaturum? Ita eſt, & ſponſioni factum ſatis arbitror. At quoniam eſt aliquorum tanta iudicii ſeueritas, ruditatem dicere nolo, vt niſi totidem verbis reddantur, quæ proponi initio ſolent promiſſi religionem violari exiſtiment. (Quaſi Oratori nihil ſupprimendum ſit, quod ab alio aliquo inepte effertur) Agedum, tantilli temporis moram non mihi, cui graue eſt loqui amplius, ſed vobis indulgete, quibus id haud dubie, gratum: vt in veſtri gratiam, meo licet incommodo, præconem agam, qui hactenus officio Oratoris Sacri aut Commentatoris me functum abunde opinabar.

Equeſtrium ordinum Denominationes. EQVITVM variis ordinibus apud Chriſtianos denominationem dedit, vel diui alicuius tutela ac patrociniũ: *A Diuo tutelari.* vel loci, in quo familia *A loco.* primum inſtituta, vel incrementi aucta nobilitas: Vel ſymboli *A teſſera,* inſcriptionisque alicuius teſſera. Noſtis, vnde nomen deſumpſerit nobile Sodalitium, quod in Europa etiamnum floret. Equitum, qui olim *Hoſpitalarii* S. Ioannis Ieroſolymitani *Hoſpitalarii.* nunc in Germania *Ioannitæ*: in Italia, patrum æuo, *Rhodienſes*: modo, *Melitenſes* audiunt. *Ioannitæ. Rhodii. Melitenſes.* Non vos latet, vnde nomen Teutonicorum ſanctæ Mariæ. Sciunt rerum Britannicarum periti, quidnam dederit nomen Ordini *Garteriorum* Equitum, qui à *Garterii* pereſce-

pereſcelide, vel fibulata faſcia gemmis, auroque ornata, qua crus ſiniſtrum, infra genu, obligant (quæ Anglis *Garter* dicitur) ordinis nomenclaturam ſumpſerunt, nobilitati in Bohemia, poſt pugnam Pragenſem, fugato Palatino Comite, cuius pereſcelidẽ Victori Maximiliano Bauaro ceſſiſſe refertur. Decantatũ eſt apud Allobroges, vnde clariſſimus in Sabaudia Equitum exercitus tituium ſumpſerit: nimirum ab Annunciatione B. Virginis, cuius effigies illis à collo dependens ordinis eſt ſymbolum. *Equites Annunciatæ V.*

NON ignorabatur quondam, antequam Pontificia auctoritate deleti eſſent Tẽplarii, qua occaſione nomen *Templarii.*

illud ſortiti eſſent. Conſtat Hiſpanis ecquid nomen indiderit præclariſſimis Ordinibus militaribus S. Iacobi, *Equites S. Iacobi. Calatraua. Alcantara.* Calatrauæ, Alcantaræ, quorum Rex Catholicus ſummus eſt Magiſter. Peruulgatum eſt apud Luſitanos nomen *Milites Chriſti. De auis Palmera.* militum Chriſti: de Auis de la Palmera. In Hetruria vnde dicantur Milites S. Stephani, *S. Stephani. Stellæ. De la banda. Del Toſon. S. Michaelis.* in Gallia, qui olim Equites ſtellæ: in Caſtella de la banda: in Burgundia del Toſon: in Frãcia S. Michaelis: Romæ D. Petri cui non aliquando auditum?

Sodales, aurei Velleris Equites. CVM itaque Virginem Patronam Veſtram, vere VELLVS AVREVM dicendam eſſe probauerimus, cur non, vt Deiparæ Sodales, ſic *Velleris*

Aurei

Aurei Equites appellare vós poſſumus? AT fortaſſe, Equitum nomen, vt rationibus veſtris minus accommodatum haud ita probatur. Sed meminiſſe oportet, id iis etiam tribui ſolere, qui nunquã equum frenarunt, modo ea ſint nobilitate, animique virtute, vt in honorata militia vel republica eximii haberi poſſint. Ita apud Romanos Equitum nomen vſurpabatur. Ita etiam-num Equitum titulo gaudent non minorum gentium nobiles. Fortaſſe & apud Venetos Equites dicuntur, qui nunquam, niſi cymba vecti. *Equitum nomen cui conueniat.*

SED dicam nobis ſcribet Illuſtriſſima AVREI VELLERIS Equitum Societas. Neq; enim *Cur Sodales non ſint nominãdi Aurei Velleris.*

enim fas eſt nomen familiæ ab aliis iure merito vſurpatũ ſibi arrogare. Symbolum alterius ſtirpis, & gẽtilitii ſtemmatis inſignia ſibi aſſumere non licet. Titulum ab aliis præſcriptione factum proprium arripere iniuſtum eſt. Non reor equidem vllum hic ſubeſſe periculum: modo ad diſtinctionem legitimam hęc diſcrimina, vel notaueritis, vel conſtitueritis.

Primum diſcrimen inter Velleris Aurei Milites, & Sodales Parthenicos.

PRIMO quidem, vt VELLVS veſtrum adiuncto ſigneris, & dicatis, *Marianum*. Siquidem Principium illorum ordo nomen accepit ab aureo Argonautæ Iaſonis *Vellere*: id eſt, *Iaſonio*. Quod in diplomate, Burgundiæ Dux Philippus, cognomento, Bonus

Ex Velleris adiuncto.

nus Caroli Audacis Principis nominatiſſimi parẽs, dum Anno Chriſti MCDXXX. ordinem promulgaret auctoraretq; diſerte profitetur. Deinde cum illorum inſigne ſit torques è collo dependens, cum lamella, in qua crux Burgundica, & ferrum cum ſilice excuſſorio, *Aureumque Vellus* in icone ac ſigillo, Vobis nullus è collo, ex ſodalitatis quidem inſtituto, torques deſſuat: ſed illius vice, globulis, velut roſulis, apte nexis, corolla Deiparæ, in collo, ſi vultis, aut ad cingulum, aut quod meũ eſt votum, in manibus: *Vellus Marianum* in pectore interius non deforis deferte, vt Ordinis Veſtri teſſeram. Illis militiæ corporalis munia cordi ſint:

Anno 1430.

Secundũ diſcrimen ab inſigni. Torques illis.

Roſariũ Sodalibus.

Vellus Marianum in pectore.

Tertium diſcrimen à muniis & armis.

ſint: Vobis exercitamenta ſpiritualis. Illi pro verbi æterni honore, ac gloria, quod in *Vellus* deſcendit, enſe, ac haſta dimicant: Vos prece, & votis. Illi pro Eccleſia catholica, quæ *Velleris* illius *Rorem* ad ſe traduxit, corpus exponunt: Vos animum. Illi in perfidos hæreticorum cuneos, in impias Turcarũ moſcheas, fœda Saracenorum, Maurorumq; idola ferro armantur: Vos contra exitiales Sectariorum technas, blandiſſimas voluptatum illecebras, iniuſtas, & Dei ac Matris honori aduerſarias impiorũ machinationes, lingua, ſtylo, orationisque aſſiduæ armis muniti in procinctu ſemper conſiſtite.

Equitibus ſunt arma corporalia.

Sodalibus ſpiritualia.

Illi

ILLI ſe Chriſtianos Gedeones, equis, curru, ſclopis, omniq; bellico apparatu præſtant. Vos eſtote Gedeones, panoplia fidei, accipientes *armaturam Dei vt poſſitis reſiſtere in die malo: ſuccincti lumbos veſtros in veritate, induti loricam iuſtitiæ, calceati pedes in præparationem Euangelii pacis, ſumentes ſcutum fidei, galeam ſalutis, gladium ſpiritus.* Sic eritis Gedeones, diuini nominis propugnatores ſtrenui, confortati in Domino: à puſillanimitate ſpiritus, & tempeſtate erecti. Quilibet è vobis, felici præſagitione, mutato nomine, vel aſcito, dicatur, vt Gedeon, *Iero-baal*, aduerſæque partis aras euertens, lucos malignitatis obſcuræ ſuccidens, & ve- *Gedeones Spirituales.* *Ad Eph. 6.* *Sedens Ierobaal.*

ræ fidei profeſſione, ac virtutis buccina clangens in Tartari exercitum impetum faciat. Erit Mater Veſtra vobis *Vellus*, ſignum infallibile victoriæ contra hoſtes obtinendæ.

Titulus deferatur Equitibus.

ADHÆC, Magnis illis heroibus illuſtriſſimi Ordinis *Aurei Velleris*, titulum, vexilla, ac honorificam illam denominationem deferte: atq; erga illos obſequium: Vobis ſat ſit, *Velleris Aurei Mariani* memoriam ſedulo colere: nominis autem illius honorifici inuidiam defugere: Veſtram erga Agnum illum qui tollit peccata mundi religionem publice, palamque profiteri: *Gedeonici* recordationem *Velleris* nunquam ex animo deponere.

Res cedat Mariæ cultoribus.

ponere. Nolite, quod de quibuſdam olim dixit Diogenes vt arietes in *Aureo Vellere* videri: ſed *Aurei Velleris Mariani* amatores, Equitesque ac auratæ Patronæ clientulos vos præſtate. Tandem, vobis cordi ſit, ad cœleſtis patriæ, in qua vere aureum ſeculum, auream felicitatem votis aſpirare, & operum heroicorum virtutumque omnium officiis tendere.

FAXIT Deus æternus, quod opto, vt qui arbitrio ſuo in *Aurei Velleris Mariani* ſunt allecti ſodalitatem, nunquam aliena fraude, aut culpa propria in nigerrimorum Vellerum fœditatem deformati, eius ſe oſtendant indignos patrocinio, cuius non ſpecioſo Epilogus

magis nomine, quam præclaro imitandi ſtudio excellere ac gloriari ipſos debere demonſtrauimus. Voti compotes erimus ſi deſcendat in vos Virginis filius, *Sicut pluuia in Vellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.* Quod abs te, DEVS humanate, vt in Matris eique deditorum Sodalium gratiam non dedigneris, ſuppliciter efflagito, ac obteſtor.

NOTÆ.

VELLVS AVREVM.

DE hoc ſcripſerunt Guilielmus Mennes Lib. De *Vellere Aureo.* Ioannes Baptiſta Vrientius Lib. de Ducibus Brabantiæ in Præf.

Hadria-

Hadrianus Barlandus Annot. in lib. illius cap. 90. Pontus Heuter. lib. 4. rerum Burgundicarum, Lazius in Genealogia Auſtriacorum. Vide etiam Serarium Iudicum 6. Martinum Delrio Polemica 6. Pagninum Iſagoge de ſenſibus myſticis Sacræ ſcripturæ, *Ros, Vellus*, Hieronymũ Lauretum Sylua Allegoriarum, *Ros, Vellus*. Petrum Berchorium in Repertorio Morali ſub iiſdem vocabulis.

PHRYXVS Athamantis ex Nephole filius, cum nouercales inſidias ferre non poſſet cum Helle ſorore profugit: acceptoque à patre Ariete, cui Vellus erat aureum, eoq; conſcenſo, cum in Aſiam trajicere vellet, Helle puellari

timore

timore exterrita decidit, in mare: q̃ ex eius nomine Helleſpõtus appellatur. Phryxus incolumis in Colchidẽ peruenit ad Regẽ Æthen; Vbi Arietem Ioui, vel, vt alii, Marti immolauit, *Vellusque* illud *aureum* in tẽplo ſuſpendit, quod poſtea Iaſon, Medeæ adiutus ope, abſtulit. Aries autem inter ſidera locatus priſtinam effigiem tenuit. Hinc *Phryxeum Vellus*.

Dumq; adeunt regem, Phryxeaq; Vellera poſcunt.

LAZIVS in Geneal. Auſtr. l. 1. Philippi Audacis filius Ioannes, cum bello nomen dediſſet, quod Sigiſmundus Imperator aduerſus Turcas infeliciter geſſit in acie capitur: Adductusque ab Amurathe tyran-

tyranno in Aſiam, aliquot annorum ſeruitium tulit, in ea commodum prouincia, vbi quondam Iaſon VELLVS AVREVM quæſiuerat; & D. Andreas ſalutare verbum annũciarat. Is redemptus poſtea, Ordinem ſiue Militiam inſtituiſſe fertur AVREI VELLERIS, in quam adhuc maximi quique Principes cooptantur, torque aureo conſpicui, in quo S. Andreæ crux, & ferrum cum ſilice excuſſorio, AVREVMq; VELLVS expreſſa cernuntur. Quod ratione inſtituerit, ſic accepimus.

Quo tempore Amurathes circa annum MCDXV. ingentibus copiis Palæologũ Græcorum Imperatorem aggreſſus fuerat, adhortante Ro-

mano

ria ; &
minime

tumulo

eligimus
eum noſtro

qua Eccleſia

s Velleris

Collegiũ
nperatori
V. hæc le-

animo reti-

ſplendens in

fictum, ſed
m

Virtutis

mano Pontifice Chriſtianos Principes, Sigiſmundi Imperatoris caſtra ſequutus cum ceteris Principibus Ioannes Burgundiæ in ipſa clade inter multos captiuos ceſſit. Quem cũ forte Aſtolgaldus Aſtrologus penitius contemplatus fuiſſet, dubiũ, an ex arte, an ex aliis quibuſdã vaticiniis, prędixiſſe dicitur ꝙ is demum Princeps, atq; eius ſtirpis quiſpiam Turcicum imperium deleturus ſit, qui ignẽ in pectore ferret. Quod omen Burgundus ad ſe trahens, aut de hiſtoria Colchica, vel fabula potius Medeæ edoctus, quæ iis quondam finibus euenerat, Ordinẽ primum omnium animo concepit, quem deinde inſtituit.

Hæc

Hæc cum Ponti hiſtoria, & diplomate Philippi minime conſentiunt.

IN Philippi Boni tumulo eſt iſthæc inſcriptio.

Defenſioni Eccleſiæ eligimus
Inſigne Vellus aureum noſtro ordini
Tuta à nobilibus, qua Eccleſia firmior eſſet.

Nobilis inuentus Velleris ordo mihi eſt.

In carmine quod Collegiũ Pragenſe obtulit Imperatori Anno MDLXXXV. hæc leges.

Hunc autem Heroes animo retinete calorem,
Atque agni nitida ſplendens in imagine Vellus,
Non vt Iaſonium fictum, ſed ſymbolon amplum

Virtutis

mano Pontifice Chriſtianos Principes, Sigiſmundi Imperatoris caſtra ſequutus cum ceteris Principibus Ioannes Burgundiæ in ipſa clade inter multos captiuos ceſſit. Quem cũ forte Aſtolgaldus Aſtrologus penitius contemplatus fuiſſet, dubiũ, an ex arte, an ex aliis quibuſdã vaticiniis, prędixiſſe dicitur ꝙ is demum Princeps, atq; eius ſtirpis quiſpiam Turcicum imperium deleturus ſit, qui ignẽ in pectore ferret. Quod omen Burgundus ad ſe trahens, aut de hiſtoria Colchica, vel fabula potius Medeæ edoctus, quæ iis quondam finibus euenerat, Ordinẽ primum omnium animo concepit, quem deinde inſtituit.

Hæc

Hæc cum Ponti hiſtoria, & diplomate Philippi minime conſentiunt.

IN Philippi Boni tumulo eſt iſthæc inſcriptio.

Defenſioni Eccleſiæ eligimus
Inſigne Vellus aureum noſtro ordini
Tuta à nobilibus, qua Eccleſia firmior eſſet.

Nobilis iuuentus Velleris ordo mihi eſt.

In carmine quod Collegiũ Pragenſe obtulit Imperatori Anno MDLXXXV. hæc leges.

Hunc autem Heroës animo retinete calorem,
Atque agni nitida ſplendens in imagine Vellus,
Non vt Iaſonium fictum, ſed ſymbolon amplum

Virtutis

mano Pontifice Chriſtianos Principes, Sigiſmundi Imperatoris caſtra ſequutus cum ceteris Principibus Ioannes Burgundiæ in ipſa clade inter multos captiuos ceſſit. Quem cũ forte Aſtolgaldus Aſtrologus penitius contemplatus fuiſſet, dubiũ, an ex arte, an ex aliis quibuſdã vaticiniis, prędixiſſe dicitur ꝙ is demum Princeps, atq; eius ſtirpis quiſpiam Turcicum imperium deleturus ſit, qui ignẽ in pectore ferret. Quod omen Burgundus ad ſe trahens, aut de hiſtoria Colchica, vel fabula potius Medeæ edoctus, quæ iis quondam finibus euenerat, Ordinẽ primum omnium animo concepit, quem deinde inſtituit.

Hæc

Hæc cum Ponti hiſtoria, & diplomate Philippi minime conſentiunt.

In Philippi Boni tumulo eſt iſthæc inſcriptio.

Defenſioni Eccleſiæ eligimus
Inſigne Vellus aureum noſtro ordini
Tuta à nobilibus, qua Eccleſia firmior eſſet.

Nobilis iuuentus Velleris ordo mihi eſt.

In carmine quod Collegiũ Pragenſe obtulit Imperatori Anno MDLXXXV. hæc leges.

Hunc autem Heroes animo retinete calorem,
Atque agni nitida ſplendens in imagine Vellus,
Non vt Iaſonium fictum, ſed ſymbolon amplum

Virtutis

magis nomine, quam præclaro imitandi ſtudio excellere ac gloriari ipſos debere demonſtrauimus. Voti compotes erimus ſi deſcendat in vos Virginis filius, *Sicut pluuia in Vellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.* Quod abs te, DEVS humanate, vt in Matris eique deditorum Sodalium gratiam non dedigneris, ſupppliciter efflagito, ac obteſtor.

NOTÆ.

VELLVS AVREVM.

DE hoc ſcripſerunt Gulielmus Mennes Lib. De *Vellere Aureo.* Ioannes Baptiſta Vrientius Lib. de Ducibus Brabantiæ in Præf. Hadria-

Hadrianus Barlandus Annot. in lib. illius cap. 90. Pontus Heuter. lib. 4. rerum Burgundicarum, Lazius in Genealogia Auſtriacorum. Vide etiam Serarium Iudicum 6. Martinum Delrio Polemica 6. Pagninum Iſagoge de ſenſibus myſticis Sacræ ſcripturæ, *Ros, Vellus*. Hieronymũ Lauretum Sylua Allegoriarum, *Ros, Vellus*. Petrum Berchorium in Repertorio Morali ſub iiſdem vocabulis.

PHRYXVS Athamantis ex Nephole filius, cum nouercales inſidias ferre non poſſet cum Helle ſorore profugit: acceptoque à patre Ariete, cui Vellus erat aureum, eoq; conſcenſo, cum in Aſiam trajicere vellet, Helle puellari timore

timore exterrita decidit, in mare: quę ex eius nomine Helleſpõtus appellatur. Phryxus incolumis in Colchidẽ peruenit ad Regẽ Æthen: Vbi Arietem Ioui, vel, vt alii, Marti immolauit, *Vellusque* illud *aureum* in tẽplo ſuſpendit, quod poſtea Iaſon, Medeæ adiutus ope abſtulit. Aries autem inter ſidera locatus priſtinam effigiem tenuit. Hinc *Phryxeum Vellus*.

Dumq; adeunt regem, Phryxeaq; Vellera poſcunt.

LAZIVS in Geneal. Auſtr. l. 1. Philippi Audacis filius Ioannes, cum bello nomen dediſſet, quod Sigiſmundus Imperator aduerſus Turcas infeliciter geſſit in acie capitur: Adductusque ab Amurathe tyran-

tyranno in Aſiam, aliquot annorum ſeruitium tulit, in ea commodum prouincia, vbi quondam Iaſon VELLVS AVREVM quæſiuerat; & D. Andreas ſalutare verbum annũciarat. Is redemptus poſtea, Ordinem ſiue Militiam inſtituiſſe fertur AVREI VELLERIS, in quam adhuc maximi quique Principes cooptantur, torque aureo conſpicui, in quo S. Andreæ crux, & ferrum cum ſilice excuſſorio, AVREVMq; VELLVS expreſſa cernuntur. Quo ratione inſtituerit, ſic accepimus.

Quo tempore Amurathes circa annum MCDXV. ingentibus copiis Palæologũ Græcorum Imperatorem aggreſſus fuerat, adhortante Romano

mano Pontifice Chriſtianos Principes, Sigiſmundi Imperatoris caſtra ſequutus cum ceteris Principibus Ioannes Burgundiæ in ipſa clade inter multos captiuos ceſſit. Quem cũ forte Aſtolgaldus Aſtrologus penitius contemplatus fuiſſet, dubiũ, an ex arte, an ex aliis quibuſdã vaticiniis, prędixiſſe dicitur ꝙ is demum Princeps, atq; eius ſtirpis quiſpiam Turcicum imperium deleturus ſit, qui ignẽ in pectore ferret. Quod omen Burgundus ad ſe trahens, aut de hiſtoria Colchica, vel fabula potius Medeæ edoctus, quæ iis quondam finibus euenerat, Ordinẽ primum omnium animo concepit, quem deinde inſtituit.

Hæc

Hæc cum Ponti hiſtoria, & diplomate Philippi minime conſentiunt.

IN Philippi Boni tumulo eſt iſthæc inſcriptio.

Defenſioni Eccleſiæ eligimus
Inſigne Vellus aureum noſtro ordini
Tuta à nobilibus, qua Eccleſia firmior eſſet.

Nobilis iuuentus Velleris ordo mihi eſt.

In carmine quod Collegiũ Pragenſe obtulit Imperatori Anno MDLXXXV. hæc leges.

Hunc autem Heroes animo retinete calorem,
Atque agni nitida ſplendens in imagine Vellus,
Non vt Iaſonium fictum, ſed ſymbolon amplum
Virtutis

Virtutis calidi date circum viſcera cordis
Velleris eſt vſus veſter ſeruetur vt ardor,
Qui collem Domini multa propagine fœtum,
Vindicet à diro laniatu iraque ferarum.
Veſter honos veſtrũ prægrandi fœnore pignus
Vt ſuper Arcturum pietas euecta reſidat,
Et recreent ſeros æterna trophæa nepotes.

QVANTVM laboris exhauſtum pro Vellere illo Phryxio vel tuendo, vel rapiendo?
Græcia Barbariæ lento colliſa duello eſt.

Quando hinc Æetes Solis natus in bellum omnes Euri & Aquilonis populos trahebat: inde

inde totus Græciæ flos in arma ruebat.

Cum lecti iuuenes argiuæ robora pubis
Auratam optantes Colchis auertere pellem
Auſi ſunt vada ſalſa cita percurrere puppi

Quid nobis faciendum vt Aureum cœli Vellus nobiſcum reportemus?

ROS.

ROs à veteribus pro humore & aqua vſurpatur frequentiſſime. Interdum *rorem aquæ*, rorem liquorem paraphraſtice dixit Lucretius. Ita *rorem lacrymarum* Naſo: *rorem ſanguinis* Lucanus: Horatius, *maris Rorem* pro

pro aqua marina. Et Propert. lib. 2. 26.

Vidi te in ſomnis fracta, mea vita, carina,
Ionio laſſas ducere rore manus.

Alibi vero:

Qui rore puro Caſtaliæ lauit crines ſolutos.

Græcis quoque δρόσος id valet interdum. Euripides ἐναλίαν δρόσον dixit & κρηναίαν, Giſan. in Lucr.

Georg. 4.

-- Vaſti circum gens humida ponti
Exultans rorem late diſpergit amarum

id eſt, aquam ſalſam. Vide Iacobum Pontanum ad illud Virg. 5. Æneid.

Ecce Deus ramum lethæo rore madentem.

Legen-

Legendus idem de roſcida Luna lib.3.Georg.

Solis ad occaſum cum frigidus
aera Veſper
Temperat & ſaltus reficit
iam roſcida Luna.

An ſic dicta quia Luna ſilente plurimus ſemper ros decidit. quis credat, cum in plenilunio tantum roris ſit copioſa generatio. An igitur, quia Ros Iouis ac Lunæ fingebatur filius. Macrobius tamen ſeptimo Saturnal. Aeris & Lunæ filium facit. Vide Victorium lib.14. cap.17.

Eleganter Lucretius roriferas noctis vmbras dixit li.6.

Hinc vbi roriferis terram mox
obruit vmbris

Ariſtoteles 1. met. ſcribit rorem fieri ex vaporatione modica,

modica, cum pluuia ex largo vapore generetur.
Virgil. Ecl. 5.

Dumq; thymo paſcentur apes, dum rore cicadæ.
Semper honos, nomeq; tuum, laudesq; manebunt.

De rore & cicadis Theocritus in Thyrſide Lege Pontanũ in ſymbolis Virgilianis.

ROSMARINVS, libanotis coronaria dicitur: de eius virtute Herbarii & plantarum ſcriptores. Conſule Adamum Lonicerum lib. de arboribus & fruticibus.

ISAIÆ 26. 19. *Viuent mortui tui, interfecti mei reſurgent.* Expergiſcimini & laudate, qui habitatis in puluere, quia Ros lucis, Ros tuus. De re valde iucunda & ſalutari Ros dicitur,

tur, qualis eſt gratia reſurre-ctionis, qua vitæ mortui reſti-tuuntur. Quæ hic in Hebræo dicitur *Ros lucis*. LXX. vertunt *Rorem ſalutarem*. Pagninus le-git, *Ros olerum*: Clarius, *Ros her-bam proferens*: alii, *Ros herbarum viuentium*. Senſum eſſe vo-lunt: Vt rore pullulant olera, ſic tua virtute mortui reſur-gent. Non male per lucem, aut vitam intelligas remiſſio-nem peccatorum, quā Chri-ſtus *Ros* Patris ſtillat in animas peccato mortuas. Vide Del-rio Adag. DCCXLIV. *Ros refri-gerabit ardorem*.

IDEM in ſpeculo Mariano Polemica V. Magna plane ſi-militudo VELLERIS eſt & MARIÆ. Vellus candore commendatur. Nihil candi-dius

dius eſt Maria. Pulchra & ſplendentia Vellera, veteres AVREA vocabant. Quid ſplendidius ea, quæ ſole amicitur? Quid ea pulchrius, quæ tota pulchra eſt, & in ea macula nulla reperitur? Innocentis & manſueti animalis exuuium eſt Vellus. Quid innocentius, & manſuetius MARIA? Vellus carni arcte adhæret, ſine carnis tamen vulnere detondetur: Nonne Deipara degens in carne, carnalis expers fuit vulneris, & contagionis? Velleris ſolida mollities, ſic aquæ meatum præbet recipiat permeantem: Dominæ noſtræ erga Deum patulus, & bibulus amor fuit: lenis, & mollis humilitas: ſed

ſolida

ſolida caſtimonia, & ſanctitas inuiolata.

Teſte Plinio libr. 2. nat. Xanthus Phrygiæ fluuius ruſſo colore lanas imbuit. Longe præſtantius hodie noſter *Ros* Vellus maternum, à quo nutriebatur, nutriens purpurauit, vt *comæ eius* (lanitium Velleris) *ſint ſicut purpura Regis vincta canalibus*. Vt eſt Canticor. 7. 5.

AVREVM VELLVS, inquit S. Ambroſius lib. 5. Hexaem. *Aqua nutrit, & lanam in memorati metalli ſpeciem littora gignunt*. Littoribus iſtis eſt ſimilis PATRONA Noſtra, ſicut enim littora Oceanum marginibus ſuis concludunt: ſic eius vterus immẽſum licet miſerationum mare tot mẽ-

ſium cancellis anguſtis terminauit. Si tantum poſſunt leges naturæ, nonne plus poterunt dona gratiæ, & abſoluta voluntas Creatoris? Cur ergo non credamus VELLVS AVREVM MARIANVM gratia Chriſti in vterum eius deſcendentis ſplendidius inauratum: de cuius aureo Lanicio AGNVS DEI AVREVS prodiit: cuius lana delictorũ ſanat vulnera, & cunctorum operit nuditatẽ populorum.

CHRISTVS Ros eſt matutinus: quia teſte Zacharia ca. 6. 12. *Vir oriens nomen eius*: quia teſte Dauide Pſalm. 109. ante Luciferum genitus fuit Ros iſte: *Ros matutinus*, ſed non diſſimilis Rori marino non diſſimilis rori aerio, non diſſimilis

lis auro potabili. Nulli horum diſſimilis, nec tamen vlli horum æqualis, quia ſimul omnibus excellentior. Lege has comparationes, in Auctore. conſule etiam Ioannem Lorinum in Pſalmũ 71. 6.

Velleris à madore defenſi cum circumquaque maderet tellus miraculum renouatum obſeruat Baronius Tom. 12. An. 1125. in D. Bernardi Epiſtola cum ſub dio ſcriberetur ſubitusque circumcirca imber decideret, neque tamen complueretur charta.

IOANN. DAVID in Pancarpio Mariano pie hunc titulum illuſtrat, carmenq; præfigit.

Arida roranti, ſicco rorantia, campo

Vellera tu noſtra ſanctior
arrha ſpei.

De eodem lemmate agit Antonius Spinellus in libr. cui titulus MARIA *Thronus Dei*, cap. 24. & 32.

Methodius oratione in Hypapante ad Deiparam: *Tu incomprehenſibilis illius* Roris VELLVS.

Proclus Epiſcopus Conſtantinopoleos de Deipara: *Hæc* Vellus *mundiſſimum cæleſti pluuia madens, ex qua Paſtor ouem induit.*

Sophronius Sermone de Aſſumptione, Vellus Gedeonis typum Virginitatis Marianæ aſſerit fuiſſe.

Ambroſius Sermone 13. MARIA *recte* VELLERI *comparatur: qua ita concepit Dominum*

num vt toto cum corpore haurijet, nec eius diſciſſuram corporis pateretur: ſed eſſet mollis ad obſequium, ſolida ad ſanctimoniam. Quid tam ſilenter & ſine ſtrepitu fit, quam cum imber in lanæ Vellus infunditur.

Petrus Chryſolog. Serm. 143. *Vellus cum ſit de corpore, neſcit corporis paſſiones: Sic Virginitas cum ſit in carne, vitia carnis ignorat. Cæleſtis ergo imber Virgineum in Vellus placido ſe fudit illapſu: & tota Diuinitatis vnda bibulo ſe noſtræ carnis celauit in Vellere, donec per patibulum Crucis expreſſum terris omnibus in pluuiam ſalutis effunderet.*

S. Bernard. Sermon. 2. de Annunciatione. *Singulariter fructus ventris tui eſt Chriſtus, ſed ad omnium quidem mentes te*

mediante peruenit. Sic nimirum, ſic olim, Ros *totus in* Vellere, totus in area:ſed in nulla parte Areæ totus,ſicut in Vellere fuit.

Ex hoc Vellere Chriſti corpus tanquam indumentum eſſe contextum Patres quidam inſinuant. Ambroſius Serm.13.de Natali. *Recte* MARIA *Velleri comparatur de cuius fructu ſalutaria populis veſtimenta texuntur. Vellus plane* MARIA *eſt. Siquidem de molli ſinu Agnus egreſſus eſt, qui & ipſe Matris lanicium, hoc eſt, carnem geſtans molli Vellere cunctorum operit vulnera populorum. Omne enim peccati vulnus Chriſti lana ſuffunditur: Chriſti fouetur ſanguine, & vt ſanitatem recipiat: Chriſti indumento veſtitur.*

Epi-

Epiphanius hæreſi 83. *Ea eſt texens veſtes ſenſibiles propter Adam, quem denudauit: ipſi enim datus eſt hic libor: quoniam per ipſam nuditas inuenta eſt. Ipſi datum eſt corpus amicire ſenſibile propter nuditatem ſenſibilem,* MARIÆ *vero datum eſt à Deo, vt pareret nobis Agnum & Ouem: & ex gloria ipſius agni & ouis factum eſt nobis velut à Vellere in ſapientia per virtutem ipſius indumentum incorruptibilitatis.* Quibus verbis Ambroſius & Epiphanius ſignificant Chriſti corpus eſſe veluti indumẽtum Verbi hypoſtatice ei vnitum & ex Vellere Matris contextum, ac ſimul eſſe indumentum, quo noſtra nuditas operitur.

Pſal. 109. 3. *Ex vtero ante luciferum*

ciferum genui te. Aliqui vertunt: *Ex vtero Auroræ,* Ros *natiuitatis tuæ.* Quibus indicatur Chriſtum ex puriſſimis ſanguinibus, ex vtero virginali conceptum, & ex ea genitum, tanquam *Rorem*, quem aurora demittit, atque idcirco mundo gratiſſimum adueniſſe. Vide Lyranum, Ianſenium, Titelmanum, Bellarminum, Lorinum.

Ora-

Hanc Violam lege Virgo puer, lege virgo puella:
Non veniet calathis pulchrior ulla tuis.

ORATIO QVARTA.

MARIA PATRONA Viatorum.

Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis Filiæ Principis.
Cantic. 7. 1.

COMES PEREGRINANTIVM.

O. P. N.

Dicta in feſto Viſitationis.

Peregrinatio B. V.

HODIE VIRGO MATER, Patrona noſtra, è Nazarethico conclaui, vbi obſtupeſcente cœlo, fœcundata erat Dei humanati conce-

conceptu, in Cariatharbe, domicilium ſibi cariſſimorum agnatorum, Zachariæ, Elizabethæ, & Ioannis infantuli, *cum feſtinatione*, alatis, vt concipere iuuat, pedibus, peregrinationem inſtituit. De cuius itineris longitudine, modo, terminis, dicant alii: fas mihi ſit, hoc tempore, vobis non inuitis, imo ſponte comitantibus, nam ſocios vos eſſe deſidero, proficiſcenti Dominæ Comitem me adiungere. Audiui enim illam nullo ſtipatam viſibili pediſſequarum comitatu, licet inuiſibili circumdatam Mentium beatarum agmine, ad montana iter arripere conſtituiſſe. Verum præcedemus aliquantulum, & dum, tāquam

ſolliciti anteambulones, Reginæ noſtræ commodam hoſpitii ſtationem procurauerimus. (Eſt enim Nazaretho, vſq; ad oppidum Cariatharbe, vel Hebron, tridui iter) aduenientem præſtolabimur, & cotidie hoc carmine intercalari excipiemus.

1. *Cantatur.* *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis Filia Principis!*

Abiit cũ feſtinatione. Cui acclamationi hic ſubeſt ſenſus. Pulcherrima Virginum, ſupremo Principe genita, eiuſdem futura coniunx, cuius filia, ac mater, licet properes, &, *cum feſtinatione*, vel, vt eſt in Græco, μετὰ σπουδῆς; & in Syriaco codice, *betilaith*, id eſt, diligenter, ſedulo, nauiter, ideoque feſtinanter montana petas, lento paſſu alias

proce-

procedere ſolita, ſiue ne diu in publico morerere, vt vult antiſtes Mediolanẽſis, hoc addito, pro fœminis non magis, quam adoleſcentibus monito: 1. *Ne moretur in publico.*

Diſcite & vos non per alienas domos circumcurſare: non in plateis morari: non aliquos in publico miſcere ſermones. Maria *in domo ſera, feſtina in publico manſit apud cognatam menſibus tribus.* *S. Amb. lib. 2. in Luc.* Siue præ gaudio, quod motum accelerat: ſiue, quia DEO plena tarda molimina neſciente: ſiue, quia ſpiritu agitata, cuius impetu rapiebatur: ſiue, quia, vt Origenes commentatur, Christus in vtero Ioannem expiare feſtinabat: tamen, vt adſtricto, & concinno es pede, non laxa, diuaricante, aut 2. *Præ gaudio.* 3. *Quia Deo plena.* 4. *Quia Spiritu agitata.* 5. *Quia Chriſto impellente.*

ſpacioſa

ſpacioſa planta prodiga: ita ingreſſu, inceſſuque non leuis, non inordinata, non, quæ ſaltantes capreas imitetur, vaga: ſed qualis es pede, talis es inceſſu, decore & maieſtate pleno, quo indicetur natalium tuorum generoſitas. Profectò, vel ex pede colligo, te regio ortam ſanguine, magni eſſe filiam Principis.

Greſſus. Pedes. PORRO, quamuis per *greſſus*, ſiue pedes, varia intelligant ſacri Interpretes: idem enim hic ſignificāt: ſiquidem; *ſpecioſi greſſus in calceis*, ſeu *calceamentis*, Hebræa phraſi, ſunt pedes formoſi, & amicti ornatis, pretioſiſque calceis: tamen, libet hic accipere primo, ſimpliciter pro affectionis celeritate, ac promptitudine,

dine, qua DEIPARA iter arripuit: aut ſimpliciſſime, pro ipſo inceſſu. Cui pro tridui itinere, tantum enim ſpacii è Nazareth, ad Zachariæ domum in Cariatharbe eſſe diximus, diuerſa ſandalia, ſiue calceos adſignabimus, vt merito quotidie aduenienti occinamus: *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis filiæ Principis?*

PRIMO autem die lubet DOMINAM contemplari calciatam auro puriſſimo. Male, inquis, quid enim aurũ cum calceis, quibus lutum calcatur? Fateor, parum aurum habet cum ſocco ruſticanæ puellæ, multum cum cothurno & ſandaliis filiæ Principis. Diocletianum, quia Princeps *Calceus aureus.* *Diocletiani calcei.*

erat, exornaſſe calceamenta auro, gemmis, ac margaritis, ex hiſtoria Romana nouimus. Cæſares alios calceis virilibus vſos, quibus aurea Aquila intexebatur, inſigne principatus ſummi, lego alicubi. Calcei ex auro fuerint oportet Reginarum, Ægypti, ac Perſidis, cum tanti fuerint pretii, vt celeberrima vrbs Anthylla daretur in calceamenta Auguſtarum, ſi vera narrat in Euterpe Herodotus.

Cæſarum calcei.

Reginarum Ægypti & Perſidis.

CERTIVS eſt, quod ſcribit Horatius Turſellinus, fuiſſe etiamnum pauorum memoria, Reginæ Luſitaniæ pẽſitatum vectigal, ſoccorum & crepidarum nomine, quadringentos aureos, è Comorino

Vectigal crepidarum nomine.

Horat. Turſel. Vit. Xau. li. 2. c. 8.

Quadringenti aurei.

rino promontorio, oræ piſcariæ, quos Franciſcus Xauier, vt in Canacapolas, ſic Chriſtianæ rei curatores vocant, conferrentur, obtinuit. Hinc illud eiuſdem Diui extat ſcriptum, ad Catharinam Reginam, ſalſum æque, ac pium: Non alios fore ſoccos, aut crepidas aptiores, quibus ipſa ſcanderet in cœlum, quam pueros Chriſtianos oræ piſcariæ, eorumque inſtitutores. Quare orare ſe, vt ſoccorum, crepidarumque ſuarum vectigal, ad ſternendam ſibi in cœlum viam, illorum præceptoribus attribueret, læta tali commutatione, qua nullam potiorem optare potuiſſet. Illa, vt erat fœmina inſigni religione, totam rem valde pro-

deprobauit: ſuumq; illud tributum canicapolis neophytorum magiſtris, volens ac libens conceſſit. An non aureæ fuerunt crepidæ, quarum precium in annos ſingulos quadringenti aurei? Pretioſiores fortaſſe illæ, vt crepidæ. Sic calcei, quorum titulo obtulit Margaritæ Auſtriacæ, cum illam duceret Philippus III. Rex Catholicus, Neapolitanum regnum centum aureorum milliae?

Calcei aurei. Imo calciabantur olim delicatulæ, quamuis nulla inſignes corona, modo χρυσοπάστοις, *Purpurei.* ſiue aureis calceamentis: modo rubris, ac purpureis, modo *Compuncti.* κεντητοῖς, hoc eſt, compunctis, modo inciſis, ac gemmatis ſocculis. Apud Græcos quoq; pueri-

pucrilis caſtigationis genus erat inter nobiles, aureo ſandalio excipi, vt Lucianus ſcribit. Itaque non eſt abſurdum Reginarum Dominam aureis indutam calceis concipere.

Lucian. in Philo-pſeud. εἰς πυγλῶ ποιῆσθαι.

AVRVM vero, Caritatis eſſe ſymbolum, in arcana ſapientia, notius eſt, quã vt multis probari debeat. Hæc autem fuit, quæ primo Imperatricis noſtræ pedes ad hoc iter calciauit. Quamobrem primæ diei calceos in Virgine *Calceos Caritatis* recte nominabimus. Nam, cum calcei nihil aliud ſint, quam pedum quædam vincula, apta tamen ad motum, optime caritati conuenit ea denominatio. Caritatem enim Apoſtolus cenſet eſſe *vinculum perfectionis*, vt

Aurum. Caritas.

Calcei caritatis.

ſcribit

ſcribit epiſtola ad Coloſſenſes cap. 3. quod nimirum pedes noſtros, id eſt, affectus, deſideria, & virtutes adſtringat, ac cōtineat. Quam etiam ob cauſam catenulæ illæ aureæ, quæ vincula quædam erant in Pontificis Iudaici Rationali, quod depingitur Exodi 28. Caritatē adumbrabant, quæ, catenæ inſtar aureæ nectit vniuerſa ac religat, vt expendit Beda Venerabilis.

Officioſa caritas B. V. NVNC MARIÆ Virginis officioſam caritatem, hoc maxime itinere ſpectatam, explicarem, niſi vererer, infantia laudantis detractum iri potius plurimum, quam acceſſurum ſummæ apud vos æſtimationi aliquid. Nequeo tamen ſilere, amica DEIPA-

RÆ, in

RIÆ, in ſacro conclaui, ocia, & quietam altiſſimamq; rerum diuinarum contemplationẽ Virgini acceptiſſimam interrumpi; tum itineris permoleſti longitudinem: adhæc, difficultatẽ accliuis viæ, ac malignos in montana aditus, & aſſenſus difficiles: denique, ſiniſtros hominum rumores ſuperari non potuiſſe, niſi caritate MARIÆ, quæ pedibus alas ad volandum addebat, ad fatigationem inſolitam tolerandam alacritatem ſubminiſtrabat, ad itineris moleſtias mitigandas leniorem ſpiritum, ac auram ſuggerebat.

Quomodo in itinere ſe habuerit Deipara.

CONTEMPLARI hic poſſent piis commentationibus dediti VIRGINEM-MATREM hoc primo itineris die,

dum

dum ſol medio cœlo violenter omnia circumquaque vreret, & vmbras auferret, vel ad viridantis fagi, vel annoſæ quercus dilatata tegmina, & opaca confugientem: aut ad viui fontis ſaxum aliquod, aut ceſpitoſo in culmine conſidentem, vt æſtum frangat, & amata ſecreta, quæ deſeruiſſe videri poteſt, quo quomodo repetat. Aduolare autem ad orantem, & ſuauiſſimo afflatu diuina patientem Spirituũ ſupernorum agmina: è cœlo dilabi ad famulatum minores illos ignes: è terra prorumpere florum, herbarum, fruticum omnigenam copiam: ventos ipſos auram mulcere, & ad murmurantes fontis riuulos lenem ſtrepitum aduoluptа-

Officia Angelorum, elementorũ, ſtirpium erga B. V.

luptatem excitare, ac erraticos palmitum lapſus pendulis nexibus ſponte ſua cõuoluit, & viteam porticum, ac frondea tecta Virgini momento temporis operari.

Angelicas vero mẽtes Reginam ſuam ſalutatum venerabundas accedere, gratulari, mirari inſolitos inceſſus: quærere, quomodo tam tenera itineris aſperitatem perferat? quis labores, quis moleſtias tantas ſuaſerit? illam reſpondere humaniſſime: Dilectus, quem vtero geſto, *ordinauit in me caritatem*, Canticorum 2.4. vel, vt Hebræa ſonãt: *vexillauit in me caritatem*: hoc eſt, vexillum in me erexit, Amorem: aut, ſtatuit me ſub vexillo Amoris: &, vt impeditas,

Angelorum cum B. V. colloquium.

tas, laborioſasq; vias ſuperè, calciauit me auro puriſſimo, ſandaliis dilectionis, ipſa caritate. Itaque, vt milites, poſt defatigationem, puluerem, & cruciatus varios ad vexillum ſuum reſpiciunt, & victrices alites, illoque ſpem ſolantur ſuã; ita ego, modicis quidem corporis viribus laboriosum iter ſuſcipio, ſed vexillum meum, quod cõſolatur, frequenter intueor, caritatem. illa animum addit, pedes impellit: imo, pedum vnicum alatum inſtrumentum eſt caritas. Illa magis, quam ſole hoc flagrantiſſimi tempore ardoris æſtuo. Creſcit in horas ſingulas dilectio in DEVM ac proximum. Ne deficiam,

Fulcite

Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.

VERE, Domina, flacceſcũt tibi vires, quas non deterit labor, ſed amoris ardor. Nimium tibi pedes ſtringit *calceus caritatis*. Nimium te arctat vinculum dilectionis. Auguror fore aliquando, vt hoc nexu tam arcte Dilecto coniungaris, vt dum continuo magis in amato, quam amante habitas, per has amoris flãmas, hanc incendii in penitis viſceribus graſſantis acrimoniam, per hunc caritatis enſem, vinculũ illud, quo corpus animæ eſt colligatum debilitetur, incidatur, abſumatur, vt animam corpus diutius continere non valeat. Ita factum eſſe, cum vi amoris mor- *Deficiût vires B. V. amoris vehemẽtia.*

taliter viuere deſiit MARIA, proprio loco demonſtrauimus. Vtinam nunc liceret declarare eius erga vos caritatem: nam illam erga Deum, ſuperuacaneum eſt commemorare. Vellem equidem vobis nota eſſet. At, mihi credite, tanta eſt, ſi vos ſitis, qui eſſe debetis, & nomine præfertis, MARIÆ filii, vt nihil in humanis inueniam, cui eam comparem. Si accumulem matrum, quæ fuerũt, omniũ, tenerrimum adfectum erga paruulos: nutricum amorem erga infantulos: patrum pia viſcera erga filios: animalium flagrantiſſimum ardorem erga fœtum, nihil dixero: infinitis pene partibus amor MARIÆ, & caritas ergà fidos ſibi Sodales,

Caritas erga mortales: & Sodales potiſſimũ B.V.

Adfectus Matrum.

Nũtricum.

Patrum.

Pecudũ.

Sodales, quæ fingi poſſunt omnia ſuperat.

Itaque ad hanc confidenter, vt ad matris dilectiſſimæ inum, accurrite, ab eius miſericordiæ papillis, vt à nutrie fœcundiſſima lac petite: d tam amantis baiulæ vlnas rrepite: ad eius ardorem à eccati frigore, & glacie criminum prouolate. An-non nerito occinimus: *Quam pulhri ſunt greſſus tui, in calceanentis*, caritatis, *Filia Principis?* *Confugiendum ad Mariã.*

PORRO caritatis adfectũ uiſſe vnam inter præcipuas auſas, quæ Virginem Matrẽ mpulerint, vt Elizabetham alutaret, mihi nullum eſt dubium. Audio Theophylactũ, lum inquit: *Abiit Virgo ad Ezabeth, & gaudens de bono co-* *Cauſſa Viſitationũ.* *Luc. 1.* *Gaudiũ ob bonum cognatæ.*

gnatæ: quod eſt caritatis officium: gaudere cum gaudentibus: non audio, dum ſubdit: *& volens, vt prudentiſſima maiore certitudine certior reddi, num vera dixiſſet, qui apparuerat ei, vt ex hoc nec de ſuo dubitaret. Prudens enim cum eſſet, timebat, ne forte deciperetur: &, non, vt incredula, ſed vt diligens explorare volebat.* Allucinaris Theophylacte: ſciebat certiſſime Domina, illum, qui nuncium de cœlo attulerat, Angelum fuiſſe Gabrielem: non ignorabat, ſe, peracta legatione oratoris diuini, Filium Dei concepiſſe, quod & vterus demõſtrabat: ſentiebat alia, quæ prægnantem ſe eſſe teſtabantur. Quomodo ergo timeret, ne deciperetur, aut maiorem certitu-

ertitudinem quæreret? Audio Ambroſium, qui diſerte Ambr. in Luc. pronunciat: *Non quaſi incredula de oraculo: nec quaſi incerta de nuncio: nec quaſi duvitans de exemplo: ſed quaſi læta, pro voto, religioſa pro officio, feſtina præ gaudio ad montana perrexit.* Audio Bedam Venerabilem, dum ita Beda in Luc. diſſerit: *Intrat Virgo domum Zachariæ, non quaſi dubia de oraculo, quod acceperat, ſed vt gratulatura de dono quod conſeruam Elizabethã accepiſſe didicerat.* Quod etiam habet Simeon Metaphraſtes: *Feſtinauit Virgo*, inquit, *vt gratularetur Elizabethæ de nouo nuncio nouæ conceptionis.* Orat. de S. Ioan. Bapt. Congratulari autem iis quibus res è voto ceſſit, ſuadet caritas: contrarium inuidentia.

Cariatharbe 20. milliar. diſtat Ieroſolyma.

Caſ. Baro. in Appar. num. 58. 59.

Ioa. Bonif. in hiſt. Virg. lib. 1. cap. 1.

Audio denique recentiores omnes diuinorum oraculorum Interpretes vnius ore loquentes: cum ciuitas, quam Maria petebat, Cariatharbe, viginti duobus milliaribus ab vrbe Ieroſolyma diſtaret, erat Galilææ & Iudææ diuerſarũ regionum pars aliqua Diuæ Virgini peragranda. Itineris neque morata flexus eſt Deipara, neque ætatulam excuſauit, nec committere voluit, vt vel incitanda ad iter eſſe videretur. Magna caritatis eſt vis, quæ virginem à ſolitudine, receſſuque abſtrahit, & à quietiſſima conſideratione rerum diuinarum abducit: etſi nihil inquietum in Virgine, quæ vbique locorum ſui ſimilis permanebat. Amor celeres

leres pennas adhibuit: puellare corpus exercuit: ad inſuetum laborem perpulit: atque itineris moleſtias mitigauit. Idem amor Virginem incitabat ad gratulationis officium vltro præſtandum. *O quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis caritatis filia Principis!*

Imitanda in peregrinatione Deipara.

VTINAM, & nobis ad montana Chriſtianæ perfectionis contendentibus acclamaretur à bonis Geniis, *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis caritatis filii Principis.* Princeps per excellētiam eſt DEIPARA, quæ Principem Principum genuit: huius omnes filii ſumus, qui in Marianum Sodalitium allecti, eius ſingularem cultum ac venerationem profitemur. Sed ô quam

vereor, ne multorum greſſus, id eſt, pedes, non ſint pulchri in calceamentis caritatis, ſed fœdi in calceamentis vanitatis.

Vanitas in crinibus.

Eo enim ventum hoc tempore, vt vanitas non contenta ſede capitis, quod modo ſpecioſiſſimũ iudicatur, cum antiis & capronis cincinnatis à fronte in oculos, & labia ipſa; ab occipite in humeros & vltra, à temporibus vltra aures, licet longiſſimas & ſatis erectas, vt in Arcadia ſolent, dependentibus, Megæræ caput videri poteſt, quæ Furiarum fuit celeberrima; aut Meduſæ, cui angues, vt quibuſdam nunc crines, in os, humeros, dorſum defluebant; aut Leonis, cui omnis in fluitantibus

tantibus iubis eſt formoſitas. Nec ſpectari tantum velit in collaribus, tum ſtriatis, tum complanatis, tum in altum elatis, tum ad pectus & dorſualem ſpinam complicatis, &, mapparum inſtar, aut carbaſorum, pectus velātibus, reor, ne ad mēſam ex ore decidente ſaliua, aut pulte thorax inficiatur. Nec inſidere ſolum velit capitis tegumento, galeris, qui niſi tam lati ſint marginis, vt totum caput obumbrent, & fungum faciant ex homine, cenſentur ruſticani. Neque videri ſolum cupiat in thoracibus, ante, ac pone, imo, & manicis ſciſſis, fiſſiſque, & omni ex parte patentibus, vt induſiolum etiam videri poſſit, ſæpe tam candi-

Vanitas in collaribus.

Vanitas in pileis & galeris.

Vanitas in thoracibus.

Vanitas in caligis.

dum, quam eorum vultus fuliginoſi, qui funibula ſolent euertrere, albi Æthiopes. Neque verſari tantummodo velit in caligis, aut Hiſpano more follicantibus, aut Gallico tympani inſtar, ſe gyrantibus, aut Britannico, pendentibus, aut Belgico, tuburcinatis, aut Heluetico, diuerſicoloribus, aut ſueuico adſtrictis, & corporis membra omnia exprimentibus; dependentibus inferne ligulis purpureis, aut cæruleis, aut flauis; quibus, ſi totidem adnexæ eſſent nolæ, & tintinabula, vix opus eſſet aliis ad cõuocandam plebem campanis. Neque vagari tantum velit per tot nullius vſus, ſed ad meram oſtentationem inuentas, & vſurpari ſolitas

Vanitas in faſciis cruralibus, baltheis, cingulis.

faſcias

faſcias crurales, dentatas, cōplicatas, contortas: tum cingula vlnam integram lata: balthea ſerica, palliola nō ad tegendum corpus, ſed ad inuoluendum brachia comparata.

Vanitas in calceamentis. REPETO: Vanitas nō contenta ſede capitis, non tot aliis corporis partibus, non tam varia inanitatis meriſſimæ ſupellectile, ad pedes etiam dilapſa in calceamentis locum inuenit. Cerne mihi illum adoleſcentem, iſtum iuuenem, hunc virum, ſodales ſunt omnes: an etiam ordinis Eccleſiaſtici? nō opinor: nam nullum in iis ſignum apparet clericalis modeſtiæ, non tonſura, non habitus, non inceſſus. Cerne, dico, iſtos, bene

comatos, bene lobbatos, bene petaſatos, bene ſericatos, bene fimbriatos, bene ligulatos, bene laciniatos, ambulare per tabernas, volitare per plateas, curſitare per palæſtras, notabis lubricantem greſſum, & petulantem in calceis, tam inciſis & oculatis, vt vix pedem contegant: tam adſtrictis, vt pedem vix contineant: tam feneſtratis, vt pedum digituli conſpiciantur & emineant. Nec ſatis decori eſſent, niſi aut mendaci roſula ſuperne ex biſſo concinnata ornarentur: aut conſtringerentur auriculæ, quæ in calceis ligula ſerica tam propendente, vt greſſum impediat, tam longa, vt non ſit maior, quæ corpus cingit. O quam

quam fœdi ſunt greſſus veſtri in calceamentis vanitatis filii Principis!

QVAM putidum eſt, ac puerile ex iſtiuſmodi puparum ornamentis nomen venari! quam indecorum, hæc pedum, vt æſtimantur à vanis, decora conſectari! quam ocioſum in his infantium nugamentis horas non paucas fallere, & precioſiſſimum tempus prodigè dilapidare! De clericis non loquor, quos iſtis vanitatibus oblectari non exiſtimo equidem, cum audiuerint, vel legerint ſeuerum, ſed neceſſarium hoc quoque tempore in Germania, ſi alibi vſquam, Synodi Carthaginienſis quartæ decretum, hiſce verbis conceptum,

Pudenda calceorũ vanitas.

Syn. 4. Carthag. c. 45. ptum, cap. 45. *Clericus profeſſionem ſuam & habitu, & inceſſu probet: & ideo nec veſtibus, nec* CALCEAMENTIS *decorē quærat.* Quod obſeruauit, ſi quis alius, è Carthaginiēſis Eccleſiæ proximis Epiſcopis Aurelius Auguſtinus Antiſtes Hipponenſis, cuius vitam deſcribens Poſſidius: *Veſtes*, inquit,

Poſſ. vita S. Aug. c. 22. *eius, &* CALCEAMENTA, *& lectualia ex moderato, ac competenti habitu erant: nec nitida nimium, nec abiecta plurimum, quibus plerique vel iactare ſe inſolenter homines ſolent, vel abiicere: ex vtroque non quæ* IESV CHRISTI, *ſed quæ ſua ſunt, quærentes.* Prudenter, fortaſſe & acute,

Trid. c. 3. ac mordaciter conciliū Tridentinum in decreto de Reformatione: *Etſi habitus non facit*

cit Monachum, oportet tamen clericos veſtes proprio congruentes Ordini ſemper deferre: vt per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtatem intrinſecam oſtendant. Tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religioniſq; contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes veſtes etiam deferant publice laicales, pedes in diuerſis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus. Obſeruate, quod dicit de pedibus: cuius hic videtur eſſe ſenſus: duplici calceo quoſdam vti; militari, & clericali: militari in foro; clericali in templo: vel vbique bifariam calciari, clericaliter, & militariter: Sed de his non agimus, quos reueremur. Iudicem habebunt

DEVM,

DEVM, qui iudicio non parent humano.

Secularibus dedecoroſa vanitas calceorum.

DE iis loquimur, qui libertati ſuæ relicti, nullis ſunt adſtricti Eccleſiaſticæ ſeueritatis legibus. Horum etiam, ſi viri ſunt, & Mariani cultores nominis, imitatores modeſtiæ, dicimus fœdos eſſe greſſus in calceamentis vanitatis. Id vel profanis auctoribus cõuicero: apud quos prouerbio iactabatur: Ὑποδήματα σικυώνια: *Calcei Sicyonii*: de re pulchra quidem, ſed quæ virum parum deceat. Nam Sicyone non procul à Corintho molles & delicati pro mulieribus conficiebantur calcei. Quocirca deteſtabantur hoc calceamentorum genus, quicumque inter effœminatos

Calcei Sicyonii.

cenſeri

cenſeri non volebant, & in nobiliori ſexu numerari. Certe de Socrate agens Cicero, eius laudat conſtantiam ac virile pectus, nec vſurum fuiſſe dicit, quamuis oblata fuiſſent, Sicyoniis. Cum enim illi Philoſopho ſcriptam orationem diſertus Orator Lyſias attuliſſet, quam, ſi ei videretur, ediſceret, & ea, pro ſe in iudicio vteretur, non inuitus legit, & commode ſcriptam eſſe dixit. Sed, inquiebat, vt, ſi mihi CALCEOS SICYONIOS attuliſſes, non vterer, quamuis eſſent habiles, & apti ad pedem, quia non eſſent viriles: ſic illam orationem diſertam ſibi ac oratoriam videri, fortem & virilem non videri. Tantopere abhorrebat ab ornamento *Lib. 1 de Orat.*

namẽto minime virili, qualis eſt calceus delicatior. Magis abhorrere deberet Chriſtianus qui legem non ignoratà
Deut. 22. 5. DEO latam Deuteronomii 22. *Non induetur mulier veſte virili, nec vir vtetur veſte fœminea. Abominabilis eſt enim apud DEVM qui facit hæc.* Quam ad calceos etiam extendi debere exiſtimant vir grauiſſimus Ludouicus Sotto-Maior cõ-
Cant. 7. mentario in Cantica. Vbi addit, Mulieres pro tempore & loco, ac ſecundum indulgentiam poſſe decere mollia, & delicata, & precioſa calceamenta, non item viros. *Nihil enim turpius,* inquit, *quam ſi vir iſtiuſmodi calceamentis muliebribus vtatur.* Mimis, hiſtrionibus, & ſaltatriculis eius generis

neris calcei concedi poſſunt: nam & apud Athenæum lego, ſaltatores in conuiuiis vſos Sicyoniis: iuuenes viroſq; feriis deditos non decent. *Ath. lib. 4.*

QVOD ſi fœdi ſunt greſſus in calceamentis vanitatis, profecto pulchri eſſe nequeunt in calceamentis luxuriæ, ambitionis, inuidentiæ, quæ vſurpantur à pluribus. Cum tu vino madidus, & laſciuia æſtuans, ſub noctem eo te cõfers, quo clara luce ingredi puderet: cum ad platearum angulos cum ſodalibus te nequioribus volitas: cum ad obſidendam amicæ triueneficæ domum cum ludionum turba proficiſceris: cum è taberna vinaria te proripis, comitibus Baccho, Venere, Cupidine, *Calceamenta.* *Luxuria, Ambitionis, Inuidentia.*

ne,

ne, præcinentibus inferorum tympaniſtriis, citharam pulſante Beelzebubo, teſtudinem mouente Aſmodæo, chelym concutiente Cerbero, & per vrbē diſcurris, graſſandoque bonorum quietem diſturbas, ſi aures tibi eſſent, tam ad cœli, quam ad Orci concentum patulæ, audires, haud dubie, è ſuperum choro, cum deteſtatione tibi ingeminantes Genios: Quam fœdi ſunt greſſus tui in calceamentis laſciuiæ, fili Cacodæmonis.

Calceamenta ambitionis.

CVM malis artibus ad honorum culmen aſcendere niteris: cum beneficia Eccleſiaſtica, dignitates, ſacerdotia, prælaturas, infulas venatum vadis, trans alpes, aut cis, in curia,

curia, vel capitulo: cũ ad primos accubitus in cœnaculo, ad prima ſubſellia in concilio, ad primas cathedras in templo auſu temerario contendis, audires, niſi aurem ad ſalutaria occluderes. Quam fœdi ſunt greſſus tui in calceamentis ambitionis fili tenebrarum Principis!

CVM ad vindictam ſumendum de inimico, triſti fronte, audaci, minacique vultu, torua facie, micantibus oculis, citatiſſimo gradu properas; cum ad detrahendum proximo: murmurandum de ſuperiore: conuiciandum vicino: calumniandum fratrem vadis ad commilitones eiuſdem tecum furfuris. Cum celeri curſu non ad montana virtu- *Calceamenta inuidentia.*

tum aſcendere conaris, ſed in ſcelerum voraginem, ac malorum barathrum te præcipitas. Nam *veloces ſunt impiorum pedes ad effundendam ſanguinem*, vt eſt Pſalmo 13. & *Pedes impiorum ad malum currunt*, vt loquitur Salomon in Prouerbiis: perciperes dubio procul, niſi aurem, vt aſpis, obturares ad vocem *incantantis ſapienter*, feralem cantilenam: Quam fœdi ſunt greſſus tui in calceamentis nequitiæ, fili Satanæ. Sed ſpero neminem è Sodalibus Marianis reperiri, cui funeſtum illud carmen accini debeat: opto omnes eſſe tales, vt mereantur ſuauiſſimi concentus apprecationem illam, qua Dominam ſuam proficiſcentem proſequun-

Pſal. 13. Prou. 1.

tur.

tur. *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis* caritatis *filia Principis!*

AT cuius coloris dicemus fuiſſe primi diei calceaměta Virginis? Memini me legere inter alia ſponſæ cœleſtis decora: *caput tuum, vt Carmelus.* Quem licet pleriq; montem Phœniciæ excelſum, amœnitate vinearum, & fructuum omnium, teſte Theodoreto, copia nobiliſſimum interpretentur: cui ſimile dicatur caput ſponſæ, altius videlicet, ſpecioſius, & ornatius, quam cæterarum fœminarum: tamen non diſplicet coniectura Rabbi Abeneſræ, qui opinatur *Karmel* accipi in eo elogio pro colore coccino. Quo pacto, ſecundo Paralipomenon libro,

Color puniceus.

Cant. 7,5

Carmelus.

2. Paral. 2.7.

libro, capite ſecundo vbi nos legimus, *Mitte mihi virum eruditum, qui nouerit operari in coccino:* in Hebræo eſt *Karmel.* Quo ſignificetur, caput ſponſæ fuiſſe ſimile coccino, propter roſeos, hoc eſt, auri more, ruffos, ſeu flauos capillos. Verum, ſenſu magis arcano, caput ſponſæ Virginis, recte dixeris eſſe caritatem, quę caput eſt, ac princeps virtutum reliquarum. Hæc *Karmel* merito denominatur; id eſt, punicea, vel coccinea, quia tota ardens ac rutilans. Ex quo cauſam deſumo accommodatiſſimam, cur DOMINA noſtra in peregrinatione huiuſce coloris calceos vſurpauit.

Karmel. Coccinus.

MOREM priſcis fuiſſe inuenio,

Præliantes in puniceis.

uenio, vt prælium inituri amicirentur puniceis: ſaga erant punicea, paludamentum puniceum, quodlibet aliud corporis tegmen puniceum. Sic Xenophon lib. 6. Pædiæ, ſcribit Cyri vniuerſum exercitum ære fulguraſſe, puniceoque floruiſſe ornatu. Abdaratum etiam Ducem, inter arma, ac ornamenta, purpurea tunica ad pedes vſq; protenſa indutum lego. Et, ne deſint exempla è ſacris noſtris petita: apud Prophetam Nahum cap. ſecundo: *Viri exercitus* Chaldæorum, id eſt, milites dicuntur fuiſſe *in coccineis*, hoc eſt, chlamydibus coccineis veſtiti. Quod Tigurina verſio reddit: *Viri militares purpurati.* Placuit id etiam Nah. 2. 3.

M Roma-

Romanis, quorum milites tunica ruſſa, ſiue coccinea induebantur, dicti ideo ruſſati, vt ex Plutarcho, ac Iſidoro docet Iuſtus Lipſius. Similem tunicam, vt ſignum prælii, exponebant in prætorio, conflicturi cum hoſte. Quod Græcos quoque vſurpare ex Homero & Plutarcho diſcimus. Vt autem plane rubri eſſent, galeis ſuis criſtas apponebant puniceas.

Purpurei criſtis iuuenes.

Canebat ille. Idem Hiſpanos factitaſſe author eſt Diodorus ſcribens: circum capita galeas æreas illos ponere puniceis ornatas criſtis. Id Polonis, Moſcis, Turcis, Saracenis, quos fere paludamento coccineo prodire videmus, hodie-

Plut. in Fabio ac Bruto. I. Lip. l. 4. de Mil. Ro. c. 12. Hom. Iliad. θ. de Agamemnone. Purpuream endo manu valida tollens ſibi veſtē. Plut. de pugna Antiochi cum Cleomene. Quieſcere iuſſit donec à rege ſublata eſſet punicea veſtis ſuper Sariſſam extenſa. Diodo. libr. 6. Æn 9. Criſtaq; tegit galea aurea rubra.

hodieque in vſu eſſe animaduertimus. Fortaſſe olim non veſtis tantum, ſed & ocreæ, ac calcei erant coccinei, vt nũc Eccleſiæ Romanæ Cardinalium, à capite ad calcem, corpus.

QVÆ cauſſa, cur milites veſtirentur coccineis? opinor hanc eſſe, vt ſanguis, ſi quis ex impreſſo vulnere eſſet expreſſus abſorberētur à cocco: tum illi ſine pauore confidentius dimicarent. Iam ſuſpicor vos dictionem meam cogitatione veſtra præcurrere & intelligere quid efficere velim. Peregrinationem ſuſcipiebat Virgo-Mater arduam ac periculoſam. Eundum illi erat per ſentes ac dumeta: verendum erat, ne ſe in ſpinas, & *Milites veſtiti Coccineis. Quare? Mart. Roa. lib. 1. ſingul. c. 2. Cor. à lapide. Nahum 2.*

rhamnos indueret: ne conci-
deret in itinere, ne acuta ſaxa
ſanguinem elicerent, ſicque
tenellam à propoſito reuoca-
rent. Itaque calceos induit
caritatis puniceos, quæ ſan-
guinem ebibant, ne vſquam
appareat, vt licet ſaucia, tan-
quam nihil paſſa, propoſiti te-
nax, procurrat. *Quam pulchri
ſunt greſſus tui in calceamentis*
caritatis *filia Principis!*

Purpurea tunica in laboribus aſumenda.

Idem, vtinam, vobis per-
ſuadeam, Sodales, ſi quando
vel ſalutis veſtræ cauſa; vel ad
proximorum vtilitatem diſ-
currendum erit: ſi per mole-
ſtiarum ſenticeta, & calami-
tatum dumos eundum: ſi per
ignem, & aquam ad ſaluan-
dam animam ambulandum.
Nimirum, vt non ſolum coc-

cineos

cineos caritatis calceos, Virginis exemplo, ſed etiam puniceam dilectionis diuinæ tunicam ſuperinducatis. Sic fiet, vt ſi vſque ad ſudorem & ſanguinẽ laboraueritis; quod tamen raro in animæ cauſa contingit; hæc ruſſata chlamys ſanguinis rubricam exſorbeat: & vos pauore omni, ac timore depulſo confidentius dimicetis.

NEC quis me reprehendat, quod caritatis calceos purpureos faciam: eſt is natiuus caritatis color. Siue quia caritas, virtus eſt nobiliſſima, ac regia: conſtat autem coccum, ſeu purpuram, nobilium eſſe, ac regum proprium eſſe indumentum. Siue, quia coccineus color, vel purpureus

Caritatis color purpureus.

Caritas virtus regia.

Ignea. ad ignem accedat, igneæque virtutis ſit index. Quod caritati maxime conuenit, quæ ignis eſt ardens, & vrens. Vnde & amor profanus ignis vocatur. Purpureum autem cũ dicis, purum, vrentem, puta ignẽ, dicere videris. Quocirca & ignis à Poetis vocatur purpureus, ac purpura ignea. Et quoniam maiorem caritatem nemo habet, quã, vt animam ſuam det; ideo Martyres, coccinei milites Chriſti vocantur, tum quia caritate, tum quia ſanguine purpurantur ſuo. Imo coccinei ſunt fideles omnes caritate flagrantes: ſecundum illud, quod de ſponſa ſcribitur

Cantic. 4. 3. Canticorum 4. *Sicut vitta coccinea labia tua:* ſcilicet, *vt ſermo*

ſemper

ſemper caritate ardeat: paſſione Agni & ſponſi rubeat: qui ſemper debet eſſe in corde, ſemper in ore, candidus, & rubicundus, dulcis IESVS. S. Bern. de Paſſ. Domini. cap. 31.

At nimium fortaſſe detinemur in primæ noctis hoſpitio, ad quod cum DOMINA peregrinante diuertimus. Quieuit, ſurrexit, ad iter ſe accingit: comitemur: vel pręcurramus: peruenimus ad metam: ſubſiſtamus: expectemus Dominam: en venit comitata millibus millium: acclamemus: *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis filia Principis!* Sed quibus eſt vſa calceis die hoc altero? Solent enim Reginæ, ac Principum filiæ, cum veſte, cotidie pedum ornamenta mutare. Lu- Calceamenta Humilitatis. 2. Cantatur.

bet huius diei calceamenta Sandalia. indig.tare *Sandalia Humilitatis.* Hanc enim alteram cauſam fuiſſe peregrinationis, ac Viſitationis Marianæ in confeſſo eſt. Expreſſit illam clariſſime Venerabilis Presbyter, Beda, verbis iſtis: *Intrat Virgo domum Zachariæ, non, vt verbum Angeli, mulieris atteſtatione probaret: ſed, vt mulieri prouectæ ætatis Virgo iuuencula miniſteriũ ſedula impenderet.* Quod fuit humilitatis æque, ac caritatis. Conſonat D. Antoninus: qui, *Virgo*, inquit, *cum Eliſabetha tribus menſibus ſtetit, vt in partu tunc futuro ei ſeruiret. Et quis vnquam audiuit talia, vt Regina grauida pergat ad ſeruam ſuam ad miniſtrandum ei in partu?* Similia habent alii Interpretes.

Itaque

Itaque non male dicimus Reginam noſtram ſecundo itineris die adornaſſe pedes *Sandaliis Humilitatis.*

QVÆ vſque adeo in MARIA DEO placuit, vt de hoc calceamentorum genere dici poſſit, quod eſt Iudith 16. *Sandalia eius rapuerunt oculos eius.* Mirum ſane. Lectiſſima matrona, filia Merari Iudith, exuerat ſe veſtimento viduitatis, lauerat corpus ſuum, vnxerat ſe myro optimo, induerat ſe veſtimento lætitiæ in exultatione filiorum Iſrael venuſtarat faciem ſuam ceruſſa, ac ſtibio, colligauerat cincinnos ſuos mitra, aſſumpſerat dextrariola, & lilia, & inaures, & annulos, acceperat ſtolam nouam, materia ar-

Humilitas Maria Deo gratiſſima.

Iudith 16. 11.

tificioq; elegantiſſimam, denique omnibus ſe viſendam præbebat ornamentis muliebribus ad decipiendum Holophernē: & tamē ſignate de calceamentis dicitur: *Sandalia rapuere oculos eius*. Vncta erat Iudith, fucata, & calamiſtrata, omnique mundo muliebri circumdata: non tamen Holophernem ceperunt ac ſubegerunt magis, coma, ſtola, chlamys, fucus, quam calcei. *Sandalia rapuerunt oculos eius*. Fuerunt in Virgine Matre virtutum omnium decora, Prophetarum ſapientià, Apoſtolorum zelus, Martyrum caritas, Confeſſorum temperantia, Doctorum ſcientia, Eremitarum abſtinentia, Virginum puritas. Sed quid pro-

lecta.

lectauit Deum? calceamenta Humilitatis: *Sandalia rapuerunt oculos eius*. Adeo, vt non dubitauerit adfirmare Bernardus; Mariam Virginitate placuiſſe, humilitate concepiſſe. Tunc enim DEVS primum humanitatem induit, cum Virgo humilitatis illa verba pronunciauit: *Ecce ancilla*. *Serm. ſuper Miſſus.*

AN iſtud fortaſſe indicauit Patrona noſtra hoc ipſo die, dum in hymno illo ſuo ſuper omnes poëtarum Odas ſuauiſſimo, Deum reſpexiſſe, vt ſolemus res pulcherrimas, *Humilitatem ancillæ ſuæ* profitetur? Quamuis enim ibi, nomine *Humilitatis*; quia in Græco eſt ταπείνωσις, non autem ταπεινοφροσύνη, abiectionem, vilitatem, exiguitatemque ſignificatam *Reſpexit Humilitatem.* ταπεί-νωσις. ταπεί-νοφρο-σύνη.

Caietan. *Euthym.* *Ianſen.* *Iſidor.* *Clarius.* *Barradius.*

catam velint aliqui ac ſi dixiſſet Virgo: DEVM magnificat anima mea, atq; exultat, quia meam humilitatem, hoc eſt, abiectionem, reſpexit, dum miſericordiæ pleniſſimos in me oculos coniecit. Tamen iis magis aſſentior, qui vtrūq; eodem vocabulo optime indicari contendunt. Significat enim illa ipſa vox virtutem humilitatis interdum. Sic enim Matthæi 11. Chriſtus ſe vocat ταπεινὸν ἐν καρδίᾳ. Et in prima Petri quinto cap. ac Iacobi 4. humiles dicuntur ταπεινοί. Quocirca crediderim ſingulari ſpiritus diuini afflatu Virginem & vilitatis ſuæ mentionem feciſſe, & facto humilitatem exercuiſſe, & verbo non obſcure vtramque indicaſſe.

Matth. 11. *1. Pet. 5.* *Iacob. 4.*

CETE-

CETERVM, Humilitatem eſſe quoddam calceamentorum genus, ſeu potius cothurnos, quibus pedes muniuntur, ac ornantur, intelligi poteſt ex illo pſalmi 107. *In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ amici facti ſunt.* Promittit enim ibi DEVS ſe profecturum in Idumæam, id eſt, gentilitatem calceamentum: hoc eſt, Humilitatis, & abiectionis totius exemplar, ac Incarnationis, humillimæque conuerſationis ſuæ myſterium. Hac autem tanta Humilitate intellecta, Gentilitas non amplius mancipii, ſed amici inſtar habebitur. Hoc enim toties optarant, poſterorum nomine, qui inter Gentes DEO ca-

Humilitas calceamentum.

Cothurnos.

Pſal. 107
Pſal. 106

rie-

rierant: *Exurge* DEVS in *præcepto, quod mandaſti.* Nimirum exhibe humilitatem illam, quam nobis præcipis, *& Synagoga populorum circumdabit te.*

Calceamentum. Incarnatio. Sic Patrum plerique calceamentum exponunt Lucæ 3. & Matthæi 3. in illa Ioannis laudatoris, & Baptizatoris Christi proteſtatione: *Non* *Ambroſ. lib de inſtitut. Virg. c. 14.* *ſum dignus ſoluere corrigiam calceamenti eius*: hoc eſt, ſummā filii DEI in Incarnatione humilitatem non ſum dignus anguſtiis comprehendere mentis humanæ: atque inopis vilitate ſermonis abſoluere. Vnde & Iſaias dixit: *Generationem eius, quis enarrabit?* *Iſaias c. 53.8.* Declarat autem perbelle Alanus analogiam Incarnationis, & calceamenti. Calceamentum,

tum, inquit, ſolet fieri de pelle mortui animalis: nec tota pellis cedit in calceamentum hominis, ſed potius pars pellis. Humana autem natura mortificata erat per pœnas & culpam. Hanc pellem humanæ naturæ circumſtantem habuit: ſed non totam, quia ita adſumpſit pœnam, quod non culpam. Sic ergo quaſi calceamentū applicuit, quādo humanam naturam adſumpſit.

AT *Sandalia Humilitatis* Virgini haud conueniebant, immurmurat aliquis. Quid cœlorum Reginæ, ac Imperatrici cum vilitatis calceamēto? Falleris. regale eſt, virtute Humilitatis, quippe altiſſima, vt cothurnis, ornari. Eo enim *Humilitas exaltat.*

enim ipſo, quo quis humilis, celſus eſt, ac ſublimis: quo ſuperbus, infimus, & abiectus. Quare, quod Chriſtus, humilitatis omnis exẽplar ac idea

Matth. 23. dixit: *Qui ſe humiliat, exaltabitur*, Matth. 23. non ſolum accipio, poſtquam ſe humiliauerit: ſed ipſo Humilitatis officio actu-ue ſupremam quãdam altitudinem, ac dignitatis gradum: ipſo vero ſuperbiæ, ac arrogantiæ effectu ſummam abiectionem ac vilitatem obtinebit. Fortaſſe ob hanc cauſam, dum ſponſam humilitatis calceamentis ornatam deprædicat, vocat illam, *filiam Principis*: quaſi his ipſis ſuper omnem celſitudinem euecta ſit, & Principi Deo facta proxima.

PRO

PROFECTO, videtur hoc innuere Humilitatis amantiſſimus Auguſtinus, qui lib. 14. de ciuitate Dei cap. 13. *Eſt*, inquit, *aliquid Humilitatis miro modo, quod ſurſum faciat cor, & eſt aliquid elationis, quod deorſum faciat cor. Hoc quidem quaſi contrarium videtur, vt elatio ſit deorſum, & Humilitas ſurſum. Sed pia Humilitas facit ſubditum ſuperiori. Nihil eſt autem ſuperius* DEO. *Elatio autem, quæ in vitio eſt, eo ipſo quod reſpuit ſubiectionem, cadit ab illo, quo nihil eſt ſuperius, & fit quod ſcriptum eſt in pſalmo:* Deiecisti eos dum eleuarentur. *Non enim ait*, dum eleuati fuiſſent: *vt prius extollerentur, & poſtea deiicerentur: ſed*, dum extollerentur, tum deiecti ſunt. *Ipſum quippe extolli, iam deiici eſt.* PRÆ-

Humilitas ſurſum eleuat cor. *Aug. lib. 14. de Ciuit. cap. 13.*

Pſal. 72.

Humiles ponuntur in ſublimi. Lib. 6. moral. cap. 68.

PRÆCLARA ratiocinatio eſt Magni Patris: cui non cedit illa Magni Pontificis illuſtrantis verba Iobi: *Qui ponit Humiles in ſublimi.* In ſublimi, ait, Gregorius, Humiles ponuntur, quia cum ſe ex humilitate ſubſternunt, altæ mentis iudicio cuncta temporalia tranſcendunt. Et cum ſe indignos in omnibus æſtimant, rectæ cogitationis examine huius mundi gloriam tranſcendentes calcant. *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis* Humilitatis *filia Principis!*

Superbia mortalium.

I nunc, qui Virginis patrocinio gaudes, & honori tibi debito detractum opinare, ſi humilibus, id eſt, vilioribus te iungas: ſi pauperibus, id eſt, Dei de proximo amicis, ac filiis

liis inſeruias. Si Lazari plagas cum Beatiſſima Catharina Senenſi oſculere; ſi leproſum aliquem cũ pientiſſimo Columbino, quod ſodalium eſt officium, quando occaſio ſeſe offert, in humerum tollas: ſi vt delicati animi faſtidium exuas, manantem ex vlceribus ſaniem elephantiaci cum Franciſco Xauerio exſugas: ſi, quod leuius, ægris in noſocomio adſiſtas, & lecto adfixum conſolere: ſi pedes peregrino abluas; quod non pudet facere, in orbis theatro, purpuratos Patres, Eccleſiæ Principes: nõ ſummum Pontificem: ſi viſites in carcere te minorem, & adflictum, cum videas matrem tuam, Matrem Dei, Reginam Angelorum, Imperatricem

S. Catharina Senenſis

S. Io. Columbinus.

S. Xauier

ratricem vniuerſitatis ſubmittere ſe, ac viſitare famulam, & ſeruire ſe multis partibus inferiori.

Nardus ſymbolũ Humilitatis.

QVÆ Humilitas in Virgine Deo tantopere arriſit, vt ipſa de ſe teſtari potuerit: *Dum eſſet Rex in accubitu ſuo* Nardus *mea dedit odorem ſuauitatis*: hoc eſt, vt Rupertus Abbas interpretatur: Humilitas mea, quã Dominus de altiſſimis reſpexit, per *Nardum*, fruticem humilem, radice breuicula, ſubamara, odorata ſignificata, tã fragrantis fuit odoris, vt ad ipſum Deum in accubitu ſuo regali conſiſtentem peruenire potuerit. Quid autem eſt accubitus Regis, niſi cor, vel ſinus Patris? Ibi conſiſtens filius, odore delectatus ſubmiſſio-

Nardus frutex humilis.

miſſionis meæ, in vterum meum deſcẽdit. In quo dum eſſet hac humili excitus Viſitatione, iterum ſe prodidit. O MARIA! *quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis* Humilitatis *filia Principis!* An idcirco fortaſſe reſpexit Humilitatem tuam ſponſus, quia pulchra ad ſe adſpectum rapiunt? & dicere potuiſti: *Sandalia mea rapuerunt oculos eius?*

SED nouis induta calceis ad iter ſe accingit DOMINA die tertio. Præcedamus. Iam Cariatharbem attigimus. Siſtamus in limine domus Elizabethę, & aduenientem Patronam conſalutemus feſtiuo carmine: *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis*

Calceus Religionis.

3. Cantatur.

mentis filia Principis. At quibus calceamentis? Vocabimus illa *Religionis*, quæ virtus cultũ Deo debitum tribuit, & animum ad omnem pietatis exercitationẽ reddit idoneum.

Religio qualis virtus. Porro Religionem quoque, ac Dei cultum ſibi Deiparam in hac ipſa officioſa profectione propoſuiſſe, nullum eſt mihi dubium. Quamobrem laudes à Ioannis matre delatas non agnouit: ſed prima earum auditione (vt commẽtatur vir pius) ſui immemor ad ſolum bonorum omnium auctorem, ac fontem reſpexit: in cuius laudes tota prorupit, Hymnumque illum cœlo, terræque gratiſſimum, qui, quicquid ad Religionem ſpectat, in ſe continet,

Ioa. Bonifac. in Hiſt. Virgin lib 1. cap. 11.

net, & quo idcirco toties ad colēdum Deum vtitur Chriſtiana religio, ſuauiſſime eſt modulata. Religione igitur non minus, quam Humilitate, & caritate calciata profeſſionem ſuſcepit Deipara.

MATERIAM, coloremq; horum calceorum indicauit Propheta, aut potius DEVS apud Ezechielem: vbi cum varia ſponſæ ornamenta numeraſſet, pedum non immemor; *Calceaui*, inquit, *te Ianthino*. Scilicet calceo Ianthini, ſiue hyacinthini, vt vertunt 70. id eſt, violacei (ἴα enim Græcis eſt viola) & cœleſtis coloris. Calcabat quidem terram, cum proficiſceretur Deipara, ſed in cœlo eius erat conuerſatio: in terra corpore: in cœlo ani-

Calceus Ianthinus Hyacinthinus. Ezech. 16.10.

Officia Religionis B. V. in itinere.

lo anima: ibi mentem cum eo, quem ardentiſſime amabat, ſenſusque coniunxerat: ambulando meditabatur diuina: voluebat animo cœleſtia: contemplabatur æterna: laudes DEO decantabat, in ara cordis ſummo rerum Auctori ſacrificium offerebat: voluntatem, vt holocauſtum, igne ardentiſſimi amoris eidem conſecrabat: intellectũ in obſequium fidei immolabat: extra ſe rapta, Deo magis, quam ſibi inhærebat: ſicque iter arduum, & flexuoſum emetiebatur: *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis* Ianthinis Religionis *filia Principis!*

Affectibus tanquam pedibus mouebatur. P. V.

PEDIBVS nō magis, quam effectibus ibat Patrona noſtra cum feſtinatione *in montans.*

tana. Quo enim, inquit Ambroſius, *iam DEO plena, niſi ad ſuperiora cum feſtinatione contenderet? Typicum exemplum*, ait Beda, *Virgo tribuit, quod omnis anima, quæ Verbum Dei mente conceperit, virtutum ſtatim celſa cacumina greſſu conſcendat amoris.* Videor videre Virginem, citato gradu, anhelo pectore, oculis in DEVM coniectis, dulciter inter ſuſpiria cantillantem, dum valles deſerit, monteſque conſcendit: *Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima ad Te DEVS. Quando veniam, & apparebo?* Videor inter currendum audire cõcinentem: *Perfecit pedes meos, tanquam cervorum, & ſuper excelſa ſtatuens me*: id eſt, vt exponit Auguſti- *Ad mõtana.* *Pſal. 17.*

nus: Deus perfecit amorem meum ad tranſcendenda ſpinas, & vmbroſa implicamenta huius ſeculi: & ſuper cœleſtem habitationem fixit intentionem meam. O DOMINA! *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis* Religionis *filia Principis*!

Calceati Sodales. O SODALES! Seruuli Mariæ; imitemur Dominam. Simus imprimis, eius exemplo, *Calceati*, nō tam pedibus corporis carnalibus: (amo enim, ac veneror religioſos illos, qui ſui affligendi cauſa, ſeueritate in Chriſtianis commendata, incedunt diſcalceati) quā pedibus mentis ſpiritualibus, hoc eſt, affectibus. *Calceus* Symbolum eſt, Primo, libertatis, & dominii: ſerui enim,

Calceus ſymbolice ſignificat. 1. Libertatem.

ri & captiui incedebant nudis pedibus. An hanc fortaſſe ob cauſſam proficiſcentibus ex Ægypto Hebræis imperauit DEVS? *Renes veſtros accingetis, & calceamenta habebitis in pedibus*, Exod. 12. Non ſeruiamus amplius carni & ſanguini: dominemur ſuperbiæ, inuidiæ, auaritiæ, libidini: ſciamus nos in libertatem aſſertos eſſe filiorum Dei: non iterum iugo ſeruitutis diabolicæ nos ſubdamus. Calceati ſumus. Itaque, fratres, *non ſumus ancillæ filii, ſed liberæ: qua libertate Chriſtus nos liberauit.* *Exod. 12. 11.* *Gal. 4. 31*

Deinde, ſignum eſt vſucapionis ac poſſeſſionis *Calceus*: diſcalceatio ex aduerſo ceſſionis iuris ſibi debiti. Quod conſtat ex Deuteronomii 25. *2. Vſucapionem ac poſſeſſionem.* *Deuter. 25. 7.*

 & Ruth.

Ruth.4.7. & Ruth. 4. Vnde Dauid Idumæam ſubiugaturuus, eiusq; Feuardent. ib. initurus poſſeſſionem, aiebat: Pſ.59.10 *In Idumæam extendam calceamentum meum*. Idem autem in Abſolonica ſeditione exiit è Ieruſalem, & montem oliuarum conſcendit nudis pedibus, quaſi cedens, regnumq; relinquens licèt coactus. Extendamus calceamentum noſtrum in omnes ſenſus ac facultates noſtras: iis dominemur, eas ſubiugemus, eas in poteſtatem redigamus: nullius vſucapione, aut violentia earum poſſeſſionem à nobis extorqueri patiamur: ſic calceati incedemus.

3. Lætitiam. *Præterea*: index eſt Lætitiæ *Calceus*, ſeu calceamenta habere in pedibus. 4. Honorem. Honoris item

item. Ita ſine his incedere ſignum olim erat mœſtitiæ, vel captiuitatis. Quocirca, vt Ezechiel pro vxore mortua nulla ederet ſigna triſtitiæ, inter alia illi manditur: *Corona tua circumligata ſit tibi: & calceamenta tua erunt in pedibus tuis.* *Cap. 24. 17.* Sponſæ vero, apud eundem, DEVS, vt honorem haberet, tanquam Auguſtæ, inquit: *Calceaui te hyacintho.* *Cap. 16. 10.* Ac indulgens pater, prodigo filio, in gratiam recepto, imperat dari calceamenta in pedibus, Luc. 15. *Luc. 15. 22.* E contrario, Iſaias, in ſignum captiuitatis populi, ambulauit nudus, & diſcalceatus. *Iſa. 20. 2.* Vis gaudere in Domino ſemper? habeas calceamenta in pedibus tuis; conſtringe affectus freno conti-

 nentiæ:

nentię: cupiditates erumpentes contine: deſideria carnis, mortificationis habenis moderare: ſic nulla te captiuum ducet animæ immoderata paſſio.

5. *Signũ conſtantia.- Confidentia.*

Adhæc: in militia, *Calceus* ſignum eſt conſtantiæ, confidentiæ, animi intrepidi. *Militia eſt vita hominis ſuper terram.* Dum in hac agis, habeas calceamenta in pedibus tuis. Sis conſtans: locum tuum nõ deſere, ne coronam tuam accipiat alter. Vſurpa illud, quo mundus vincitur, & omnia obtinentur: CONSTANTIA ac LABORE. Qui perſeuerauerit vſque ad finem, hic ſaluus erit. Interim confidenter age: fidens DEO: tibi tuiſque viribus nihil tribuens. Nec

hoſtem

oſtem metuas; quem animo ntrepido inuade: inuadentem metuit, fugientem inuaſit.

SED, ſi vis, vt & tibi occinatur: *Quam pulchri ſunt greſſus ui in calceamentis filii Principis.* non induas, cum vir ſis, muliebria: non cernantur in pedibus tuis, calcei Sicyonii, qui ſunt effœminatorum: non Sandalia elaborata, incia, roſulis & purpureis ligulis vinculata. Quod vel in fœminis reprehendit Pædagogus Chriſtianus: qui monet: *In calceamentis quoque ſuperbas, arrogantesque fœminas magnam oſtendere mollitiem.* Et pronunciat: illa eſſe turpia Sandalia, in quibus ſunt aurea veluti donaria. Qualia erant, quos

Chriſtiano molli ties in calceis dedecoroſa.

Calcei Sicyonii.

Clemens Alex. lib. 2. Pædag. ca. 11.

Hieron. ad Salvinam. *auratos ſoccos* vocat D. Hieronymus. Melius eſt nudis pedibus, quam ſic calceatum incedere.

Eccleſiaſticos non decet ornatus in calceis. NOLI iis ornatus, aut potius deſœdatus, templum, maxime ſi Eccleſiaſticus ſis, ingredi, noli ad orationem accedere: noli ſic DEO appropinquare. Audies enim, quod Exod. 3. 5 Moſes: *Ne appropies huc: ſolue calceamentum de pedibus tuis: locus enim, in quo ſtas, terra ſancta eſt*. Exod. 3. Non probo quidem quod voluerunt olim Diſcalceati hæretici. Aug. hær. 68. Phil. de hær. *Diſcalceati* (Hæretici quidam ſic dicti Auctore Philaſtrio & Auguſtino catalogum Hæreticorum texentibus) debere Chriſtianos vbique ſine calceis incedere: tum quia hoc Deus præcepiſſet Moſi, &

Iſaiæ

Iſaiæ, qui triennio diſcalceatus ambulauit: tum quia Christus & Diſcipuli illius ſine calceis ambulauerint. Verũ, hoc falſum eſſe reor: cum Dominus Marci 6. velit Apoſtolos Sandaliis calceatos prodire. Et actuum 12. Petro quem è carcere educturus erat Angelus, præcipit: ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Quod Latinus vertit: *Calcea te caligas tuas*. Sed reuera, vel erant communes calcei, quę etiam ὑποδήματα dicuntur: vel ſocci, quibus inferiores tantum plantæ ab itinerum offenſionibus defendebantur. Nec Moſis aut Iſaiæ exemplum Chriſtianis præiudicat.

Iſa. 20. 2.3.

Mar. 6. 9.

Act. 12. 8.

S. Aug. Lib. 2. de conſenſu Euang. cap. 29. 30.

TAMEN, ſi de calceis ſuperbiæ, ac vanitatis, quales antea

Diſcalceati omnes Chriſtiani.

antea deſcripſimus, loquamur, plane neceſſarium eſt, vt ſine iis, omnes quidem qui Christiana profeſſione cenſentur: ſed ii potiſſimum qui diuino cultui ſunt deſtinati, incedant. Hæc diſcalceatio ſignum eſt, quod vanitati ac pompis renunciemus: quod vitæ huius curas, ac ſuperfluas ſolicitudines deponere ſimus parati: quod cum reuerentia, ac demiſſione, ſummaque attentione ad diuina accedere meditemur. Ob has enim cauſas, ſimilesque dictum fuit Moſi: *Solue calceamentum pedum tuorum: locus enim in quo ſtas, terra ſancta eſt.* Actuum 7. An hinc fortaſſe emanauit, vt nefas fuerit primis Hebræis loca ſancta cum calceis

Theodor. Exod. Quæſt. 7. Diodor. in catena. Pererius. Marius. Cornelius in Exod.

Ioa. Lorin.

Act. 7. 33.

calceis ingredi, vt quidam ſcribunt, qui hodieque mos à Saracenis, ſeu Turcis, Lyrano teſte, & Abulenſe, ac R. Moſe Gerundenſe, & peregrinis è Palæſtina redeuntibus.

His ergo exuti calceis, induamur aureis caritatis: Sandaliis Humilitatis: Ianthinis, ac hyacinthinis Religionis. Caritas Dei ac proximi ad omnem profectionem noſtrã nos incitet, non vanitas, luxuria, ambitio, comitetur vbiq; nos Humilitas. Mentem ad diuina eleuet Religio. Hyacinthus, inquit Hieronymus, *aerei, & nouvis coloris eſt*, vt ſponſa hyacintho calceata *rapiatur in occurſum Domini, & ad cæleſtia feſtinet*. Item, vt intelligat ſe à

Triplex calceus Chriſtiani. Caritatis, Humilitatis, Religionis.

Hier. in Ezech. Greg. lib. 30. Moral. cap. 10.

Deo in cœlis protegi: ſicque perfectius, ac confidentius ambulet. Adde, vt dum in terris peregrinatur à Domino ſorte ſua ſit contenta, quod monet *Calceus Ianthinus*.

Alciatus. Plin. libr. 21. cap. 11

Quiſquis ſorte ſua contentus, Ianthina geſtat.

Cantat Poeta. Denique vt regio ſit animo, & excelſo, qui in cœlis fixus terrena omnia peſſundat, ac proterit. Hoc indicat *Calceus hyacinthinus.* Hyacinthus enim Regis geſtat nomen & inſigne. Quod non ignorabat ruſticellus ille ænigmatiſta, qui Sodali proponebat.

Pauſanias lib. 1. Ouid. Meta. 13

Virg. Ecl. 3.

Dic quibus in terris inſcripti nomina regum
Naſcantur flores.

id eſt; dic, vbi naſcantur hyacinthi

cinthi: in quibus A, I. initiales literæ Aiacis cernuntur. Hinc regius color hyacinthinus, æque ac purpura & coccus. Quocirca illo, vt & hoc vtuntur Cardinales, qui ſunt Regnum Sacerdotale, & Sacerdotium regale Chriſti.

HVNC Spiritum regium decere maxime illos, qui pauperes ſunt ſpiritu: ne quis cõtraria hæc duo exiſtimet, admonet idem *Calceus hyacinthinus*. Calceus enim in arcana aſceticorum Sapientia Paupertatem denotat: quæ pedes animæ: id eſt, affectus protegit, ne in res temporales impingant, & ſcopulis diuitiarum lædantur. Paupertas namque, licet exterius ſentiatur, præcipue tamen in affe-

Calceus Paupertatis Index.

In ob. Aluarez Par. Tom. 1. de Spirit. perf. lib. 1. cap. 26.

ctu eſt, qui res viles, & valde ad vitã neceſſarias admittit: curioſas vero, aut minime neceſſarias omnino reiicit, atque contemnit. Hic calceus ex hyacintho confectus eſt, quoniam Hyacinthus, vt inquit Hieronymus, cœli habet ſimilitudinem. Cœleſtia autem deſideria ſunt, quæ amorem tollunt terrenorum: Nec poteſt quis res diuinas ardenter amare, & pecuniæ ac ſupellectili, aut rebus aliis viliſſimis inhærere.

In Hyacintho cœli facies.

Hier. Ezech. 1.

Hyacinthus etiam (vt auctor eſt Hugo Victorinus) mutat colorem cum facie cœli. Si clarũ eſt cœlum, lucet: ſi obſcurum, fit obſcurus. Sic verus pauper tempori ſeruit, & locis ſeſe accommodat. Vſurpat

Hyacinthus mutat colorem cum cælo.

Vict. lib. 3. de nat. hiſt. cap. 58.

pat illud Pauli: *Ego didici in quibus ſum, ſufficiens eſſe. Scio & humiliari, ſcio & abundare (vbique, & in omnibus inſtitutus ſum) & ſatiari & eſurire: & abundare, & penuriam pati.* Phil.4.12.

Hyacinthus triſtitiam pellit: ſuſpiciones amouet: neruos vegetat: ebrietatem fugat: & dulcem ſaporem tribuit. Haud ſecus, virtus Paupertatis mentem paucis contentam exhilarat: vanas ſuſpiciones de tenacitate diſtribuentis, ac imprudentia, & indiſcretione tollit: corpus confortat: ſobrietatem promouet: ac cibis inſulſis dulciſſimum ſaporem impertit. Itaque, vt recte monet, vir pius illud Ieremiæ aure cordis percipientes: *Prohibe pedem* *Varia vis Hyacinthi.* *Iere.14.*

tuum

tuum à nuditate: his calceis adfectuum noſtrorum pedes protegamus, ne rerum temporalium ſpinis læſi peccatorum ſanguinem fundant. Atque ita nobis quotidie peregrinatione peracta occinetur: *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis filia Principis!*

Calceus Caro, corpus.

ALIVD ſuggerit calceamétorum genus D. Ambroſius, qui libro de inſtitutione Virgin. ca. 14. *Specioſe*, inquit, *procedit anima, quæ corpore, velut calceamento, vtitur, vt quo velit, poſſit ſine impedimento vllo circumferre veſtigium.* In hoc calceamento ſpecioſe proceſſit MARIA, quæ ſine vlla commixtione corporeæ conſuetudinis auctorem ſalutis Virgo generauit. Alibi idem pluribus

ribus deducit: ac docet, quomodo corpore, ſeu carne tanquam calceamento, vti debeamus. *Quid ſibi vult quod ſponſus ait*, in calceamentis ſpecioſos eſſe ſponſæ greſſus? *Legimus dictum ad Moſem*, Solue calceamentum pedum tuorum. *Quo videtur admonitus ne corporalibus vinculis teneretur adſtrictus.* Ergo ſpecioſam ſignificat in Canticis animæ pulchritudinem, quæ carne, tanquam calceamento vtitur, & in ipſo impedimentum non patitur: ſed inceſſus decore præcellit. Calciat ſe ergo carnis anima Eccleſiaſtica, gratia, vt vitæ huius curſum & tranſitum cum decore prætereat. Quod fit, ſi calceamentum ſuum non inqui-

Serm. 17 in pſ. 118.

Exod. 3.5

quinet luto corporali, nec in vitiorum merſet voragine. Si caſtiget carnem ſuam: ne moretur ad curſum, & aruinæ pinguis pondere prægrauetur. Vtamur ergo corpore, tanquam calceamento ad interioris opera virtutis: ad miniſterium; nō ad præcipitium: ad obſequium; non ad delectationem: ad obedientiam; non ad diſſenſionem: & in via ſapientiæ veſtigium collocemus, ne greſſus noſtros via torrentis aliqua concludat.

Caſſiod. in Cantica. Eadem pene eſt obſeruatio Caſſiodori, qui illud præmittit: calceamenta è mortuis fieri animalibus. In calceamentis itaque pedes eſſe pulchros, quando carne iam perdomita vtitur, vt ſolea, vel

Sandalio:

Sandalio: eaque ſpiritui iam non eſt oneri ſed ornamento: non pro vinculo, ſed ſupplantari. Sic calceata fuit DOMINA N. non hoc tantum itinere, cum ad viſitandum agnatam properaret: verum toto vitæ mortalis tempore.

QVO etiam nunquam illos *calceos* poſuit, qui ſunt *Exempla* præcedentium virtute illuſtrium, ſiue matronarum, ſiue virorum. Sic pulchros fuiſſe greſſus in calceamentis filiæ Principis exponit Guilhelmus, præclarus Canticorum interpres. Qui primo illud penſandum exiſtimat: quod non ſimpliciter *pulchri*; ſed cum admiratione, *Quam pulchri* dicantur greſſus DEIPARÆ.

Calceamenta Exempla Sanctorum.

PARÆ.

PARÆ. Quo ſingularis quædam, atque excellens greſſuum illius pulchritudo denotatur. Multæ enim ſunt filiæ Principis, inquit, per gratiam adoptionis: & omnes pulchre gradiuntur; omnium ſunt pulchri greſſus in calceamentis. Verum, illa eſt excellenter filia Principis, quæ eſt etiam Mater Principis. Neq; enim in tantam adoptionis gratiam creſcere potuiſſet, niſi auctorem gratiæ genuiſſet. De ſua carne dedit Principi ſubſtantiam carnis: & ab eo accepit viciſſim prærogatiuam gratiæ amplioris. Idcirco non dicuntur ſimpliciter, *Pulchri greſſus* eius, vt cęterarum filiarum Principis: Sed, *Quam pulchri*! hoc eſt: Quam puri,

Digitized by Google

puri, & mundi affectus eius! Non enim pernicitate pedum, ſed puritate affectuum ibat de virtute in virtutem, viſum Deum Deorum in Sion.

ERAT auté in eundo calceata: id eſt, Sanctorum antiquorum exemplis informata. Quid enim ſunt præcedentium exempla Patrum, niſi quędam tanquam ex pellibus mortuorum animalium ſpiritualia calcea*m*eta? Certe præclara illa filia Principis pia veneratione ſimul & æmulatione amplectebatur Innocentiam Abrahæ: Manſuetudinem Moſis, Humilitatem Dauidis, Patientiam Iobi, continentiam Danielis. His ergo & huiuſmodi Patrum

Virtutes veterum in B V. vnium.

trum exemplis decentiſſime calceata in attritis animi greſſibus ibat de virtute in virtutem: & in æmulando virtutes Patrum, ipſos etiam Patres, quorum ſe æmulatricem eſſe gaudebat, præcipua puritate adfectuum, & prærogatiua actionum tranſcendebat.

VT imitemur Matrem noſtram his nos calceis ornando hortatur Honorius Canticorum illuſtrator: docens, Animam, quæ erat filia Principis Diaboli, quando ab eo erat captiua, per conuerſionem ſeriam fieri filiam Principis Chriſti. Huius greſſus eſſe quatuor effectus: Concupiſcentiam, Timorem, Gaudium, Dolorem. His enim portatur ad opera, ſicut pedibus

bus corpus portatur ad loca. Sunt autem hi pulchri in calceamentis ſecundum exempla Patrum: dum virtutes, aut vitam æternam cõcupiſcunt: peccata, gehennamque timent: gaudent de bonis: dolent de malis. Quamuis greſſus etiam dicere poſſis, cogitationes, per quas graditur ad actiones.

Calceamentum pudicitia, & Greſſus caſtitatis.

NON eſt omittendum calceamentum, quod nominat S. Ambroſius: *Bonum calceamentum animæ Pudicitia eſt: bonus greſſus, veſtigium eſt caſtitatis.* Quo vtinam omnes ornarentur, ſicut Patrona noſtra, quæ nunquam ſine illo viſa eſt: Virgo ante partum, virgo in partu, & Virgo poſt partum. Eſt hoc calceamentum,

albi

Mar. Capel. l. 2. de nupt. Philolog.

albi coloris, ſicut & innocentiæ, Virgini proprium, non ex corio confectum, ſed ex quodam genere papyri delicatiſſimi, ex quo cum Marcianus Capella Philologiæ calceos adſignaſſet, cauſam dat, Nequid eius membrum pollueret morticinum. Nihil morticini eſt in Innocentia. Ad quod deſignandum baptizatis in baptiſmo dabatur olim vti veſtis candida, ita & calcei candidi, quos calceabant, ac gerebant per ſeptem dies. Quo alludit Paulus epiſtola ad Epheſios 6. cap. dicens: *Calceati pedes in præparationem Euangelii pacis.*

Epheſ. 6. 15.
Ruper. lib. 7. c. 1.
Ioſephus Vicecomes de rit. Bapt.
Calcei Ferrei, æErei.

TANDEM, animaduerto Virgini adſignari calceos ex ære & ferro. Hæc fuit benedictio

ctio Aſer, cui dictum: *Ferrum & æs calceamentum eius*: Deut. 33. Hoc conſtantiæ fuit ſymbolum. Quod niſi habuiſſet Deipara, non potuiſſet conterere caput ſerpentis. Eo, quia diſcalceata fuit Eua, mater morientium, ex obſeruatione Ruperti Abbatis, eius momordit calcaneum; vnde & tunc interiit. *Deut. 33.* *Rupert. in Cant.*

FINIO, quoniam video mihi ſignum datum, & nollem, vel minimo tempus excedere hoc æſtuoſo tempore. Itaque tantum vos moneo, Sodales, vt quia cum MATRE noſtra hodie montem conſcendimus, & filiali obſequio conati ſumus comitari peregrinantem, cogitemus hunc montem eſſe montem *Cum Maria in mõtana proficiſcendum.*

Mons Thabor. Sina; montẽ Moria; non montẽ Thabor tantum. Inter quos hoc diſcrimen inuenio. Quod cum Chriſtus in monte Thabor transfiguratus, ſplendenti facie gloriam ſuam oſtendit, audiri tantum ſit iuſſus: *Hic eſt filius meus dilectus: ipſum audite.* Vnde hunc montem gloriæ, montem auditionis nominare poſſumus. At in monte Sina, cum Chriſti ſe humiliantis vmbra repræſentatur, iubetur Moſes inſpicere, ac facere ſecundum exemplar ſibi in monte demonſtratum. Verus hic mons eſt, non auditionis, ſed inſpectionis ac imitationis. Ab hoc monte cum Maria non deſcendamus. In his montanis imitationis Matris, ac Patronæ N.

næ N. dum in hac peregrinatione ſumus, commoremur. Per hæc montana humilitatis virgineæ ad veriorem Cariatharben, quod ſignificat ciuitatem accubitus, ac quietis, ternionis indiuidui, non Zachariæ, Elizabethæ, & Ioannis; ſed Patris, Filii, ac Spiritus ſancti, properemus, & nobis accinetur ſuauiſſime: *Quam pulchri ſunt* in montanis *greſſus veſtri in calceamentis filii Principis.* *4. Cantatur.*

Ut florem in partes girat Sol prævius omnes
A Jesu-trahitur virgo parensq; suo.

ORATIO QVINTA.

MARIA

PATRONA

Indigentium.

Spiritus meus ſuper mel dulcis: & hereditas mea ſuper mel, & fauum. *Eccleſiaſtici 24.27.*

ADVOCATA PAVPERVM.

O. P. N.

Dicta in feſto Aſſumptionis.

COMMENTATIO.

MEMENTO DOMINA TESTAMENTI TVI.

ACCLAMATIO fuit iſthæc lectiſſimæ matronæ *Iudith 9. 18.*

Scholiſ Sodales pauci. Iudithæ ad Dominum: quam per vos mihi liceat, mutata literula, ad Dominam, intercalaribus modulis, transferre, *ſelecti Sodales*. Vere *ſelecti*. Emanſiones multi. Siquidem, ex tam numeroſo vrbis Herbipolenſis clero, per quatuor illuſtrium Eccleſiarum contubernia, velut totidem orbis climata, late ſparſo: ex tot concellatæ curiæ clariſſimis, conſultiſſimisque viris: denique ex Academiæ florentiſſimæ, Iurisprudentiæ, ac Medicinæ cultoribus: qui tamen omnes in fatali lectulo, interclusa iam pene anima, DOMINÆ NOSTRÆ clientuli dici, ac haberi volent; tam pauculi hac præcipua Virginis feſtiuitate, in hoc pietatis cultusque Mariani

riani theatro conſpiciuntur: ideoq; , vere *selecti*: quod præſentibus omnibus gratulor.

Sed per, ego vos, Dei Parentis veſtrique amorem oro, atque obteſtor impenſe, ſi vnquam alias, hoc pauxillo téporis: nam horulam nominare non audeo, patulas, attentasque aures accommodate. Fero enim è longinqua regione *ſecreta ſacro-politica*, nullis hactenus vulgata diariis, quæ in obſtructas, aut vage palantes exonerare non conuenit. Itaque, ſi ſpondetis: ſpondetis autem, vt ex ſingulorum vultu minime fallaci, quippe Germano, percipio: nunc altero quaſi ſumpto initio, de integro exordiamur. *Noua Parthenica.*

Qvid actum ſit in cœlo

Agendũ de extremis Deipara.

diem octauum decimum Kalendas Septembres, tralata ad ſuperos in cœlum, triumphali pompa, Dei Matre MARIA, iam tunc eius Filio cœli arcem obtinente, conſilium nobis erat memoriæ tradere: omni de eius Dormitione hiſtoria in aliud tempus ablegata: ne non tam gratulari lætis concentibus triumphatrici Reginæ, quod noſtrarum eſt partium, quam lugubribus complorantium næniis, parẽtare defunctæ Matri, quod filiorum lugentium eſſe ſolet: ſed indignum modo opinamur, videremur.

Vbi habitauerit, & obdormierit B. V.

VERVM in Sionis colle nobis cogitatione conſtitutis, vbi VIRGO beatiſſima, in Ioannis Euangeliſtæ, cuius fidei

dei

dei concredita erat, ædicula habitaſſe dicitur, & recta in cœlum iter habuiſſe, tam varia, tamque admiranda, & in ſeram poſteritatis notitiam merito tranſmittenda ſeſe obtulerunt, vt cœlorum obliti, hic toti defigeremur. Itaque, commutata voluntate, quoniam Sion in cœlum conuerſa videbatur, tot in ea ſplẽdentibus ignium æternorum ſideribus: apparebatque Virgo Mater, tanquam inter ignes Luna minores, non inmorientis mox feretro, ſed iam triumphaturæ ferculo, quamuis in lectulo locata, fulgentius quoddam de ſe lumen ſpargere: non, Quid in cœlo; ſed; Quid actum ſit in Sione, Pridie Idus ſextileis, in

In Ioannis domo. Nicepho. lib. 11. ca. 21.

O 5 peni-

penitiori Deiparæ expirantis conclaui, adſiſtente Apoſtolorum ſenatu, & extremas, præamore morientis, & concinentis cygni cœleſtis voces excipiente: ac vltimam Doctricis ſuæ voluntatem conſignante, hinc dicere aggredimur.

Quot annis vixerit B. V.

VIXERAT ſanctiſſima Dei
Mater annis, non tantum vn-
49. dequinquaginta, vt perpe-
ram nonnulli aſſeruerunt o-
59. lim: ſed vel quinquaginta no-
uem, vt exiſtimat Euodius a-
63. pud Nicephorum: vel tribus
& ſexaginta: quæ vulgaris opi-
nio eſt precatoriis in roſariũ
coactis calculis confirmata;
& iam olim ab Euſebio tradi-
ta, ac B. Brigittæ, ex reuelatio-
ne, ſuffragio corroborata: vel
ſeptua-

ſeptuaginta duobus, aut tri- 72.
bus: quod credibile maxime 73.
argumenta totum momenta li-
branti, & temporis conferen-
ti articulos: vti factum egre-
gie ab Eccleſiaſticorum con-
ditore annalium Cæſare Ba-
ronio. Vixerat itaque ad an- *Anno*
num Chriſtianum fere quin- *Chriſti*
quageſimum ſeptimum; cum *57.*
in lectulum ſe coniecit, vt fi-
lio ſimillima parens, humani
nihil à ſe alienum morte te-
ſtaretur. Et intererat publice
non ignorare, fuiſſe eiuſdem
concretione maſſæ nobiſcum
hominem, quæ Deum genue-
rat.

NON illam tamen vel con- *Amoris*
fecit febris: vel neruorum *vehemē-*
abſtulit ſideratio; vel deflu- *tia extincta B.*
xus à capite noxius ad extre- *V.*

mum adduxit. Quid enim torqueretur his peſtibus in morte, quæ nihil vnquam peſtiferum in vita peccando commeruerat; quæque doloribus acerbiſſimis, moriente Chriſto, erat defuncta? Sed fuit in Maria vis amoris diuini tanta, vt præclariſſimam illam fabricam ad diſſolutionem diſponeret.

Amoris intenſio in Maria.

Huius ergo ardentiſſimi faces Amoris, dum in Virgineo pectore continuo nutriuntur pabulo: mensque intentiſſime cœleſtia intuetur, tam procul à corpore, quod in terra, quam proxima amanti, qui in cœlo: corpus ipſum à ſpiritibus ad vitam neceſſariis paullatim deſtitutum, remiſſoq; naturæ vigore,

re, ac ſenſim ſine ſenſu ſuperato, ſicque langueſcentibus omnibus viribus, lectulum petere perſuaſit.

IAM contemplamini mihi Reginam Cœlorum, non in toro eburneo, aureis ſpondis latera munito, neque textili conopæo ad faſtum & pompam obtecto, ſed in aſſeritio accubitu membra colligentem. Iuuat enim Deiparam, tanquam pauperculam, in egentium reclinatorio conſpicere, quod ex trib. quatuorue aſſerculis compoſitum, non plumea culcitra, nec follicātibus puluillis, multaq; veſte ſtragula, aut Attalico periſtromate adornatum, ſed tomentitio ſtramētitioue ſtragulo inſtratum, & vili centunculo *Lectus paupercula.*

tunculo coopertum fuerit.

Apoſtoli adſunt morienti. CIRCVMSTABANT autem lectum Apoſtoli, vel miraculo in Palæſtinam ex variis mūdi regionibus delati, quod multis non diſplicuiſſe video, qui Abacukum per Cæ-

Quomodo aduenerint. ſariem raptim tranſportatum huc in exemplum trahunt; vel, quæ aliorum eſt opinatio, haud improbabilis, humana via rationeque, negociis ita exigentibus, in Iudæam profecti; DEO ſapientiſſime, ac ſuauiſſime cuncta moderante. Nam Petrus (inquiunt) per id tempus, neceſſitate poſcēte, Ieroſolymam redierat. Paulus ſimiliter, vocantibus occupationibus, eodem ſe contulerat. Alios aliæ cauſſæ ād ſanctam vocauerant ciuitatem.

tatem. Iacobus tamen maior corpore abfuit neceſſario, Herodis gladio extinctus. Thomam tardius acceſſiſſe volunt, vt de Aſſumptione euidentius redderetur teſtimonium. Michael Glycas auctor non malus, non modo Apoſtolos; ſed illos etiam ſeptuaginta Diſcipulos ad mirabile morientis Virginis ſpectaculum memorat concurriſſe, illis tamen exceptis, quos vel hoſtile ferrum Martyres fecerat, vel mors rapuerat naturalis. Narrat quoque Nicephorus, magnam hominum frequentiam, quos vel caritas aduerſus Virginem, vel cognatio coniunxerat, ad communem Parentem iam iamque morituram, acceſſiſſe, &c.

Iacobus abfuit.

Thomas tardius acceſſit.

Mich. Gly. 3 p. annal.

70. Diſcipuli.

Lib. 2 c. cap. 2.

Amici Deiparæ.

ſe, & ingentem vim lacrymarum ex omnium oculis profuſam. Reor tamen, mœrori mixtam fuiſſe lætitiam. Et tam Apoſtolos quam alios fideles Matris optimæ verba vltima ponderantes extremum glorioſæ illius vitæ actum proſequutos.

Arduũ, extrema Virginis exoluere. PORRO quid illa fecerit, quid dixerit in extremis, digne exprimere, hic Rhodus, hic ſaltus eſt. Centum linguas, centum ora optaſſe parum eſt. Nil effecero, niſi humana ſupergreſſus, Angelicis quoque ſuperior mentibus, Diuinitatem pene adfectauero, ad quam mortali non eſt adſpirandum. Quid molior? intimæ conditionis homo: exiguis animi, & corporis

dotibus,

dotibus, nulla facundia, balbutiens DEI-PARENTIS ſuprema ante funus, mandata proferre conſtituo. Tua dulciſſima Mater, in clientulos benignitas, noſtris conatibus veniam facilis dabit, ſpero. Caritate affectuq; vrgemur. Sincerus tot Sodalium amor extimulat currentem, ſpesq; certa per tuos codicillos boni aliquid, tot tibi caris capitibus acceſſurum. Sed, ô mea DIVA! Suggere verba, quibus Teſtamenti tui amplitudinem, hereditatis noſtræ copias explicem; ſuggere orationem, qua bene merendi de omnibus adfectus illuſtretur. Suggere faculas, quibus inflammem animulas tibi deditorum Sodalium.

VIDE-

Pauca de Virgine ab Hagiographis tradita.

VIDETE autem, quam bona fide vobiſcum agam. Fateor, illa quæ adferam de Teſtamento Dominæ, ex nullo auctore antiquo adnumerata me dare poſſe. Scitis, quibus obuoluta ſint tenebris, quæ de Virgine adferri ſolent, temporum iniuria, & penuria auctorum, quos Filii res præclare geſtæ, earumq; admiratio totos abſorbuit. Tamen, quoniam meditantibus ius eſt, ea quæ à vero non abludunt, ſi non vt certa, ſaltem, vt propiora vero, vel illi ſimilia, adferre, ac rebus accommodare, propter quod in ius vocari non debent, fas mihi ſit, ea, quæ contemplanti in mentem venerunt, publici iuris facere.

NON

NON colligo hic, quod iucundum mihi eſſet, quæ ex oculis fluebant, lacrymarum gemmulas, vnionibus exaluminatis, & margaritis relucentibus pretioſiores. Non numero, nec pondero qui ex imo pectore prorumpebant gemitus, & ſuſpiria, ſed dulces gemitus? mellea ſuſpiria, quia deſiderii, & amoris. Nec illa multis exaggero, quæ in ore, & corde, ardens amore Sponſa verſabat. *Supremæ Virginis ſuſpiria.*

Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo. Et illa lubens prætermitto. *Aſpirationes moribundæ.*

Veniat dilectus meus, adducat ſponſam ſuam in hortum ſuum, in paradiſum gaudii æterni.

Trahe me poſt te, curram in odorem vnguentorum tuorum.

Introduc

Introduc me Rex *in cellam vinariam.*

Multorum aliorum mentionem non facio, vt ad vltimæ voluntatis conſignationem tandem aliquando veniam.

Hypotipoſis moribunda Deiparæ. CONTEMPLOR itaq; MATREM viuentium, circumfuſa ſobole, Teſtamentum nuncupare, non aliis ad id, quam ipſis illis filiis vocatis teſtibus; exemplum ſequutam, non tam Iacobi, Moſis, Dauidis, abauorum ſuorum, quam vnigeniti ſui, noui Teſtamenti conditoris, ſanguine illud conſignantis.

Inſcriptio Teſtamenti. Teſtamento ſuo præmittebat breuiſſimum lemma, vt reliquorum compendium: *Spiritus meus ſuper mel dul-*

cis,

cis, & Hereditas mea ſuper mel & fauum. Quod fortaſſe cygnea harmonia cum Apoſtolis occinebat. Sic enim melius in aures, animosque influit. Audite. *Cantatur.*

SED quemnam heredem (quod in capite teſtamentorum inprimis faciendum, vt robur obtineant) ex aſſe eam ſcripſiſſe dicemus? *Hæres in teſtamento.* Primogenitum amiſerat, prę matura morte, ordine præpoſtero: &, ſi ſuperſtitem habuiſſet, quid relinqueret ei, cuius erant omnia, à quo omnia acceperat? Diligebat, ſine dubio, Petrum, Filii ſui ſingularem amatorem, & ab eodem vnice amatum. Multa debebat Ioanni, cui commẽdata fuerat: qui illam

in ſua receperat: cum quo E-
pheſi aliquando egerat: & in
ea Aſiæ nobiliſſima vrbe cum
eodem familiariter vixerat.
Reliquos Apoſtolos, Diſci-
pulos, fideles omnes, amabat,
vt Mater; fouebat, vt Nutri-
cula; bene iis volebat, vt com-
munis ſingulorum Patrona.
Sed maior erat caritas MA-
RIÆ, quam, vt anguſtiſſimo
vnius, vel alterius ſinu inclu-
di poſſet, aut paucorum limi-
tibus circumſcriberetur. Pie-
tas Matris nullos limites, nul-
las anguſtias nouit. Penetrat,
excedit, tranſcendit. Dilata-
uerat iam ipſa patentiſſimum
ſinum, vt omnes omnium na-
tionum ad ſe confugientes
reciperet. Extenderat palmi-
tes ſuos *à mari vſque ad mare; &*
vſque

vſque ad terminos orbis terrarum: nec poterat præſentis temporis haud numeroſiſſima prole, infinitorum deſiderium cohiberi. QVOCIRCA, Heredem nominauit, nō ex priuato adfectu, Petrum, aut Ioannem; ſed vniuerſe, ſobolem in omne æuum poſthumam, filios, nepotes, pronepotes, & qui ab ipſis naſcerentur, melius dixero, & breuius: *Eccleſiam Christi*. ECCLESIA, aiebat illa, cui ego fortunas, opes, omnia bona opto, volo, dico, BONORVM MEORVM HERES ESTO. *Heres ex Aſſe, Eccleſia.*

SED, ô veneranda Mater! quodnam illud tibi paupereulæ, in tanta rei domeſticæ tenuitate, peculium, tam amplum, & regium, vt ſine numero *Non diuidit Hereditatem Maria.*

mero capita, vel ſextula ex hac hereditate aſpergantur? Diuidere fortaſſe potuiſſes Hereditatem tuam in duodecim vncias, ex iiſq; aſſem facere, & Apoſtolorum ſingulos, Paulo in proditoris locum ſubſtituto, ac Luca tibi familiari, demortui Iacobi vicem ſubeunte, in vncia hærédes inſtituere. Vel, ſi ita placebat, & merita poſtulare videbantur; trientem Petro attribuere: Ioanni beſſem tranſcribere: deuncem adſignare Lucæ: cæteros dodrante, aut quincunce contentos eſſe iubere: vel, vnciolam multis impartire: ſicque aliquid ad ſingulos perueniſſet. Iam tantillo patrimonio immenſitati Eccleſiæ, infinitati poſterorum

Hæreditas in 12. partes diuidebatur, quas in vnum collectas Aſſem vocabat antiquitas: ſingula disiunctim, vnciæ appellabantur.

rum relicto, quis vel minutal ſperare poterit? quis talem hereditatem, vel cernere dignetur, vel poſt cretionem, adire magnopere cupiat?

Hoc improbo diffidentis animi cogitatu torqueri poſſet; cui eſt ignota vel ſapientia teſtatricis MARIÆ, vel hereditatis relictæ conditio. Non enim Eccleſiæ legauit fundum aliquem, vel pauperis tugurii agellum, aquæ ductum, piſcinam, molam, prædium, villam, oppidum, vrbem, ciuitatem, ditionem, prouinciam, regnum, imperium. Maius quid eſt, quam totius orbis amplitudine contineri poſſit, id, cuius Heredes nominati ſumus. Heres opulentiſſime, quod tibi gratu- *Hereditas Mariæ opulentiſſima.*

lor, intuere orientem & occidentem ſolem, nullæ huic hereditati pares diuitiæ, non Perſarum Gazæ, non talenta, ſine numero, Regis Pacifici, non auri, argentiue vena Regis Catholici, non metallum Crœſi, non opes Pici, non latifundia Craſſi, non regna Macedonis, non imperium Auguſti, non par his, Iſter:

---Non tota Lydia. non quæ Zephyro
Subdita tellus, ſtupet aurato
Flumine, clarũ radiareTagum.

Hereditas MARIÆ ipſa Maria.

QVAE-NAM hæc tantæ ſpei, reique hereditas, DEVS æterne? morientis ſub vili tecto, ſuper centonem, pauperculæ? Dicam vno verbo: Hereditas Dominæ: Hereditas Eccleſiæ, à *Maria* relicta, eſt MARIA.

MARIA. Optimum patrimonium: luculenta hereditas: pinguis poſſeſſio. MARIA *ſublimior cœlicolis*, clamat antiquiſſimus Ephræm, *purior ſolis radiis, honoratior Cherubim, ſanctior Seraphim vltra omnem comparationem ſupernis exercitibus glorioſior*. MARIA, quę, vt ſcribit doctiſſimus Idiota, ſanctorum omnium habet congeſta priuilegia, *cui nemo æqualis, nemo maior, niſi ſolus* DEVS. MARIA amicta ſole, calceata Luna, ornata ſtellis, coronata ſideribus, Eccleſię eſt hereditas. O diues Hereditas! coaceruate, quotquot poteſtis, vniones, margaritas, toparios, Smaragdos, alios immenſi pretii lapides, nunquam vnius ſtellulæ æquabunt valo-

Maria encomia.

S. Ephrē.

Idiota.

rem, quomodo Lunæ? quomodo Solis? quomodo MARIÆ? quæ, cum ſe dedit, omnia dedit, quia continentem omnia, vna ipſa circumdedit.

Omnibus conueniens Hereditas.

SED, animaduertite, quæſo vos, quam ſapienter, dum Eccleſiam nominauit Heredem, neminem exclusit, & ſingulis, tum liberaliter totam hereditatem obtulit, tũ prudenter portionem quandam ſignate notanterque adſcripſit. Habet varios Eccleſia

Status in Eccleſia varii.

ſtatus hominum: ſunt in ea ſexus diuerſi; conditio multiplex: ſed omnibus MARIA eſt conuenientiſſima Hereditas, aliquid omnes in ea reperiunt, quod ipſis ſit commodum. Longum eſſet ire per

ſingula capita; quædam, ſed paucula digito monſtremus: de reliquis paria iudicentur.

Ac primo quidem INFANTES occurrunt: (nunc primum dictionem incipere videor) infantes appello, qua carne, qua ſpiritu: paruulos in Christo; quibus *vbera* obueniunt. O bellluli! ô tenelluli! ô felices animulæ! ô fortunati paruuli, quod ab illa, quæ *vbere de cælo pleno*, lactauit infantem Deum, viuificum liquorem hauriant. *Infantibus legantur vbera.*

Duo vbera *tua*, Virgo Mater, infantibus nobis, *ſicut duo hinnuli capreæ gemelli, qui paſcuntur in liliis.* Cant. 4. 5

Pulchriora ſunt vbera *tua*, ô Genetrix, *vino fragrantia vnguentis optimis.* Can. 4. 10

Aſcendamus in palmam, Sodales, & apprehendamus fructum eius, & erunt *vbera tua*, ô Patrona, *ſicut botri vineæ, & odor oris tui ſicut malorum.* Cant. 1.

Sed quid *vbera* prenſent, qui ad *latus* inuitantur? quid lacteum rorem optent, qui ſanguineo perfundi poſſunt? Profecto, anhelo, torqueor, hæreo.

Poſitus in medio, quo me vertam neſcio.
Hæreo lac inter meditans, inter & cruorem:
Inter delitias Vberis, *&* Lateris.
Et dico: ſi forte oculos ſuper vbera *tendo,*
Diua parens, Mammæ *gaudia poſco tua.*

Sed

Sed dico (ſi deinde oculos in *vulnera* verto)

O IESV Lateris *gaudia malo tui.*

Rem ſcio. *Prenſabo, ſi fas erit,* vbera *dextra:*

Læua prenſabo vulnera, *ſi dabitur.*

Lac Matris miſcere volo cum ſanguine Nati:

Non poſſem Antidoto *nobiliore frui.*

O ſitio, Virgo, ô vocem ſitis intercludit!

Nate, cruore ſitim comprime; lacte Parens.

Parce DEVS, *magno ſi te clamore fatigem*

Non potis imperio, non potis arte regi.

Exagitante ſiti, Patientia perdit habenas;

Clamores ſi vis tollere, tolle ſitim.

O quando lactabor ab vbere, vulnere *paſcar*

Delitiiſque fruar, Mamma, Latusque, *tuis*?

O amor lateris! ô mammarum! quid non potes? quantum excrucias, *Memento, Domina, Teſtamenti tui.* Mentior ſi vos non amem, ſi non anhelem? Et ô! currite caræ papillæ, non iam papillæ, ſed tubi indeficientis Oceani: currite, & lacteos in amantem Dominæ fluctus deuomite. Depluite in ſiticuloſi labra cordis vberũ delicias. Fũdite diluuiatim fœcũdantes mentis nouale imbrium copias. Fundite diſruptis repagulis, lactea nitidandis tibi carorum pecto-

pectoribus balnea. *Si te*, Fili *lactauerint peccatores*, ad hunc ſontem lactis indeficientis accurre, illudque ingemina: *Memento Domina Teſtamenti tui*. Sed quo me rapit æſtus? quis me ludit amabilis error?

REDEO ad MARIAM, Hereditatem noſtram, quæ Pueris, quibus dulcia ſapiunt eſt FAVVS diſtillans. O dulce Patrimonium! *Memento Domina Teſtamenti tui!* Maria in cœlum recepta, mellifiui facti ſunt cœli, & montes ſtillarunt dulcedinem. *Fauus diſtillans labia tua*, ſponſa. Si labia fauus, quid os, genæ, oculi, caput, virgineus ille maternusque vterus, quid tota ſponſa? ſi *Fauus diſtillans*: Ergo melle refertus, turgens, depluens, Ergo,

Pueris Fauus diſtillans.

Cant. 4.

dulcis, amabilis, profluus, gratioſus. Eia, boni puelluli! os adponamus, ſugamus, adlambamus, repleamur, ſaginemur. *Comedite* mecum, Pueri, *mel quia bonum eſt, & favum dulciſſimum gutturi veſtro.* Vere, Domina, *Spiritus* tuus *ſuper mel dulcis eſt; & hereditas tua ſuper mel & favum.* Sed, Tu pande fontem Virgo. *Memento Domina Teſtamenti tui.* O DEVS! haurio, impleor, colliqueſco, ô ſuaue nutrimentum! ô ſalutare edulium!

Præ ſa-no Mariano inſipida omnes voluptates.

ITE procul fatuæ carnis illecebræ: ite noxiæ voluptatum illices: ite luxuriantia ciborum portenta, animis nil profutura: ite adulterini ſapores, corpus æque ac mentem cruciantis: ite gulæ irritamen-

menta, voluptaria, venena, æſtiuæ niues, caniculæ glacies, panis murtius, Lurconum pabula, bibonum calices, Apiciorum patinæ, Ruſſorum ſtruices, Cleopatræa prandia, Lucullææ cœnæ, capitolinæ menſæ. Mihi dulcius ſapit guttula diſtillantis FAVI Virginei, quam quidquid ad paſtum, potumque protrudere poſſunt culinæ Cæſareæ. Fruar tantum hoc *Fauo* & æternum fruar, facile nauſeabūdus ſpernam quem mundus offerre ſolet, nullius famem ſedare ſolidū, quamuis voluptatis cinnamomo inſperſum panem, coronatas epulas. DA iugiter quæ potes, pia Mater, hunc gutturi meo ſuauiſſimum fauum,

quidquid alibi dulce, facile aliis conceſſero. Huius dulcedine acerbam fellis mundani amaritiem dilectis tuis dulcora, &, *Memento, Domina, Teſtamenti tui.*

Iuuenibus ſpeculum. IN quo iuuenes, & flos adoleſcentiæ, quibus forma placet, & tanta eſt venuſtatis cura, donantur MARIA, vt *Speculo*. Nouum donum. Mater noſtra, Fratres, eſt *candor lucis æternæ*, ſpeculum *ſine macula*, DEI *Maieſtatis*, & *imago bonitatis illius*. *Tota pulchra es amica mea, & macula non*
Sap. 7. O quale ſpeculu[illegible]
[illegible]

punctulis, vt totidem gemmulis, diſtinctum: mortalitatis plumbo ad reddendas imagines firmatum, læuore, nitore, ſplendore eximium, omnibus DIVAM amantibus opponitur.

HVC huc formarum amatores, & amatrices, ſpeculatores, formoſuli: curioſi pulchritudinis humanæ obſeruatores properate, adcurrite, aduolate. Vultum veſtrum in Mariano ſpeculo, quod hereditate v[illegible] obuenit, contempl[illegible] forma placet; fœdis [illegible] honeſtare n[illegible] bella, [illegible] ru- [illegible] io, [illegible] æ [illegible]

Quale ſpeculum Mariæ.

Aureũ.

Argenteum.

Cryſtallinum. tatis candore lucidum: cryſtallinum, virtutum radiis *Rarum.* pellucidum. *Speculum* rarum, & hactenus inauditæ virtutis, quod non ſolum maculas, rugas, næuos demonſtrat: verum abluat; & pulchritudini gratiam conferat. In MARIA, tanquam in *ſpeculo*, refulget pulcherrima virtutum omniũ ſpecies. Ipſa animo & corpore longe pulcherrima.

Maria, Liber. IAM litterarum ſtudiis innutritis, & ſapientiam amantibus, quid optatius ad hæreditatem excerpi poſſet, quam LIBER? omnium librorum hactenus editorum, & eden- *Breuiarium.* dorum vtile breuiarium: cõmodiſſima epitome, in arctum compactum doctrina- *Compendium.* rum compendium; vere ſcientia.

entiarum pandectæ: Iuris vtriuſque corpus, & codex abſolutiſſimus, ſumma ſummarum Theologiæ ſpeculatiuæ, & practicæ. Talis liber eſt Hereditas noſtra, MARIA. *Liber* ab omni errore, mendo, macula, litura, labe, corruptione, ſpurcitia, ſiue originarii, ſiue perſonalis delicti liber: quem nulla ignara, vel inimica manus valuit violare: nullæ vitiorum blattæ inficere, nullæ, venialium etiam delictorum tineæ foraminoſis ſcrobiculis deuenuſtare.

Pandecta. *Codex Iuris.* *Qualitas libri.*

PRIMVS *Tomus*, ſapientiæ manu exaratus. Dicitur *Tomus*, Liber in membrana ſcriptus, quam de tergoribus animalium exſcindebant. *Tomus* eſt Patrona noſtra, quia exem-

Tomus, Sapientia. *Quid Tomus?* *Heſichius Suidas.* *Maria Tomus.* *Τόμ⊙.*

exempta à labe peccati originalis: exſciſſa è maſſa perditionis: eximia à maledicto cõmuni: præſeruata à fœminarum parientiũ ærumnis multiplicibus. Eadem eſt ſtudioſo, & Amatori ſapientiæ, Mẽbrana, pura, virginea, leuiſſima. Hunc *Librum* voluamus, doctrinarũ in illo nucleum, & medullam inueniemus. Nam recollegit paucis paginis memorabilium, oraculorum, figurarumque omnium abſolutiſſimam ἀνακεφαλαίωσιν, recapitulationem; vt fortaſſe idcirco CAPVT *Libri*, vel *Librorum* dicatur: *In capite Libri ſcriptum eſt de me*, dicebat Vates de Chriſto, & in perſona Chriſti. quia *verbum abbreuiatũ* in Virgine fecit Dominus.

διφθέρα. Membrana.

Rom. 9. 29.

κεφαλίς.

Caput Libri. Pſal 39. 11.

HIC

HIC Grammaticus Alphabetum Chriſti, ex virtutum capitalibus litteris elegantius multo, quam in vlla rudimentariorum tabella agnoſcet. In hoc ſyntacticam operationum ſtudioſarum compoſitionem, eiusque regulas non deſiderabit diligens loquutionis congruæ inueſtigator. Nihil hic Poeta, Orator, Philoſophus, Medicus, Iuris-conſultus, Theologus artis ſuæ exquiſitiſſimum non inueniet. Eſt enim volumen ſcriptum, & compoſitum ab ipſo ſcientiarum Domino, Æterna ſapientia. *Memento, Domina, Teſtamenti tui.*

Doctrinarum codex. *Grammatica.* *Syntaxis,* *Humanitatis.* *Oratoria.* *Philoſophia.*

LIBER ingens, & prægrandis, intus ſcriptus, & foris, idcoque Opiſtographus: Intus,

Liber opiſtographus.

pudi-

pudicitia, foris, verecundia intus humilitate; foris humiliatione: intus virtutum apparatu; foris modeſtiæ decore. Aut, vt vir doctus commentatur: Virtutes interius Dominæ noſtræ ante oculos ſemper obuerſabantur, *quando ſi ad filii ſui ſpeculum comebat; ſi priori facie inſcriptus erat Liber & quæ inde hauſta virtutum exempla mundo exhibebat, ea poſt obitum in cœli regiam aſſumpta recolenda & imitanda nobis reliquit; ſic tergo quoque inſcriptus Liber.* O quam grandis *Liber* MARIA! Quem cœli cœlorum capere non poterant, vniuerſi conditorem gremio comprehendit, & immenſum ac interminum caſtiſſimi vteri virginalis ſepto permodico conclu-

concluſit. Vere nouus *Liber* MARIA! ſic illum vocat Ioannes Damaſcenus: quod in eo ineffabiliter DEVS VERBVM ſine manu inſcriptum fuerit. Et ſane ita eſt, Mundus talem *Librum* antiquis temporibus non viderat. *Nouum creauit Dominus ſuper terram: fœmina circumdabit virum*, exclamat Propheta. Vos, o Mathematici verſate Euclidem, rotate circinum, aduocate ingenium, vibrate radium, tentate, poſſitne *Liber* eſſe *Punctus*, qui tamen *circulum* contineat? Talis *Liber* eſt MARIA. O ſupra omnia Archimedis commenta, artificioſum inuentum! vere miraculum!

Orat. 11. de Dormit. Deipara.

Liber nouus.

Ier. 31. 22.

Stupeſce terra: Olympicum,
Interminum Numen, chao,
Omni-

Bern. Bauhus. Lib 5. Epigram.

dulcis, amabilis, profluus, gratioſus. Eia, boni puelluli! os adponamus, ſugamus, adlambamus, repleamur, ſaginemur. *Comedite* mecum, Pueri, *mel quia bonum eſt, & fauum dulciſſimum gutturi veſtro.* Vere, Domina, *Spiritus* tuus *ſuper mel dulcis eſt; & hereditas tua ſuper mel & fauum.* Sed, Tu pande fontem Virgo. *Memento Domina Teſtamenti tui.* O DEVS! haurio, impleor, colliqueſco, ô ſuaue nutrimentum! ô ſalutare edulium!

Præ ſauo Mariano inſipidæ omnes voluptates.

ITE procul fatuæ carnis illecebræ: ite noxiæ voluptatum illices: ite luxuriantia ciborum portenta, animis ni profutura: ite adulterini ſapores, corpus æque ac mentem cruciantis: ite gulæ irritamen-

menta, voluptaria, venena, æſtiuæ niues, caniculæ glacies, panis murtius, Lurconum pabula, bibonum calices, Apiciorum patinæ, Ruſſorum ſtruices, Cleopatræa prandia, Lucullææ cœnæ, capitolinæ menſæ. Mihi dulcius ſapit guttula diſtillantis FAVI Virginei, quam quidquid ad paſtum, potumque protrudere poſſunt culinæ Cæſareæ. Fruar tantum hoc *Fauo* & æternum fruar, facile nauſeabũdus ſpernam quem mundus offerre ſolet, nullius famem ſedare ſolidũ, quamuis voluptatis cinnamomo inſperſum panem, coronatas epulas. DA iugiter quæ potes, pia Mater, hunc gutturi meo ſuauiſſimum fauum,

quidquid alibi dulce, facile aliis conceſſero. Huius dulcedine acerbam fellis mundani amaritiem dilectis tuis dulcora, &, *Memento, Domina, Teſtamenti tui.*

Iuuenibus ſpeculum. IN quo iuuenes, & flos adoleſcentiæ, quibus forma placet, & tanta eſt venuſtatis cura, donantur MARIA, vt *Speculo.* Nouum donum. Mater noſtra, Fratres, eſt *candor lucis æternæ*, ſpeculum *ſine macula*, DEI *Maieſtatis, & imago* *Sap. 7.* *bonitatis illius. Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.* O quale ſpeculum! quod ex depuratæ carnis pellucida cryſtallo exciſum: diuini artificis manu, vt torno, perpolitum: cœleſtis gratiæ humore *Speculum Maria V.* deterſum: virtutum omnium

punctu-

punctulis, vt totidem gemmulis, diſtinctum: mortalitatis plumbo ad reddendas imagines firmatum, læuore, nitore, ſplendore eximium, omnibus DIVAM amantibus opponitur.

HVC huc formarum amatores, & amatrices, ſpeculatores, formoſuli: curioſi pulchritudinis humanæ obſeruatores properate, adcurrite, aduolate. Vultum veſtrum in Mariano ſpeculo, quod hereditate vobis obuenit, contemplamini, ſi forma placet; fœdis eam moribus dehoneſtare nolite: ſi minus bella, virtutibus illuſtrate. En *ſpeculum aureum*! ex auro puriſſimo, auro Ophar, caritatis ignitæ refulgens: Argenteum, caſtitatis

Quale ſpeculum Mariæ.

Aureũ.

Argenteum.

Cryſtallinum. tatis candore lucidum : cryſtallinum , virtutum radiis *Rarum.* pellucidum. *Speculum* rarum, & hactenus inauditæ virtutis, quod non ſolum maculas, rugas, næuos demonſtrat: verum abluat ; & pulchritudini gratiam conferat. In MARIA, tanquam in *ſpeculo* , refulget pulcherrima virtutum omniũ ſpecies. Ipſa animo & corpore longe pulcherrima.

Maria, Liber. IAM litterarum ſtudiis innutritis, & ſapientiam amantibus , quid optatius ad hæreditatem excerpi poſſet, quam LIBER ? omnium librorum hactenus editorum , & eden- *Breuiarium.* dorum vtile breuiarium : cõmodiſſima epitome , in arctum compactum doctrina- *Compendium.* rum compendium ; vere ſci-

entiarum pandectæ: Iuris vtriuſque corpus, & codex abſolutiſſimus, ſumma ſummarum. Theologiæ ſpeculatiuæ, & practicæ. Talis liber eſt Hereditas noſtra, MARIA. *Liber* ab omni errore, mendo, macula, litura, labe, corruptione, ſpurcitia, ſiue originarii, ſiue perſonalis delicti liber: quem nulla ignara, vel inimica manus valuit violare: nullæ vitiorum blattæ inficere, nullæ, venialium etiam delictorum tineæ foraminoſis ſcrobiculis deuenuſtare. *Pandecta. Codex Iuris. Qualitas libri.*

PRIMVS *Tomus*, ſapientiæ manu exaratus. Dicitur *Tomus*, Liber in membrana ſcriptus, quam de tergoribus animalium exſcindebant. *Tomus* eſt Patrona noſtra, quia exem- *Tomus, Sapientia. Quid Tomus? Heſichius Suidas. Maria Tomus. Τόμος.*

exempra à labe peccati origi-
nalis: exſciſſa è maſſa perdi-
tionis: eximia à maledicto cō-
muni: præſeruata à fœmina-
rum parientiū ærumnis mul-
διφθέ- tiplicibus. Eadem eſt ſtudio-
ρος. ſo, & Amatori ſapientiæ, Mē-
Membrana. brana, pura, virginea, leuiſſi-
ma. Hunc *Librum* voluamus,
doctrinarū in illo nucleum,
& medullam inueniemus.
Nam recollegit paucis pagi-
nis memorabilium, oraculo-
Rom. 5. rum, figurarumque omnium
19. abſolutiſſimam ἀνακεφαλαίωσιν,
κεφαλίς. recapitulationem; vt fortaſſe
Caput idcirco CAPVT *Libri*, vel *Li-*
Libri. *brorum* dicatur: *In capite Libri*
Pſal 39. 11. *ſcriptum eſt de me*, dicebat Va-
tes de Chriſto, & in perſona
Chriſti. quia *verbum abbreuia-*
tū in Virgine fecit Dominus.

HIC

HIC Grammaticus Alphabetum Chriſti, ex virtutum capitalibus litteris elegantius multo, quam in vlla rudimentariorum tabella agnoſcet. In hoc ſyntacticam operationum ſtudioſarum compoſitionem, eiusque regulas non deſiderabit diligens loquutionis congruæ inueſtigator. Nihil hic Poeta, Orator, Philoſophus, Medicus, Iuris-conſultus, Theologus artis ſuæ exquiſitiſſimum non inueniet. Eſt enim volumen ſcriptum, & compoſitum ab ipſo ſcientiarum Domino, Æterna ſapientia. *Memento, Domina, Teſtamenti tui.* *Doctrinarum codex.* *Grammatica.* *Syntaxis,* *Humanitatis.* *Oratoria.* *Philoſophia.*

LIBER ingens, & prægrandis, intus ſcriptus, & foris, ideoque Opiſtographus: Intus, pudi- *Liber opiſtographus.*

pudicitia, foris, verecundia intus humilitate; foris humiliatione: intus virtutum apparatu; foris modeſtiæ decore. Aut, vt vir doctus commentatur: Virtutes interius Dominæ noſtræ ante oculos ſemper obuerſabantur, *quando ſ ad filii ſui ſpeculum comebat; ſi priori facie inſcriptus erat Liber & quæ inde hauſta virtutum exempla mundo exhibebat, ea poſt obitum in cœli regiam aſſumpta recolenda & imitanda nobis reliquit; ſic tergo quoque inſcriptu Liber.* O quam grandis *Liber* MARIA! Quem cœli cœlorum capere non poterant, vniuerſi conditorem gremio comprehendit, & immenſum ac interminum caſtiſſimi vteri virginalis ſepto permodico conclu-

concluſit. Vere nouus *Liber* MARIA! ſic illum vocat Ioannes Damaſcenus: quod in eo ineffabiliter DEVS VERBVM ſine manu inſcriptum fuerit. Et ſane ita eſt, Mundus talem *Librum* antiquis temporibus non viderat. *Nouum creauit Dominus ſuper terram: fœmina circumdabit virum*, exclamat Propheta. Vos, o Mathematici verſate Euclidem, rotate circinum, aduocate ingenium, vibrate radium, tentate, poſſitne *Liber* eſſe *Punctus*, qui tamen *circulum* contineat? Talis *Liber* eſt MARIA. O ſupra omnia Archimedis commenta, artificioſum inuentum! vere miraculum!

Orat. 11. de Dorm. Deipara.

Liber nouus.

Ier. 31. 22.

Stupeſce terra: Olympicum,
Interminum Numen, chao,
Omni-

Bern. Bauhus. Lib 5. Epigram.

Omnique principio prius,
Cœli ſator decemplicis,
Et flammei arbiter ætheris,
Hic hic Puellæ paruulæ,
Et vix triluſtris Virginis,
Vtero MARIAE clauditur.
Vah! Punctus ambit circulum.

Quomodo circulus ſit in puncto. SED DEI Filium immenſitate CIRCVLVM interminum, quomodo vterus Virginis, punctalis iſte *Liber* capiat, nemo mortalium capit. Hactenus auditum, & pro miro habitum, in nuce incluſam Iliada, Homeri carmē, in membrana ſcriptum. *Plin. lib. 7. cap. 21.* Plauſum meruit, qui ſexcēnta Paſſionis Dominicæ inſignia, nulla excluſa perſona, in vnguibus, vt tabulis deliniauit. *Cappocius Senenſis.* In ſtuporem ſpectatores dedit, qui, annorum memoria, Apoſtolo-

rum

rum ſymbolum, & Euangelii Ioannis partem illam, longam, latamque, quæ poſt ſacrificium ſolenne recitatur, in denarioli ſpatio, nulla dēpta litera, ſcripſit: mirantibus Imperatore Carolo V. & Clemente VII. P. M. A Myrmecide quadrigam ex ebore, quam muſca integeret alis, fabricatam, & nauem, quam apicula pinnis abſconderet, extollit antiquitas. At produxitne Librum ætas vlla, qui, cum puncti anguſtias non excederet, Terram cum cœlo, hominem cum Deo, finitum cum infinito, æternitatem cum tempore, arctiſſimo arcanoque copulata nodo includeret? Itaque miremur, & ſileamus, ac cœlum in terra,

Genebrar. in Clem. 7.

Plin. lib. cit.

terra, DEVM in homine, in tempore æternitatem, Chriſtum in vtero Virginis adoremus, eamque nobis hæreditatem, nec cogitantibus, nec talia meritis, obtigiſſe gratulemur. MEMENTO DOMINA *Teſtamenti tui*, & hunc *Librum* cœlitus mitte.

Liber an ditet. SED *Liber*, dicet quiſpiam, opibus inhians, neminem opulentum facit. Cerne mihi iſtos penulatos, palliatos, petaſatos, epomidatos, purpura quoque quandoque humero tenus; & vertice ſplendentes, Libris inſeſſos, vel iis inſidentes, & pene obrutos, ideoque exſuccos, & cadauerosos, detrita, depexaque lacerna domeſticam oſtentantes pauperiem. Nonne vulgo iacitur?

tur? *Pauper Ariſtoteles*, noſtis cætera. Et tamen nullus fortaſſe, plures libros poſſedit. Ariſtoteles enim, vt auctor eſt Strabo, primus quos nouimus, collector Librorum fuit; & reges in Ægypto docuit Bibliothecæ ſtructuram, habuit Libros pene innumeros. Liber, fateor, poſſeſſorem, aut hæredem locupletem non facit, niſi excisus, aut exenteratus (quod ab aliquo factum alicubi, vbi ſi optio fuiſſet, exenteratus vnus Liber, præ tot hæreditatis analectis, magis ditaſſet theſaurum contineat, vel ſit gemmeus, materia ſit vnio, aut infiniti precii margaritum. Certe in Virginis Noſtræ theſauris, quos Lauretana cella longe celeberri-

Strabo lib 1. Vide Lipſ Syntag. de Biblio. cap. 2. & 3.

Suffraganeo Herbipolenſi mortuo, annum ipſius millibus aliquot aſtimatum, in libro exenterato eſt repertum.

bertima, & opulentiſſima tegit.

Libellus Virgini Lauretanæ oblatus.

DONVM eſt Gulielmi Ducis Bauari, etiamnum ſuperſtitis, LIBELLVS ex auro ſolido, qui trifariam diuiſus, quatuor velut paginis, gemmata ſigilla, egregiasque imagines continet. Integumentum ex auro, vnionibus, gemmisque clariſſimis opere mirabili perfectum, pendet ex tribus catenulis aureis, quas ex aureo fluentes annulo ingens Sapphirus excipit. Fama eſt, libellum octo aureorum millibus æſtimatum. Nec ferme aliud eſt, in Ædis Lauretanæ theſauris, quod iucundius à peregrinis, auidiusque viſatur: adeo, non ſolum ornatus, ſed etiam interiorum imaginum,

Turſel. lib, 5. hiſt. cap. 6.

num, ſigillorũq; eximia pulchritudo ſpectantium oculos capit, arte certante cum copita. *Liber* itaque opulentare poteſt.

ISTIVSMODI autem eſt LIBER, qui nobis hereditate obuenit, MARIA, liber aureus, gemmeus, theſaurificus. male dixi, oportuiſſet dicere: *Aurum, Gemma, Theſaurus*, ſed ſat eſt *Gemmam* exprimere, quæ omnia continet, quia infiniti pretii. *Gemmam* eſſe MARIAM, vel ipſo nomine, Sinenſes, gens ingenioſiſſima, nobis poſt ſedecim, & quod excurrit, à Chriſto nato ſecula, ſignificauit. Et ignoraſſet Europa, niſi ſermonis ſui interpretem miſiſſet, idiomatis Sinici gnarum Bel-

Maria gemma ſecunda Senenſibus.

Maria Gemma.

Q gam

gam Sinipetam, quem hic ſpectaſtis, & cum voluptate audiſtis. Ab illo habemus, & teſtatum reliquit, characteribus Sinenſibus, quos apud me habeo, nomen Virginis MA-LIYA: ita enim Sinæ efferunt, idem eſſe, quod GEMMA

Gemma prima Chriſtus.

PRECIOSA SECVNDA. At cur SECVNDA? quia prima eſt Chriſtus, qui, vt Gemma eſſet, vti Mater, è Margaritarum genere, à *Virgine* habuit.

Margarita ex fulgure & aqua.

Multis è naturæ ſcrutatoribus perſuaſum eſt, Margaritam, Gemmatum candidiſſimam, non è concha, vt vulgo exiſtimant, ſed è fulguris & aquæ commixtione formari, velut gemina natura, & origine, Cœli ac Maris. Agnoſcitis myſterium? E DEO, & Vir-

gine

gine Chriſtus eſt, geminamque naturam habet, DEI & hominis Dei, quia conceptus de Spiritu ſancto; Hominis, quia natus ex Maria. *Fulgur* Spiritum indicat; *vnda* virginem. Prima itaque *Gemma*, Chriſtus; ſecunda, MARIA.

ET hæc ipſa *Gemma* eſt *Liber*, omni gemma precioſior, etiam illa, quam in acris aceti phiala liquefactam Ægyptia Venus coram amico ſorbuit, centies centenis millibus ſeſtertium æſtimatam, id eſt, ducentis quinquaginta aureorum millibus. Sed nulla eſt huius cum illa comparatio. Annon ergo ſatis liber vnus ad opulentiam? Annon ampla hereditas? an non digna, præ qua contemnantur *Gemma Liber.*

gemmæ omnes aliæ, quacunque è concha, cerebro, mari eductæ, ſolo periculo precioſæ? Quid ad hanc aurum, argentum, ædes, fænus, palatia? quid euanidæ Regum moles, licet inuidiam nubibus facturæ? quid laquearia, auro grauida, monilibus inoculata? aulæa ſola peregrinitate opulenta? veſtes ſolo precio graues, è quibus inſulæ, regnaq; pendeant. Mihi vnus hic *Liber* carior omni eo, quod docto Babylon ſtamine, arundine, radiis, pectineque intexere, quod Tyrii tingere, quod Phryges inſuere, quod Seres nere erudita manu docuerunt. *Memento*, Domina, *Teſtamenti tui*. Et hunc *librum* præmii loco dona.

O Li-

O LIBER ! at quid in eo ſcriptum, pictum, ſculptum? infera, ſupera, medioxuma, & quidquid vbique eximium. Celebrauit antiquitas Pyrrhi gemmam, Achatem fuiſſe memorant, in qua nouem Muſæ, & Apollo citharam tenens, ſpectabatur, ita diſcurrentibus maculis, vt Muſis quoq; ſingulis ſua redderentur inſignia. Pręclarum opus, At vix rudimentaria tabula, præ noſtro volumine. *Volumen* voco *Gemmam Marianam*, in qua orbes ſupremi cū Mxx. duobus ſideribus perfectiſſime effigiati, cœlum in terra exhibent. Quid mirum? cum veriſſime Virgini accinatur

Gemma Pyrrhi.

Plin. lib. 37. cap. 1.

Tot tibi ſunt Dotes Virgo, quot ſidera cœlo.

Bernard. Bauhuſius.

Erycius Puteanus Libro illuſtrauit. quem verſum, ſtellarum numero, id eſt, formulis mille viginti duabus variauit Amicus ſcriptor; docuitque, vel tot cœlo ſiue in cœlo Dotes eſſe Virginis: vel tot Virginis Dotes eſſe, quot cœlo, ſiue in cœlo ſidera ſunt.

Auctores profani, aeturpes. QVIS non delectetur *libri* huius lectione, vel etiam ſolo aſpectu. Hunc itaque, animæ caræ, loco tot profanorum, vanorum, obſcœnorum, A- *Amadiſius, Pantaleon, Fauſtus, Speculum vpupa.* madiſii, Pantaleonis, Fauſti, ſpecularis vpupæ, è quibus exitiale virus, & præſentanea peſtis ſugitur, nocturna verſate manu, verſate diurna: ſpondeo, nullum legentibus faſtidium, nullam vel nauſeam ex huius aſſidua lectione, & tractatione ſuborituram.

ram. Nam quod ſtudioſis defatigationem, liberali relaxatione auferre ſolet, *Liber* hic præſtabit.

ESТ enim Deipara non ſolum *Liber* doctis, verum etiam harmonicus cōcentus, & vas muſicum, cithara, cheli, nablio dulcius, cantum amantibus. Vereor ne ridiculum hoc quibuſdam videatur: ex hereditate Virginis alicui *citharam* obueniſſe: ſed faxo, vt ſerium appareat, quod aſſero, MEMENTO DOMINA *Teſtamenti tui*. *Deipara Inſtrumentum muſicum.*

SVNT Iuſti, Deo pleni, Muſica quædam inſtrumenta, quæ vel flatu ſpiritus diuini animantur, ad laudes DEO concinendas, ſicque referunt tubas, tibias, fiſtulas; vel ner- *Iuſti ſunt muſica inſtrumenta.* *Flatu animantur.*

Nerui intenduntur. uis heroicarum operationũ intenduntur, ad Numinis magnalia reſonanda, quomodo exprimunt lyram, teſtudinem: citharam: vel bacil- *Bacilli pulſantur.* lis mortificationis, alioque aſperitatis genere pulſantur; qua ratione repræſentant, tympanum, ſiſtrum Cymbalum. Hoc tamen inter Deiparam, reliquosque ſanctos diſcrimine. Quod hi quidem præclara fuerint ad reddendam Deo gloriam, illiq; concinendum inſtrumenta organica: ſed quæ interdum ſiue ob carnis fragilitatem, ſiue ob orationis fides nimium remiſſas, flaccidas, humidas; ſiue ob intentionis ſpiritum, nimis exilem, turbidum, raucum: ſiue ob mortificationis pul-

pulſum nimis interruptum, obſcurum, minutum, non raro diſſonabant. Quapropter neceſſarium omnino erat, vt ſubinde ad harmoniam, & concentum reducerentur.

QVO videtur ſpectaſſe optimus Pſaltes, & Cytharœdus, ipſeque *cithara*, Dauid, quum cantillaret; *Benedic anima mea Dominum*: indicans animæ ſuę citharam interdum à concinendo ceſſare; ideoq; opus eſſe, vt iterum ad benedicendum excitaretur, attemperareturque. At Deipara, & Pſaltria perfectiſſima, & inſtrumentum muſicum optimum ac vitale; ſemper, vt chordarum temperiem, & ſymmetriam retinuit (nunquam enim diuina hæc ci- *Dauid excitat ſe ad laudandum Deum. Pſal. 102.*

thara diſſonuiſſe putanda eſt ſic optimam iugiter harmoniam, & dulciſſimum concentum reddidit.

B. V. continuata laude vtitur. IDEO fortaſſe in ſonantiſſima illa ſua Ode, qua DE magnificentiam extollit, no incipit, vti Dauid, in ſecund perſona, excitantis, ſeque in ſtigantis ritu: *Magnifica anim mea Dominum*; ſed in tertia per modum continuantis *Magnificat anima mea*. Nimirum; opus non erat, I. ſtrumentum nunquam non ſonare ſolitum, diſſonare nunquam, nouo modo, & inuitatu ad concinendum excitare. *Memento*, Domina, *Teſtamenti tui*.

Maria Muſica muſicalis. ASSÆ quoque vocis MVSICA fuit *MARIA*. ô dulci

Mu

Muſica! ô cœleſtis Sympho-nia! ô vocula, quæ ſonorum Muſas miraculo vniuerſas vincit!.

O ſuauis MVSICA MARIA, mirabili artificio, & ratione compoſita, & ſumma temperata ſuauitate: ex *Alto* miſericordiæ, qua purgata, antequam nata à natalitio crimine: ex *Baſſo* humilitatis miſeriæ humanæ: *Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ*: ex *Tenore* continuæ ſanctitatis, quam nunquam deſeruit. ex *Graui* timoris diuini, quo DEVM ſemper coluit. ex *Acuto* amoris, quo cœlum ipſum penetrauit, & ex *Suaui* conſolationis, qua ſemper perfuſa, nunquam ad finem vſque caruit. O Suauis Muſica MARIA! *Sonet vox*

Voces ad Muſicam Marianam conueniunt.
Altus Miſericordiæ.
Baſſus Humilitatis.
Tenor ſanctitatis.
Grauis timoris.
Acutus Amoris.
Suauis conſolationis.

tua in auribus meis. Vox enim tu dulcis. Memento, Domina, *Teſtamenti tui.*

Hortus Mariæ. IAM, quæ citharam reliquit in Hereditate, & vocalem Symphoniam, ne voluptatis ingenuæ locũ aliquem amœniſſimum, quo ſe conferre poſſent cari filii, non adſignaſſe videretur, HORTVM in eadem expreſſit, & hortenſes omnes delicias, *Plantarium:* *Plantarium.* nouellis arbuſculis, & ſemper virentibus conſitum: *Siluulam,* *Siluula.* materia, lignisq; abundantem: *Saltum, Pomarium,* *Saltus. Pomariũ.* *Vinetum, Virgultum,* *Vinetum. Virgultum.* & quidquid oculo, ad ſe rapit in apricis iſtis locis.

Hortus concluſus. EST namq; MARIA HORTVS CONCLVSVS, *Paradiſus voluptatis,* in quo poſuit hominem

minem, quem formauerat DEVS, dum fœmina virum circumdedit. Eſt ſaltus Libani, in quo non deſideres PVTEVM *Aquarum viuentium*, quæ fluunt impetu de Libano: neque FONTEM ſignatum, cuius *Saltus Libani.* *Puteus aquarum viuentium.* *Fons ſignatus.*

Turbauit vitreas nemo profanus aquas

Neque VENAM vitæ, ſaporatis vndis plenam: nec LIGNVM VITÆ, his qui apprehenderint, & tenuerint eam. Nec TORRENTEM mellis & Butyri, Hollandorum delicias. Nec LILIA *pungentes inter fragrantia ſpinas*. Nce RVBVM ſacra flamma ardētem, & incombuſtum. Nec CEDRVM, PLATANVM, CVPRESSVM, AMYGDALVM, felices alias arbores. *Vena vitæ.* *Lignum vitæ.* *Torrens mellis & butyri.* *Lilia.* *Rubus.* *Cedrus.* *Platanus.* *Cupreſſus.* *Amygdalus.*

Accla-mationes Cœlituũ. SED hæc alterius ſunt cõmentationis. hoc hodiernæ. Huius hereditarii *Prædii* delicias amœniſſimas in admirationem rapuiſſe cœleſtes illos ſpiritus, dum *Virgo-Mater* hoc ipſo die in cœli arcem inuecta eſt. Illorum enim voces fuerunt, admirationis plenæ:

Cant.8. QVÆ *eſt iſta, quæ aſcendit de deſerto delitiis adfluens?* Mirantur delitias omnes in hoc vnum iucunditatis viridarium congeſtas. Et ita fuit. Vt enim Reges præter communem hortorum nitorem ſolent domeſticum quoddam viridarium regali magnificentia ad priuatas delicias plantulis conſerere: ita DEVS, præter communes ſanctorum hortos topiarium illud Virginis ad captandam

captandam auram (ſecundũ hominem loquor) delitiis omnibus alterius orbis exoticis, extraordinariiſque plantulis conſeruerat, & adornarat. FINIS non eſſet hodie, quamuis lux protraheretur in craſtinum, ſi exſpaciari in hoc Hereditatis noſtræ ampliſſimo campo, & indulgere voluntati, voluptatique meæ priuatim vellem: ſed non abuti in his caloribus patientia veſtra, conſtitutum mihi erat, neque adhuc mutatus animus. Quamobrem reſecentur cetera, quæ innumera dici poſſent, ſi Hereditatem omnibus conuenientiſſimam ſingulis, quibus eſt relicta accommodare niteremur: digitus tantum in aliquos intendatur.

Tituli conglobati B. V.

tur. Eadem enim hæc, eſt REGIBVS, in quo conſideant THRONVS Salomonis.

Thronus. *Armatura.* MILITIBVS, omnis ARMATVRA fortium. Clypeus in ſe ſperantibus.

Diua nec ignitis penetrabilis vmbo ſagittis.

Præſidiū. EXVLIBVS, Præſidium, tutela, ſalus, pietatis Aſylum.

Ciuitas refugii. *Ciuitas refugii.*

Vrbs. INFIRMIS, *Vrbs fortitudinis.*

Turris. OBSESSIS, *Turris Dauidica, Eburnea.*

Acies. BELLANTIBVS, *Caſtrorum acies ordinata.*

Thalamus. MATRIMONIO iunctis, *Thalamus Sponſi.*

Tabernaculum. VIRGINIBVS, *Tabernaculum DEI cum hominibus.*

SACER-

SACERDOTIBVS, *Altare Thymiamatis.* *Altare.*

ÆGRIS, *Stella matutina*, & *Aurora conſurgens*, ad quam tantopere adhelant. *Stella.*

DESPERABVNDIS, Deſertiſque, *Lapis adiutorii.* *Lapis.*

RELIGIOSIS, *ſanctuariũ Dei.* *Sanctuarium.*

RELAPSIS, *Propitiatorium Altiſſimi.* *Propitiatorium.*

INCIPIENTIBVS, *Deſiderium collium æternorum.* *Deſiderium.*

PROFICIENTIBVS, *Scala Iacob.* *Scala.*

PERFECTIS, *Porta cæli.* *Porta.*

BEATIS, *Gloria Ieruſalem.* *Gloria Ieruſalem.*

FAMENTIBVS, *Nauis inſtitoris de longe portans panem.* *Nauis.*

SITIENTIBVS, *Cella vinaria* *Cella.*

ÆSTVANTIBVS, *Nubes Tabernaculo inſidens, Mons vmbroſus.* Quid moror? *Nubes. Mons.*

DEO,

Solium. DEO, *Solium Gloriæ.*

Gloria te Domini ſolium ſibi legit, & in Te Maieſtatis habet, ac Pietatis opes.

Denique, omnibus omnia MARIA, quam cantillantem audio: *Spiritus meus ſuper mel dulcis, & Hereditas mea ſuper mel & fauum.* Sed, *Memento,* Domina, *Teſtamenti tui.* Hæc eſt illa hereditas, quam Eccleſiæ Teſtamento reliquit DEIPARA. Annon vere exclames, *Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hæreditas mea præclara eſt mihi.*

An aliquis exheredetur? AT, nemo VIRGINIS Teſtamento exheredatus legitur? tot improbi, ingrati, nefarii ad tantam hereditatem admittantur? nemo parte aliqua priuetur? tũc etiam cum teſtan-

teſtantis voluntas negligitur, imo contemnitur? Intra Eccleſiam catholicam plane nemo. Fures, latrones, adulteri, & ſiqui peiores, modo velint, vti-frui poſſunt hoc ampliſſimo, cunctis expoſito patrimonio. Addam amplius: ſed, quæſo vos, admirationem frenate veſtram, donec interpretationem perceperitis. Addam, dico, cuius in ima cera ſit mentio: & eſt admiratione dignum: ac, prima fronte, incredibile. Ita ſane legentibus nobis initio videbatur. Dicam tamen clare, vt omnes exaudiant. Iis etiam, qui extra Eccleſiam ſunt, fuerunt, erunt: apoſtatis, hæreticis, ſchiſmaticis: maius aliquid: ipſis illis, in inferni carcere detentis,

Nullus intra Eccleſiam.

Extra Eccleſiã admittuntur.

tis, creaturarum deterrimis, Dæmonibus relictā eſſe eandē hereditatē in Teſtamento auguſtiſſimæ Reginæ noſtræ.

Liberalitas Domina in inimicos.

O Liberalitatem inauditam! ô pene prodigam, & humano iudicio haud ferendam prodigalitatis nouæ profuſionē! Quomodo? Dicemuſne, hereditatem, qua cœli Spiritus fortunatos vix dignos rebamur, nō his ſolum: ſed inferni quoque damnatis furiis relictā? Tibi ne præſens eras, pia Mater, aut alienatis ſenſibus, in extaſim rapta, cū hanc clauſulam, vt videtur minus conuenientem, Teſtamento tuo, tam prouide, ac ſapienter diſpoſito, adiungi voluiſti? & quibuſdam dubitandi anſam præbere potuiſti, ſerio-ne, an ioco

ioco illã apponẽdã curaueris.

AT enim, ſi modum, quo his tranſcripta hereditas eadem, conſideres, præpoſteri omnis iudicii ceſſabit ſuſpicio. Siquidem, quæ fidelibus, ac animab. ſibi, Deoq; caris, ſe in Hereditatẽ reliquerat, vel, tanquam *Prædium*; vel, vt *Hortum*; vel, vt *Viridarium*; vel, vt *Monile*; vel, vt alius rei commodæ, iucundæ, & honeſtæ poſſeſſionem: Hæreticis, ac Dæmonibus conceſſit SE, in SIGNVM: ideſt, SCOPVM, ampliſſimũ, & omnibus conſpicuum, in quem heterodoxi, Cacodæmones, omneſque Chriſti hoſtes, ſuarum perſequutionũ, & blaſphemiarum, per ſummam impietatem, ſagittas collimarent.

Quomodo inimicis tranſcripta hereditas.

Signum eſt Maria.

Hoc pacto iuuat interpreta-

ri illud Apocalypſis 12. capite. *Et* SIGNVM *magnum apparuit in cælo: Mulier amicta ſole, & luna ſub pedibus eius: & in capite eius corona ſtellarum duodecim.* Cui deinde opponitur è regione Draco. De quo capite 13. ſcribitur. *Datum eſt ei os loquens magna, & blaſphemias: aperuitque os eius in blaſphemias ad Deum, blaſphemare nomen eius, & tabernaculum eius.* Sermo eſt de Antichriſto, eiusque prodromis, & aſſeclis hæreticis. Per *Tabernaculum* autem Dei accipio DEIPARAM, de qua cecinit Vates regius in Pſalm. 45. *Sanctificauit* Tabernaculum *ſuum Altiſsimus.* Sic enim verſiculum illum expoſuerunt Methodius antiquus ſcriptor, & D. Athanaſius. Itaque

Method. in hypopant. Do.

que *Mulier amicta ſole*, quæ eadem fuit Tabernaculũ DEI, vt SIGNVM ſe dedit & SCOPVM, in quem aducrſarii artem viresque probarent. mini, Athan. in Euang. de Deipara.

PLACVIT hoc olim Timotheo presbytero Ieroſolymitano in oratione de Simeone Propheta: vbi exiſtimat de Chriſto ac Virgine ſimul accipiendum illud Lucæ II. *Hic poſitus eſt in ruinam, & in reſurrectionem multorum: & in* SIGNVM, *cui contradicetur.* De re ipſa non poteſt eſſe controuerſia. Cum enim animaduerterent inimici crucis Chriſti; eiuſque myſteriorum, non poſſe ſe Incarnationis verbi diuini veritatem, & tot illi adnexa myſteria, ac ſacramenta impetere, multo minus euertere, Deipara Scopus.

tere, niſi virginitatem, & maternitatem MARIÆ prius peſſumdarent: in eam primū ſibi faciendum impetum exiſtimarunt: vt per Matrem, Filium læderent. Ita depugnarunt contra Chriſtum Marcioniſtæ, Manichæi, Heluidiani. Qui in MARIAM, tanquam Scopum, irrita impietatis tela contorſerunt. Nam *ſagittæ paruulorum factæ ſunt omnes plagæ eorum.*

Antiqui Mariæ hoſtes.

Recentiores aduerſarii.

IMITANTVR maiores ſuos, qui in Europa à centum annis graſſantur DEI hoſtes, quippe religionis auitæ, qui vel clam, vel palam, dum in IESVM arietem intorquere conantur, prius in eius ſanctiſſimam Genetricem impetum faciunt. Sed ſentiunt pedem eius, cui

facta

facta promiſſio, de conterendo: *Ipſa conteret caput tuum.* Hoſtes igitur ipſa ſuos ad Hereditatem quoque admittit, vt MARIAM, tanquam SIGNVM in cœlo habeant: in quod ſpicula contorqueant eodem, quo in Solem auſu, & ſucceſſu. Vt illam, velut clypeatam turrim inuadant; in quam plumeos lapides iaculentur. Vt eam, ceu ſcopulum ſibi opponant, in quem roſtratas ſuas fruſtra frementes inpingant. Nos Hereditate Dominæ N. gloriemur, & cauſſam Matris vniuerſæ ſanctimoniæ, gladiis ſpiritus accincti, defendamus, eiusq; iniurias vlciſcamur.

VERVM-ENIMVERO, ſi tam in omnes munifica fuit Dei- *Legata in Teſtamēto Deiparæ.*

Deipara, vt nec hoſtes ab Hereditate ſua excluſerit; nihilne carioribus, & magis domeſticis, extra ordinem, ab illa donatum, vel legatum propriis codicillis dicemus? Vitur ſane rationi conſentaneum, vt qui ſingulari erga eam fuere affectu, & exquiſitiſſimo cultu honorarunt, aut honoraturi erant, peculiaria quædã præ reliquis dona, legatorum nomine, acciperẽt. Sic Patriarcha Iacob, Ioſepho de ſe optime merito, & fratribus magis, ob iuſtas cauſſas, dilecto, inquiebat in extremis: *Do tibi partem vnam extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio, & arcu meo.* Deuteronomii 48. An non memor fuerit MARIA optimorum

Deut. 48 verſ. vlt.

morum

morum Sodalium, qui pecu-
liari eam obſeruantia proſe-
quuturi erant, & in Matrem
noua optione illam lecturi?
An-non Petri, Ioannis, ſimi-
liumque?

INVENIO equidem, præ- *Quæ legata ipſe ſint.*
ter Hereditatem, Legata nō
nulla tabulis vltimæ volunta-
tis inſerta. Quæ autem illa
ſint, & quibus deſtinata, mox
fideliter recitabo. Scitis le-
gari poſſe res omnes, tam mo-
biles, quam ſoli; aurum, ar-
gentum; factum, infectum:
veſtes, gemmas: annulos, ſu-
pellectilem, vaſa: nomina: vi-
na: penum: ſimilia. *Virgo Ma-
ter* autem: quamuis vitam e-
gerit pauperem, habuit ta-
men aliqua, ſine quibus vita
hæc mortalis non ducitur:

vel relicta à parentibus: vel donata ab amicis: vel induſtria propria comparata. De quo non eſt dubitãdum. Fuit enim Domina noſtra fortis illa mulier, cuius opera deſcripſit Sapiens Prouerbiorum
Prou. 31. 31. Quæ *quæſiuit lanam & linum, & operata eſt conſilio manuum ſuarum.* Quæ *manum ſuam miſit ad fortia.* Quod ex originali legere poſſis: Ad colum, aut vertibulum. quæ ſunt gladius, & arcus mulieris. *Et digiti eius apprehenderunt fuſum*: id eſt, telum eiuſdem. Deinde textrinam exercuit: *Sindonem fecit.* Aeu polymitas telas confecit. Et *cingulum tradidit chananæo.* Domeſticis etiam prouidit. *Omnes domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibus.* Precio-

cioſiores ſibi ipſa veſtes elaborauit. *Stragulatam veſtem fecit ſibi. Byſſus & purpura indumentum eius.*

O induſtriam Viraginem, & laborioſam Apiculam! Quā ex veterum traditione ſcriptores multi adfirmant, ita tempus fuiſſe diſpartitam, vt à prima luce, ad tertiam diei horam, rebus diuinis operam daret: inde ad meridiem puellare opus exerceret, & lanificio vacaret interdum: mox à cibo, qui parciſſimus Virgini fuit, ſacram ſcripturam legeret: cui reliquam diei partem tribuerit. At non ſibi, ſed nobis mellificauit Apis diuina. Hinc mundum illum muliebrem, pretioſiſſimaſq; veſtes reliquit: quas ignarus *Laborioſa B. V. M.*

 ſim,

ſim, aut profanus, ſi vel cum Ægyptiæ Cleopatræ, vel Cariæ Artemiſiæ, vel Aſſyriæ Atoſſæ, vel vllarum Reginarum aureis, gemmis-ve cymeliis comparauero.

Legata Sodalibus veſtis.

PORRO omnia hæc iis legata inuenio, quos non in bona tantum, ſed & in nomen heredes aſcitos voluit, iuſſit, nuncupauit. At ſub conditione: ſi profeſſioni, cui nomen dederunt, ſe non indignos oſtenderint: ſi fidem Matri datam non violauerint: ſi Marianos vbique ſe eſſe meminerint. Vos autem, optimi SODALES, deſigno, quos Diua Mater nominis etiam ſui heredes ſcripſit: in familiam, nomenque adoptauit: & cum nomine gloriam ſuam propagare

gare voluit. Vos enim Mariani, vos Parthenici, vos virginei: vos DEIPARÆ filii adoptiui ſingulari nuncupatione, non minori gloria, quam olim, Imperatorum, Cæſarumque filii, vel nepotes, *Flauii*, appellamini. Bene ominati heredes, ſi à nomine res ipſa improbo diuortio non diſſentiat.

VOBIS itaq; veſtes illæ polymitæ, ac precioſæ, variegatum cingulum: & quicquid in Virginis mundo muliebri nitet, legatum eſt. In eo primum intueor *Peplum* reticulare, non Athenarum arce, ſed cœli regia dignum: melioris opus Mineruę, capillos, aureamque cæſariem coercens. Per quod ſobrietatem, *Peplum.*

pacem, & ab omni vanitate, curioſitate, obſcœnitate continētiam cogitationum, quas crines ſignificant intelligo. poſt hoc, noto *Diſcerniculum*, & *Pectinem* aureum: quibus virtutum Princeps *Diſcretio* exprimitur. Deinde *Zonam* illam illibatæ *Virginitatis*, qua, vt ante conceptionem filii, ſic in partu, & poſt partum lumbos fuit ſuccincta. Præterea: aliud *cingulum* perfectiſſimæ *Iuſtitiæ* æqualiter corpus circumdans, non in vnam, quam alteram partem magis inclinatum: ius ſuum, cuique tribuens: quæ in Virgine fuit conſummatiſſima. Adiectæ ſunt *Inaures* orientalibus margaritis precioſiores: ſymbola obedientiæ, cuius nutu Dei Filius

Diſcerniculum. *Pecten.* *Zona.* *Cingulum.* *Inaures.*

Filius de ſinu Patris in vterum Virginis deſcendit.

VIDI etiam *Murenulas* aureas argento vermiculatas: quæ cordis ac ſenſuum, & totius hominis cuſtodiam agebant. Adhæc, *Cycladem* auro intextam: vnionibus diſtinctam: ſtellulis oculatam, quæ virtutum omnium vniuerſitatem exhibebat. Legauit etiam vobis *Annulum* illũ ſuum ſponſalitium. Quo fidei eius commiſſa tota ſponſi domus Eccleſia: &, quo fides inuiolata mutui amoris ſponſi & ſponſæ repræſentatur. Dicam aliquid maius. Inter legata vobis propria voluit eſſe *Sceptrum* illud regium, ſibi à DEO in manus datum, teſtimoniũ potentiæ in vniuerſo orbe ſu- *Murenulæ aureæ.* *Cyclas.* *Annulus.* *Sceptrũ.*

per Angelos & homines ſibi traditæ, quã humilitate promeruit. In vobis eadem cernetur potentia, ſi Mariani ſitis. Quia, quod per matrem, vos poteſtis. Addam, quod ſummum eſt. Veſtrum eſſe voluit *Diadema* illud candidum, diſpunctum, non modo gemmis, ſed ſideribus. Cœlites reliqui coronas habent in capite de lapide precioſo. MARIA amicta eſt Sole: Luna ſub pedibus eius. Hæc gloriam conſcientiæ puræ, & interius regnum, regnorum magnificentiſſimum conteſtatur. O LEGATVM omnibus mundi imperiis præferendum.

Diadema

Apoſtolis legati calcei.

IAM, quæ reliqua ſunt leuiter percurro. Apoſtolis, & in iis

in iis, Apoſtolicis omnibus viris legauit *calceamenta* ſua, quæ adeo in admirationem traxerant ſponſum cœleſtem, vt earum venuſtate captus, exclamaſſe feratur. *Quam pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis filia Principis!* calceamenta ſane Sycioniis pulchriora. Nempe, intellectus, voluntatis, ceterarumque potentiarũ, ac membrorum iugem ad omne bonum progreſſionem, & velociſſimum curſum. Quibus calceati pedes adfectuum, pulchri fiunt ad euangelizandum pacem, ad euangelizandum bona.

IOANNI Euangeliſtæ, qui illã & Chriſti cõmendatione, & filiali amore SVAM iã olim *Ioanni corpus.*

 fece-

fecerat, *corpus*, velut fidei-commiſſum commendauit, vt illud, poſtquam anima euolaſſet, Christiano ritu, non abſque hymnis, ac cereis, funebrique pompa, ſuccollantibus alternatim Apoſtolis, in Gethſemanæum tumulum inferri curaret: inibi paucorum ſibi dierum hoſpitium fore.

Florentia, Meſſana, Litteræ. LITTERAS manu ſua exaratas, & ad ciuitates in Hetruria, ac Sicilia nobiles, Florentiam Meſſanamque datas (quas ſe à Virgine tranſmiſſas habere gloriantur) iis pro legato, vt retinerent, ac colerent, confirmare potuit. Scripſiſſe autem, mihi, pro cetera Matris humaniſſimæ facilitate, non magnopere videtur miran-

Caniſ. lib. 5. de B. V.

mirandum. Si enim Florentini, & Meſſanenſes, ſuam vtraque reſpublica ad B. Virg. Mariam, epiſtolam miſerunt (Fides ſit penes hiſtoricos quorum fuit religionis, antiquitatisque eccleſiaſticæ in vtraque vrbe indagare veſtigia) vix eſt dubium, quin Virgo reſcripſerit, & ambas ciuitates, hoc titulo fortunatas, cœleſti conſolatione repleuerit.

CETERVM haud immemor domus ſuæ natalis, quæ in Galilæa Syriæ regione Nazaretho oppidulo ſita erat: vbi ipſa genita, & educata habitauerat: ibidemque DEVM, Angelo nuncium apportante conceperat, & toties ſacroſancta veſtigia impreſſerat, *Domus Nazarethica.*

cenſuit,

cenſuit illam è Palæſtina deportandam, & Europæis legauit: ac, poſtquam commendaſſet illius religionem ad tempus aliquod Illyricis: mox æternum permanſuram, vt opinamur, Italiæ offerre placuit. Atque in ea fictilium *Armariolum*. Et ſuam puerum IESVM ſiniſtra manu mediũ amplexantem, dextra ſuſtinentem, effigiem cedrinam fere bicubitalem à Luca Medico, & pictore, ac ſculptore eximio formatam. Felix regio, quam adeo adamauit cœlitum regina, vt illi tale, tantumque legatum, inde vſque à Galilæa tranſmiſerit: vt dubiis in rebus confidere poſſit, nunquam ſibi eius tutelam defuturam cuius prædem vademque

Armariolum.

demque à Deipara habeat natalem domum.

FORTVNATA etiam eo nomine eſt altera Roma Cõſtantinopolis, cui veſtis quotidiana obtigit formæ, vt illius æui mos erat, ſimplicis, & ſine fuco, natiui coloris. Hanc fortaſſe, tanquam fideicommiſſum, Lucæ, caro in paucis ſibi commendauit Bizantium deferendam. Illam vero ea in vrbe in arca ſacra reuerenter admodum & integre ſeruari Nicephorus eſt auctor, appellatque illam inuictum perpetuumque vrbis præſidium: & ſcribit varios inde morbos depulſos; præclaraque miracula extitiſſe. Nunc Teſtamenti verba breuiter omnia, miſſis parergis, accipite.

Conſtantinopoli veſtis.

Niceph. lib. 15. c. 24.

Tabula Teſtamenti.

D.O.

D. O. M.
ET
FILIO MEO IESV.

EGo Maria Ioachimi, & Annæ F. Christi Dei æterni M. hodie, quincti menſis Ab, die 12. decedens, Eccleſiam Orthodoxam, Catholicam Christi exaſſe heredem eſſe volo. Quamdum nomino, illos etiam, qui nondum in rerum natura ſunt, quia necdum nati, futuri tamen in illa, heredes inſtituo. Horum quoque filii, nepotes, pronepotes, poſtumi heredes ſunto. Cuilibet poſtquam hereditatem creuerit, quidlibet ex ea, quod ipſi cōmodum, accipiendi ius eſto.

Ab Heb. Auguſtus menſis.

Infan-

Infantibus vbera. Pueris, mellitos fauos. Adoleſcentibus ſpeculum. Viris doctis, ac litteras amantibus, ad doctrinæ incrementum, codicem Opiſtographum: pro liberali relaxatione, citharam: pro honeſta recreatione, Hortum, cum omnibus attinentiis. Aliis, cuiuslibet tandem conditionis, officii, aut opificii ſint, alia.

SODALIBVS meis bene merentibus, quos in nomen, quod ferre debeant, adſciſco, extra fratres, do, lego, partem vnam, quam precum aſſiduitate, Deique liberalitate adſequuta ſum, muliebrem meum mundum: quæque eius cauſſa, empta, parata ſunt. In eo eſt Peplum continentiæ.

tiæ. Diſcreticulũ, & PecteDiſ
cretionis. Zona Virginitatis
& Iuſtitiæ. Inaures gemmea
Obedientiæ. Murenulæ au
reæ argento vermiculatæ cu
ſtodiæ interioris. Sponſali
tius Annulus fidei inuiolata
Cyclas auro intexta virtutun
omnium. Sceptrum poten
tiæ, humilitatē obtinendæ
Diadema perfectæ victoria
virtutum heroicarum officii
indeptæ. Hac tamen condi
tione, vt fidem ſemel datan
non violent. Si ſecus faxint
omnia fidis accreſcant.

APOSTOLIS, & Apoſtoli
cis viris calceamēta lego, Rei
publicæ Meſſanenſi in Sici
lia, Florentinæ in Hetruria ol
ſingularem in me affectum
quem epiſtolis ad me dati

teſtata

teſtatæ ſunt, litteræ ad eas à me ſcriptæ, datę donatæ ſumpto: eas habeant, fruantur: poſteritati tranſmittant me volente fiet.

NATALEM domum meã, quæ ex anguſto patrimonio etiam-num in Galilæa ſupereſt, illi regioni in qua Filius meus CHRISTVS Eccleſiæ ſuæ primatum ſtabilire voler, do, lego. Vobis Spiritus beati, qui huc frequenter confluxiſtis, ea res cordi ſit. Veſtræ illam committo fidei: vt per immenſa maris ſpacia in Dalmatiam primo transferatis: deinde in Italiã: & in Piceno æterna firmitate collocetis.

VESTEM, quę mihi quotidiana fuit Bizantinis lego. Maneat in vrbe mihi amica: in

in quam Imperator, qui Fili
mei partes agetRomam trã
feret, & de nomine ſuo nun
cupabit. Tu, Luca, mihi ſæ
pius adſiſtere ſolite, hanc cu
ram adſume. Et quoniam tib
Thracia eſt deſtinata, eo, fac
vt perferatur.

IOANNI, CHRISTO Filio
ac mihi in paucis dilecto, qu
me, iam dudũ, in ſua recepit
corpus meum funerandũ, tã
quam fidei-commiſſum tra
do. Ad illius prouidentian
pertinebit, poſtquã anima a
felices patriæ ſedes euolarit
illud cum cereis, & Chriſtia
na pompa, non aliis, quam A
poſtolis, iucundiſſimis filiis
ac primis heredibus efferen
tibus Gethſemanæo tumulo
vt inferatur curare.

NE-

NEMINEM, modo velit ab hereditate excludo. Non ingratum: non perfidum: non clancularium: non manifeſtum hoſtem. Sed hi, & iſti, ac illi non niſi malo ſuo heredes ſunto.

HÆC, vti his Tabulis, ceris-ue ſcripta ſunt, ita do: ita lego: ita teſtor MARIA DEIPARA. Vos, cara mihi pignora, CHRISTI Apoſtoli, mei dulciſſimi nati, teſtimonium perhibetote, & hæc vulgate. Denique, vt Exequutores teſtamentarii, hanc voluntatem meam, ceu perpetuam, quia vltimam, conſtanter obſeruate.

Hoc Teſtamentum eſt Matris veſtræ, Sodales,

Quod

Quod non imber edax: non Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, aut fuga temporum.

Veſtrum eſt, qui ad tantam hereditatem admiſſi eſtis, conditiones implere. Virgini fidem ſemel datam ſeruare. Non indignos vos nomine, quod geritis, & in quod ſimul cum fortunis ſuis omnibus adoptauit DOMINA vnquam exhibere. Tandem, pro capillorum vanitate, modeſtiæ peplum: pro calamiſtris, pectinem prudentiæ: pro laſciuia, continentiæ zonam: pro mentis nimis libera in obſcœna euagatione, cuſtodiæ interioris murenulas: pro totius corpo

corporis pene meretricio cultu, virtutum cycladem à Matre vobis relictam adſumere.

Teſtamẽti tabulis ſubſignatis quid actum.

IAM vero, ſcriptis, obſignatisque vltimæ voluntatis tabulis, referenda eſſet DEIPARÆ è corpore emigrantis oratio, qua circumſtantes ad fortiter agendum hortabatur; qua infinitum illud DEO ſe cõiungendi deſideriũ aperiebat; qua Deum Angel co adfatu identidem interpellabat. Deinde explicandus eſſet aduentus Chriſti ad Matrem dilectiſſimam deducendum; Angelorum famulatus: Apoſtolorũ lacrymæ; & ſingulorum, Ioannis tamen maxime, acclamationes. Sed hæc ab humanis ſenſibus ſubducta, & noſtro

noſtro ſuperiora intellectu, ter exprimere conati, ter calamum ſtrinximus: ter irrito conatu attoniti hæſimus. ter eadem proferre auſi, ter labia diduximus: ter ſtupore correpti conſtitimus, & etiamnum ſtupidi hæremus. Vos, quod verbis non poſſumus, cogitatione percurrite, & DIVAM MATREM Patronam Veſtram, in cœlos euntem comitamini, & audite; *Spiritu meus ſuper mel dulcis, & Hereditas mea ſuper mel & fauum.*

Memento, Domina Teſtamenti tui.

Orati

Spurcum excesto genus; nihil infernalib' uſquam
Acceptũ porcis hic hyacinthus olet.

ORATIO SEXTA.
MARIA
PATRONA
Communis omnium.

Cum iucunditate Natiuitatem B. Mariæ celebremus, vt ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum.

ADVOCATA MORTALIVM.

O. P. N.

Dicta in Feſto Natiuitatis.

Adonias Patronã adſciſcit Regis matrem.

ADONIAS filius Dauidis ex Haggith vxore ſecundaria, Salomonis frater, pulcherrimus adoleſcens

ſcens : ille nimirum, qui cum ætate ingraueſcente, quondam bellicoſiſſimus, & rerum geſtarum gloria clariſſimus, Dauid, eius parens domi ſe contineret, equitatum, & currus adornarat, ſeque regni Iſraelitici heredem, infeſtis, aduerſisque ſuperis auſus fuerat profiteri. Is, dico, mortuo patre, qui viuus adhuc, Salomonem inſtinctu Numinis, ſucceſſorem ſuum eſſe iuſſerat, & Regem proclamari, exarſit in amorem formoſiſſimæ Abiſag, parentis ſui, haud ita pridem, delitias: quam Dauid, ſenio fatiſcens, intactam reliquerat. Quocirca, cum venuſtiſſimam puellam ducere vxorem apud ſe conſtituiſſet, ad

Lib. 3. Reg. cap. 2.

Bethſabee, matrem Salomonis ſe contulit. Quam orat, atque obſecrat ſuppliciter, vt, quando cetera amiſit, Sunamitidem Abiſag, eius interceſſione, à Rege obtineat.

Petitio Adoniæ. *Petitionẽ vnam precor à te* (aiebat ſupplex) *ne cõfundas faciẽ meam. Precor, vt dicas Salomoni Regi* (*neque enim negare tibi quicquam poteſt*) *vt det mihi Abiſag Sunamitidem vxorem.* Facturam ſe, quæ rogabatur, ſpondet Regis mater. adit ad regem. Salomon, arbitratus, ſummo illam honore dignã, & omni obſeruantiæ genere colendam, quæ ſe peperiſſet, venienti adſurgit, loco cedit, in thronum inuitat: *poſitusque eſt thronus matri Regis, quæ ſedit ad dexteram eius.* Illa interce-

dit

dit pro Adonia: & regem alloquitur. Exile eſt, quod petitura venio: ne nega fili, quod genitrix poſtulat: *Petitionẽ vnam paruulam ego deprecor, ne confundas faciem meam.* Quid reſpondiſſe putatis Salomonem? optato, Mater, quæ voles: nihil enim mihi magis in optatis, quàm vt matris obſequar voluntati: *Pete mater mea: neque enim fas eſt, vt auertam faciem tuam.*

QVOD Bethſabee ſemel in priuigni ſui, neque graui, neque adeo neceſſaria cauſſa feciſſe legitur; id MARIAM ſummi regis matrem, & PATRONAM noſtrã pene quotidie in filiorum ſuorum aduocationibus, & petitionibus facere, qui non animad- *Typus Mariæ Patronæ Bethſabee.*

uertit in aliis, qui in ſe non experitur, næ ille nouercalem animum in Matre, gnatorum amantiſſima, ſuſpicari poſſet: & in ea quidem, quam vnam caritate erga ſuos omnium ætatum matres longis ſuperare interuallis certiſſimum eſt apud Chriſtianos bene inſtitutos. Illa vix vocata exaudit: vix aduocata accurrit: vix interpellata concedit: gaudetque offerri ſibi occaſionem de cariſſimis ſibi pignoribus bene merendi. Adit filium. neque multis paſſibus eſt opus, cum latus eius ſemper claudat: exponit petitiones ſuorum, neque paucas, neque exiguas: & meliore profecto euentu, quam Bethſabee. Hęc enim cum petiſſet Abiſag vxorem

Promptiſſima aduocata Maria.

Bethſabea non impetrat.

xorem Adoniæ, poſtulata materna reiecit Salomon: atque ita repudiauit, vt negaret, etiam cum indignatione, intueri lucem fas eſſe ei, qui tales nuptias appetiuiſſet, quibus tyrannidis iacere fundamenta poſſe videretur: ideoque Adoniam morti addixit.

NON ita ad Matris petitionem ſe habet CHRISTVS: cui, vt Illuſtriſſimus inquit Damiani, *nihil negat: audit ſemper. Pete*, Mater, *neque enim fas eſt, vt auertam faciem tuam. Si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi*, inquiebat Aſſuerus, Reginæ Eſter. Maior eſt Chriſti in Matrem liberalitas: facilitas amplior. Et hanc eſſe cauſam inſinuat Eccleſia,

CHRISTVS Matrem ſemper audit.

Pet. Damian ſer. 1. de Nat.

Eſt. 5.

cur magnopere nobis lætandum ſit in Natalitiis Virginis, quod *Patronam* nacti ſimus, quæ quidlibet obtinere poſſit. Hortaturque, vt ſingulari animi in ſpiritualem lætitiam effuſi demonſtratione, natalem illius colamus, vt hac mentis deuotæ ſignificatione illam nobis demereamur magis, & fauentiorem Aduocatam conſequamur: Hunc enim ſenſum habet verſiculus toties ingeminari ſolitus hac octaua Natæ Deiparæ. *Cum iucunditate Natiuitatem Beatæ* MARIÆ *celebremus, vt ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum.*

Cur gaudendum in ortu Deiparæ. ET ſane, nonne incredibili quadam iucunditate perfundi æquum eſt eos, quibus hodie

die nata eſt MARIA, vt Chriſti, ſic Sodalium, ſibi peculiari cultus nexu deuinctorum Mater: quæ cum optima ſit, vult nobis abundantiſſime: cum potentiſſima, poteſt facillime, quæcumque, ſiue ad animum, ſiue corpus pertinentia, profutura proſpicit, impetrare. Hoc videlicet eſt, quod hodierno die paulo fuſius demonſtrare conſtitui. Gaudete, Sodales, nata eſt vobis hodie PATRONA, *Optima, Maxima. Natiuitas eſt hodie ſanctæ* Mariæ Virginis, *cuius precibus nos adiuuari, mente, & ſpiritu deuotiſſime poſcimus.* Tu

Diua, quæ gentes hominum ſalutis
Exules, partu recreas, beato,

 Aſtra,

Aſtra, quæ pandis, veterumque mutas

Fata Parentum,

dicenti faue.

Tituli B. V. M. Sancta. QVAMVIS proprium ſit MARIÆ, audire SANCTA: quia ſanctificata, antequam nata: & quia regali ex progenie exorta, in Natiuitate natalitio gratiæ ſplēdore refulget. proprium, audire DEI-*Dei-Genitrix.* GENITRIX: quia aura Spiritus almi imprægnata, aure verbum, quod DEVS, concepit, intemerata peperit. proprium, VIRGO VIRGINVM: quia in hoc choro palmaris ducit pudicitiæ ſigna. proprium, MATER VIVENTIVM: quia Euæ morientium matri, eiusque poſteritati vitam attulit.

Quamuis dulce ſit habere MARIAM, MATREM PVLCHRÆ DILECTIONIS, quæ dilectionis produxit auctorem: dulce habere eandem MATREM SANCTÆ SPEI, quæ dũ mũdus fluctuat, vt Cynoſura iter dirigit, ac portum oſtendit: dulce, habere MATREM HONORIFICATAM, cuius licet aſtra caput cingant, maius tamen ipſa aſtris decus eſt, quam quod ab ipſis mutuat.

Quamuis ſuaue ſit guſtare fructum MARIÆ, vt LIGNI VITÆ: quia *lignum vitæ* eſt *his, qui apprehenderunt eam: & qui tenuerit eam beatus*, Prouerbiorum 3. ſuaue, bibere eius liquorem, quæ, ceu VENA SALVTIS ſemper ſaporatis vitæ

aquis abundat, & ſcaturit: Suaue ad eius menſam accumbere, quæ eſt *Nauis inſtitoris de longe portans panem*: ſuaue, habere MARIAM, ceu FAVVM *diſtillantem*, cuius mel mundani fellis amaritudinem dulcorat: ſuaue, habere eandem, ceu FONTEM ſignatum, cuius limpidiſſimas aquas nulla turbidet improbitas.

Quamuis iucundum ſit immergi MARIÆ, vt PVTEO aquarum viuentium, quæ ſeculis omnibus perennantes ſalutis vndas ſubminiſtrat: iucundum natare in MARIA, vt TORRENTE mellis & butyri: fluit enim illa continenter vt cœlico delitiarum melle, ſic lactis ſinceri medulla.

Quamuis glorioſum ſit habere MARIAM, vt DOMVM SAPIENTIÆ, quam, qui caſto terit amoris pede inter cœleſtes ſophos illico adnumerari poteſt: glorioſum, poſſidere MARIAM, vt THRONVM SALOMONIS, cui dedit ſapientia firmam,

Materiem nitidum. Virginitatis ebur.

glorioſum habere Matrem, MVLIEREM *amictam ſole*, cœleſtibus rutilantiorem ignibus: *pulchram, vt Lunam*; imo pulchriorem millecuplo: *Honorificentiam populi* quæ maior multo ſit, quam Iuditha gloria Ieruſalem, lætitia Iſrael. *Iudith 15.*

Quamuis honorificum ſit colere MARIAM, vt TABERNACVLVM FŒDERIS, ſub quo

quo papilione DEVS, & homo confœderati in vnum coeunt: vt ALTARE THYMIAMATIS: quod noſtrorum mephitim criminum odore ſuo corrigit: vt VIRGAM IESSE, FLORIS parentē, ſuper quem Spiritus Domini requieſcit: vt VELLVS GEDEONIS, quod in ſicco mundi infelicis campo roridam ſpei melioris arrham exhibet: vt STELLAM MATVTINAM quæ tartareæ noctis ſpiſſiſſimas tenebras momento diſcutit: vt AVRORAM CONSVRGENTEM, quæ errorum, ſcelerumque nubila expellit: vt LAPIDEM ADIVTORII, vnde noſtræ ſpei petra fuit reciſa.

Quamuis magnū ſit quod agnoſcamus ac celebremus

MA-

MARIAM, vt PARADISVM VOLVPTATIS, quæ nō mortem, exitiale vitæ malum, ſed ſalutifera & aurea cœli mala protulit: vt DESIDERIVM COLLIVM ÆTERNORVM, ad quam, vt gaudia ſua ſuſpirarunt æternitatis candidati: vt LILIVM *inter ſpinas*: Virginem inter periculoſas adoleſcentiæ illecebras: puellulam innocentiſſimam inter teneræ ætatis lubricitatem: vt RVBVM *ardentem, incombuſtum*, quem ſacri ſpiritus flamma allambuit: profana non combuſſit: vt HORTVM CONCLVSVM, qui orbis opes ac delitias intra ſe continuit: vt TABERNACVLVM DEI *cum hominibus*, quod Altiſſimus, ac immenſus ſibi tetendit, cum diceret

diceret delitiæ meæ, eſſe cum filiis hominum; vt THALAMVM SPONSI, quem parauit ſibi Deus cum naturæ humanæ oſcula libare vellet.

Quamuis eximium quid ſit nominare MARIAM, SANCTVARIVM DEI, in quo virtutum omnium gemmulis ornatam ſedem poſuit cœli, terræque conditor: ARCAM TESTAMENTI de lignis Sethim Virginitatis æternaturæ incorruptibilibus PROPITIATORIVM ALTISSIMI: quæ materna per vbera, natum, patremque propitios nobis reddidit: SCALAM IACOB per quam facile ad aſtra ſcanditur: PORTAM CŒLI, quam ærato cardine mors clauſerat, donec illa morte domita fa-

ſta eſt ianua: SOLIVM GLORIÆ DEI, quod ſibi legit glorioſus Dominus, in quo maieſtatis bonitatisque gazas omnes reconderet: REGINAM COELI, quam ſociam Regnator æternus ſibi adoptauit, vt inferiora benignitatis influxu bearet.

Tituli Protectoris in miſeriis magis recreant.

QVAMVIS, vt inſinuabam, hæc ſint propria, & magna decora, ac elogia Magnæ Matris: tamen in miſeriis conſtitutis, quibus innumeris circumuallamur, quamdiu carneam hanc corporis molem circumferimus, neſcio, quomodo magis placeant illa, & libentius audiantur, quæ tutelam eiuſdem DOMINÆ, ac in clientulis iuuandis potentiam manifeſtius indicant.

Qualia

Virga Moſis. Qualia ſunt, VIRGA MOSIS, ſalum æque ac ſolũ, imo, cœlum pandens: *Ciuitas refugii.* CIVITAS REFVGII: omnibus ſibi dilectis præſidium & aſylum: *Vrbs fortitudinis.* VRBS FORTITVDINIS, quæ ridet hoſtiles minas: *Clypeus.* CLYPEVS *omnibus in ſe ſperantibus*: nullis penetrabilis vmbo ſagittis.

Turris eburnea. TVRRIS EBVRNEA, è qua fortis mulier fragmento molaris caput obtriuit infernalis Abimelech ignem oſtio ſubiicere molientis: *Turris Dauidica.* TVRRIS DAVIDICA ſacrę militiæ arma offenſiua, ac defenſiua genus omne continens: *Caſtrorum acies.* CASTRORVM ACIES *ordinata*, qua vindice momento funduntur hoſtium innumerabilium exercitus.

QVÆ omnia, &, ſi quæ ſint

alia

alia ſortis eiuſdem, ſi in vnica vocis nucula includere ſit animus, dicemus, PATRONAM. Quod nomen, quidquid ad filiorum tutelam eximium; quicquid ad clientum defenſionem firmum; quicquid ad ſubditorum incolumitatem amplum dici poteſt, aut excogitari, amplectitur. *Patrona* vocabulo, & MAIESTAS MARIÆ, & potentia Virginis, & voluntas Matris, & benefaciendi promptitudo Dominæ noſtræ exprimitur optime ac declaratur. Siue autem PATRONAM, ſiue ADVOCATAM dixero, idem intelligo, cum eiuſdem rei ſit ſignificatiuum vtrumque nomen: idem ſit titulus, dum Deiparæ attribuitur. *Tituli Mariæ continentur vna Patrona.*

Scio

Patronus & Aduocatus vt differant. Scio diſcrimen agnoſcere Latinitatis magiſtros inter *Patronum*, & *Aduocatum*: quod Aduocatus non tantum ſignificet eum, qui alterius cauſam agit (quem proprie *Patronum* vocari volunt) verum etiam, quicumque adeſt alteri in cauſſa, officii gratia. *Laur. Valla. Aſcon. Verr. I.* Itaque, *Aduocatus* appelletur, etiamſi nihil dicat, vel agat, ſed tantum paratus ſit defendere; *Aduocatus quis?* *Patronus* proprie, qui cauſam agat accuſati. *Patronus?* Sed nos in hac exedra iſtiuſmodi Grammaticalibus ſubtilitatibus non adſtringimur, ſed, Eccleſiaſtico more, indifferenter *Patronam*, & *Aduocatam* ſalutamus, quæ ſuorum ſuſcipit patrocinium, vt ſi egeant aduocatione, præſentiam ſuam accommo-

commodet: ſi interceſſione; precibus ſubueniat: ſi armis, aduolet ipſa ac defendat, & à periculis omnibus eximat.

TALEM eſſe *Patronam*, ſiue *Aduocatam* Virginem MARIAM conſtat inprimis Eccleſiæ vniuerſalis conſenſu, quæ vbique quotidie, dum celebratiſſimum carmen, cuius initium, *Salue Regina*, occinitur, ad Deiparam confugit, & anhelat, *Aduocatam* appellando: *Eia ergo* ADVOCATA *noſtra*, illos tuos miſericordes *oculos ad nos conuerte. Et Ieſum benedictum fructum ventris tui nobis poſt hoc exilium oſtende.* Quod dum verſibus illuſtrat Virginis amator ardentiſſimus Bonauentura, ita & ipſe canit:

Maria communis Aduocata.

S. Bonau. can. ſuper Salue Reg.

ADVO-

ADVOCATA *libera coram Saluatore.*

Poſtulare propera, conſuetoque more:

Et pro gente miſera benigno fauore,

Natum tuum mitiga, materno amore.

Idem Seraphicus Doctor in hymno, quem compoſuit ad imitationem Ambroſii & Auguſtini, cuius eſt exordiū, *Te Matrem Dei laudamus*, ad Virginem conuerſus, ſic illam compellat. *Tu Agonizatrix pugnantium.* ADVOCATA *pauperum: miſeratrix, & refugium peccatorum. Tu erogatrix munerum: poſt Deum ſola ſpes noſtra. Tu ſalus te inuocantium. Tu promotrix iuſtorum: congregatrix errantium.* Ne autem illud impetu quodam

quodam abſque conſideratione effudiſſe exiſtimetur, vt in orationibus interdum poteſt cõtingere, idem Theologum agens, in tertium ſententiarũ, Diſtinctione 3. parte 1. Art. 2. ſcholaſtice docet, MARIAM eſſe generis humani ADVOCATAM. Et, *propterea,* inquit, *congruebat, vt Virgo nullum haberet peccatum, & ita vinceret Diabolum, vt nec ei ſuccumberet ad modicum.*

Bonum huius doctrinæ, & affectus magiſtrum habuerat Bonauentura, eundem, quẽ vitæ ſanctæ inſtituendæ. Is fuit orbis illud miraculum Franciſcus, de quo ipſe ſcribit in Vita: *Matrem Domini indicibili complectebatur adfectu: in ipſam, poſt Chriſtum, præcipue fidens:*

S. Franciſcus B. Virginem conſtituit ſui, ac ſuorum Aduocatam.

Vita S. Fran. c. 9

dens:eam ſui, ac ſuorum ADVOCATAM *conſtituit: & in eius honorem à feſto SS. Apoſtolorum Petri & Pauli, vſque ad Aſſumptionem deuotiſsime ieiunabat.*

Maria obediens vt ſit Aduocata.

MVLTIS, ante hos, ſæculis Irenæus, ſcribens contra hæreſes, libro 5. cap. 19. ideo exiſtimat Virginem exſtimulatam fuiſſe à Deo ad ſingularem obedientiam, vt illius mulieris, quæ per inobedientiam totam ſuam poſteritatem perdiderat, fieret *Aduocata. Sicut Eua*, inquit, *ſeducta eſt, vt effugeret Deum: ſic MARIA ſuaſa eſt obedire Deo: vt Virginis Euæ, Virgo Maria fieret ADVOCATA.*

D. BERNARDVS autem ideo concipit Deiparam aſſumptam in cœlum, vt congru-

gruenter illi titulo, negocium noſtrum apud Patrem & Filium agat: ADVOCATAM, ait, *præmiſit peregrinatio noſtra, quæ tanquam iudicis mater, &* mater miſericordiæ *ſuppliciter & efficaciter ſalutis noſtræ negocia pertractabit*. Idem alio loco ſic te inſtruit de Aduocatæ huius neceſſitate, ac præſidio: *Ad Patrem verebaris accedere: ſolo auditu territus ad folia confugiebas:* IESVM *dedit tibi Mediatorem. Quid non apud talem Patrem talis Filius obtineat? Exaudietur vtique pro ſua reuerentia. Sed forſan in ipſo maieſtatem vereare diuinam: quia licet factus ſit homo manſerit tamen DEVS.* ADVOCATAM *habere vis & ad ipſum? Ad* MARIAM *recurre: pura ſiquidem humanitas in*

 Maria:

Maria: non modo pura ab omni contaminatione, ſed & pura ſingularitate naturæ. Nec dubius dixerim: exaudietur & ipſa pro ſua reuerentia. Exaudiet vtique Matrem Filius; & exaudiet Filium Pater. Filioli hæc peccatorum ſcala: hæc mea maxima fiducia eſt hæc tota ratio ſpei meæ. Quid enim? poteſt-ne Filius aut repellere aut ſuſtinere repulſam? Non audire, aut nõ audiri filius poteſt? Neutrum plane. Inueniſti, ait Angelus gratiam apud Deum. Feliciter ſemper hæc inueniet gratiam: & ſola eſt gratia, qua egemus. Itaq optemus cũ Gregorio Theologo, qui ita cum Virgine loquitur in tragædia de Chriſto Patiente:

Te tuum erga Filium
Mihi PATRONAM *ſentiam*
acceptiſſimam. POR

PORRO, in *Patrona*, ſeu *Aduocata*, aut vniuerſe, *Defenſore* alicuius omnibus numeris perfecto, duo poſtulo, *Velle*, & *Poſſe*: velle reſpicit adfectum; poſſe, effectum: velle beneuolentiam; poſſe, potentiam: velle, conatum: poſſe, ſucceſſum: velle, intentionem: poſſe, exequutionem. De propenſiſſima Virginis in nos voluntate dicere non attinet: nam de ea nemini ſuboriri poteſt dubium. Ambigis-ne an mater voluntatem habeat patrocinandi filio? an velit nati aduocationem ſuſcipere? an velit pro prole ſua intercedere? an cupiat fructum ventris ſui incolumem viuere? an deſideret à ſe genitum per ſe à periculis eximere, & *Duo in Patrona.* *Velle.* *Poſſe.*

boniſ omnibus abundare
MARIA communis eſt Mater
eoque beneuolentiſſima *Ad*
uocata, & *Patrona.*

Potentia Mariæ. QVÆ potentiam ſuam ſem
per inuictam, ſemper victri
cem ſæpiſſime demonſtrauit
ſiue ſe, nomenq; ſuum à per
ditiſſimorum oppugnationi
bus, ſiue ſibi deuinctos à pro
fligatiſſimorum iniuriis vin
dicando, & vbique patroci
Hoſtes Mariæ. nando, ac opem ferendo. Ha
buit ſemper Marianum no
men ab initio naſcentis Ec
cleſiæ aduerſarios numero
pene infinitos, audacia proie
ctos, nequitia deterrimos,
nocendi mille artibus inſtru
ctiſſimos, ingenio limatiſſi
mos, viribus fortiſſimos. Qui
illud oppugnarunt, vel inſtru

ct

ſta acie, more legionariorum, belli fortunam experiri volentium: vel latrunculorum ritu, prælii aleam ſubterfugientium; crebris irruptionibus, ac repentinis aggreſſionibus terrorem circumferentium. Primum impetum fecerunt allophyli, Iudæorum natio, homines nō mente, ſed corpore circumciſi, qui profeſſis odiis, clara luce, ac velut exertis brachiis, *Patronam* noſtram laceſſiuerunt. Subſequuti ſunt hæreticorum anteſignani. Qui tum ſophiſmatum globis, tum conuitiorum machinis, tum ſolo furore, vt ariete, ſed ſine cornibus, Marianæ arcis muros quatere conſueuerunt. Aut ſerpentum, & culicum imita-

tione, è latebris ſibila colla exerunt: & in tenebris rauco murmure circumuolitantes vulnus minitantur, non inſligunt. Aut, vt Philiſtææ vulpeculæ ad Lunam noſtram adringunt. Aut, vt Arcadiæ germen ad ſolem adrudere audent.

Neſtoriani. INVASERVNT illam olim Neſtoriani, & Θεοτόκος dici noluerunt: id eſt, Dei Genitricem. Quid effectum, vt orbis Chriſtiani cõſpiratione DEIPARA audiat. Ringantur Neſtoriani. *Collyridiani.* Infeſtarunt eam quidem Collyridiani, qui DEAM faciendo, dum videri vellent in eam nimis pii, fuere ſacrilege impii. Quaſi vero maius quid ſit, fictam eſſe Deam, quam veram DEI Matrem

trem. Quo id tentarunt ſucceſſu? vt ab Eccleſia vniuerſa habeatur Maria, & creatura per naturam, & Deo proxima per gratiam. rumpantur Collyridiani. Vexarunt illam Manichæi, qui humana ſubſtantia ſpoliare Dominā noſtram conati, Angelum eſſe voluerunt, non Adami neptem. Quo euentu? vt eam orthodoxi omnes, à protoplaſto prognatam eiuſdem naturæ nobiſcum fateantur. deſpuant Manichæi. *Manichæi.*

INSVRREXERVNT in Virginem Hebræi poſteriores, ſoliti eam vocare, vel *Thlua*: hoc eſt, *carnificinam*: vel *Sono*: id eſt, *meretricē*: vel *Thmeo*, id eſt, *ſordidatam*. At quid ſunt conſequuti? vt illam Chriſtiani *Hebræi.*

ni vniuerſi colant ac venerentur tanquam aram miſericordiæ, & puritatis caſtitatisque ideam. reclament athei Apellæ. Incurrere in Deiparam optauit, ſed ex inſidiis, ſeptemplici gyro contortus Draco tartareus; qui ſtetit ante Mulierem, quæ erat paritura, vt cum peperiſſet, filium eius deuoraret, Apocalypſis 12. Quid effecit? vt ſoporifera in os eius iniecta offa diſruptus ſit. Sibilet iam, & venena in ſe ſpargat.

Draco infernalis.

Lutherus.

CVM illa præliari aggreſſus eſt ſectariorum noſtri temporis primipilus Lutherus, & eam ore blaſphemo neſcio cui mulierculæ conferre non erubuit. Imo in ſermone de Natali Virginis ſic ſcribit:

Omnes

Omnes Chriſtiani æque magni ſumus ſicut Mater DEI: & æque ſancti ſicut ipſa. Quid euicit? vt nunquam magis pro honore MARIÆ pugnatum ſit: nunquam frequentius vſurpatum illud Chryſoſtomi: *Vere dignum & iuſtum eſt glorificare DEIPARAM, & ſemper beatiſſimam, & penitus incontaminatam Matrem* DEI *noſtri: honoratiorem Cherubim, & glorioſiorem incomparabiliter Seraphim, quæ citra corruptionem* DEVM *peperiſti, vere* DEIPARAM *te magnificamus.* Et iſtud Ambroſii: *Quid nobilius Dei Matre? Quid ſplendidius ea, quam ſplendor elegit? Quid caſtius ea, quæ corpus ſine corporis contagione generauit? Talis fuit* MARIA, *vt eius vnius vita omnium ſit diſciplina.* Frendeat

Chryſ. ſ. in litur-gia.

deat licet Dei hominumque odium.

Calui-nus. CALVINVS ſibilat in illam ex cauerna, & inuoluens ſe ſpiris ſimulationis, nunc meritum illi denegat: nunc votum Virginitatis obſcurat: ſed paullatim exerit anguineum caput, & inanem virginitatem, reliquasq; virtutes proclamat. Quo triumpho? vt ſerpentinum germen in Caluino, diuinum ſemen in MARIA agnoſcant vniuerſi. Vlulet licet ignauus bubo dirum mortalibus omen. Denique, ne ſingulos Mariani nominis hoſtes conſector: quotquot habuit Eccleſia aduerſarios, experta eſt Patrona noſtra Antidicomarianitas. Quibus ceſſit non magis, quam nata

cœlo,

cœlo ſaxa, & rupes, dum plumæ circumuolitant.

Omnium aduerſariorum victrix Maria. Ex quo colligere licet incredibilem Patronæ noſtræ potentiam, quæ tot inimiciſſimorum hoſtium cuneis circumdata, fuit ſemper, eritq; tanquam Roſa, inter ſpinas: tanquam aurum, inter lutoſas venarum glebas: tanquam granum, inter paleas: tãquam medulla, in oſſibus: margarita, in conchis: anima inter carnes putridas: nauis, in medio pelago, quæ quo magis ventorum quatitur contrariis flatibus, eo erectiori velificatur ſupparo. Nunquam enim Patronæ noſtræ tantam perſpexiſſemus potẽtiam, niſi à tot hoſtibus fuiſſet oppugnata. Augetur MARIÆ regnum,

gnum, quanto magis premitur. Non minuitur perſequutionibus Diuæ noſtræ gloria. Arcem Marianam aduerſarii oppugnare poſſunt: expugnare non poſſunt. Conſpirent licet omnes in vnum tyranni, hæreticique, vt MARIÆ nomen obſcurent, gloriam peſſundent: experientur nullam vim humanam reſiſtere poſſe diuinæ.

Aduerſarii diuerſarum nationũ. HABVERVNT olim hoſtes, Palæſtini Chaldæos: Chaldæi Idumæos: Idumæi Aſſyrios: Aſſyrii, Perſas: Perſæ, Achiuos: Achiui Athenienſes: Athenienſes Lacedæmonios: Lacedæmonii Sidonios: Sidonii Rhodios: Rhodii Scythas: Scythæ Hunnos: Hunni Alanos: Alani Sueuos: Sueui, Vandalos: Vã-

dali Baleares: Baleares Sardos: Sardi Pœnos: Pœni Romanos: Romani Dacos: Daci Gothos: Gothi Gallos: Galli Hiſpanos: Hiſpani Mauros. Ex his omnibus regnis vnum ab altero, non ab omnibus vnum eſt oppugnatum. At regnum Marianum, & tenebrarum princeps, mundi rectores, & Iudæorum Rabbini ac duces, & hæreticorum præcipui, cominus, eminus: ſigillatim, agminatim: per ſe, per alios inuadere ac inuertere ſunt conati. Sed edite, ſi poteſtis, aliquem huius regni debellatorem, nos edemus protectricem, ac *Patronam*.

CONIECERINT licet telorum aceruos ad hoc ſydus: nulla ſagitta ad ſolem perue- *Maria Sol.*

nit

nit: Sol eſt MARIA. Flammas pararint in hanc turrim: edax flamma aurum non conſumit: Aurum eſt MARIA. Haſtas vibrarint amentatas: repellere ferrum ſolet clypeus. MARIA eſt clypeus nullo telo penetrabilis. Dirarum malleos expediuerint in hanc gemmam: adamas chalybem retūdit. Adamas eſt MARIA. Saxatilem conuitiorum imbrem deturbarint: ſaxa ſine vulnere crepitantia circa caput galeatum volare ſolent: Galea eſt MARIA. Contumeliarum murmura aceruarint: incōcuſſus expectat circumſonātes fremitus mons ſaxeus: ſaxū ingens eſt MARIA. Claſſem prædatoriam immiſerint in hoc caſtrum: At roſtratæ, quæ

Turris.

Aurum.

Clypeus.

Adamas.

Galea.

Saxum.

tæ, quæ in rupem impingunt Rupes.
---Laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiſcunt.

Rupes eſt MARIA.

Vndarum montes impulerint in hunc ſcopulum: ſed irati fluctus, qui ſcopulum verberant franguntur; iraſq; fremituſq; ſuos in ſe vertunt. Scopulus eſt MARIA: ſed hoſtibus, in quem vndas fruſtra concutiunt. Canes nos morſus imprimere ſint moliti in hoc oſſeum fulcrum: & canes os mordere poſſunt, & ſanguinolentos dentes frangere, nõ imprimere: os eſt fortitudine MARIA. Scopulus. Os.

VIDETIS, opinor, potentiam *Patronæ* noſtræ in cauſa propria:

propria: cui nulla vis, nulla ſæuitia, nullus inſultus nocere potuit. Non minorem oſtendere ſolet illa, cuius nunquam natura nouercatur, in clientum, & multo magis filiorum neceſſitatibus. Certe, tam benigne illis ſubuenire ſolet, tam fortiter opem ferre; vt, cum in illa certare videantur Beneuolentia & Potentia; neſcias, cui palma ſit danda: &, num ex æquo, *Potens*, ac *Clemens* vocari debeat. Quis, quæſo vos, in hoc miſeriarum Oceano è decumanis calamitatum fluctibus emergit incolumis? quis è latrocinantium manibus viator euadit intactus? quis merces ex alieno littore transfert in portum? quis victoriam aliquam contra

Catalogus ærumnarum humanarum.

contra pacis turbatores, & tranquillitatis publicæ hoſtes obtinet? quis coronatũ tranſfert ex hoſtico exercitũ? quis è morbo ſontico cõualeſcit? quis peſtilitatis tempore cum vulgo non occidit? qui non plurimum ſe debere communi omnium protectrici fateatur, & beneficii memor tabulam gratiæ conſequutæ indicem PATRONÆ dedicat? Quis, ſiue iure, ſiue iniuria, compedibus vinctus, quis ergaſtulo mancipatus, quis damnatus ad triremes, metalla, catabulum, ſi liberetur, MARIÆ *Adiutricis* opem non agnoſcit? dexteram non exoſculatur?

QVIS è montis ſupercilio præceps actus, quis è turri

præ-

præcipitatus, quis è feneſtra barbarico auſu proiectus, quis naufragus, quis rerum omnium egenus, quis orbus, quis ſpoliatus, quis circumuentus, quis obſeſſus, quis falſo delatus, ſine MARIÆ VIRGINIS ope inconcuſſus euadit, fortunas recipit, bonis opulentatur, beatur prole, potitur victoria, aduerſarios ſubigit? Quis conſcientiæ ſtimulis miſerrimum in modum agitatus? quis in dubiis anxius, quis criminum pondere prægrauatus, vt excutiat, quibus premitur, ab hac Clementiæ, & Potentiæ Patrona nō pendet? Quis ſobrius quis pudicus, quis modeſtus, quis patiens, quis prudens, quis iuſtus, quis miſericors, quis liberalis,

lis, quis ſapiens, quis probus, quis denique veri Dei cultor, quis DEO charus fuit, quis ſalutem conſequutus eſt vnquam, qui non, vt DEVM bonorum omnium ſupremum auctorem, ita MARIAM eorundem impetratricem, quia generis humani ADVOCATAM agnouerit?

AVDITE virum ſanctitate, & eruditione eximium, Florentinum Præſulem Antoninum, qui probans Deiparam eſſe *Patronam*, & *Aduocatam* noſtram, laudat D. Anſelmũ cuius hæc ſunt verba: *Vt impoſſibile eſt, quod illi, à quibus* VIRGO MARIA *oculos miſericordiæ ſuæ auertit, ſaluentur: ita neceſſarium, quod hi, ad quos conuertit oculos ſuos, pro eis aduocans, iuſti-*

Maria adſcribitur ſalus peccatorum.

S. Anton. parte 4. tit. 5. ca. 14 §. 7.

iuſtificentur, & *glorificentur*, Tunc ſubiungit.

Thecuitin.

HÆC ADVOCATA *eſt figurata in illa prudentiſſima muliere Thecuite*, de qua libro 3. Reg. 14. *quæ ita ſapienter aduocauit apud Regem Dauid, in cauſſa Abſalonis, vani ſuperbi, & fratricidæ, exulis facti propter tantum ſcelus in Ieruſalem, quod induxit patrem* Dauid *ad miſericordiam erga filium, & ab exilio reuocandum. Sic Virgo* MARIA *pro mundo rebelli ipſi* DEO, *& occiſore fratris ſui; id eſt, animi ſui: propter quod exul conſtituitur à ſuprema Ieruſalem ita aduocat, & interpellat, vt Deũ Patrem placet, & conuerſum ad pœnitentiam ad gloriam inducat.* Vnde Bernardus: *ſecurum acceſſum habes, apud Deum, ô homo! vbi Mater ſtat ante Filium: Filius ante*

ante Patrem: Mater oſtendit Filio pectus & vbera: Filius oſtendit Patri latus & vulnera. Ibi ergo nulla poterit eſſe repulſa, vbi ſunt tot amoris inſignia. Ad Thronum igitur eius, ſcilicet, Virginem Mariam, in qua quieuit; *accedamus cum fiducia* (ait Apoſtolus ad Hebræos ſcribens) *vt miſericordiam & gratiam conſequamur in tempore opportuno.*

EXEMPLA commemorare poſſem in omni hominum genere, & teſtificatione auctorum grauiſſimorum certiſſima, & antiquitate confirmatiſſima; ſed illorum potiſſimum, qui Virginis patrocinio plurimum tribuentes, in eius ſe ſodalitatem contulerunt, vt opem magis præſentaneam *Exempla præſidii Mariani.*

Adoleſcentibus ſtudioſis præſtita beneficia.

taneam experirentur. Inter hos ſunt, qui narrare ſolent, magno animi præterita memoria recolentis gaudio, ſecum in litterarum ſtudiis verſarentur hebetes, Patronæ inuocatione obtinuiſſe ingenium: cum eſſent obliuioſi, cõſequutos memoriam: cum ignauia tabeſcerent, donatos induſtria. Alios gloriari in Domino recordor, quod poſtquam Mariam ſerio colere, & vt ADVOCATAM, ſuã venerari cœperunt, vel ebrioſi antea ſobrietatem: vel libidinoſi caſtitatem: vel iracundi, lenitatem: vel timidi fortitudinem: vel auari liberalitatem: vel guloſi temperantiam; vel inuidi caritatem: vel ſtulti ſapientiam, fauore tan-

tæ Patronæ ſint conſequuti.

SED hæc ſunt animæ bona, quæ minus æſtimantur à quibuſdam, quod ſenſibus nō adeo pateant: tempus autem deficeret enarranti exempla illorum, quibus potentiſſima *Patrona* in corporis bonis, quibus tantopere homines inhiant, benignè fecit, vix opem poſtulata, quid faciet pertinaciſſime compellata? inimicis frequentiſſime præſens adfuit, quid amicis factura? extraneis ſubuenire ſolita domeſticos deſerat? Audiuiſtis frequenter inter aquas ſeruatos in immani, ac ſubito diluuio Virginis ope quam plurimos: merſos vndis in vitam illico reuocatos eiuſdem patrocinio: homines mali genii hoſpi-

Corporis bona per B.V. impetrata.

Miraculoſe ſanitates & liberationes.

hoſpites ab eadem liberatos: luminibus captos, ac toto corpore ægros, vel impotentes ab omni labe ſanatos: furioſis mentem redditam: ſtrãgulatis ſpiritum redhibitum: innocentes mirabiliter, è laqueo extractos: captiuos, ad inſtar Petri, ex carcere ductos: oculis grauiter adfectos, ipſosque cœcos reluminatos: herniam congenitam, claudicationem, ſtrumas, epilepſiam, cancrum, cephalalgiã, pleuritidem, vlcera mirifice curata, claudos in greſſum erectos, fœdam membrorum faciem correctam.

LEGISTIS haud dubie patrocinio Deiparæ ſæuiſſimã peſtis contagionem, per vicina & remota loca circumſerpentem

pentem cohibitam: multos à mortis faucibus ereptos; multos à fulminibus exitialibus ſeruatos: ſteriles fœcunditatem adeptos: præcipiti ex equo periclitantes à more abſtractos: Turcarum incurſionem inhibitam: furunculorum auaritiam eluſam: rebellium DEO, & Imperatori conatus vaferrimos in caput ipſorum retortos. Teſtantur hanc PATRONÆ potentiſſimæ auxiliatricem manum noua-vetera monumēta ſcriptorum in omni gente, & vbique erectæ pyramides, coloſſi, cippi, tabellæ, tum quæ Lauretum in Italia: tum quæ ad Montem-Serratum in Hiſpania: tum quæ Crenſtòchouium in Polonia: tum, quæ ad

Montem-regalem in Sabaudia: tum quæ Hallas, & Montem-acutum in Belgica; tum, quæ Dettelbachum in Franconia deferuntur.

Cur tam potens, Maria.

SED vnde PATRONÆ noſtræ tanta potentia, cum eiuſdem illam nobiſcum naturæ agnoſcamus, non Deam, ſed hominem? Fontem aperit S. Bernardus, qui ſic diſſerit: *Aſcendens in altum Virgo Beata dedit ipſa quoque dona hominibus. Quid in claret? ſiquidem nec facultas ei deeſſe poterat, nec voluntas. Regina cælorum eſt, miſericors eſt: denique Mater eſt Vnigeniti Filii Dei. Nihil enim ſic poteſt poteſtatis eius, ſeu pietatis magnitudinem commendare, niſi forte aut non creditur Dei filius honorare Matrem: aut dubitare quis poteſt omnino*

Sermo 1. de Aſſumpt.

omnino in affectũ caritatis tranſiſſe Mariæ viſcera, in quib. ipſa quæ ex Deo eſt, caritas nouem menſibus corporaliter requieuit. Breuiter; ideo tam potens eſt MARIA, quia Mater omnipotentis, cui petenti nihil negare poteſt, qui poteſt omnia.

QVOD perpendentes Eccleſiæ Doctores, iis vtuntur loquendi formulis, dum de *Potentia* agunt Deiparæ, & eius Patrocinium efficaciſſimum eſſe demonſtrant. vt niſi pia aliqua interpretatione mitigentur, turbare poſſent ignaros. Certe audet dicere Petrus Damiani, vir ſanctiſſimus, Mariã vt quid impetret, imperare Deo, qui nihil ei denegare queat. Sic enim loquitur Sermone 1. de Natiuitate *Potentia B. Virg. explicata varie.*

Virginis: *Fecit in te magna, qui potens eſt: & data eſt tibi omnis poteſtas in cœlo & in terra.* Probat id exemplo Theophili celebratiſſimo ex perditionis damnationisque baratro interceſſione Virginis erepti. Tum ſubiungit: *Quomodo illa poteſtas tua potentiæ poterit obuiare, quæ de carne tua carnis ſuſcepit originem. Accedis enim ante illud aureum humanæ reconciliationis altare non ſolum rogans ſed* IMPERANS: *Domina, non Ancilla.* Quomodo *Imperans* Cardinalis ſapientiſſime? annon imperare eſt ſuperioris? Ergo obedit DEVS Virgini imperanti? Nihil hic noui eſſe, aut quod errorem ſapiat (licet Damiani. Nam & Ioſue 10, cum impetraſſet ſolſtitium inſolens,

Maria impetrat, dum petit.

inſolens, dicitur id factum, *Obediente Deo voci hominis*. Si Ioſue ſtationem ſiderum poſcenti obediuit DEVS, cur non obediat poſtulanti ſuorum ſalutem MARIÆ? *Obedit Deus voci hominis.*

VERVM ne id ſine ratione dictum exiſtimetur conatur S. Antoninus ex Philoſophiæ ac Theologiæ principiis id ipſum ſtabilire. Siquidem ſtatuens diſcrimen inter orationem Deiparæ, & aliorum cœlitum: *Oratio*, inquit, *ſanctorum non innititur alicui rei ex parte ſui; ſed tantum miſericordiæ ex parte DEI. Oratio autem Virginis innititur gratiæ Dei iure naturali, & iuſtitiæ Euangelii. Nam filius non tantum tenetur audire matrem*, ſed & OBEDIRE, *iuxta illud Apoſtoli*: Filii obedite pa- *Matri convenit imperium in liberos.* *S. Anton. Par. 4. tit. 15. cap. 17. §. 4.*

rentibus veſtris. *Quod etiam eſt de iure naturæ.* Ex quibus infert, nobiliſſimum orandi modum fuiſſe Deiparæ: *tum quia habebat rationem* IVSSIONIS *&* IMPERII: *tum, quia impoßibile erat eã non exaudiri iuxta illud, quod in figura eius dixit Salomon matri ſuæ Bethſabee cum aliquid petere vellet; Pete mater mea: neque enim fas eſt, vt auertam faciem meam.* Hæc tantus Theologus. Cui refragari nõ poſſumus, *ſi imperii* vocem, & *iuſsionis*, paullo latius, & moraliter exponamus. Nam imperare dicitur, & armatis precibus vti, qui, cum alteri ſit percarus, ab eo quidpiam inſtanter poſtulat. Et parentum poſtulata, quid ſunt, niſi imperia?

Lib. 3. Reg. 1.

Imperii vox populariter ſumpta.

VT

VT hoc nomine efficaciã impetrandi, quam habet B. Ioſephus Chriſti putatitius tantum pater recte exaggerauerit Cancellarius Pariſienſis Gerſon, in Ioſephina, ſic cantillans: S. Ioſeph impetratio efficax.

Quanta ô fiducia! quanta eſt
Vis impetrandi! Quia dum
vir, dum pater orat
Vxorem & natum, quaſi IMPERIVM *reputatur.*

Geminam huius rei cauſſam dabat Ioſephi ac eius ſponſæ amantiſſima, Thereſia admirabili ſanctitate fœmina. Hanc dicere ſolitam accepimus; Chriſtum in cœlis facile exaudire Ioſephi preces, vt experientia didicerat, quia Chriſtum Ioſeph in terris ſubditum habuerat: ſed S. Tereſia.

S. Bern. Homil I. ſuper miſſus.

non minus MARIA quam Ioſeph: imo magis, cum, vt monet Bernardus, Ioſepho ſubditus fuerit Ieſus propter Mariam.

Imperii vox metaphorica quid ſignificet.

Itaq; non male imperium aliquod tribuitur *Aduocatæ* noſtræ, dum pro nobis intercedit. Quamuis, ea vocula figurate non aliud ſignificetur, quam efficaciſſimũ eſſe Deiparæ patrocinium: & nihil non obtinere, quod pro nobis poſtulat: atque ita dici, *Omnia poſſe*, modo loquendi Apoſtoli glorìantis, *Omnia poſſum in eo, qui me confortat*, ad Philippenſes 4. Quam quidem Patrocinii Mariani efficaciam, Patres alii mitius, & magis temperatis loquendi formulis, idem tamen ſignificantibus exprimunt,

munt. Audite Gregorium Nicomedienſem his verbis & confidentiam ſuam in Virginem, & huius in patrocinando potentiam extollentem in oratione de oblatione Deiparæ: *Per te nos regnum cœlorum ſperamus aſſequuturos. Te noſtræ ſalutis habemus adiutricem. Te noſtri auxilii habemus defenſatricem. Te proponimus, cuius ore noſtra dicatur excuſatio. Te noſtræ fiduciæ circumferimus gloriationem. Da petitioni conuenientem (potes enim) euentum. Habes, vt mater in filium, quæ recuſari non poteſt, fiduciam. Habes vires inſuperabiles: robur inexpugnabile: ne immenſam clemẽtiam tuam ſuperet multitudo peccatorum. Nihil tuæ reſiſtit potentiæ: nihil repugnat tuis viribus: omnia ce-* Gregorius Nicomedien.

dunt tuo iuſſui: omnia tuo obediunt IMPERIO *: omnia tuæ* POTENTIÆ *ſeruiunt: Te omnibus ſuis operibus reddit excelſiorem, qui eſt ex te natus. Tuam gloriam Creator exiſtimat eſſe propriam: & tanquam filius in ea exultans, quaſi exoluens debitum, implet petitiones.* Quid poſſet dici ad Dominæ noſtræ potentiam celebrandam magnificentius?

Maria nulli ſub trahit ſubuentionem.

Gulielm. Pariſien. libr. de rheto. diu.

Eandem ſic extollit Gulielmus Pariſienſis in libro Rhetoricæ diuinæ, *Patronam* noſtram alloquens: *An falſo & inaniter vocat Te omnis Eccleſia ſanctorum* ADVOCATAM *ſuam, & miſerorum refugium? Abſit à Matre DEI, quæ fontem pietatis toti mundo peperit, vt cuiquam miſerorum ſuæ miſeri-*

ſericordiæ ſubuentionem vnquam deneget. Subiungit deinde: *Nulla creatura, & tanta, & talia impetrare poſſet apud benedictum Filium tuum miſeris, quantum tu apud ipſum impetras eiſdem. In quo, procul dubio, non tanquam Ancillam, ſed tanquam Matrem veriſſimam Te honorat.*

D. ANSELMVS autem ita de hac *Potentia* loquitur, vt videatur illam ad omnipotentiam euehere: ſed ſano ſenſu: non eo, quo heterodoxi omnipotentiæ ac omnipræſentiæ perfectionem humanitati Verbi adfingunt. *Rogamus Te, Domina,* ait Præſul Cantuarienſis, *per ipſam gratiã, qua Te pius, & omnipotens Deus ſic exaltauit, & omnia tibi ſecum poßibilia eſſe donauit, quatenus* *Maria quomodo omnipotens.* *Anſelmus.*

id apud ipſum nobis impetres, & obtineas. Quocirca: quicquid petet Virgo id actu tum impetraturum confirmat. *Benedictiſsimus*, inquit, *Filius tuus Dominus noſter Ieſus Chriſtus erit ad concedendum quicquid voles promptiſſimus, & exaudibilis. Tantummodo itaque velis ſalutem noſtram: & vere nequaquam ſalui eſſe non poterimus.* Certe DEVS *noſter*, teſte Propheta, *Miſericordia noſtra eſt: & tu einſdem Domini noſtri abſque dubio vera Mater es.* Admirandum dictum: Patronæ noſtræ velle, eſſe ipſum poſſe: ac proinde, tantum illam poſſe quantum velit. De Deo id ſimpliciter adfirmamus, quem omnipotẽtem aſſerimus: quia potentiam omnium patratricem

Velle Virginis eſt poſſe.

cem à voluntate, & hanc ab illa auulſam non habet. De Domina noſtra per accommodationem congruam. Velit itaq; Virgo nos ſanos, pulchros, robuſtos: velit nos opulentos, nobiles, in dignitate conſtitutos: velit nos bonos, pios, ſanctos, non poterimus non fieri tales. Nam velle Virginis, eſt poſſe. Adde: non poterimus non eſſe tales: momento tales erimus: quales ipſa vult eſſe: cum ipſius velle non ſolum ſit poſſe; ſed & efficere. Quia cum voluntatem ſuam diuinæ ſemper conformem habeat, nec ab ea ſeparatam: hæc autē rem, quam vult, efficiat: dum vult Virgo nos habere quidpiam, illico euenit vt habeamus. Id confir-

confirmatum teſtimonio cœlitum prodidit S. Brigitta lib. 4. Reuelationum cap. 74. vbi refert ſanctos apparuiſſe, & dixiſſe Virgini. *O Domina benedicta, Tu portaſti Dominum in te: & Tu Domina omnium es. Quid eſt quod non poteris? Quod enim Tu vis, hoc factum eſt.*

Inuocatio nominis Mariæ quanti momenti. ADSVRGIT ad altiora Anſelmus, & audet proferre aliquid, quod niſi ratione ſtabiliret, paralogum merito videretur, & vt incredibile, reiiciendum. Aſſerit enim, illam eſſe potentiam & efficaciam Patrocinii Mariani, vt eius nomine inuocato, nonnũquam facilius, ac celerius ſalus obueniat, quam implorato ſalutifero nomine IESV. Quid ais Anſelme? non metuis, *De Excell Virg. cap. 6.*

tuis,

tuis,nequiſignarus,aut malevolus hinc efficiat, maiorem à te fieri MARIAM, quam ſit IESVS: Matrem quam ſit Filius:creaturam, quã ſit Creator: homo, quam ſit DEVS? Præuidit hoc doctiſſimus Antiſtes: ideoq; adiungit:id non fieri *quod ipſa maior, & potentior eo ſit. Nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam: ſed illa per ipſum:* Dicti ergo ſui hanc probationem adhibet: *Filius eius Dominus eſt, & Iudex omnium diſcernens merita ſingulorum. Dum igitur ipſe à quouis ſuo nomine inuocatus non ſtatim exaudit, profectò id iuſte facit. Inuocato autem nomine Mariæ, & ſi merita inuocantis non merentur, ut exaudiatur: merita tamen Matris interueniunt, ut exaudiatur.* Hoc [illegible] [illegible]

[illegible]

confirmatum teſtimonio cœlitum prodidit S. Brigitta lib. 4. Reuelationum cap. 74. vbi refert ſanctos apparuiſſe, & dixiſſe Virgini. *O Domina benedicta, Tu portaſti Dominum in te: & Tu Domina omnium es. Quid eſt quod non poteris? Quod enim Tu vis, hoc factum eſt.*

Inuocatio nominis Mariæ quanti momenti.

ADSVRGIT ad altiora Anſelmus, & audet proferre aliquid, quod niſi ratione ſtabiliret, paralogum merito videretur, & vt incredibile, reiiciendum. Aſſerit enim, illam eſſe potentiam & efficaciam Patrocinii Mariani, vt eius nomine inuocato, nonnũquam facilius, ac celerius ſalus obueniat, quam implorato ſalutifero nomine IESV. Quid ais Anſelme? non metuis,

De Excell. Virg. cap. 6.

tuis, ne quis ignarus, aut maleuolus hinc efficiat, maiorem à te fieri MARIAM, quam ſit IESVS: Matrem quam ſit Filius: creaturam, quã ſit Creator: homo, quam ſit DEVS? Præuidit hoc doctiſſimus Antiſtes: ideoq; adiungit: id non fieri *quod ipſa maior, & potentior eo ſit. Nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam: ſed illa per ipſum:* Dicti ergo ſui hanc probationem adhibet: *Filius eius Dominus eſt, & Iudex omnium diſcernens merita ſingulorum. Dum igitur ipſe à quouis ſuo nomine inuocatus non ſtatim exaudit, profecto id iuſte facit. Inuocato autem nomine Matris, & ſi merita inuocantis non merentur, vt exaudiatur: merita tamen Matris intercedunt, vt exaudiatur.* Hoc deniq; vſus humanus

confirmatum teſtimonio cœlitum prodidit S. Brigitta lib. 4. Reuelationum cap. 74. vbi refert ſanctos apparuiſſe, & dixiſſe Virgini. *O Domina benedicta, Tu portaſti Dominum in te: & Tu Domina omnium es. Quid eſt quod non poteris? Quod enim Tu vis, hoc factum eſt.*

Inuocatio nominis Mariæ quanti momenti.

ADSVRGIT ad altiora Anſelmus, & audet proferre aliquid, quod niſi ratione ſtabiliret, paralogum merito videretur, & vt incredibile, reiiciendum. Aſſerit enim, illam eſſe potentiam & efficaciam Patrocinii Mariani, vt eius nomine inuocato, nonnũquam facilius, ac celerius ſalus obueniat, quam implorato ſalutifero nomine IESV. Quid ais Anſelme? non metuis,

De Excell. Virg. cap. 6.

tuis,

tuis, ne quis ignarus, aut maleuolus hinc efficiat, maiorem à te fieri MARIAM, quam ſit IESVS: Matrem quam ſit Filius: creaturam, quã ſit Creator: homo, quam ſit DEVS? Præuidit hoc doctiſſimus Antiſtes: ideoq; adiungit: id non fieri *quod ipſa maior, & potentior eo ſit. Nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam: ſed illa per ipſum:* Dicti ergo ſui hanc probationem adhibet: *Filius eius Dominus eſt, & Iudex omnium diſcernens merita ſingulorum. Dum igitur ipſe à quouis ſuo nomine inuocatus non ſtatim exaudit, profectò id iuſte facit. Inuocato autem nomine Matris, & ſi merita inuocantis non merentur, vt exaudiatur: merita tamen Matris intercedunt, vt exaudiatur.* Hoc deniq; vſus humanus

confirmatum teſtimonio cœlitum prodidit S. Brigitta lib. 4. Reuelationum cap. 74. vbi refert ſanctos apparuiſſe, & dixiſſe Virgini. *O Domina benedicta, Tu portaſti Dominum in te: & Tu Domina omnium es. Quid eſt quod non poteris? Quod enim Tu vis, hoc factum eſt.*

Inuocatio nominis Mariæ quanti momenti. ADSVRGIT ad altiora Anſelmus, & audet proferre aliquid, quod niſi ratione ſtabiliret, paralogum merito videretur, & vt incredibile, reiiciendum. Aſſerit enim, illam eſſe potentiam & efficaciam Patrocinii Mariani, vt eius nomine inuocato, nonnũquam facilius, ac celerius ſalus obueniat, quam implorato ſalutifero nomine IESV. Quid ais Anſelme? non metuis, *De Excell. Virg. cap. 6.*

tuis, ne quiſignarus, aut maleuolus hinc efficiat, maiorem à te fieri MARIAM, quam ſit IESVS: Matrem quam ſit Filius: creaturam, quã ſit Creator: homo, quam ſit DEVS? Præuidit hoc doctiſſimus Antiſtes: ideoq; adiungit: id non fieri *quod ipſa maior, & potentior eo ſit. Nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam: ſed illa per ipſum:* Dicti ergo ſui hanc probationem adhibet: *Filius eius Dominus eſt, & Iudex omnium diſcernens merita ſingulorum. Dum igitur ipſe à quouis ſuo nomine inuocatus non ſtatim exaudit, profecto id iuſte facit. Inuocato autem nomine Matris, & ſi merita inuocantis non merentur, vt exaudiatur: merita tamen Matris intercedunt, vt exaudiatur.* Hoc deniq; vſus

humanus

id apud ipſum nobis impetres, & obtineas. Quocirca: quicquid petet Virgo id actu tum impetraturum confirmat. *Benedictiſſimus*, inquit, *Filius tuus Dominus noſter Ieſus Chriſtus erit ad concedendum quicquid voles promptiſſimus, & exaudibilis. Tantummodo itaque velis ſalutem noſtram: & vere nequaquam ſalui eſſe non poterimus.* Certe DEVS *noſter*, teſte Propheta, *Miſericordia noſtra eſt: & tu eiuſdem Domini noſtri abſque dubio vera Mater es.* Admirandum dictum: Patronæ noſtræ velle, eſſe ipſum poſſe: ac proinde, tantum illam poſſe quantum velit. De Deo id ſimpliciter adfirmamus, quem omnipotētem aſſerimus: quia potentiam omnium patratricem

Velle Virginis eſt poſſe.

cem à voluntate, & hanc ab illa auulſam non habet. De Dominâ noſtra per accommodationem congruam. Velit itaq; Virgo nos ſanos, pulchros, robuſtos: velit nos opulentos, nobiles, in dignitate conſtitutos: velit nos bonos, pios, ſanctos, non poterimus non fieri tales. Nam velle Virginis, eſt poſſe. Adde: non poterimus non eſſe tales: momento tales erimus: quales ipſa vult eſſe: cum ipſius velle non ſolum ſit poſſe; ſed & efficere. Quia cum voluntatem ſuam diuinæ ſemper conformem habeat, nec ab ea ſeparatam: hæc autẽ rem, quam vult, efficiat: dum vult Virgo nos habere quidpiam, illico euenit vt habeamus. Id confir-

confirmatum teſtimonio cœlitum prodidit S. Brigitta lib. 4. Reuelationum cap. 74. vbi refert ſanctos apparuiſſe, & dixiſſe Virgini. *O Domina benedicta, Tu portaſti Dominum in te: & Tu Domina omnium es. Quid eſt quod non poteris? Quod enim Tu vis, hoc factum eſt.*

Inuocatio nominis Mariæ quanti momenti. ADSVRGIT ad altiora Anſelmus, & audet proferre aliquid, quod niſi ratione ſtabiliret, paralogum merito videretur, & vt incredibile, reiiciendum. Aſſerit enim, illam eſſe potentiam & efficaciam Patrocinii Mariani, vt eius nomine inuocato, nonnũquam facilius, ac celerius ſalus obueniat, quam implorato ſalutifero nomine IESV. Quid ais Anſelme? non metuis,

De Excell Virg. cap. 6.

tuis, ne quis ignarus, aut maleuolus hinc efficiat, maiorem à te fieri MARIAM, quam ſit IESVS: Matrem quam ſit Filius: creaturam, quã ſit Creator: homo, quam ſit DEVS? Præuidit hoc doctiſſimus Antiſtes: ideoq; adiungit: id non fieri *quod ipſa maior, & potentior eo ſit. Nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam: ſed illa per ipſum:* Dicti ergo ſui hanc probationem adhibet: *Filius eius Dominus eſt, & Iudex omnium diſcernens merita ſingulorum. Dum igitur ipſe à quouis ſuo nomine inuocatus non ſtatim exaudit, profectò id iuſte facit. Inuocato autem nomine Matris, & ſi merita inuocantis non merentur, vt exaudiatur: merita tamen Matris intercedunt, vt exaudiatur.* Hoc deniq; vſus

humanus

humanus quotidie probat, cum quis propoſito Dominico nomine efficaciter ab alio aliquid impetrat: quod ſimpliciter ſua prece nequaquã impetrare poteſt.

Cur ad Mariam quam Chriſtum cuius confugiant quidam.

AN ob hanc cauſſam fortaſſe Chriſtiani omnes, bene inſtituti, ſingulari quodam inſtinctu, atque impetu in neceſſitatibus ac periculis ad MARIAM primum refugiunt, illiusque poſtulant patrocinium? Quod in reuerentiam & timorem refert S. Bernardus, quo Chriſtum quippe DEVM, ac Iudicem proſequimur: non in potentiam inferiorem, quod nefas eſt cogitare: aut in diffidentiam: quod abſit. *Fidelis*, inquit, *& potens Mediator Dei & hominum*

S Bern. Serm. ſignum magnum.

hominum CHRISTVS*:ſed diuinam in eo reuerentur homines Maieſtatem. Abſorpta videtur in Deitatem humanitas. Non, quod mutata ſit ſubſtantia: ſed adfectio deificata. Non ſola cantatur ei miſericordia: cantatur & iudicium. Denique* DEVS *noſter ignis conſumens eſt. Quid ni vereatur peccator accedere: ne, quemadmodum fluit cera à facie ignis, ſic pereat ipſe à facie Dei? Opus eſt enim Mediatore ad iſtum Mediatorem: nec alter nobis vtilior, quam MARIA.* Quocirca*: ſi pertimeſcis ſupplicaturus ad Deum accedere* (monitum eſt Hugonis Victorini) *reſpice ad* MARIAM *non illic inuenis, quod times: genus tuum vides.* *Hug de S. Vict. in ſententiis.*

SED ità genus tuum vides, vt potentiam creatoris in ea agnoſcas. Quæ eſt contem *In Maria potentia Creatoris.*

platio Seraphici Patris Bonaventuræ: qui ſic Virginem Patronam compellat: *Quia Dominus potētiſſimus potentiſſime tecum eſt. ideo & tu es potentiſſima ſecum.* Potētiſſima es per ipſum: potentiſſima apud ipſum: ita vt vere dicere poſſis illud Eccleſiaſtici: *In Ieruſalem poteſtas mea*: id eſt, in Eccleſia triumphante, & militante poteſtatem habet Mater potentiſſima Creatoris. Quamobrem: non hyperbolice dixit Germanus Conſtantinopolitanus Patrociniũ B. Virginis Mariæ tale eſſe vt ingenii humani conceptionem vincat. *Omnia tua admirabilia ſunt*, ait, ô Deipara: *omnia ingentia: & aliorum vires ſuperantia: propterea & PATROCINIVM tuum maius eſt,*

In ſpe B. V. cap. 7.

Eccleſ. 24.

Germ. Orat. de Zona.

eſt, quam intelligentia apprehendi poſſit. Intelligentia ſcilicet nõ humana ſolũ, ſed & angelica. Quicquid enim petit accipit: quicquid deſiderat, infallibiliter obtinet. Quanta, Deus bone! vis eſt interceſſionis Mariæ? quanta efficacia precum quibus nihil denegatur?

Vis interceſſionis Mariana.

HINC iam diſces, non temere pronunciare Scholaſticos Doctores: B. Virginis interceſſionem maioris eſſe energiæ, & efficaciorem, non ſolum, quam vllius cum Deo regnantis Beatorum, verum etiam, quam coniunctim omnium aulæ cœleſtis incolarũ. Quod effatum, non vt cõcionatorium, aut oratoriæ facilitatis; ſed vt Theologicũ, ac Scholaſtici rigoris agnoſcit ſubtiliſſimus æui noſtri

Theologus Franciſcus Suarez. Qui ex eo ita colligit: *Si cogitatione fingamus B. Virginem aliquid poſtulare, totamque cœleſtem curiam illi reſiſtere. Sicut apud Danielem vnus Angelus alteri reſiſtebat, potentior eſſet, maioriſque efficaciæ & valoris apud Deum, Virginis, quam reliquorum omnium Sanctorum oratio. Quod dignitati Matris eſt maxime conſentaneum, & perfectiſſimæ gratiæ, & caritati B. Virginis quodammodo debitum. Ideo Eccleſia & frequentius, & altiori quodam modo orat ad Virginem, quam ad reliquos ſanctos.*

Suar. Tomo 2. in 3. P. Diſp. 23. ſect. 2.

Alii ſancti interceſſores apud Virginem M.

HANC præſtantiam interceſſionis Marianæ probat tãtus Theologus alio argumento: Quia inter Sanctos non ſolemus vti vno tanquam interceſ-

terceſſore ad alium, cum omnes ſint eiuſdem ordinis: ad Virginem autem, tanquam ad Dominam, ac Reginam alii Sancti adhibentur interceſſores. Et ita Angelicam ſalutationem aliis ſanctis recitamus, vt eam pro nobis Virgini repræſentent. *Diſp. cit. ſect. 3.*

HABEMVS iſtius interceſſionis mediatæ exemplum in Reuelationibus B. Brigittæ libro 4. cap. 103. vbi S. Dionyſius Galliarum Apoſtolus ita viſus eſt loqui ad communem ADVOCATAM: *Regina Miſericordiæ, Tu es, cui data eſt omnis miſericordia: & Mater Dei facta es, propter miſerorum ſalutem: miſerere igitur regno Franciæ tuo & meo: tuo quidem, quia habitatores eius pro modulo ſuo Te honorant:* *Interceſſio mediata.*

rant:

rant: meo autem, quia Patronus eorum ſum, & in me habent fiduciam. Tu vides quantæ animæ periclitentur omni hora. Effectum habuit iſtiuſmodi deprecatio: nam ſequenti capite refertur; Virginem beatam cũ Dionyſio & aliis ſanctis pro liliato regno interceſſiſſe.

Interceſſio B. V. nunquã ſuo fruſtratur fine.

ITAQVE cum tantæ virtutis, & efficacitatis ſit *Interceſſio Patronæ* noſtræ, quæ nunquam ſuo fruſtratur fine, an non merito monet Eccleſia huius gnara myſterii, vt cum iucunditate *Natiuitatem B. Mariæ celebremus: vt ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum:* Adſciuimus illam in PATRONAM. Diximus omnes primo noſtræ in Sodalitatem admiſſionis die:

SANCTA

SANCTA MARIA *Mater Dei & Virgo, Ego Te hodie in Dominam*, PATRONAM *&* ADVOCATAM *eligo.* Electæ à nobis imploremus auxilium : ad ipſam in neceſſitatibus & calamitatibus noſtris confugiamus; frequẽter ingeminemus: *Eia ergo* ADVOCATA *noſtra.* Quod eſt illi longe gratiſſimum : & ad opem præſentaneam obtinendam efficaciſſimum, ſi vera ſunt, quæ habentur in Reuelationibus B. Gertrudis.

HÆC pia matrona cum in feſto Natiuitatis B. Virginis ad completorium cantaretur antiphona, *Salue Regina*, illaque, eo verſiculo: *Eia ergo* ADVOCATA *noſtra*, benigniſſimam Matrem in ſuum auxilium

Reuel. lib. 4. ca. 53. Gaudet Virgo vocari Aduocata.

auxilium aduocaret, *videbãtur Mater* Dei Maria, *velut funibus quibuſdam validis tracta inclinari ad eam. Per quod intellexit, quod quoties aliquis ipſam ſuam* ADVOCATAM *cum deuotione nominando, inuocat: per hoc nomen materna pietas eius in tantum commouetur, quod nullatenus ſe poteſt cohibere, quin benigne precibus eius inclinetur. Ad illa autem verba:* Illos tuos miſericordes oculos; *Beatiſſima Virgo mentum Dei Filii blande tangens ipſum verſus terram inclinauit ad nos, dicens: Iſti ſunt miſericordiſſimi oculi mei, quos ad omnes me inuocantes ſalubriter poſſum inclinare: vnde, & vberrimum fructum conſequuntur ſalutis æternæ. Hinc à Domino hanc percepit eruditionem B. Gertrudis vt*

ad

ad minus quotidie Matrem ſuam beatiſsimam duplici illo verſu. Eia ergo ADVOCATA noſtra: *&*, Illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte, *inuocaret: certa quod per hoc in hora ſua nouiſſima non mediocre ſolatium obtineret.*

CERTI & nos ſimus, ſi vera illam fide, & filiali affectu, vt *Patronam* & *Aduocatam* inuocauerimus, fore, vt, non in hora tantum nouiſſima, ſed qualibet calamitatis ſolatium obtineamus. Eſt enim MARIA, PATRONA & ADVOCATA VNIVERSALIS, quæ nō adſtringitur, certis temporibus: non arctatur locis: non addicitur ſignatis cauſis, & negociis. A primo ortus noſtri, imo conceptus momento pa-

Certitudo interceſſionis Marianæ.

MARIA Patrona vniuerſalis.

Si ſpectes Tempus.

to patrocinari incipit. Idem facit in infantia & pueritia: idem in adoleſcentia & iuuentute: virum non deſerit: adeſt ſeni: adſiſtit decrepito: moribundo ſe *Aduocatam* præbet: mortuum comitatur ad tribunal: & dum eſſe homo deſinit, *Aduocata* eſſe MARIA non deſinit.

Loca. IDq; ſine regionum & perſonarum reſpectu. Patronum colit Hiſpania, Iacobum, Gallia, Dionyſiũ; Anglia, Auguſtinum; India, Thomam; Germania, Bonifacium; Franconia, Kilianum. Omnes nullo diſcrimine MARIAM. Hæc orientis æque, ac occidentis: nõ minus Septentrionis, quã meridiei: Europæ iuxta ac Africæ; & Aſiæ: noti ignotique orbis

orbis incolis *Aduocatam* ſe prę-
bet. Hanc vterq; ſexus: omnis
cõditio: quælibet tribus, nulla
non familia, ſi bene ſibi eſſe *Perſonæ.*
velit, *Patronam* aduocat. Ma-
gni, parui: nobiles, ignobiles:
domini, ſerui: diuites, paupe-
res: docti, indocti: pulchri, de-
formes: denique, abſque diffe-
rentia omnes, omnes.

Id q; nullo negociorũ, be- *Negocia, & Beneficia.*
neficiorũ, obtinendorũ, nullo
neceſſitatũ, & calamitatum
diſcrimine. Qui dẽtibus tor-
quetur, Patronam inuocat D.
Apolloniam, qui oculorũ ſuf-
fuſione laborat, confugit ad
S. Otiliã: quæ mamillis male
eſt affecta, opem implorat à B.
Agatha: cui guttur interitum
minatur, confert ſe ad S. Bla-
ſium: qui contagioſam luem

metuit, appellat Sebaſtianum,&Rochum: qui igne ſacro amburuntur patrociniũ poſtulant Antonii: in partu periclitantes patronum nominant Ignatium. Sed hi omnes & quibuſcumque malis conflictati alii, MARIAM.

Artifices. Magiſtri. Doctores.

PATRONOS colunt Sutores, Criſpinum, & Criſpinianum Romanos; Sarcinatores veſtium S. Homobonũ Cremonenſem: Fabri, ſiue lignarii, ſiue Ferrarii, Ioſephum: Agricolæ in Hiſpania S. Iſidorum nuperrime canonizatũ: Venatores, Diuos Hubertum & Ægidium; neſcio, an Vinitores in Franconia Sanctos Bacchum, ac Sergium: Philoſophi Catharinam: Medici Lucam; Iuriſperiti Iuonẽ:

Theo-

Theologi poſt Petrū & Paulum Theologiæ Chriſtianæ ſub Chriſto principes, Auguſtinum: Scholaſtici familiæ Dominicanæ Thomam Aquinatem *Doctorem Angelicum*: ordinis Franciſcani, aliqui Alexandrum Halenſem Britannum, *Doctorem Irrefragabilem*: alii Bonauenturam à Balneo regio Italum, *Doctorem Seraphicum*: nonnulli Ioannem Dunſium Scotum, vel Hibernum *Doctorem ſubtilem*: Theologi ordinis Eremitarum D. Auguſtini. Ægidium Romanum ex illūſtriſſima proſapia Columnenſium *Doctorem Fundatiſſimum*. Ordinis Carmelitarum Ioannem Baconum Anglum, *Doctorem Reſolutum*. Multi etiam Henri-

cum Gandauenſem, *Doctorem ſolennem.* Nominales Theologi Gulielmum Ochamum, Gregorium, Herueũ. Theologi Myſtici ac Symbolici Dionyſium Areopagitam *Doctorem diuinum.*

Milites. MILITES Patronum ſibi aſciuerunt peculiarem, poſt S. Michaelẽ militiæ Chriſtianæ ſupremum Aduocatum, S. Georgiũ: Imperatores Henricum, poſt Conſtantinum, & Carolum: Reges, Ludouicũ, Stephanum, Caſimirum: Archiduces, Leopoldũ: omnes MARIAM, vt omnium communem PATRONAM, nulli non fauentem, beneficiorum omnium largitricem.

VT enim optime ſcripſit Virginis laudator eximius Idiota:

diota: *Ceteri ſancti iure quodam patrocinii pro ſibi ſpecialiter commiſſis pluspoſſunt prodeſſe in curia Altiſſimi, quampro alienis. Beatiſſima vero Virgo* MARIA, *ſicut eſt omnium Regina, ſic & omniũ* PATRONA, & ADVOCATA. *Et cura illi eſt de omnibus. Ideoque*, vultum eius deprecantur omnes diuites plebis, *vt eſt Pſalmo 44. id eſt, magnates: nec illi tantum, ſed egeni quoq; & hi magis, vt magis opis indigi: corporalis quidẽ sẽper, nõ ſemper ſpiritualis.* *Idiota lib. de cõtem. Mariæ in Prologo.*

QVAMOBREM, cũ illos honore, cultu, veneratione proſequamur naturæ quodã ductu, à quibus vel in reb. aduerſis ope adiuti: vel in proſperis auxilio cõfirmati: vel in dubiis conſilio ſolidati: vel à diſcrimine patrocinio erepti ſu- *Patronorum benefacientium cultus.*

mus, vel quolibet etiam, quã-
uis minimo beneficio affecti,
quo dignam cenſebimus cul-
tu illam, quam in omnibus
caſibus, & aduerſitatibus Pa-
tronam tam clementem, nec
minus potentem experimur?

Qui olim Dii habiti. NOTVM eſt, Deos ab anti-
quis habitos, vt inquit M.
Tullius, à quibus magna vti-
litas ad vitæ humanæ conſer-
uationem eſſet inuenta: qui-
que cum homines eſſent, ho-
minibus præſidio eſſe ſole-
rent. Hinc Aſſyrii Belum: Æ-
gyptii Apim: Chaldæi Iſidem:
Babilonii Draconem: Pharao
aureum idolum: Palæſtini Be-
elzebubum: Pæni Martem:
Corinthii Apollinem: Ara-
bes Aſtarorum: Achiui ſolem
& Lunam: Sidonii Beelphe-
gorem:

gorem: Ammonitæ Baalim: Indi Bacchum: Thebæi Oſirim: Græci vniuerſim Iunonem: Lacedæmonii Ogygim: Macedonii Mercuriũ: Epheſii Dianam: Armeni Liberum: Troiani Veſtam: Latini Februum: Tarentini Cererem: Rhodii Ianum coluerunt vt Deos.

Romani vero, non ſolum illos maiorum gentium, ſelectosque: inter quos principes, Saturnus, Iupiter, Venus: verum etiã tot alios habuerunt, vt nullum fuerit tam vile naturæ officium, quod nõ ſuum ſibi DEVM, tanquam Patronum vindicaret. Vnde apud gentem illam togatam, Deus Catius, qui catos, cautos, ingenioſosq; reddebat: Lucina *Romanorum Dii ridiculi.*

X 5 quæ

quæ in lucẽ edentes paruulos aderat: *Vagitanus*, Cunina, Rumia, Satilinus, Adeona, Volumna, Agreſtis, Bellona, Fortuna, Victoria, Honorinus, Æſculanus, Muta, Ageronia, Stimula, Mutia, Runcina, Iugatina, Volonia, Tutilina, Flora, Matura, Ruana, Forculus, Portulus, Syluanus, Cloacina, Theatrica: & ſimiles ſupra ſexcentos.

DEIPARAM Chriſtianos colere par eſt. Nos, quibus non licet eſſe tam profanis, cũ apud Chriſtianos Diuinitas de humano arbitratu non penſitetur, nonne ſaltem, vt DEO maxime propinquam, colere par eſt eam, à qua vna, ceu vniuerſali PATRONA plus beneficiorum accepit Chriſtianitas

tas, quam accepiſſe ſe ſingebat antiquitas ab omnibus iis iunctim, quos cœlo dicabat, Diuinitati eapropter illos conſecrando. Solem illum, rerum aſpectabilium, quaſi Regem quendam, quia beneuoli influxus perennem eſſe ſcaturiginē animaduertebant ſacrorum ſacrilegorum antiſtites: illique deberi, quod inter laborē, quietemque tempus diuiſimus: quod non tenebris immerſi, confuſionem æternæ noctis euaſimus: quod annū curſu ſuo tēperat: & corpora alit: ſata euocat; & percoquit fructus: quas non idcirco laudes, quem nō cultum deferebant. Audite Plinium: *Sol, non temporum modo terrarumq́; ſed ſiderum ipſorū,* *A Sole beneficia.*

X 6 *cœlique*

cæliqueréctor. Audite Triſmegiſtum: *Sol* DEVS *maximus eorum, qui in cælo ſunt: cui cedunt omnes Dii cælites, tanquam Principi, & Regi.* Audite Aurelianum Imperatorem: *Dii faciant, & Deus certus Sol.* An-non potiori iure ſumma Virgini Mariæ veneratio eſſet tribuenda, quæ, *Electa vt Sol*, nil niſi beneuolum & amicum vnquam in inferiora ſparſit? In cuius capite corona ſtellarum duodecim conſtellationem fluentem propitiamque ſemper nobis exhibet.

Nihil auſte um in B.V. NIHIL *auſterum in Virgine*, ait amator Virginis Bernardus: *nihil terribile. tota ſuauis eſt: omnibus miſericordiæ ſinum aperit, vt de plenitudine eius accipiant vniuerſi: captiuus redemptionem*

Bern. ſer. de Verb. Apoc.

nem

nem, ager curationem, triſtis conſolationem, peccator veniam, iuſtus gratiam. Videtis quam benigne influat in terras magnū ſidus. Sol florem lucis ſuæ ſuper iuſtos, & iniuſtos æqualiter ſpargit. PATRONA noſtra amicta Sole, *præterita non diſcutit merita*(verba ſunt Doctoris melliflui) *ſed omnibus ſe exorabilem, omnibus clementiſsimam præbet:* omnium denique miſeram ſortem tenerrimo quodam miſeratur affectu, & in neceſſitatibus adiuuat. Fecit hoc cum viueret vitam mortalem: facit multo magis tranſlata ad Filium.

MAGNA *fuit erga miſeros* inquit D. Bonauentura, *miſericordia* MARIÆ *adhuc exulantis in mundo, ſed multo maior erga miſeros*

Maria in cælis existentis miſericordia.

S. Bonau. in ſpecul. cap. 8. *miſeros eſt miſericordia eius iam regnantis in cælo. Maiorem per beneficia innumerabilia nunc oſtendit hominibus miſericordiam, quia magis nunc videt innumerabilem hominum miſeriam. Vnde pro ſplendore prioris miſericordiæ dici poteſt Maria pulchra vt Luna: pro ſplendore poſterioris, electa vt Sol. Quis eſt ſuper quem Sol non luceat? quis ſuper quem non ſplendeat miſericordia* MARIÆ? Vere, Domina, miſericordiam priorem poſteriore ſuperaſti.

Propitiatorium Arca. AVDISTIS aliquando, vt opinor, antiqui inſtrumenti Arcam habuiſſe Propitiatorium, quod illā ſuperne tegebat, eratq; ex auro puriſſimo, vel tāquā Sella, in qua DEVS, ſiue Angelus, eius vice, reſpō-

ſa reddens, tanquã in aurato ſolio reſidebat: vel erat tabula Arcæ impoſita. Arca noui fœderis eſt MARIA, vt Contẽplatiui cõcipiunt, ſupra quã in cœlũ euectã, miſericordiæ Propitiatorium, velut Diuinitatis ſolium collocant: cuius quidẽ longitudo non ſit duorum cubitorum & dimidii; latitudo vnius & ſemiſſis, vt illa veteris: ſed mẽſuræ tã immodicæ, vt illã dimetiri aggreſſus optimus geometra Bernardus, neget miſericordiæ illius longitudinem, latitudinem, altitudinem, ac profunditatẽ poſſe accurate inueſtigari. Siquidem, *longitudo eius*, inquit, *vſque ad diem nouiſſimum inuocantibus eam ſubuenit vniuerſis: latitudo replet orbem terrarum: ſublimitas ciuitatis ſupernæ inue-*

Arca Maria.

Serm. 4. de Aſſump.

nit reſtaurationem: profundum, ſedentibus in tenebris, & umbra mortis obtinuit redemptionem. Quamobrem monet tam ſerio idem S. Pater: *Quicquid illud eſt, quod offerre Deo paras,* MARIÆ *commẽdare memento, ut eodem alueo ad largitorem gratiæ gratia redeat, quo influxit. Neque enim impotens erat* DEVS *& ſin hoc aquæductu infundere gratiam prout vellet: ſed tibi vehiculum voluit prouidere: forte enim manus tuæ aut ſanguine plenæ, aut infecta muneribus, quod non eas ab omni munere excuſſiſti: ideoque modicum illud quod offerre deſideras, gratioſiſſimis illis omni acceptione digniſſimis Mariæ manibus offerendum tradere cura, ſi non vis ſuſtinere repulſam.* Et alibi. *Ne auertas oculos à fulgore huius*

Serm. de aquaductu.

Hom. II. ſuper Miſſus.

ius ſideris ſi non vis obrui procellis. Si inſurgant venti tentationum: ſi incurras ſcopulos tribulationum reſpice Stellã, *voca* MARIAM. *Ipſam ſequens non deuias: ipſam rogans non deſperas: ipſam cogitans non erras: ipſam tenens nō corruis: ipſa protegente non metuis: ipſa duce non fatigaris: ipſa propitia peruenis.* Addo, ipſa intercedente, omnia obtines. Itaque, *cum iucunditate* Natiuitatem B. Mariæ *celebremus, vt ipſa pro nobis intercedat ad Dominum Ieſum Chriſtum.*

FACEREMVS vtique dictis, ſi quæ hactenus protuliſti, de efficacia intercesſionis *Patronæ noſtræ*, & certiſſima *Aduocatæ* impetratione, experiremur. Quoties eius patrocinium implorauimus in com- *Obiectio Politicorum.*

munibus

munibus hiſce reipublicæ calamitatibus? Quoties iuimus ſupplicatum, explicatis vexillis, ad Altimontanæ Virginis, Retzbachum, Dettelbachum, Valiturnam? Quoties in vrbicis, & amburbalibus proceſſionibus Patronam inuocantes viſi ſumus? Quoties quotidie ingeminamus: EIA ADVOCATA *noſtra, illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte.* Sed effectum non conſequimur. Nō nos audit, vel nō aduocat, quæ Patrona dicitur, aut illā DEVS nō exaudit.

Turbatus Europæ ſtatus. ARDET Germania, quam late patet Imperium, inteſtini belli flammis vbique ſerpentibus: Belgium eodem æſtuat incendio: Britannia tumultuatur: Gallia concutitur:

Italia

Italia impetitur: Hungaria fluctuat: Bohemia rebellionẽ luit: in armis eſt Dania: Suecia bellum circumfert: Polonia Catholica vix ſe tuetur: Liuonia diripitur: Tranſyluania vulpinatur: Hũgaria barbaris eſt expoſita: Auſtria nondum ſilet: reptat per confinia Turcus, Thrax, Tartarus: nondum diſſipati ſunt confœderati: nondum ſublata perfidorum rebellio: nondum ſopita & oppreſſa pſeudo-politicorum machinatio: nondum domitus Caluiniſmi truculentiſſimus ſpiritus.

Et, vt domeſtica adferamus, nondũ ẽ calamitatib. erepta Franconia: nondum in ea publica trãquillitas ſancita: nõdũ bonorũ indemnitati conſultum: *Franconia hoc tempore peculiaria mala.*

ſultum:

ſultum. Graſſatur miles: ſpoliatur agricola: iuſtus patitur. Et, quod magis eſt miſerandum, tanta eſt Cacodæmonis poteſtas, vt ſub iugum miſiſſe videatur, quos DEO, de proximo, amicos, eius familiares, & domeſticos, municipes regni cœleſtis, aulæ diuinæ palatinos, DEIPARÆ ſelectos cultores, æternitatis candidatos exiſtimabamus. Sed illi iidem vt iudicum ſententia patuit (de noxiis quibuſdam capitibus eſt ſermo) fuerunt Dei capitaliſſimi inimici: Iuda traditore peiores: quippe abnegatores magis fœdi, Deiparæ iurati aduerſarii: mancipia Satanæ: inferno deſtinata victima: Chriſti deſertores, fœdifragi, apoſtatæ. Quo enim

nim proſerpſerit execrandũ hæreticalis magiæ, & diabolicarum artium peritia, ac illis nexa infanda ſceleratiſſimorum facinora, inter illos etiam, qui nunquam peſſimi, nonnunquam optimi ſunt habiti in hac patria, quotidie magis teſtificatione complicum proditur.

ATQVI hæc ipſa cauſſa eſt, cur efficaciam patrocinii *Aduocatæ* noſtræ, quam adeo deprædicamus, non ſentiamus. Non patrocinatur illa Sortilegis, magis, veneficis, necromanticis, Strygibus, quamdiu obſtinate in malo perſeuerant. Non patrocinatur *Aduocata* noſtra iniquis magiſtratibus, iniuſtis iudicibus, peruerſis conſiliariis munerum

Cauſſa, cur non ſentiatur Patrocinium Deiparæ.

rum corruptela peruerſis: canibus non valentibus latrare. Non patrocinatur auaris diuitibus, immiſericordibus, epulonibus, fraudulentis mercatoribus. Non patrocinatur Clericis impudicis, Simoniacis, laſciuis, luxuriantibus, ſcortatoribus, multo minus, lenonibus, & adulteris. Non patrocinatur ſuperbis, ebrioſis, perfidis, aſotis, venereis, pauperum oppreſſoribus, patrimonii Chriſti dilapidatorib. ſanguinis Chriſti conculcatoribus. Non patrocinatur religioſis proprietariis, rebellibus, blaſphematoribus, votorum ſuorum tranſgreſſoribus, ordinis deſertoribus. Non patrocinatur helluonibus, aliorum innocentiæ

centiæ & caſtitatis inſidiatoribus, Virginum innocuarum deceptoribus, adoleſcentum corruptoribus, nequam, & ſceleratis hominibus.

HORVM aliqui, ſi reperiantur in Germania: ſi ab his peſtibus nõ ſit purgatum imperium, ſi nõ ſit omnino libera Franconia, quid mirum, intercesſionis efficaciam Optimæ Maximæ PATRONÆ nos non experiri? Ab iis ſi ſuſcipiantur peregrinationes, excurſionis magis cauſſa, quam pietatis: ſi ſupplicationibus ſe inſerant, ne abeſſe dicantur, & nõtentur, vt impii; ſi templa frequentent, vt hominibus imponant, ſi ſacrilege cõfiteantur, ſi diuinã Synaxim ore Iſcariotico ſumant, *Germania vera grauamina.*

vt

vt hoſtia abutantur, vel in pectus, abominationum omniũ cloacam immittant. Ab iis, ſi cantetur in choro, ſi, quod horreſco, referens, officia diuina celebrentur, ſi ſacramenta adminiſtrentur; ſi, ô DEVS æterne! quid pateris? ſi ſacrificium incruentum corporis, & ſanguinis Domini, ad quod tremunt Angelorum circumſtantes cunei, conſecretur, & offeratur, quid eſt expectandum? Interceſſio Patronæ MARIÆ? imber Sodomiticus, Gomorrhæus ignis flamma tartari, ſed de cœlo præcipitata qua ad vnum omnes inuoluantur. Hoc merentur tales, qui DEI longanimitate abutũtur, miſeri-

ſericordiam contemnunt, iuſtitiam irritant, & theſaurizant ſibi iram in die iræ, & iuſti iudicii DEI.

Sodalium alia conditio.

VERVM, de hic præſentibus æquum eſt me longe alia credere: quorum nullus, ſpero, relatus reperitur in exe-crandam aliquam, è ſuperius recenſitis, nequiſſimorũ hominum tribum: ſed omnes adſcripti albo ſodalium, id eſt, clientulorum amantiſſimorum *Mariæ*, omnes eius cultores eximii: omnes dilectiſſimi filii, quibus ADVOCATA nihil denegare poteſt, PATRONA nihil abnuere ſolet. Nos, itaque, nos, Sodales, *cum iucunditate Natiuitatem* B. MARIÆ PATRONÆ, & AD-

VOCAT Æ noſtræ celebremus, vt ipſa pro nobis intercedat ad Dominum IESVM CHRISTVM.

S.

D. I.

H. E. G.

ACA-

Digitized by Google

ACADEMICIS
Diuerſarum Diſciplinarum
AVDITORIBVS.

QVIA non tantum IVRIS, ſed aliarum etiam Diſciplinarum ſtudioſis ſcribimus, quæ vniuerſim in Academicorum corona diximus, cum ACADEMICVM-CHRISTIANVM *inſtituerimus, lubet adiungere ſtudendi Modum omnibus commu-*

nem; ſecundum quem vtinam litterarias exercitationes inſtituerent, qui litteris dant operam, plures haberet ReſpublicaChriſtiana, non pios minus, quam doctos Academicos.

MODVS

Pie, ac Chriſtiane ſtudendi omnium Diſciplinarum Auditoribus communis.

PROOEMIVM.

CREATVS eſt Homo ad eum finem, vt dominum Deum ſuum lau-

laudet, ac reuereatur, eique ſeruiens tandem ſaluus fiat. Id autem præſtare homo non poteſt, niſi Deum cognoſcat. Cognoſcitur autem Deus, tum lumine fidei, Deo ſui cognitionẽ reuelãte, tum lumine naturali ex creaturis. *Rom.* 1. Inuiſibilia enim Dei à creatura mundi per ea, quæ facta ſunt intellecta conſpiciuntur. Ad creaturarum autem cognitionem humanis ſcientiis peruenitur; quarum vnaquæque circa rem aliquam à Deo procreatam intelligendo, & ſpeculando verſatur. Igitur humanarum ſcientiarum finis eſt, Dei cognitio. Scientiæ autem ſtudio acquiruntur. Quare ſcopus, ad quẽ ſcientiarum ſtudium recta

tendit, eſt ex creaturarum cognitione ad Dei cognitionem, indeq; ad eiuſdem laudem, reuerentiam, obſequiū, amorem venire, vt tandem Homo ſaluus fiat. Vnde eſt igitur, quod in noſtro ſtudio ſæpe contrarium experimur, nempe quo magis in ſcientiarum acquiſitionem incumbimus, eo in nobis magis Dei amorem intepeſcere, inflari animum ſuperbia, deuotionis pinguedinem exſiccari, in maiora nos amittendæ diuinæ gratiæ pericula incurrere; & quo doctiores euadimus, eo fieri ad noſtram, & aliorum ſalutem procurādam ſegniores, & ineptiores? Tantum profecto malum, non alia ex cauſa videtur poſſe contingere,

gere, quam ex deprauata aliqua ratione ſtudendi dirigendique ſtudium ad finem. Operæ igitur pretium fiet, ſi modus aliquis tradatur ad accommodate ſtudendum iuxta Chriſtiani hominis finem, & inſtitutionem. Quæ ſtudendi ratio vt facilius exponatur, principio, ſtudii natura videtur explicanda; quæ tum ex definitione, tum ex cauſis intelligetur.

Studii Definitio; atque cauſæ.

STudium, ſiue ſpeculatio, eſt veritatis indagatio, id eſt, Actio quædã intellectus, quæ tota verſatur in apprehendendis mente rebus, at-

que ita omnino, vt ipſæ ſunt, cognoſcendis. Actionis huius cauſæ quatuor, Materia, Forma. Efficiens, Finis.

Materia duplex, in qua, & circa quam. Materia in qua, eſt intellectus ipſe, vt ſubiectum, in quo veritatis indagandæ actio recipitur. Materia circa quam, ſunt obiecta circa quæ ſpeculatio verſatur; inter quæ præcipuum eſt Deus, reliqua participationes quædam diuinæ bonitatis ſunt. Item Materia circa quam, libri dici poſſunt, qui per ſcripturas, vt per ſigna quædam, intellectui obiecta contemplanda proponunt. Item Doctorum voces, eandem ob cauſam.

Forma,

Forma, eſt ipſa noſtra ſpeculatio, atque cognitio.

Efficiens, eſt primo Deus, qui vt agens principale ad ſpeculationis noſtræ actionem concurrit, qui per ſuperiores noſtros, libros, lumen rationis, & alias vias, ſtudium, ſtudii tempus, modum, & alias circumſtantias pręſcribit. Secundo intellectus noſter, qui in veritatem inueſtigandam incumbit. Tertio imaginatio, quæ ſimul cum intellectu operatur. Quarto, ſenſus externi, qui principium ſunt intellectionis; nihil enim eſt in intellectu, niſi prius aliqua ratione præfuerit in ſenſibus. Quinto, quæcunq; tum ſenſus externos, tum imaginationem, tum intellectum ad cogni-

gnitionem formandam iuuant, vt voces, ſiue à Doctoribus prelatæ, ſiue ſcriptæ in libris.

Finis immediatus ſtudii, eſt ipſa cognitio, & rerum veritas. Ad hoc enim dirigitur ſtudium, vt perfectam rerum cognitionem aſſequamur; atque ita noſtra mẽs res omnes apprehendat, fiatque, vt ait Ariſtoteles, omnia, dum intelligendo, res omnes ad ſe quaſi trahit, earumque in ſe ſimilitudinem exprimit.

Finis mediatus, ad quem hæc cognitio ordinatur, eſt ſalus & perfectio tum noſtra, tum aliorum, & Gloria Dei. Gloria Dei, quia Prouerb. 16. vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt Dominus, non

adi

ad ſuam vtilitatem, cum ſit infinite perfectus nulla indigens creatura, ſed vt ipſius perfectiones participentur à creaturis, atque ita ipſius bonitas cognoſcatur, atque laudetur; quod eſt glorificari Deum. Quidquid ergo à Deo conditum eſt, vt ex eo creaturæ intellectuales, quales Angeli, & homines ſunt, ad creatoris cognitionem deueniant, & laudē. Creaturæ autem præcipuę ſunt, elementa, & corpora corruptioni obnoxia, cœlum cum aſtris, corpus humanum, hominis animus, & eiuſdē operationes, gratiæ myſteria, leges tum diuinæ, tū humanæ: circa quorū cognitionē Phyſica, Mathematicæ

diſciplinæ, Medicina, Moralis ſcientia, Dialectica, Rhetorica, Metaphyſica, Iuriſprudentia, Theologia verſatur, ex quibus creaturis, Dei exſiſtentia, vnitas, infinitas, Sapientia, Iuſtitia, Bonitas, Prouidentia, Maieſtas, aliæq; perfectiones intelliguntur; qua intelligentia glorificatur Deus. Illas autem diſciplinas, & hanc intelligentiam vt aſſequamur, opus eſt ſtudio. Mediatus igitur ſtudii finis eſt gloria Dei, quæ in eius cognitione poſita eſt. Porro ex Dei cognitione ſalus, atque perfectio manat in animos noſtros. Salus, & perfectio noſtra, eſt charitas: qui enim non diligit, vt ait ſcriptura, manet in morte, 2. *Ioan.* 3. *Coloſ.* 3. Et

charitas

charitas eſt vinculum perfe-
ctionis. Quia ipſa facit nos ad-
hærere Deo Summo bono,
quo maxime perficimur: o-
mnis autem, qui diligit, co-
gnoſcit Deum, 1. *Ioan.* 4. qua
enim ratione diligere poſſu-
mus, quem nō cognoſcimus?
E ſtudio autem oritur cogni-
tio: finis ergo ſtudii charitas
eſt, quæ eſt ſalus, & perfectio
noſtra. Quiſque autem homo
Chriſtianus, qui ſcientiis ac-
quirendis operam nauat, non
ſolum ſuam, ſed aliorum et-
iam hominum ſalutem, & per-
fectionem in ſtudio ſpectare
debet. Cum enim veri Dei
cognitionem habeat & Crea-
toris omnium, quem diligit
ſuper omnia; optabit omnino
eandem cognitionem omni-

bus

bus hominibus communem eſſe, Deumque ab omnibus ſanctè coli, atque amari, & quantum in ipſo erit, curabit enixe, vt omnes homines Deum cognoſcant, & colant. Deſeruit autem ad Dei cognitionem facilius, & abſq; errore communicandam Doctrina. Spectare ergo debet in ſtudio, quo ſibi quiſq; doctrinam comparat, & ſalutem, & perfectionē aliorum. Quam ab homine Chriſtiano ſpectādam eſſe illud etiam ſuadet, quod quilibet Chriſtianus ratione Orthodoxæ fidei, qua donatus eſt à Deo, Eccleſiæ membrum eſt. Debet autem vnum membrum pro altero membro eſſe ſollicitum, & illius incolumitatem, totiusq;

corporis

corporis bonũ curare. Quare Chriſtianus homo inter cætera illud in primis ſpectare in litterarum ſtudio debet, vt ad ſuorum proximorum, & Eccleſiæ vtilitatem litteras dirigat. Vtilitas illa à viris doctis Sacramentorum, præſertim Confeſſionis adminiſtratione, piis colloquiis, exhortationibus, concionibus, lectionibus ſacris, Chriſtiana doctrina rudibus tradenda, Catholica fide inter Ethnicos propaganda, inter Hæreticos defendẽda, procuratur. Ergo ad hæc omnia ſtudium tendat, vt ad finẽ mediatum.

Iam intellectis cauſis, & definitione ſtudii quæ praxis adhibenda ſit, facile intelligetur. Quia vero tria ſunt tempora

tempora, vnum ante ſtudium, alterum in ipſo ſtudio, tertium poſt ſtudium; ideo tota praxis in tres partes diuiditur.

PRAXIS

Ante ſtudium.

PRaxis, actio quædam eſt, quæ vel mente fit, vel verbis, vel opere externo. Prima praxis, quæ maxime neceſſaria. Orandus enixe Deus, vt ipſe ſuggerat modum recte ſtudendi, ſtudium dirigat, veritatum cognitionem communicet, & proficere nos faciat ad eius maiorẽ gloriam, & finem nobis propoſitum. Recitari poſſet oratio S. Thomæ; Creator ineffabilis, &c.

Præterea

Præterea tum ſanctorum, tum piorum hominum preces, & ſacrificia adhibenda.

Secunda, Submiſſe de propriis viribus ſentiendum; ſpes omnis profectus in Deo collocanda: à quo etiam ſperandum auxilium ad Chriſtiane ſtudendum.

Tertia, Conſiderandum, ita vt hæreat animo ea cogitatio, quam pauca ſint, quæ in hominum cogitationem cadunt, quam obſcura, quam incerta: vt nobis ita cogitationibus vileſcant omnia, & non magni fiat, niſi ſolus Deus, & diuina. Item quam difficile ad rerum vel viliſſimarum cognitionem perueniamus; quam imbecilla vis intelligendi noſtræ

mentis

cleſiæ Catholicæ defenſionem, propagationem, profectum, & ad cæteros fines, qui ſupra ante Praxim numerati ſunt.

Sexto. Studendum familiaritati cum Deo, præſertim in ſpiritualibus exercitiis. Familiaritas autem cum Deo erit, vel tanquam amici cum amico. Exercitia ſpiritualia ſunt, Meditatio, Miſſa, Diuinum officium, examen conſcientiæ. Ex hac familiaritate orietur in ſtudio deuotio, affectus iuuandi proximos, & impedietur ſiccitas, & diſtractio, quæ natura ſua generat ſtudium. Et quia talis ſolet quis eſſe, quales eius familiares: quales nos erimus, ſi diuinę familiaritati ſtuduerimus?

Septi-

Septimo. Colloquia cum quibuſcunque ſermonesque familiares ſint fere de rebus diuinis, vt nihil aliud in mentem noſtram veniat, niſi quod ſanctum eſt; nihilque cogitare poſſimus, niſi diuinum, ea ratione litterariæ commentationes redolebunt diuina: Colloquiorum familiarium ea poſſet eſſe praxis. Cogitandum quibus de rebus ſimus loquuturi antequam ad loquendum accedamus, dicenda, quæ legerimus, audierimus, meditati fuerimus. Cũ amicis ſtatuendum, vt aliquis incipiat proponere ſpiritualia. Inſinuandum familiaritati eorum, quos ſcimus de Deo locuturos, Materia ſermonis de quatuor nouiſſimis, de virtutibus,

cleſiæ Catholicæ defenſionem, propagationem, profectum, & ad cæteros fines, qui ſupra ante Praxim numerati ſunt.

Sexto. Studendum familiaritati cum Deo, præſertim in ſpiritualibus exercitiis. Familiaritas autem cum Deo erit, vel tanquam amici cum amico. Exercitia ſpiritualia ſunt, Meditatio, Miſſa, Diuinum officium, examen conſcientiæ. Ex hac familiaritate orietur in ſtudio deuotio, affectus iuuandi proximos, & impedietur ſiccitas, & diſtractio, quæ natura ſua generat ſtudium. Et quia talis ſolet quis eſſe, quales eius familiares: quales nos erimus, ſi diuinę familiaritati ſtuduerimus?

Septi-

Septimo. Colloquia cum quibuſcunque ſermonesque familiares ſint fere de rebus diuinis, vt nihil aliud in mentem noſtram veniat, niſi quod ſanctum eſt; nihilque cogitare poſſimus, niſi diuinum, ea ratione litterariæ commentationes redolebunt diuina. Colloquiorum familiarium ea poſſet eſſe praxis. Cogitandum quibus de rebus ſimus loquuturi antequam ad loquendum accedamus, dicenda, quæ legerimus, audierimus, meditati fuerimus. Cũ amicis ſtatuendum, vt aliquis incipiat proponere ſpiritualia. Inſinuandum familiaritati eorum, quos ſcimus de Deo locuturos, Materia ſermonis de quatuor nouiſſimis, de virtutibus,

cleſiæ Catholicæ defenſionem, propagationem, profectum, & ad cæteros fines, qui ſupra ante Praxim numerati ſunt.

Sexto. Studendum familiaritati cum Deo, præſertim in ſpiritualibus exercitiis. Familiaritas autem cum Deo erit, vel tanquam amici cum amico. Exercitia ſpiritualia ſunt, Meditatio, Miſſa, Diuinum officium, examen conſcientiæ. Ex hac familiaritate orietur in ſtudio deuotio, affectus iuuandi proximos, & impedietur ſiccitas, & diſtractio, quæ natura ſua generat ſtudium. Et quia talis ſolet quis eſſe, quales eius familiares: quales nos erimus, ſi diuinæ familiaritati ſtuduerimus?

Septi-

Septimo. Colloquia cum quibuſcunque ſermonesque familiares ſint fere de rebus diuinis, vt nihil aliud in mentem noſtram veniat, niſi quod ſanctum eſt; nihilque cogitare poſſimus, niſi diuinum, ea ratione litterariæ commentationes redolebunt diuina: Colloquiorum familiarium ea poſſet eſſe praxis. Cogitandum quibus de rebus ſimus loquuturi antequam ad loquendum accedamus, dicenda, quæ legerimus, audierimus, meditati fuerimus. Cũ amicis ſtatuendum, vt aliquis incipiat proponere ſpiritualia. Inſinuandum familiaritati eorum, quos ſcimus de Deo locuturos, Materia ſermonis de quatuor nouiſſimis, de vir-

tutibus,

cleſiæ Catholicæ defenſionem, propagationem, profectum, & ad cæteros fines, qui ſupra ante Praxim numerati ſunt.

Sexto. Studendum familiaritati cum Deo, præſertim in ſpiritualibus exercitiis. Familiaritas autem cum Deo erit, vel tanquam amici cum amico. Exercitia ſpiritualia ſunt, Meditatio, Miſſa, Diuinum officium, examen conſcientiæ. Ex hac familiaritate orietur in ſtudio deuotio, affectus iuuandi proximos, & impedietur ſiccitas, & diſtractio, quæ natura ſua generat ſtudium. Et quia talis ſolet quis eſſe, quales eius familiares: quales nos erimus, ſi diuinę familiaritati ſtuduerimus?

Septi-

Septimo. Colloquia cum quibuſcunque ſermonesque familiares ſint fere de rebus diuinis, vt nihil aliud in mentem noſtram veniat, niſi quod ſanctum eſt; nihilque cogitare poſſimus, niſi diuinum, ea ratione litterariæ commentationes redolebunt diuina: Colloquiorum familiarium ea poſſet eſſe praxis. Cogitandum quibus de rebus ſimus loquuturi antequam ad loquendum accedamus, dicenda, quæ legerimus, audierimus, meditati fuerimus. Cũ amicis ſtatuendum, vt aliquis incipiat proponere ſpiritualia. Inſinuandum familiaritati eorum, quos ſcimus de Deo locuturos, Materia ſermonis de quatuor nouiſſimis, de vir-

tempora, vnum ante ſtudium, alterum in ipſo ſtudio, tertium poſt ſtudium; ideo tota praxis in tres partes diuiditur.

PRAXIS

Ante ſtudium.

PRaxis, actio quædam eſt, quæ vel mente fit, vel verbis, vel opere externo. Prima praxis, quæ maxime neceſſaria. Orandus enixe Deus, vt ipſe ſuggerat modum recte ſtudendi, ſtudium dirigat, veritatum cognitionem communicet, & proficere nos faciat ad eius maiorē gloriam, & finem nobis propoſitum. Recitari poſſet oratio S. Thomæ: Creator ineffabilis, &c.

Præterea

Præterea tum ſanctorum, tum piorum hominum preces, & ſacrificia adhibenda.

Secunda, Submiſſe de propriis viribus ſentiendum; ſpes omnis profectus in Deo collocanda: à quo etiam ſperandum auxilium ad Chriſtiane ſtudendum.

Tertia, Conſiderandum, ita vt hæreat animo ea cogitatio, quam pauca ſint, quæ in hominum cogitationem cadunt, quam obſcura, quam incerta; vt nobis ita cogitationibus vileſcant omnia, & non magni fiat, niſi ſolus Deus, & diuina. Item quam difficile ad rerum vel viliſſimarum cognitionem perueniamus; quam imbecilla vis intelligendi noſtræ

mentis

mentis, quam multis rebus, quas intelligimus, noſter intelligendi modus inadæquatus; vt ex hac conſideratione nunquam ſuper nos ipſos efferamur; ſi vel in Ariſtotelis, & omnium doctiſſimorum hominum doctrinam peruenerimus.

Quarta, Intimo in corde figendum, nos eſſe Dei ſeruos multis nominibus. Quare quamlibet actionem, vel minimam ad Dei ſeruitium, & ad illius volũtatem exequendam, atq; ex ipſius voluntate dirigere debemus. Ergo ſtatuamus ob id nobis ſtudendum eſſe, quia Deus ita vult; vt ex eius prouidentia, qua nobis præbet occaſionẽ ſtudendi, præceptis maiorum, & ratione

ratione ipſa colligere poſſumus; Neque quoad ſtudendi modum nobis vel latum vnguem à Dei voluntate deflectendum. Ex quo intelligitur ſtudendum cum diligentia: quia ſeruitium præſtamus Deo: & cum diſcretione, ne valetudini noceat ſtudium, contra quam Deus vult.

Quinto. Excitandus ardens charitatis affectus in Deum, & proximos; neq; vnquam incipiendum ſtudium, niſi prius intelligamus vere nos non ob alium finem, niſi charitatis ad ſtudendum accedere, id eſt, ad Deum magis amãdum, eo magis per ſcientiam cognitio: ad eius gloriã amplificandam, eius voluntatem exequendam: ad Eccleſiæ

cleſiæ, Catholicæ defenſionem, propagationem, profectum, & ad cæteros fines, qui ſupra ante Praxim numerati ſunt.

Sexto. Studendum familiaritati cum Deo, præſertim in ſpiritualibus exercitiis. Familiaritas autem cum Deo erit, vel tanquam amici cum amico. Exercitia ſpiritualia ſunt, Meditatio, Miſſa, Diuinum officium, examen conſcientiæ. Ex hac familiaritate orietur in ſtudio deuotio, affectus iuuandi proximos, & impedietur ſiccitas, & diſtractio, quæ natura ſua generat ſtudium. Et quia talis ſolet quis eſſe, quales eius familiares: quales nos erimus, ſi diuinæ familiaritati ſtuduerimus?

Septi-

Septimo. Colloquia cum quibuſcunque ſermonesque familiares ſint fere de rebus diuinis, vt nihil aliud in mentem noſtram veniat, niſi quod ſanctum eſt; nihilque cogitare poſſimus, niſi diuinum, ea ratione litterariæ commentationes redolebunt diuina: Colloquiorum familiarium ea poſſet eſſe praxis. Cogitandum quibus de rebus ſimus loquuturi antequam ad loquendum accedamus, dicenda, quæ legerimus, audierimus, meditati fuerimus. Cũ amicis ſtatuendum, vt aliquis incipiat proponere ſpiritualia. Inſinuandum familiaritati eorum, quos ſcimus de Deo locuturos, Materia ſermonis de quatuor nouiſſimis, de virtutibus,

tutibus,& vitiis: de miraculis, de exemplis,& vitis Sanctorũ, in primis Chriſti, & B. Virginis: de geſtis in Chriſti Eccleſia, tum præterito, tum præſenti tempore, præſertim circa conuerſionem animarum inter fideles, & infideles: de variis mediis, quibus mundus iuuari poteſt, & Eccleſia propagari, & exaltari, qui ſermo excitet ad auxilium mundo, & Eccleſiæ ferendum per ſtudia. Adeundus crebro Pater ſpiritualis, qui ſit vir doctus, & Sanctus, & cum illo de his rebus, & aliis ſimilibus agendum.

Octaua, Præparandus animus ad Chriſtiane ſtudendum lectione crebra ſpiritualium librorũ. Ea lectio iuuat

ad declinandam deuotionis ſiccitatem, quæ oriri ſolet ex ſtudio: ad maiorem fructum ex eo percipiendum cum accedat intellectus plenus cogitationibus piis. Ideo lectio ſpiritualis à viris doctiſſimis, & ſanctiſſimis vſurpata, vt à S. Thoma Aquinate. Quare deberet illa quotidie ſemel ante ſtudium præmitti per quartam ſaltem horæ partem. Circa illam autem, cum ſit ad deuotionem nobis excitandam, duo debent attendi, Materia, & Modus. Quod ad materiam attinet, abſtinendum à libris, qui modo loquendi nimium aures oblectant, & curioſitatem excitant: præſertim ſi vulgari idiomate ſcripti ſint. Legendi libri,

bri, qui ſolidarum virtutum doctrinam doceant, vt charitatis, ſpei, fidei, mortificationis interioris, obedientiæ; qui agant de Deo, Deique cognitionem animis inſerant; qui rationem contineant, & modum tradant varias noſtras actiones recte, atque Chriſtiane peragendi; qui ad Dei gloriam amplificandam, ad Eccleſiæ auxilium, ad Religionis Catholicæ propagationem, atque defenſionem impellãt. Videntur valde vtiles inter alios libelli ſpirituales S. Auguſtini præſertim Soliloquia, Gregorius Magnus, Epiſtolæ S. Hioronymi, Baſilii regulæ, Caſſianus, opuſcula Spiritualia S. Bonauenturæ, ac S. Thomæ; Aloyſii Granatenſis, M. Auilæ,

Auilæ, Franciſci Arias opera; Platus de bono ſtatu religioſi, Gerſon de imitatione Chriſti, Vitæ Sanctorum, inſpirationes diuinæ, atque lumina, quæ variis temporibus à Deo recepta ſibi quiſque ad memoriam adnotarit, legi identidem cum attentione poſſent praxes hic poſitæ, aut aliquid aliud, quod ad pie ſtudendum conferre cernetur, vt S. Thomæ opuſc. 68. & ca. 10. libr. 5. eruditionis Principum. Modus autem legendi libros ſpirituales is eſſe poteſt. Ante lectionem petendum à Deo lumen ad recte percipiendum ex lectione quæ noſtræ ſaluti, perfectioniq; conferunt, & propenſio voluntatis ad illa. In ipſa lectione vi-

dendum, ecquid elici poſſit ex eo, quod legitur, ad ſolidarum virtutum exercitium, ad iuuandum alios, ad pietatem augendam, ad Deum glorificandum. Verum hæc omnia inter legendum referenda ſunt ad profectum noſtrum ſpiritualem, non ad concionum ſermonumue materiam comparandam, quę cogitatio deuotionis ſpiritum exiccaret. Poſt lectionem tamen, ſi quæ in ipſa lectione lumina occurrerint notatu digna, proximis vtilia, notari breuiter poſſent, & in loca communia referri.

Nono. Præparatio quoque optima eſt ad ſtudium, ad veritates tum naturales, tum ſupernaturales percipiendas,

animi

animi puritatem procurare. Quoniam, vt dicitur Sap. 1. In maleuolam animam non introibit ſapientia, nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Procuratur autem animi puritas, Sacramentis Pœnitentiæ, ac Euchariſtiæ rite frequentādis; crebro de peccatis admiſſis, quia per ea Dei numen offenditur, dolendo; malorum hominum conſuetudine, atq; familiaritate vitā-da; piis quotidie meditationibus vtēdo, quarū materia peti poſſet ex hoc libello, ſi alia nō habeatur; Verbo Dei quoties occaſio ſeſe obtulerit audiē-do; piorum hominū cœtibus, atque ſodalibus adeundis rectā in ſtudiis, & aliis actionibus intentionē identidem re-

nouando. Debet enim Chriſtianus homo ſerio, ac ſæpius in die cogitare cur ſtudeat, & alia quælibet agat: non vt pecuniam, vt honores adipiſcatur, & fruatur hoc ſæculo, quod præteruolat; ſed vt Dei voluntatem exequatur, ipſi ſeruitium exhibeat, ipſum glorificet, animi ſalutem conſequatur.

In ſtudio.

CVM Scopus Chriſtiani hominis, qui incumbit in litteras debeat eſſe pie ſtudere, ac ſtudia Chriſtiane peragere: vt ex ipſomet ſtudio, non ſolum ex actibus præcedentibus, proficiat animus in pietate, & nihil impediatur

feruor

feruor ſpiritus: non videtur id alio modo præſtari poſſe, quã ſi inter ſtudendum actus quidam fiant, qui maxime inſerant pietatem in animis noſtris. Huiuſmodi videntur eſſe, Petitiones, quibus petatur à Deo lumen ad veritatem cognoſcendam, Obſecrationes: Gratiarum actiones: Ratiocinationes, quibus è veritatibus cognitis, aliquis ſpiritualis fructus eliciatur: Interrogationes, quibus vel Deũ, vel cœlites interrogemus de dubiis occurrentibus; Contemplationes, quæ fiant vel admirando ea, quæ ſpeculamur, vt opera Dei, quaſi radios à Deo patre luminum profecta: vel cognoſcendo Deum ex illa ſiue affirma-

tiue, quod eorũ perfectio ſit eminẽtiſſime in Deo; ſiue negatiue, quod Deus nõ habeat imperfectiones eorum. Hi actus, vt docet experientia non ſolũ ad pietatẽ, ſed ad ipſam etiam ſcientiam valent plurimũ multo maiorem è ſtudio eliciendam, quã ſi tales actus non fierent. Ne tamẽ valetudini noceant, ſi ab in expertis indiſcrete fiant (quamquã ipſi per ſe nocere multo minus poſſunt, quã ipſa ſtudia; imo maxime iuuant, ne obſint valetudini ſtudia, quia immoderatum ſtudiorũ feruorem tẽperant) conſulendus eſt Pater ſpiritualis, aut alius quiuis prudens in Domino, & in ſpiritualibus intelligens, & horum conſilio ſeruandus eſt in

his

his actibus modus. Praxes ergo, quæ ſequuntur fere ad aliquē ex his actibus reducũtur.

Prima Praxis ex fine immediato ſtudii, quæ eſt cognitio rerum. Cognitio eſt ornamentum, & perfectio partis, quæ eſt in homine nobiliſſima, nempe intellectus: proinde cogitationes ſunt diuitiæ nobiliſſimæ, quibus qui caret, etiam ſi bona corporis habeat, atq; externa, mendicus dici debet, quia caret iis diuitiis, quæ propriæ ſunt hominis, quatenus homo eſt. Ex hoc igitur fiat praxis inter ſtudendum. Primo agnoſcendo animi penuriam, & paupertatem. Secundo accedendo ad libros, vt accedit mendicus ad diuitum domos peti-

turus eleemoſynam. Tertio petendo à Deo, ab Angelis, à Sanctis, præſertim iis, qui eos libros ſcripſere, cognitionem quaſi ſtipem. Quarto concipiendo affectum ſubmittendi ſe magiſtro, condiſcipulis, aliis, vt doceatur, tamquam mendicus à viris diuitibus. Quinto. Agnoſcendo tenuitatem doctrinæ, quam quotidie ſibi comparat: & quantum ſibi deſit: quam parum ea, quæ cognoſcit, ſatient appetitum cognoſcendi. Sexto. Cogitando futuram in alia vita cognitionem nobiliſſimam Dei, quę explebit omne noſtrum deſiderium, & nobilitabit maxime animum noſtrum atque beabit.

Secunda Praxis ex alia parte

te finis, quæ eſt cognitio Dei. In ea cognitione poſuit Ariſtoteles beatitudinem naturalem. Intellexit enim quam nobilis ſit, & quam perficiat animum noſtrum: in ea poſita eſt magna pars beatitudinis ſupernaturalis, qua fruuntur Angeli, atque homines in cœlo. Praxis eſſe poterit. Primo inter ſtudendum, petendo ab Angelis, à Sanctis, & ab ipſo inprimis Deo vt ſui cognitionem nobis largiatur: Oſtende mihi faciem tuam: ſonet vox tua in auribus meis. Secundo. Quia omnes creaturæ ſunt Dei veſtigia, & quaſi tegumenta quædam, ſub quibus latet Deus, quia ipſe eſt intimus omnibus creaturis: dum eas ſpeculamur, pe-

tendum à Deo, vt quaſi auferat integumenta, & reuelet ſe nobis. Tertio. Quia Deus eſt primum principium, & cauſa rerum omnium, illas producens, cõſeruans, & mouens; ex iis, quæ ſpeculamur, erigamus nos in Dei cognitionem; vel affirmando aliquid de Deo: v.g. Hæc res eſt pulchra: quã pulchrior Deus, qui fecit illam? Hæc ſapiens: quam ſapientior Deus, à quo ea profluxit? Hæc v.g. lex iuſta eſt: quãto iuſtior Deus, per quem legum conditores iuſta decernunt? &c. *Pouerb.* 8. Vel negando? Non eſt hoc, quod ſpeculor, Deus; aliud aliquid eſt, &c. Quarto: Admirando, quaſi intuitiue Deum videamus in iis creaturis, quas ſpeculamur.

Tertia, Ex fine magis mediato, qui eſt ſalus noſtra, atque perfectio; quæ res eſt maximi momenti. quid enim prodeſt homini, ſi vniuerſum mundũ lucretur, animæ vero ſuæ detrimentum patiatur? Nulla cognitio præferenda ſaluti, ac perfectioni noſtræ. Porro ſalus noſtra, & perfectio eſt charitas: cui adiunctæ ſunt aliæ virtutes, vt fides, ſpes, & aliæ virtutes morales, &c. Quare praxis erit, in eam diligentiam incumbere, vt ex ſtudio aliquis fructus elicia- tur, quo augeatur charitas, fides, vnio cum Deo, &c. v.g. augetur fides cogitãdo, quam congruunt ad ea, quæ docet Eccleſia cum iis, quæ lumine naturali cognoſcuntur.

Augetur charitas colloquendo cum Deo, & illum laudando, admirando ex creaturis, vt faciebat Sanctus Auguſtinus. Augetur ſpes cogitando, ſi Deus mihi nunc has cogitationes tribuit, tribuet & eas, quæ ſunt neceſſariæ ad vitam æternam: tribuet cognitionem ſui, lumen gloriæ, &c. Augetur ſtudium orationis, ſi ex modo philoſophandi eliciamus modum diuinæ contemplandi in oratione, aut materiam aliquam, ex qua in oratione erigere nos melius poſſimus in Deum.

Quarta Praxis, ex fine vltimo, qui eſt, diuina gloria. Excitandum eſt deſiderium diuinæ gloriæ, & zelus illius ex cognitione diuinæ Maieſta-

tis,

tis, quæ digniſſima eſt omni reuerentia: ex diuinis beneficiis: quia cum quicquid ſum à Deo ſim, corpus, anima, operationes, gratia, gloria, &c. nihil ne conabor Deo retribuere? Nihil autem aliud dari poteſt Deo, præter gloriam. Gloria vero tribus modis procuratur, & datur Deo, cogitatione, verbis, operibus: quæ fiant tum à me, tum ab aliis. Cogitatione duobus modis: Primo cognoſcendo illum per cogitationem naturalem. Secundò per cognitionem fidei, quæ cedit in maiorem Dei gloriam. Actus autem fidei tot multiplicari poſſunt, quot ſunt articuli fidei. Atque is, qui cognoſcit Deum, cum exprimat cognitione

tione Deum, quaſi format in ſe Deum; quare cum cognoſcimus Deum, aut cognoſcendum ab aliis curamus, quaſi producimus, & damus eſſe Deo in mentibus hominum. Verbis datur gloria Deo, illum laudando, gratias agendo, recitando preces: Eccleſiæ, loquendo de diuinis rebus, concionando. Opera, quibus glorificatur Deus, ſunt quæcunque fieri à nobis poſſunt iuxta diuinam Voluntatem. Quare S. Paulus nos hortatur, vt ſiue cum manducamus, ſiue cum bibimus, ſiue aliud quid facimus, omnia ad Dei gloriam faciamus, 1. *Cor.* 2. Sed in primis glorificant Deum, Primo, obſeruatio diuinæ legis. Secundo, opera miſeri-

miſericordiæ ſpiritualia, & corporalia. Tertio, vſus Sacramentorum, & eorum adminiſtratio. Quarto, diuinus cultus exterior, præſertim Miſſæ ſacrificiũ. Huc ſpectant genuflexiones, Ceremoniæ Eccleſiæ, Indulgentiarum vſus, Coronæ geſtatio; Vſus aquæ benedictæ, Palmarum, Imaginum, Candelarum, Ceræ ſacræ, Signi Crucis; Peregrinationes; vſus doctrinæ ſcholaſticæ, & alia, quæ impugnantur ab hæreticis. Praxis ergo ſit. Primo colloquendo cum Deo ex occaſione alicuius doctrinæ, quę addiſcitur, & illum glorificando per reflexionem ad aliquid ex iis, quæ numerata ſunt. Secundo. Poſt aliquid ſpeculatũ inſiſtẽdo,

do, & videndo, ecquid elici poſſit vtile alicui rei, ex iis, quæ dicta ſunt, ad Idololatras, Iudæos, Turcas, Hæreticos, Schiſmaticos conuincendos: & id, quod elicitur adnotando in libello locorum communium, vt poſtea vſui eſſe poſſit, cum offeretur occaſio vel nos, vel proximos iuuandi. Multa hoc modo comparari poſſunt valde vtilia ad concionandum, cum ſint lumina diuina. Vtinam omnes Concionatores ita ſe pararent tot annis, quot ſtudent Scholaſticæ: dicerent vtiliora, & loquerentur ad modum Sanctorum. Tertio, ſcribendo ex iis, quæ inter ſpeculandum vidimus, tractationes ſpirituales, quæ vſui

eſſe

eſſe poſſint aliis multis, ad quos peruenire non poteſt noſtra vox.

Quinta Praxis, Ex cauſa efficiente, quæ eſt Deus, qui omnipotens; ego, qui valde impotens: ex cauſa materiali, quæ ſunt res obſcuriſſimæ. Ex conſideratione enim noſtræ imbecillitatis non ſolum in inuenienda veritate, ſed etiam in alenda pietate, quod maximi momenti eſt in ſtudio; & ex cognitione diuinæ potentiæ, quæ omni imbecillitati poteſt fortitudinem præbere; & quia res ipſæ, quæ cognoſcuntur à nobis, totum intellectum ad ſe trahunt, vt nullus relinquatur locus affectui; videtur hæc optima praxis elici, quę maxime confert

ferr,& neceſſaria eſt. Vt inter ſtudendum rebus difficilibus; & longioris ſpeculationis formemus Colloquia cum Deo, illũ interrogando quaſi alium ex nobis, vel ex magiſtris: Qua ratione hoc, vel hoc, Domine mi, ſe habet? Non videtur habere ſe hoc modo ob hanc, vel hanc cauſam: Dicendum ergo hac ratione, vel hac: O quam benedictum eſt, Deus cordis mei, te ſuggerente: & ſimilia, quæ interim pinguẽ pietate mentem reddunt, & vberem ad pie reliqua præſtanda poſt ſtudium. Scribẽda interdum hæc colloquia, vt plura ſuggerantur nobis, & deinde vſui eſſe poſſint ad pietatem excitandam quãdo erimus aridi.

Poſt

Poſt ſtudium.

PRima Praxis à cauſa efficiente, quæ eſt Deus in primis, à quo omne bonum. Primo. Gratiæ agendæ Deo de cognitione rerũ per ſtudium acquiſita. Secundo. Inter loquendum cum aliis ſermo ſit talis, vt omnia in Deum referat. v. g. Hoc intellexi Deo auxiliante: Hanc tractationem, vel quæſtionem ſcripſi adiutore Deo. Ita nihil nobis tribuemus, atq; hic loquendi modus ſentiendi etiam modum iuuabit. Tertio. Quæcunq; cogitauimus, aut ſcripſimus, offerenda Deo, vt auctori: petendum, vt ea ipſe benedicat, & conſecret, ac dirigat in ſuam gloriam: Christi pedibus ſubiicienda.

Secun-

Secunda Praxis. Ex fine immediato, qui eſt cognitio veritatis. Primo non abundandum in proprio ſenſu: cogitandum nos facile potuiſſe decipi in ſpeculatione; quare parati eſſe debemus ad ſententiam mutandam, ſi quid melius occurret. Secundo. Audiendi attente, qui ſunt contrariæ ſententiæ, & cum animo non obſtinato, ſed humili. ita fiet, vt Deus magis nos illuminet, qui dat humilibus gratiam; & alii facile nobis aperiant ſui animi ſenſa, cum non inueniant aures obſtruſas, & nos multa diſcamus, cum non ſiſtamus in vna noſtra cogitatione, quæ impediret ne alia cognoſcantur.

Tertia praxis. Ex fine mediato,

diato, qui eſt noſtra ſalus, & profectus in ſpiritu. Primo, Cum ſeſe offert occaſio inter loquendum, inter fundendum preces ad Deum, &c. iuuemur cognitione hauſta ex ſtudiis, vt ſupra indicatum eſt. Secundo, Ne cogitemus de ſpeculationibus factis in ſtudio, ſiue de rebus, quæ ſpectant ad litteras, dum audimus res ſpirituales, aut dum oramus, aut alio tempore, quod impendendum eſt rebus piis. Cogitandum nobis eſt, id futurum contra Dei voluntatem, id impedimentum allaturum diuinis luminibus, & hauriendo affectui, & perfectioni noſtræ. Quid autem proderit, ſi vniuerſam ſcientiam lucremur, animæ vero

noſtræ

noſtræ detrimentum patiamur? quid noſtra ſalus cum ſtudiis? quis ſcit, an Deus præbiturus ſit actum contritionis, & non præbet, quia diſtrahimur talibus cogitationibus? Iam ſpiritualia ſpectant ad effectum, ex quo efficacia omnis ad omnes noſtras actiones promanat. Idem præſtandum eſt, cum legendi libri ſpirituales, aut loquendum eſt de rebus ſpiritualibus, ne ſicci euadamus, & aridiſſimi, quod ad cogitationes pias attinet. Tertio, Cum Maiores noſtri quibus tenemur obtemperare, alia nobis negotia iniungunt, & munia, quæ ſtudium impediunt, ea libenti animo exequé-
da

da, quippe cum Deus à nobis non ſtudia, ſed ſuæ voluntatis exequutioné requirat, quam nobis declarat per imperium eorum, qui nobis præſunt, ait enim Paulus ad Coloſſ. 2. Filii obedite parentibus per omnia; Hoc enim placitum eſt Domino, & ad Hebræos decimotertio, Obedite præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis.

Quarta Praxis, ex fine diuinæ gloriæ. Quæ didicimus, communicanda aliis ſine inuidia, ſed magna cum charitate, & affectu, vt propagetur diuina gloria. Communicare autem poſſumus tum verbis, tum ſcriptis.

Hic-

Hic ſtudendi modus iuuat ad familiaritatem cum Deo acquirendam, ad quam eniti magnopere debemus; valet enim illa ad omnes tentationes facilius ſuperandas, & ad cumulandum animum ſpiritualibus bonis.

EPILOGVS SVPERIORIS

Praxis, & valde vtilia, vt ſtudentes proficiant in litteris.

AD ſtudium ne accedas, niſi prius animum recte diſponas: quod fiet illum purificando à peccatis, renouando rectam intentionem, excitando diſcendi deſiderium, immoderatum ſtudendi ardorem & anxias circa ſtudium cogitationes compeſcendo,

peſcendo, quæ duo & valetudini nocent, & intellectum perturbant, ne claſſe veritatem percipiat, denique omnes alias cogitationes, quæ ad ſtudium non faciunt, ablegando, quod facile fiet, ſi per aliquantulũ temporis interuallum te recipias ad meditandum, quam viles ſint res omnes humanæ; te nunc eſſe in momento, ex quo pendet æternitas, tibi de omni opere rationem Deo eſſe reddendam. Tum recitare poteris piam aliquam orationem, vt Creator ineffabilis, qui de theſauris ſapientiæ tuæ? &c. Poſtremo ſigna te ſigno crucis, & ad ſtudium accede.

Secundo. Ne lege libros multos, ſed vnum, aut alte-

rum in vnaquaque facultate
præcipuum, & ſcripta magi-
ſtri. Perturbat enim multa le-
ctio intellectum, vt docet ex-
perientia; & ineptum reddit
ad inueniendum, & ad pari-
endum multa ex ſe. Pauca
bene intellecta, præſertim ſi
ſcientiarum principia ſint
mirum quantum valent ad
cætera clare apprehendenda
& ad innumerabilia dedu
cenda. Principia porro ſun
ipſo initio cognoſcēda. Poſt
quam locum aliquem, aut lo-
ci partem legendo percurre-
ris, inſiſte intelligentiæ; neq
ad alium propera prius, qua
illum probe perceperis. S
difficultatem pateris, pete in
telligentiam à Deo: cuius in
telligentiā aſſequi nullo mo
d(

do potes, illud adnota, vt magiſtrũ, aliumue paritum quãprimum interroges; cum quid aſſequeris, gratias age Deo. Crede autẽ magiſtro, auctoriue, quẽ legis: oportet enim addiſcentem credere: ſisque bene erga docentes affectus.

Tertio. Poſtquam locum aliquem ex libro, aut ſcriptis magiſtri bene perceperis, eũ ſic examina, vt ipſe tibi obiicias; & quæ obieceris ſoluas; quæ nequiueris, adnotes ad interrogandum, vel diſputantandum. Rurſum autem eundem locum ſpeculare Marte tuo, vt melius intelligas, & exerceaāris ad inueniendum alia plurima. Modus autem ſpeculandi, & inueniendi petendus ex Topica. Principio co-

gnoſcenda notio, ſeu definitio nominis; & varia ſignificatio. Nomina enim imponuntur ad rei naturam explicandam; quare multum valet ad intelligentiam rei cognitio nominis. Deinde rei natura inueſtiganda, incipiendo vel à cauſis, vel ab effectis, ſeu proprietatibus, vt commodius fuerit ad veritatem inquirendam. Cauſæ quatuor, duæ intrinſecæ, Materia ex qua res eſt, ſiue ſubiectum, in quo eſt, & Forma, per quam à cæteris rebus diſtinguitur: vt hominis materia corpus: forma eſt anima. Duæ cauſæ extrinſecæ, Efficiens, à qua res producitur: Finis, propter quem eſt, ſeu ad quē ordinatur. Plurimum optimum eſt

ordiri ſpeculationem ex fine, quia rei natura accommodatur fini ad quem ordinatur. Effectus rei ſunt, quæ exiſtunt ex ipſa. Proprietates, quæ illam ab aliis diſtinguunt, ſed non ſpectant ad eius naturam. Ne quid effugiat, percurrenda ſunt cognitione decem rerum genera, Subſtantia, Quantitas, Qualitas, Relatio, Actio, Paſſio, Vbi ſeu locus, Quando ſeu tempus, Situs, Habere, ſeu veſtis, aut cætera, quę rem circumſtant. Vt autem melius hoc inueniendi modo vtare, interroga magiſtros, qui eum fuſius, & clarius explicabunt, vt etiam cætera, de quibus hic agimus.

Quarto. Si das operam litteris humanioribus, Exerce te

lectione, ſcriptione, ſermone. Lectio valet ad eruditionem tum linguæ, tum hiſtoriæ, tū artificii comparandam. Ad eruditionẽ linguæ nota inprimis phraſes, proprietatem, translationes. Pleni eruditione hiſtoriæ inter Eccleſiæ Patres S. Clemens in libris ſtromatum, S. Auguſtinus de Ciuitate Dei. In lectione pro notando artificio. Primum conſidera, ex quo genere quæſtio ſiue materia ſit, de qua liber agit, quem legis: Deinde argumẽtum, & argumenti partes; quod ſumas ab hiſtoria. Tum propoſitũ ſcriptoris, & propoſiti partes, quod ex tota ſcriptione colligas animo, & Propoſitionem formes. Tum aduerte Propoſitionis rationem

nem, rationis explicationem, explicationis ornamentum. Poſtremo orationis partes, & collocationẽ; dicendi genus; figuras tum ſententiarũ, tum verborum, rarâ dicta latentia in propoſitionibus, ſiue apparentia; epiphonemata, iudicia affectus. Scriptio mirum in modũ iuuat ad linguas addiſcendas, & ad acquirendam eloquentiam. Nullus dies ſine linea. Antequam ad ſcribẽdum accedas, lege aliquid ex libris præſtãtioribus in eo genere, quo tibi ſcribendum erit ſiue ſoluta oratione, ſiue vincta. Tirones incipiant vertere aliquid ex libris elegantia præſtantibus in linguam maternam; & rurſum maternamverſionem in linguam, ex

ex qua eam tranſtulerunt, ex eaque ſuam verſionem corrigant. Circa ſermonem duo ſunt præcepta, alterum, vt latine loquaris communiter, ſiue eo idiomate, quod cupis addiſcere: alterum, vt memoriæ mandes, quæ ipſe ſcripſeris, aut alius elegans auctor, & pronunties.

Quinto. Illud etiam poſt locum quemcumque bene perceptum, poſt lectionem, poſt ſcriptionem faciendum tibi erit ad vberrimam ex litterarum ſtudiis vtilitatem percipiendam: vt attente cõſideres quomodo eam doctrinam in praxim traducere poſſis ad eum vſum, ſiue finẽ, quem ſine Dei offenſa tibi conſequendum ſtatuiſti. v.g.

Quaratione Theologicæ ſpeculationes deſeruire poſſint concionibus, diſputationibus cum hæreticis, ad multos homines ad Deum trahẽdos: Quomodo tibi vtendum erit legibus, quibus ſtuduiſti, ad licitam reorum defenſionem, ciuium vtilitatem, Reip. conſeruationem, & ornamẽtum: Quomodo vtẽdum dialecticis præceptis ad inueniendum, ad arguendum, ad ſcientias apprehendendas: Cui vſui futuræ ſint hiſtoriæ, orationes, verſus, quæ perlegiſti: ea, quæ ipſe ſcripſiſti, &c. Quæ meditatus fueris, refer in libros papyraceos, qui ordine Alphabetico varias materias habeãt, quarum ſingulæ variis locis diſtinguantur,

 qui-

qui peti poſſunt ex Topicas eos ſupra indicauimus. §. 3.

Sexto. Vltra duas horas ne legendo, aut ſcribendo ad laborem incumbas, quin ſtudiũ intermittas aliquantulo temporis interuallo. Ne ſtudeas tempore, quod valetudini, aut ſpiritui ſit inopportunum, vt ſtatim à prandio, è cœna, aut cum preces ad Deum fundendæ, aut ſacramenta tibi ſuſcipienda ſunt.

Septimo. Quidquid priuato ſtudio intellexeris, confer cũ aliis, interrogando, docendo, diſputando. Itaq; ſi doctrinę copiam vis comparare, has exercitationes ne fuge. Caue diſputes cum parum intelligentibus in ea re, de qua diſputatur. Eo animo diſputes,

vt

vt veritas eluceſcat, non vt ipſe ſuperior videare. Exhibe in diſputando ingenii, doctrinæque ſpecimen pariter, ac modeſtiæ. Cum hominibus, qui malis moribus ſunt, neq; litterarum cauſa colloquia miſcenda ſunt.

Octauo. In audiendis lectionibus ſis aſſiduus, & in eis præuidendis diligens, & poſtquam eas audieris, repetendis, & iis, quæ oportuerit adnotandis, quo impoſterum memoriæ defectui conſulatur; & ſcholæ diſputationibus, ac repetitionibus ſemper interſis.

Nono. Ne pluribus ſimul facultatibus des operam, vt Medicinæ, ac legibus, Theologiæ, ac Mathematicæ. Plu-

ribus intentus pauciſſima intellectus apprehendet ex ſingulis. Vtile tamen eſt propter vitæ noſtræ breuitatem, & varia munia, quæ à nobis exercēda ſunt, & opem, quam ſibi mutuo præbent facultates, & ad variam eruditionem, & ad oblectamentum animi, dum ad ſtudia maiorum, ſiue vtiliorum facultatum incumbimus, aliquid ex minoribus, ſiue minus neceſſariis noſtro fini, delibare: vt ex Græcis litteris, dum Latinas apprehendimus: ex Mathematicis diſciplinis, dum Phyſicæ: ex Ethica, dum Metaphyſicæ: ex Hebræo idiomate, dum ſcripturæ ſacræ: ex Poſitiua, dum ſcholaſticæ: ex caſibus conſcientiæ, dum le-
gibus

gibus, aut Theologiæ ſtudemus. Minores illas ſine detrimento maiorum facultatum comparare tibi poteris quantum erit ſatis: ſi breuiſſimum quotidie tempus, ſed illud certum, minoribus impendas, reliquum omne maioribus.

ORATIO SANCTI THOMÆ de Aquino ante ſtudium.

CReator ineffabilis, qui de theſauris ſapientiæ tuæ tres Angelorum hierarchias annotaſti, & eas ſuper cœlum empyreum miro ordine collocaſti, atque elegantiſſime partes vniuerſi diſtribuiſti. Tu, inquam, qui verus fons luminis & ſapientiæ diceris, at-

que ſupereminens principiũ, infundere digneris ſuper intellectus mei tenebras tuæ radiũ claritatis duplicem, in quas natus ſum, à me remouens tenebras, peccatum ſcilicet & ignorantiam. Qui linguas infantium facis eſſe diſertas, linguam meam erudias, atque in labiis meis gratiam tuæ benedictionis infundas. Da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, interpretandi ſubtilitatem, addiſcendi facilitatem, loquendi gratiam copioſam, ingreſſum inſtruas, progreſſum dirigas, egreſſum compleas. Per Christum Dominum noſtrum.

Amen.

ALIA

ALIA ORATIO BEATI Thomæ de Aquino.

Concede mihi, miſericors Deus, quæ tibi placita ſunt, ardenter concupiſcere, prudenter inueſtigare, veraciter agnoſcere, perfecte adimplere ad laudē & gloriam nominis ſui. Ordina ſtatum meum: & quod à me requiris vt faciam, tribue vt ſciam. Et da exſequi ſicut oportet & expedit animæ meæ. Da mihi Domine Deus meus, inter proſpera & aduerſa non deficere: vt in illis non extollar, in iſtis non deprimar. dē nullo gaudeam, vel doleam niſi quod ducat ad te, vel abducat à te. Nulli placere appetam, vel diſplicere timeam, niſi

niſi tibi. Vileſcāt mihi Domine omnia tranſitoria, & cara mihi ſint omnia tua propter te, & tu Deus præter omnia. Tædeat me gaudii, quod eſt ſine te: nec aliquid cupiam quod eſt extra te. Delectet me Domine labor qui eſt pro te, & tædioſa ſit mihi omnis quies, quæ eſt ſine te. Frequē-ter da mihi Domine cor ad te dirigere, & in defectione mea cum emendationis propoſito dolendo penſare. Fac me, Domine Deus, obedientem ſine contradictione, pauperem ſine defectione, caſtum ſine corruptione, patientem ſine murmuratione, humilē ſine fictione, & hilarem ſine diſſolutione, triſtē ſine deie-

ctione,

ctione, maturum ſine grauitate, agilem ſine leuitate, timẽtem ſine deſperatione, veracẽ ſine duplicitate, operantẽ bona ſine præſumptione, proximum corrigere ſine elatione, ipſum ædificare verbo & exemplo ſine ſimulatione. Da mihi Domine Deus cor peruigil, quod nulla abducat à te curioſa cogitatio: da nobile, quod nulla deorſum trahat indigna affectio: da rectum, quod nulla deorſum obliquet ſiniſtra intentio: da inuictum, quod nulla frãgat tribulatio: da liberum, quod nulla ſibi vendicet peruerſa & violenta affectio. Largire mihi, Domine Deus meus, intellectum te cognoſcentem, diligentiam te quærentem, ſapientiam te in-

inuenientem, conuerſatio-nem tibi placentem, perſeue-rantiam te fideliter exſpe-ctantem, & fiduciam te finali-ter amplectentem, tuis pœnis configi per pœnitentiam, tuis beneficiis vti in via per gra-tiam, & tandem tuis gau-diis in patria perfrui per gloriam.

INDEX RERVM AC VERBORVM.

A.

Abominationũ, catalogus. 163
Abſtractis nominibus vtimur pro concretis, cum quiſpiam ita perfectus eſt in aliquo rerum genere, vt nihil addi poſſe videatur. 8
Acclamationes Cœlituum. 374
Acron Argentinus accenſo igne Athenas à peſtilentia liberauit. 27
Adoleſcentiæ peccata. 165
Adoleſcentibus ſtudioſis præſtita beneficia. 454
Aduerſarii diuerſarum nationum. 444
Ærumnarum humanarum catalogus. 448
Alexandri erga alios beneuolentia. 64
Alexii puritas. 78
Amor Mariæ erga Deũ. 241. 324. erga Sodales 242. erga Elizabetham 246
Ancillæ titulus eſt titulus hónoris & humilitatis. 88
Angelorum cum B. V. colloquium. 239
Apollo ob vſum medicinæ allatum in Deorum numerum fuit relatus. 5
Aſtrologi in cœlo animalia conſtituunt. 121
Arca Maria. 495
Aries primum in Zodiaco ſignum. 122
S.Auguſtini in veſtitu ſimplicitas. 254
Aurum charitatis Symbolum. 235
Ætas B.M. 323

C.

Calceorum ornamenta. 232
Calcei caritatis. 235

Calcei ambitionis. 260 inuidentiæ: 261. humilitatis. 271. Religionis. 285
Calceus eſt Symbolum libertatis & dominii. 290. poſſeſſionis. 291. lætitiæ & honoris. 292. Conſtantiæ. 294. paupertatis. 301.
Caluinus. 442
Caritas virtus regia. 269
Catalogus abominationum. 163
ærumnarum humarum. 448
Cauſſa viſitationis. 243
Chiron Saturni filius primus naturas herbarum inuenit. 25
Cicada paſcitur rore. 179
Chriſtus matrem ſemper audit. 415
Chriſtus eſt ros matutinus. 218. propitiatio pro peccatis noſtris. 9. iuſtitia, Sapientia, pax noſtra. 14. Gemma. 362. 363
Chriſtus in Martio eſt conceptus. 125. cauſa à 125. vſque ad 131
Chriſti incarnatio ad modum roris generati. 176
Colloquium Angelorum cum B.V. 231
Collyridiani. 438
Crepidarum nomine vectigal exactum. 232

D.

Deiparæ lectus. 325
Deipara, eſt muſica vocalis. 370. hortus. 372 plãtarum. l.c. Saltus libani. 373. patrona indigentium. 317. anteaſſumptionem fuit in ædibus S. Ioan. Euangeliſtæ. 320
Deiparæ titulus Mariæ proprius. 418
Deiparam

Deiparam Chriſtianos colere par eſt. 490
Dii ridiculi Romanorum. 489
Diſcrimina inter Velleris aurei milites & Sodales. 198
Dotes cælitum 67. Angelorum. 68. Apoſtolorum, 69

E.

ECcleſiæ varius ſtatus. 349
Equites velleris aurei ſunt Sodales. 194
Equeſtrium Ordinum denominationes. 194
Equites qui ſint. 197
Exemplar imitationis vbique. 56. vſque ad 61
Exheredatur nullus à B.V. 378

F.

FOrtitudo Martyrum. 70
Franconiæ hoc tempore peculiaria mala. 499

G.

GAudendum in ortu Deiparæ. 416
Gedeonis ſpiritales. 201
Gemma non è concha, ſed fulguris & aquæ commixtione formatur. 362
Gemma Pyrrhi. 365
Germaniæ vera grauamina. 503

H.

HEbræi. 439
Hippocrati iidem honores ſunt decreti qui Herculi ob peſtem ab Illyriis auerſam. 5
Hoſtes Mariæ. 384
Hyacinthus mutat colorem cum cœlo. 302. varia eius vis. 303. in eo cœli facies. 302
Humilitas exaltat. 279. 281. Virtutum fun-

fundamentum. 84.
Vallum caſtitatis. 85.
Humilitas Mariæ 87. 91. 184. Deo cariſſima. 273
Heres B. V. ex aſſe Eccleſia. 335

I.

IMago Deiparæ eſt oleum medicinale. 42
Imitationis exemplar vtique. 56
Incarnatio Chriſti ad modum roris generati. 176
Innocentum Martyrium. 73
Innocentia B. V. 75
Innocentiæ merces. 74
Iulius Cæſar ad miſericordiam pronus. 64
Iuſtificationem fieri ſine qualitate inhærente male colligunt hæretici ex 1. ad Corinthios qui factus eſt nobis ſapientia, iuſtitia, redemptio. 12
Iuſti ſunt inſtrumenta muſica. 364

L.

LEgata in teſtamento Deiparæ. 385. 390. 400
Legari quæ poſſint. 387
Liberalitas Mariæ. 380
Ligni vitæ vis & efficacia. 39
Lutherus. 440
Lycurgus legum conditor. 63

M.

MAnichæi. 439
Marcellus à ſe victis illacrymauit. 65
Maria continuata laude vtitur. 370
Maria eſt vena vitæ. 38. lignum vitæ. 39. 373. oleum. 42. Smyrna maris

maris. 42. terra. 49. Vellus. 146. 215. 222. Gedeonis, non Iaſonis. 154. Martyr. 72. Vita, dulcedo, Spes, Salus. 16. Salus infirmorum. 7. ob infirmitatem quamlibet in omni natione curatam. 21. ob immortalitatis pharmacum orbi liberaliter propinatum 22. ob morbos arte humana immedicabiles ſanatos. 24. ob cæcitatem ab humano genere depulſam. 25. ob peſtilitatem ſæpe in imperio iugulatam, 27. ob morbos medicis incognitos ac diuturnos puncto temporis diſſipatos. 29. ob mortuos reſuſcitatos. 32. patrona viatorum. 226. per excellentiam princeps. 247. patrona in perfectionis ſtadio 55

in vita ſalus infirmorum. 50. perfectionis abſolutiſſimum exemplar. 65. indumentum, agni & veſtis Sodalium. 147. clypeus, tympanum. 14[8] Gemma. 361. Liber. 363. inſtrumentum muſicum. 367. omnium aduerſariorum victrix. 443. Sol. 445. impetrat dum petit. 460. patrona vniuerſalis. 481. Maria nomen medicum. 41 imago oleum medicinale. 42. varii tituli 446. & ſeqq. Maria vbique erectæ ædes vt ſaluti infirmorum 34. vſq; ad 38. in cœlis exiſtentis miſericordia. 493. Maria innocentia. 75. puritas. 82. humilitas. 87 vſque ad 92. 184. legum amor. 96. Vterus eſt vellus. 142. erga Sodales amor 212

242. erga Deum. 241. erga Elizabetham. 246. in itinere religio. 287. potentia. 436. hoſtes. ibid. In Maria eſt omniũ virtutum mixtura. 66. cœlitum decora. 67. Angelorum dotes. 68. Apoſtolorum 69. Martyrum fortitudo. 70. innocentia confeſſorum. 72. 274 nihil auſterum in illa 492. Maria in vita multa miracula perpetrauit. 51. omnibus curandis præpoſita. 6. 17. 45. ſupra Iſidem felix curatrix. 19. vſq; ad 22. grauiores, & plures morbos curauit, quam Doctores vniuerſi. 17. omnium virtutes veterum eſt imitata. 309. affectibus tanquam pedibus mouebatur. 288. eſt ſimilis littoribus gignentibus lanam metalli ſpeciem. 217

Mariani præſidii exempla. 453

Matris honoratio. 412

Martyrium innocentum. 73

Medici dii habiti ſunt. 3. 4. 5

Medicina B. V. efficaciſſima. 48

Meſſis ſpiritualis rorem poſtulat. 188

Menecrates ob ſacrum morbum curatum Iuppiter appellari voluit. 30

Milites rorarii. 179. veſtiti coccineis. 265. cauſſa. 267

Miraculum duplex in vellere. 145

Miſericordiæ & caritatis erga ægrotos exempla. 283

Morti B. V. adfuerunt Apoſtoli. 326. Amici. 327

Moribundæ B. Virginis aſpirationes. 331

Nardus

N.

NArdus eſt ſymbolum humilitatis. 284
Neſtoriani. 438
Non cuilibet data omnia. 61
Nugis Poetarum ſacra non ſunt dedecoranda. 155
Numa Pompilius religionem induxit. 63

O.

OFficia Angelorum, elementorum, ſtirpium erga B.V. in itinere quieſcentem. 238
Officia religionis B.V. in itinere. 287
Oues abydenæ omnes ſunt velleris nigri.

P.

PAtronorum beneficientium cultus. 487
Paupertatis effectus 303
Podalirius medicus peritiſſimus. 23
Pæon Deorum Medicus. 23
Præliantur in puniceis. 264
Propitiatorium arca. 494
Puritas Mariæ. 82. 94. 95
Puritas Cæciliæ. 77
Puritatis multa exempla. 78
Purpurea tunica Sodalibus adſumēda. 268

R.

REligio qualis ſit virtus. 286
Romanorum Dii ridiculi. 489
Rorarii milites. 179
Rorariæ folia ſemper humida. 181
Ros tempore tranquillo & ſereno prouenit. 184
Ros noctu prouenit. 135

Ros humilibus naſcitur locis. 182
Ros optatur à meſſoribus. 186
Ros plantas recreat. 190
Ros humefacit terram. 191
Ros pro aqua vſurpatur. 211
Ros dicitur de re iucunda & ſalutari. 214
Ros verbum Dei. 172
Ros paſcit cicadam. 179
Ros quomodo & vnde naſcatur. 175
Roris vtilitas. 185
Rorem meſſis ſpiritualis poſtulat. 188

S.

SAnctitatis titulus Mariæ proprius. 418
Sermo Angeli ros. 171
Sodales ſunt velleris aurei equites. 196
Solis in ſublunaria influxus. 122. beneficia. 491
Sortiarii imbrem deuorant. 159

T.

TItuli B.V. 376
Teſtamenti B.V. inſcriptio. 332
Thecuitis. 452

V.

VAnitas in crinibus. 248. in collaribus, pileis, thoracibus. 249. in caligis, faſciis cruralibus, baltheis, cingulis. 250. in calceis. 251
Vectigal crepidarum nomine. 232
Velleris aurei ordo quomodo initium ſumpſerit. 207
Velleris ethymon. 146
Vellus eſt manſuetudinis ſymbolum. 148
Vellus vt ſpongia aquam immittit. 14
Vellus Marianum viuit. 150

Vellus

Vellus aureum eſt Maria. 151
Vellus Marianum rorem aduocat. 160
Vellus album puritatis eſt ſymbolum, nigrum impuritatis. 162
Velleris in multis nulla ſpecies. 160
Veris deſcriptio. 125
Virginitatis exempla. 79
Vires deficiunt Mariæ amoris vehementia. 241
Voluptuarii deſcriptio. 164
Vterus B. V. eſt vellus. 142

FINIS.

7 2-2

Digitized by Google

fundamentum. 84.
Vallum caſtitatis. 85.
Humilitas Mariæ 87. 91. 184. Deo cariſſima. 273
Heres B. V. ex aſſe Eccleſia. 335

I.

Imago Deiparæ eſt oleum medicinale. 42
Imitationis exemplar vtrique. 56
Incarnatio Chriſti ad modum roris generati. 176
Innocentum Martyrium. 73
Innocentia B. V. 75
Innocentiæ merces. 74
Iulius Cæſar ad miſericordiam pronus. 64
Iuſtificationem fieri ſine qualitate inhærente male colligunt hæretici ex 1. ad Corinthios qui factus eſt nobis ſapientia, iuſtitia, redemptio. 12
Iuſti ſunt inſtrumenta muſica. 364

L.

Legata in teſtamento Deiparæ. 385. 390. 400
Legari quæ poſſint. 387
Liberalitas Mariæ. 380
Ligni vitæ vis & efficacia. 39
Lutherus. 440
Lycurgus legum conditor. 63

M.

Manichæi. 439
Marcellus à ſe victis illacrymauit. 65
Maria continuata laude vtitur. 370
Maria eſt vena vitæ. 38. lignum vitæ. 39. 373. oleum. 42. Smyrna maris

maris. 42. terra. 49. Vellus. 146. 215. 222. Gedeonis, non Iaſonis. 154. Martyr. 72. Vita, dulcedo, Spes, Salus. 16. Salus infirmorum. 7. ob infirmitatem quamlibet in omni natione curatam. 21. ob immortalitatis pharmacum orbi liberaliter propinatum 22. ob morbos arte humana immedicabiles ſanatos. 24. ob cæcitatem ab humano genere depulſam. 25. ob peſtilitatem ſæpe in imperio iugulatam. 27. ob morbos medicis incognitos ac diuturnos puncto temporis diſſipatos. 29. ob mortuos reſuſcitatos. 32. patrona viatorum. 226. per excellentiam princeps. 247. patrona in perfectionis ſtadio 55 in vita ſalus infirmorum. 50. perfectionis abſolutiſſimum exemplar. 65. indumentum, agni & veſtis Sodalium. 147. clypeus, tympanum. 14[illegible] Gemma. 361. Liber 363. inſtrumentum muſicum. 367. omnium aduerſariorum victrix. 443. Sol. 445. impetrat dum petit 460. patrona vniuerſalis. 481. Maria nomen medicum. 4[illegible] imago oleum medicinale. 42. varii tituli 446. & ſeqq. Maria vbique erectæ ædes vt ſaluti infirmorum 34. vſq; ad 38. in cœlis exiſtentis miſericordia. 493. Maria innocentia. 75. puritas. 82. humilitas. 87 vſque ad 92. 184. legum amor. 96. Vterus eſt vellus. 142. erga Sodales amor 242

242. erga Deum. 241. erga Elizabetham. 246. in itinere religio. 287. potentia. 436. hoſtes. ibid. In Maria eſt omniũ virtutum mixtura. 66. cœlitum decora. 67. Angelorum dotes. 68. Apoſtolorum 69. Martyrum fortitudo. 70. innocentia confeſſorum. 72. 274 nihil auſterum in illa 492. Maria in vita multa miracula perpetrauit. 51. omnibus curandis præpoſita. 6. 17. 45. ſupra Iſidem felix curatrix. 19. vſq; ad 22. grauiores, & plures morbos curauit, quam Doctores vniuerſi. 17. omnium virtutes veterum eſt imitata. 309. affectibus tanquam pedibus mouebatur. 288. eſt ſimilis littoribus gignentibus lanam metalli ſpeciem. 217

Mariani præſidii exempla. 453

Matris honoratio. 412

Martyrium innocentum. 73

Medici dii habiti ſunt. 3. 4. 5

Medicina B. V. efficaciſſima. 48

Meſſis ſpiritualis rorem poſtulat. 188

Menecrates ob ſacrum morbum curatum Iuppiter appellari voluit. 30

Milites rorarii. 179. veſtiti coccineis. 265. cauſſa. 267

Miraculum duplex in vellere. 145

Miſericordiæ & caritatis erga ægrotos exempla. 283

Morti B. V. adfuerunt Apoſtoli. 326. Amici. 327

Moribundæ B. Virginis aſpirationes. 331

N.

Nardus eſt ſymbolum humilitatis. 284
Neſtoriani. 438
Non cuilibet data omnia. 61
Nugis Poetarum ſacra non ſunt dedecoranda. 155
Numa Pompilius religionem induxit. 63

O.

Officia Angelorum, elementorum, ſtirpium erga B.V. in itinere quieſcentem. 238
Officia religionis B.V. in itinere. 287
Oues abydenæ omnes ſunt velleris nigri.

P.

Patrenorum beneficientium cultus. 487
Paupertatis effectus 303
Podalirius medicus peritiſſimus. 23
Pœon Deorum Medicus. 23
Præliantur in puniceis. 264
Propitiatorium area. 494
Puritas Mariæ. 82.94.95
Puritas Cæciliæ. 77
Puritatis multa exempla. 78
Purpurea tunica Sodalibus adſumēda. 268

R.

Religio qualis ſit virtus. 286
Romanorum Dii ridiculi. 489
Rorarii milites. 179
Rorariæ folia ſemper humida. 181
Ros tempore tranquillo & ſereno prouenit. 184
Ros noctu prouenit. 155

Ros humilibus naſcitur locis. 182
Ros optatur à meſſoribus. 186
Ros plantas recreat. 190
Ros humefacit terram. 191
Ros pro aqua vſurpatur. 211
Ros dicitur de re iucunda & ſalutari. 214
Ros verbum Dei. 172
Ros paſcit cicadam. 179
Ros quomodo & vnde naſcatur. 175
Roris vtilitas. 185
Rorem meſſis ſpiritualis poſtulat. 188

S.

SAnctitatis titulus Mariæ proprius. 418
Sermo Angeli ros. 171
Sodales ſunt velleris aurei equites. 196
Solis in ſublunaria influxus. 122. beneficia. 491
Sortiarii imbrem deuorant. 159

T.

TItuli B. V. 376
Teſtamenti B. V. inſcriptio. 332
Thecuitis. 452

V.

VAnitas in crinibus. 248. in collaribus, pileis, thoracibus. 249. in caligis, faſciis cruralibus, baltheis, cingulis. 250. in calceis. 251
Vectigal crepidarum nomine. 232
Velleris aurei ordo quomodo initium ſumpſerit. 207
Velleris ethymon. 146
Vellus eſt manſuetudinis ſymbolum. 148
Vellus vt ſpongia aquam immittit. 14
Vellus Marianum viuit. 150

Vellus

Vellus aureum eſt Maria. 151

Vellus Marianum roremaduocat. 160

Vellus album puritatis eſt ſymbolum, nigrum impuritatis. 162

Velleris in multis nulla ſpecies. 160.

Veris deſcriptio. 125

Virginitatis exempla. 79

Vires deficiunt Mariæ amoris vehementia. 241

Voluptuarii deſcriptio. 164

Vterus B. V. eſt vellus. 142

FINIS.

Digitized by Google

722